

NADBISKUPOVA USKRSNA PORUKA 2013.

U nadi ohrabreni

*Poštovana braćo svećenici,
redovnici i redovnice,
dragi Kristovi vjernici
i svi ljudi dobre volje!*

1. Još nam je pred očima rijedak događaj koji je snažno emotivno zahvatio nas kršćane i na svoj način sve ljude svijeta: Papino odreknuće od službe zbog poodmakle dobi. Osobito je bio ganutljiv trenutak kada je Benedikt XVI. napuštao Vatikan helikopterom iznad Rima uz glas svih zvona. Mnogi su sa suzama u očima pratili ovaj jedinstveni povijesni događaj, kao i izbor novoga Petrova nasljednika Franje. Ovi događaji na kratko su potisnuli sve druge dnevne i životne poteškoće, osobne i društvene, upisujući se duboko u našu memoriju. I kad se u našem životu nekim događajima poremeti vremenski redoslijed, gesta Benedikta XVI. i izbor pape Franje ostat će događaj od kojega će druga zbivanja imati svoje određenje prije ili poslije.

2. Braćo i sestre, danas slavimo događaj koji daleko snažnije zahvaća kršćane i sve ljude, ne jednu generaciju nego čitav ljudski rod. Događaj jedinstven i čudesan, sudbonosan i radostan, koji nas ne udaljava, već prilazi našim ranama i lutanjima. Događaj koji je sa svojom memorijom trajno obilježio naše vrijeme na prije i poslije, te kao temeljni spomen-čin otvara, usmjerava i čini da naša povijest, obdarena nadom, nalazi svoje ostvarenje u vječnosti. Doista, radostni događaj kojemu su i Benedikt i novi naš papa Franjo zauzeti svjedoci i navjestitelji. Slavimo pobjedu života nad smrću! Slavimo Kristovo uskrsnuće – Nadu našu! No, je li moguće i tko još ima hrabrosti govoriti o nadi? Zar nije nada umrla? Prije se govorilo da nada zadnja umire, a danas, čini se, prva. Velike ideologije obećavale su nadu zemaljskog raja, a sada gledamo njihove grobove. I sami smo s tolikim nadanjima očekivali slobodnu, neovisnu, prosperitetnu i pravednu Hrvatsku, a potopilo nas je beznade lažnih obećanja. Ne može se živjeti bez nade, a da bismo preživjeli, pokušavamo je zamijeniti i svesti nadu na razinu želja. Postali smo djeca želja – nametnutih, umjetnih, industrijskih želja. Nudi nam se lažna sreća konzumizma i hedonizma, svijeta tržišta i profita.

U svemu tome čovjek ostaje i bez sreće pa i bez svoje slobode. Dakako, nada uključuje i želje, ali nade nema bez pouzdanja. Međutim, upravo je pouzdanje upitno jer često se pretvara u razočaranje.

3. Ima li žive nade koja, i kad je prezrena i osuđena, živi jer joj je grob otvoren i prazan? Gdje je temelj našega pouzdanja? Poštovana braćo i sestre, uskrsli Krist je naša nada, majka svih nada, čvrsto sidrište pouzdanja. Kršćanska nada je milosni dar Boga ljubavi i milosrđa, posvjedočena u Kristovu križu i uskrsnuću. Ova nada ne temelji se na ljudskim proćanstvima ni proračunima, na prometejskim potphvatima i našim tehničko-znanstvenim mogućnostima. Njezino čvrsto uporište je Advent onoga koji svojim križem i uskrsnućem pobjeđuje smrt, rasvjetljuje tamu naše stvarnosti dajući joj početak nove zore, božanskih horizonata, novoga dana bez zalaza. Stoga Isus Krist, jer je Spasitelj svih ljudi, temelj je nade i središte povijesti. Kristovo uskrsnuće cjelovito promovira čovjeka, ne više po onom što ima, već po onom što jest – osoba, slika Božja. Novost Kristova uskrsnuća svojim životom svjedoče nam prvi navjestitelji, kao i toliki sve do naših dana koji posvjedočiše kršćansku nadu svojim mučeništvom. Kako reče papa Benedikt XVI. *Urbi et orbi* na Uskrs 2009.: „*Od uskrsne zore novo proljeće nade obuzima svijet; od toga dana naše je uskrsnuće već započelo, jer Uskrs ne označuje samo jedan povijesni trenutak, nego početak novog stanja: Isus je uskrsnuo, ne da bi njegov spomen ostao živ u srcu njegovih učenika, nego da On sam živi u nama, te u njemu mogemo iskusiti radost vječnoga života.*“

4. Kristovo uskrsnuće je središte naše vjere i izvor naše nade. Vjera i nada su bitno povezane. „*Vjera je već neko imanje onoga čemu se nadamo, uvjerenost u zbiljnost kojih ne vidimo*“ (Heb 11,1). Vjera na svoj način unosi budućnost unutar našega ovdje i sada. Stoga u vjeri i nadi s ljubavlju slavimo i radujemo se Kristovoj pobjedi za sve naraštaje i za sve životne situacije. Uskrsli Krist, naša nada, u temelju je svih ljudskih želja i pouzdanja, napora i nadanja. On je snaga i svjetlo u tami bolesti, poraza, gubljenja radnog mjesta i redovitih primanja, napuštenosti i osa-

mljenosti. Raspeti i uskrsli Krist prati nas u dobru i u zlu, od rođenja preko groba do vječnosti. Krist je naša jedina nada u prijelazu s ovoga svijeta u Nebo.

5. Zato se radujemo slavlju Uskrsa, temelju naše vjere i izvoru nade! Bez vjere iščezava nada. I vjera se gubi ako utihne molitva. Molitva je ključ kojim otvaramo vrata svakog našeg novog dana. O životnosti i važnosti molitve u našem životu na osobit način svjedoče nam umirovljeni Benedikt i novi Petrov nasljednik Franjo dajući nam po molitvi primjer nove, dublje, aktivne prisutnosti u Crkvi i svijetu. Molitva se ne može potisnuti u okrajak dana i života. Vrijeme darovano molitvi postaje kvalitetnije, a mi humaniji. Ako iščezne molitva, trni se i svjetlo nade. Bez velikih posljedica mnoge stvari u životu možemo izgubiti, ali ne i molitvu. Tko moli, otvoren je Bogu i blizak drugima. Tko moli, hrani svoju nadu i radosno sudjeluje na molitvi nad molitvama, euharistijskom nedjeljnom slavlju, spomen-činu Kristove muke i uskrsnuća. Euharistija u Crkvi i svijetu rađa novu rodbinsku i obiteljsku povezanost s Bogom i nas međusobno. Tko moli, vjeruje i pouzdaje se u Boga ljubavi i blizak je čovjeku u potrebi. Na taj način nosimo u sebi nepobjedivu nadu poput svjetiljke koja ne osvjetljava samo naš put u tami kriza i lutanja, već nas vodi dolinom smrti do stola kuće Oca nebeskoga.

6. Znamo da nas na tom putu prate nestabilnosti, ubrzane promjene i krize: moralne, gospodarske, političke. suočavamo se s problemom nezaposlenosti i siromaštva. Iako prolazimo pored tolikih grobova ideoloških nada, lažnih obećanja i industrijskih želja, unatoč svemu, Crkva se ne boji naviještati Radosnu vijest nade, Krista Uskrsloga, temelja rađanja i ostvarenja novog čovjeka. Za novog čovjeka i bolji svijet, pored materijalnih sredstava daleko više su nam potrebni svjedoci žive nade jer iz krize ljudskosti, beznađa i besmisla proistječu sve druge krize. Investicija nade nam je najhitnija. Potrebni su nam investitori-svjedoci uskrsne nade na svim poljima i razinama društvenog života. Promatrajući stanje gospodarstva, politike, zdravstva, zakonodavstva i odgoja još snažnije i uvjerljivije postaju nam proročke riječi bl. Ivana Pavla II. koje je na dan svog ustoličenja upu-

tio nama i svijetu: „*Ne bojte se! Štoviše, širom otvorite vrata Kristu. Otvorite njegovoj spasiteljskoj vlasti granice država, gospodarske i političke sustave, široka područja kulture, uljudbe, razvitka. Ne bojte se! Krist zna što je u čovjeku. Samo On to zna!*“

7. Braćo i sestre, uza sve poteškoće i izazove, kao i ženama na grobu uskrsne zore i nama anđeo progovara: *Ne bojte se! Radujte se svojoj nadi!* Krist, naša nada, svojim križem i uskrsnućem stoji uz nas. On nas ozdravlja i hrabri u svakodnevnim poteškoćama koje nas tište i zabrinjavaju. Doista, samo Bog je izvor naše nade! U svjetlu Kristove trajne prisutnosti, mi Kristovi vjernici pozvani smo biti ljudi nade, kvasac društva, prijatelji ljudima, odgovorno zauzeti za opće dobro, socijalnu pravdu i međusobno pomirenje. Radosni uskrsni *Aleluja* koji danas pjevamo na našim liturgijskim slavljinama, neka se čuje i u našem svakodnevlju. Pjevajmo ga usnama, pjevajmo ga prije svega srcem i svjedočanstvom svoga ljudskog i vjerničkog življenja. Brate i sestro, ako je uskrsli Gospodin postao tvoja radost i nada, navijesti ga i posvjedoči drugima svojom duhovnošću i društvenom zauzetošću! Budimo svjedoci uskrsne nade u svojoj ograničenosti i grješnosti, patnji i boli, siromaštvu i nezaposlenosti, zaboravu i odbačenosti, tami i beznađu. Otvorimo svojom ljudskošću prozore i vrata obzorjima uskrsne nade koja ne će razočarati jer u sebi nosi Božji potpis. Kao ljudi nade unosimo ljudskost i budućnost u zakonodavne norme, društvene programe, mjere i reforme, jer samo s nadom možemo graditi humano društvo i dati smisao životu.

8. Prigodom posjeta pape Benedikta XVI. Caritasovim prostorijama u Rimu, jedna siromašna žena reče: „*Ovdje sigurno susrećete i vidite bol i patnju, ali mi ne gubimo nadu. Kad biste trebali odavde nešto ponijeti, uzmite, molim Vas, samo jednu stvar – nadu!*“

Poštovana braćo i sestre, na dan Gospodinova uskrsnuća, i našega s njime, i mi prihvatimo i ponosimo najvažniji Kristov dar u naše obitelji i radna mjesta, ustanove i društvo: *Dar nade!* Neka nas sve uskrsli Gospodin u nadi hrabri! U radosti i bogatstvu Njegova dara sretan Uskrs Vama i svima Vašima!

Vaš brat i nadbiskup,
+ Marin Barišić

NADBISKUPOVA PORUKA UZ NEDJELJU DOBROGA PASTIRA

Duhovna zvanja – proroštvo nade

Poštovana braćo i sestre!

1. Prigodnu poruku u Godini vjere "Zvanja su znak nade utemeljene na vjeri", uputio nam je već prije Benedikt XVI., a jubilarni 50. svjetski dan molitve za duhovna zvanja slavimo s novim rimskim biskupom papom našim Franjom. Nedjelja Dobroga Pastira je zajednička molitva Gospodaru žetve da nastavi slati radnike u žetvu svoju. Duhovna zvanja su radost i nada vitalne Crkve, pokazatelj vjere i ljubavi naših župnih i biskupijskih zajednica, znak zdravlja obitelji i ujedno znak budućnosti i nade humanijeg društva.

2. U svjetlu radosne vijesti Dobroga Pastira Crkva vrednujući svaki kršćanski poziv i poslanje, svojom molitvom, razmišljanjem i svjedočkim životom želi osobitu važnost dati pozivu na svećeništvo i posvećeni život. Nekada je jedini put prema svećeništvu bio malo sjemenište – klasična gimnazija, a danas se otvaraju i drugi iznenađujući putovi koji bude novu nadu. Mnogi prepoznaju svoj svećenički poziv poslije završene srednje škole, raznih fakulteta ili čak poslije radnog iskustva u svom profesionalnom zanimanju. I naš papa Franjo kao i bl. Ivan Pavao II. su primjeri takozvanog kasnog zvanja. No, Bog zna čekati i nikada ne kasni. Duhovna zvanja dar su Božji Crkvi i svijetu, znak nade da Bog ima veliko povjerenje u čovjeka i da nas On svojom ljubavlju i nježnošću prati na našim životnim putovima i u našim izborima.

3. Duhovna zvanja znak su pouzdane nade koja nam pomaže da se nosimo s izazovima straha i zabrinutosti pred budućnosti. Pouzdana nada daje smisao životu i unosi stvarnost Božje budućnosti u svijet našega sada. Nada koja nadilazi svaki proračun, puna je pouzdanja u Božja obećanja, Boga koji čovjekom postaje da bi s nama u sadašnjosti započeo ostvarivati svoje božansko sutra. Kršćanska nada usmjeruje nas budućnosti ali ona uza sve poteškoće i izazove istovremeno traži oslonac u našoj stvarnosti. Duhovni poziv otvara nas i približava bližnjima. U pozivu izlazeći iz sebe, ex-sistere, ostvarujemo ne samo Božji plan o nama, već i puninu svoje egzistencije. Božji poziv zahvaća cjelovito naš život, a isto tako traži naš cjelovit odgovor.

4. Uskrsna vjera i nada su bitno povezane. "Vjera je već neko imanje onoga čemu se nadamo, uvjerenost u zbiljnost kojih ne vidimo" (Heb 11,1). Naša

se vjera temelji na Božjoj vjernosti prema nama. A Božja vjernost uz koju prijanjamo nepokolebljivom nadom, jest njegova ljubav. U svojoj ljubavi Bog nas s povjerenjem poziva. Pouzdanjem i vjerom odgovoriti ovoj ljubavi znači upoznati Božju ljubav koju Bog ima prema nama i povjerovati joj (usp. 1 Iv 4, 16). Isus Krist, Dobri Pastir koji nas ljubi, poziva svoje prijatelje u svakoj generaciji i dijelu svijeta. Ne zaobilazi ni naše sredine, župne i biskupijske zajednice. Ni vas, dragi mladi prijatelji! Možda u ovoj godini vjere želi s Tobom započeti ozbiljniji i prijateljski razgovor. Možda baš Tebi želi povjeriti ulogu da budeš znak nade kako bi ovaj svijet bio manje hladan i zatvoren, sebičan i agresivan, a više svijet dobrote i solidarnosti, otvoren radosnoj vijesti života i spasenja.

5. Poštovani prijatelji, možete li se i vi osobnije i otvorenije uključiti u jubilarni 50. svjetski dan molitve za duhovna zvanja? Možda i vi, draga mladeži, u molitvi Crkve otkrijete Božji glas u svome srcu i Njegov milosrdni pogled na svom licu. Možda ste i vi još na putu i u društvu mladog Jorgea Marija Bergoglia i Karola Woytile, kako biste postali suvremenom čovjeku znak žive i pouzdane nade s kojom smo svi sudbinski povezani.

6. Još jednom želim vama mladima i svim vjernicima naših župnih zajednica staviti na srce riječi Svetog Oca iz ovogodišnje poruke za jubilarni Svjetski dan duhovnih zvanja: "Nužno je rasti u iskustvu vjere, shvaćenom kao duboki odnos s Isusom, kao pozorno oslušivanje Njegova glasa u svojoj nutrini... Taj proces, koji nas osposobljava pozitivno odgovoriti na Božji poziv, moguć je u kršćanskim zajednicama u kojima vlada snažno ozračje vjere, gdje se daje velikodušno svjedočanstvo prijanjanja uz evanđelje... koji potiče na potpuno predanje samoga sebe za Božje kraljevstvo, jačano pristupanjem sakramentima, posebno euharistiji, i gorljivim molitvenim životom". Dobri Pastiru, Tebi povjeravamo naše obitelji i župne zajednice da budu plodno tlo duhovnim zvanjima, proroštvu nade.

U Splitu, 13. travnja 2013.

+ Marin Barišić

Nadbiskup metropolit splitsko-makarski

Predsjednik Vijeća HBK

za sjemeništa i duhovna zvanja

DOPISI IZ ORDINARIJATA

ČESTITKA SPLITSKO-MAKARSKOG NADBISKUPA SVETOM OCU FRANJI

Br. 57./2013.
Split, 18. ožujka 2013.

A SUA SANTITÀ FRANCESCO
Segreteria di Stato
Città del Vaticano

Sveti Oče,

u radosti i nadi, nadbiskup Splitsko-makarske nadbiskupije mons. Marin Barišić zajedno s klerom, redovništvom i svim vjernicima, zahvaljuje Gospodinu za dar Rimskoga biskupa, Petrova nasljednika u Vašoj osobi koji ste nas već svojim prvim nastupom osvojili i ohrabрили po svjedočanstvu poniznosti, jednostavnosti i pobožnosti.

Sveti Oče, da biste nam bili blagoslov Božji, pozvali ste nas na molitvu. Rado se uključujemo u molitve Isusu Kristu, Velikom svećeniku, za Vaš blagoslovljeni pontifikat i za potrebe Njegove Crkve u suvremenom svijetu. Iskreno ćemo se truditi da kao

mjesna Crkva i svaki pojedini požrtvovno odgovorimo na Vaše poticaje za obnovu Crkve u duhu Evanđelja, kako bismo u ovom vremenu otkrili i posvjedočili milosrdno lice Krista koji ljubi svakog čovjeka.

Čvrsto vjerujemo da će nam po Vašem vodstvu Duh Sveti prosvijetliti putove i ojačati korake kako bismo i u ovom vremenu nove evangelizacije naviještali i svjedočili čvrstu vjeru, utemeljenu nadu i djelotvornu ljubav.

U molitvi za nebeski zagovor naše Majke Marije, u bratskom zajedništvu ostajem Vam odan u Kristu,

Marin Barišić
nadbiskup splitsko-makarski

VELIKI TJEDAN

Br. 109/13
Split, 20. ožujka 2013.

*Svim svećenicima u
Splitsko-makarskoj nadbiskupiji*

Draga braćo svećenici!

1) **VELIKI ČETVRTAK**, dan je ustanove svetoga svećeničkog reda. Toga ćemo se dana pridružiti zajedničkoj molitvi Crkve te ćemo obnoviti svoja svećenička obećanja dana na ređenju i zajedničkom misom iskazati zahvalnost Isusu Velikom Svećeniku za Božji dar svećeništva njegovoj Crkvi i svakomu od nas osobno. Pred nama je, dakle, naš važni svećenički Euharistijski susret, pa Vas sve pozivam da u njemu aktivno sudjelujete.

Proslavit ćemo obrede posvete ulja za sakramente koje ćemo tijekom ove godine pomazanjem dijeliti našim vjernicima. Svetu misu slavit ćemo u katedrali sv. Dujma na **Veliki četvrtak u 10 sati**. Ponesite albu, pas i štoću bijele boje. Priprava za misu je u crkvi sv. Filipa. Potom slijedi procesija s pjevanjem do katedrale.

Prisutni će župnici nakon mise uzeti sveta ulja za svoje župne potrebe, a dekani za potrebe svog dekana. Nakon ovih obreda svi ste srdačno pozvani na **zajednički objed u Nadbiskupskom sjemeništu u 12 sati**.

Usrdno potičem sve župnike grada Splita da pozovu svoje župljane kako bi, po mogućnosti, i oni sudjelovali u ovom jedinstvenom Euharistijskom slavlju i zajedničkoj molitvi naroda Božjeg za svoje svećenike.

2) **MILOSTINJA VELIKOG PETKA** oduvijek je bila znak solidarnosti s kršćanskom braćom i sestrana koji tiho i vjerno skrbe za mjesta našeg spasenja u Svetoj Zemlji. Često čujemo u vijestima o nepravdi i poniženju koje doživljavaju kršćani u zemljama Bliskog Istoka. Dok molimo snagu Duha Svetoga za njihovu vjernost i ustrajnost, učinimo sve da osjete našu ljubav i solidarnost.

Stoga, nakon uskrasnih blagdana, *što prije donesite 50% od prikupljene milostinje Velikog Petka u Računovodstvo* Nadbiskupskog Ordinarijata, kako ne bismo kasnili s odgovorom ljubavi na velike potrebe naše braće koja su u nevolji.

Želim Vam svima obilje Božje milosti po korizmenim pobožnostima i duhovnoj pripravi za Vazam, uz iskreni pozdrav u Gospodinu.

Mons. Marin Barišić
nadbiskup

DOPUŠTENJA ZA PRIKUPLJANJE POTPISA ISPRED CRKVE

Br. 164./2013.

Split, 3. svibnja 2013.

Svim župnicima

u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji

Poštovani župnici!

Svjedoci smo širenja zablude koje su protivne iskonskom dostojanstvu braka i važnosti obitelji.

Stoga su članovi građanske inicijative *U ime obitelji* odlučili započeti prikupljanje potpisa za referendum s nakanom da se u Ustav Republike Hrvatske uvrsti odredba po kojoj je **brak životna zajednica žene i muškarca**.

Potpisi će se prikupljati od 12. do 26. svibnja na prostoru čitave Hrvatske. Ovim dopisom dopuštam da njihovim volonterima, na površinama u crkvenom vlasništvu, omogućite postavljanje nekog stolića i prikupljanje potpisa za referendum.

Bilo bi dobro da na kraju mise (ili na oglasnoj ploči) posređujete sljedeću informaciju:

Dragi vjernici, čitali ste ovih dana da su u cilju zaštite obitelji i braka, koji za sada u hrvatskom Ustavu uopće nije definiran, brojne građanske i vjerske udruge formirale građansku inicijativu po nazivom U IME OBITELJI i pokrenule akciju prikupljanja potpisa za referendum kojim bi se brak u Ustavu Republike Hrvatske definirao jedino kao životna zajednica žene i muškarca. A brak i obitelj preduvjet su i temelj uspješnog i zdravog društva. Vrijeme je, dakle, da se založimo za dobrobit djece i braka kao trajne zajednice žene i muškarca. Zato vas pozivam da se uključite u akciju „U ime obitelji“. Na izlasku iz crkve volonteri će skupljati vaše potpise. Treba čitko upisati svoje IME, PREZIME I MBG.

Za raspisivanje referenduma potrebno je u 15 dana prikupiti 375.000 potpisa.

Poduprimo ovu inicijativu i oglasimo vjernicima važnost skupljanja potpisa.

Iskreno vas pozdravljam i želim svako dobro od Gospodina.

Mons. Marin Barišić
nadbiskup

SVEĆENIČKI DAN U VEPRICU

Br. 171./2013.

Split, 8. svibnja 2013.

Svim svećenicima

u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji

Poštovana braćo svećenici!

U ozračju dviju svetkovina u „*Godini vjere*“, Duhova i Presvetog Trojstva, prepoznamo snagu duhovske Crkve, njenog rađanja i preporođanja, hoda i rasta u prepoznatljivosti u Presvetom Troj-

stvu, njenom identitetu i poslanju. U tako svetom i povlaštenom vremenu i mi svećenici pozvani smo preporučiti i osvježiti mladost i radost duha našeg duhovnog poziva i svećeničkog identiteta.

Stoga ćemo i ove godine u marijanskom mjesecu svibnju i u marijanskom svetištu **Vepric** održati „*Svećenički dan*“, koji nazivamo i „*Svećeničkom skupštinom*“ Splitsko – makarske nadbiskupije. **Susret je u srijedu, 22. svibnja s početkom u 9.30.**

DNEVNI RED:

9³⁰ *Koncelebrirano misno slavlje* (predvodi o. nadbiskup)

10³⁰ Stanka za osveženje

11⁰⁰ *RADNI DIO:*

1. *Teološko – pastoralne koordinate Papa Benedikta XVI i Franje* (dr. fra Špiro Marasović)

2. Obavijesti i napomene Nadbiskupskog Ordinarijata

3. Zaključne misli i poticaji (nadbiskup mons. Marin Barišić) Svećenički dan zaključit ćemo *zajedničkim objedom oko 13⁰⁰ sati*.

Sve vas iskreno pozdravljam i srdačno očekujem!

Mons. Marin Barišić
nadbiskup

DUHOVNE VJEŽBE MLADIH SVEĆENIKA

Br. 214./2013.

Split, 11. lipnja 2013.

Svim svećenicima splitsko-makarske nadbiskupije koji su zaređeni tijekom posljednjih 10 godina (2003. – 2012.)

Poštovana braćo, mladi svećenici!

Iskreno Vam zahvaljujem, pojedinačno i svima zajedno, za uloženi trud Božjeg poslenika i suradnika tijekom ove pastoralne godine. Siguran sam da se svaki od Vas trudio izgrađivati u zajedništvu s Gospodinom, žaleći istodobno za propuste i grijehе.

Pred nama su Duhovne vježbe, kao posebno milosno vrijeme: za duhovni i pastoralni napredak, za smirenu i dužu molitvu, za povratak korijenima svoga svećeništva i za pronalaženje svježih motivacija za vjernost i pastoralni zanos. *Zato, braćo, to revnije uznastojte učvrstiti svoj poziv i izabranje: to čineći – ne, nećete posrnuti nikada* (2 Pt 1, 10)! Svake su Duhovne vježbe živo iskustvo produljene tišine i samoće. Upravo je to nužan uvjet da bi u nama i oko nas zašutjeli mnogi glasovi ovoga svijeta i nas samih, kako bismo dali prostora glasu Božjem koji želi govoriti svećeničkom srcu.

Za Vas su, dragi mladi svećenici, ove godine organizirane *Duhovne vježbe u Pastoralnom centru u Mukinjama, u župi Marije Majke Crkve (na Plitvicama)*, u vremenu *od 1. do 4. srpnja 2013.*, tj. od ponedjeljka uvečer (*dolazak i smještaj do 18 sati*), pa do četvrtka zaključno s ručkom.

Za najlakši dolazak uzmite izlas s autoceste *Gornja Ploča*, pa pokraj Udbine, preko Korenice do Plitvica. Prije ulaza u Nacionalni park s lijeve strane je oznaka Mukinje.

Za voditelja ovih Duhovnih vježbi za mlade svećenike Splitsko-makarske nadbiskupije rado se odazvao duhovnik u Centralnomu bogoslovnom sjemeništu u Đakovu *mr. don Božo Radoš*.

Vjerujem da ste svjesni važnosti trajnoga duhovnog odgoja i rasta u pastoralnom zanosu i osobnom rastu, te je razumljivo da tih dana nećete preuzeti neke druge obveze. U svakom slučaju, dogovorite se sa susjednim bratom svećenikom da Vas zamijeni ako to bude potrebno. Također je potrebno da u dane duhovnih vježbi budete oslobođeni od drugih obveza i briga, kako biste došli na vrijeme i u miru se potpuno posvetili osobnoj i zajedničkoj duhovnoj obnovi.

S radošću Vas očekujem na ovim danima Božje providnosti te Vas srdačno pozdravljam u Gospodinu!

Mons. Marin Barišić
nadbiskup

SVEĆENICI SPLITSKO-MAKARSKE NADBISKUPIJE

redeni posljednjih 10 godina

	IME	PREZIME	GOD. REĐENJA
1.	Danir	BISTRIC	29.06.2003.
2.	Darijo	ČORIC	29.06.2003.
3.	Marko	KLARIC	29.06.2003.
4.	Ivan	KOVAČEVIĆ	29.06.2003.
5.	Marijo	VOLAREVIĆ	29.06.2003.
6.	Jakoslav	BANIC	26.06.2004.
7.	Jozo	GOJSALIC	26.06.2004.
8.	Ivan	LOVRIC (Rim)	26.06.2004.
9.	Edvard	PUNDA	26.06.2004.
10.	Stipan	ŠURLIN	26.06.2004.
11.	Miroslav	VIDOVIĆ (Rim)	26.06.2004.
12.	Davor	BILANDŽIĆ	25.06.2005.
13.	Dalibor	MILINA	25.06.2005.
14.	Marijo	BULJEVIĆ	25.06.2005.
15.	Mate	ŠKARIČIĆ	25.06.2005.
16.	Hrvoje	DRAGUN	24.06.2006.
17.	Mario	MIHANOVIĆ	24.06.2006.
18.	Jure	BJELIŠ	24.06.2007.
19.	Tomislav	BAŠIĆ	29.06.2008.
20.	Mihael	JELAVIĆ	29.06.2008.
21.	Ante	ŽDERIĆ	29.06.2008.
22.	Ivica	BARIŠIĆ	28.06.2009.
23.	Ivan	URLIĆ (Zagreb)	28.06.2009.
24.	Vinko	BEUS	27.06.2010.
25.	Mato	BREČIĆ	27.06.2010.
26.	Mario	POPOVIĆ (Rim)	27.06.2010.
27.	Ante	RAKO (Rim)	27.06.2010.
28.	Franko	PRNJAK	26.06.2011.
29.	Mate	MUNTIĆ	24.06.2012.
30.	Ratomir	VUKOREPA	24.06.2012.
31.	Vedran	TORIĆ	24.06.2012.

OBAVIJEST O SVEĆENIČKOM REĐENJU I LJETNOM DOPUSTU U ORDINARIJATU

Br. 213./2013.

Split, 11. lipnja 2013.

*Svim svećenicima i samostanima
u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji*

1. Svećeničko ređenje

Poštovana braćo svećenici i redovnici!

Zahvaljujem Bogu što se i ove godine, krajem mjeseca lipnja, možemo radovati našim mladomisnicima. Nekad nam ih Gospodin daruje više, a nekad manje. Ove godine naša Splitsko-makarska nadbiskupija ima četiri mladomisnika, a Franjevačka provincija Presvetog Otkupitelja tri.

Svećeničko ređenje bit će na svetkovinu sv. Petra i Pavla, u subotu 29. lipnja, u katedrali Uznesenja BDM u Splitu, s početkom u 10,00 sati.

Budući da se radi o suboti, sve Vas pozivamo da doživimo i proživimo svečanost ređenja, te duhovnu radost s našim novim prezbiterima koji ulaze u zajedništvo našeg prezbiterija koji se tako pomlađuje

i osvježava novim poslanicima na njivi Gospodnjoj!

A Vas, koji ste zbog pastoralnih obveza spriječeni prisustvovati ređenju, molim da potaknete i uključite vjernike u molitvu za ređenike i za nova duhovna zvanja.

2. Ljetni dopust u Ordinarijatu

Istodobno Vas obavještavam da će osoblje ureda u našem Nadbiskupskom ordinarijatu imati *godišnji odmor od 22. srpnja do 9. kolovoza 2013.*

U tom vremenu neće raditi redovite službe u Ordinarijatu.

Zbog toga, ako bude hitnih slučajeva, obratite se voditeljima ureda mobitelom ili na kućne telefone.

Želio bih da i svaki od vas pronade dovoljno vremena za ljetni odmor u miru i ljepoti prirode, kao i u češćim bratskim druženjima i u duhovnoj obnovi.

Sve Vas iskreno pozdravljam u Gospodinu!

Mons. Marin Barišić
nadbiskup

DUHOVNE VJEŽBE

Br. 215./2013.

Split, 11. lipnja 2013.

Poziv svećenicima za Duhovne vježbe 2013.

Poštovana braćo svećenici!

Pozivam Vas na sudjelovanje u Duhovnim vježbama koje se upriličuju za svećenike Splitsko-makarske nadbiskupije u marijanskom svetištu Vepric.

Duhovne vježbe se održavaju u **jednom, zajedničkom terminu**, a predviđene su za svećenike čija se imena nalaze na poledini ovog dopisa. Jasno, svi drugi zainteresirani svećenici mogu se na vrijeme prijaviti i sudjelovati na danima godišnje duhovne obnove.

Duhovne vježbe ove će godini **predvoditi karmelićanin dr. o. Dario Tokić**, a održat će se u **sljedećem terminu:**

Od ponedjeljka 26. VIII., s prvim predavanjem u 10 sati, pa do srijede 28. VIII. zaključno s obedom.

Za slavlje svete mise sa sobom ponesite albu, pas i štolu bijele boje... te Sveto Pismo i Časoslov!

Duhovne vježbe su posebni dani milosti Božje, te očekujem da dođete doista svi koji ste pozvani sudjelovati ove godine. U ovom užurbanom vremenu, s mnogo pastoralnih obveza, dani duhovne okrijepe i obnove nužno su nam potrebni. Stoga Vas bratski potičem da ne dopustite bilo kakvoj drugoj obavezi da Vas spriječi u sudjelovanju na duhovnim vježbama. Na vrijeme osigurajte zamijene ili odgodite tekuće obveze u župi.

Srdačno Vas pozdravljam i želim Božji blagoslov kako u Duhovnim vježbama, tako i u Vašim pastoralnim službama!

Mons. Marin Barišić
nadbiskup

RASPORED ZA DUHOVNE VJEŽBE SVEĆENIKA SPLITSKO-MAKARSKE NADBISKUPIJE 2013. GODINE

1.	Lovre	ŽULJEVIĆ
2.	Pavao	MEDIĆ
3.	Juraj	NARANČA
4.	Drago	ŠIMUNDŽA
5.	Nikola	MARGETA
6.	Josip	DELIĆ
7.	Mile	VIDOVIĆ
8.	Alojzije	BAVČEVIĆ
9.	Bogoslav	BARTULOVIĆ
10.	Josip	PAVIĆ
11.	Krsto	TOMIĆ
12.	Vjekoslav	PAVLINOVIĆ
13.	Stanko	VRNOGA
14.	Većeslav	ŠUPUK
15.	Ljubomir	ERCEG
16.	Slavko	KOVAČIĆ
17.	Stipe	DUKIĆ
18.	Marko	MARASOVIĆ
19.	Božo	BULAT
20.	Jakov	DRAGUŠICA
21.	Ivan-Marijan	ČAGALJ
22.	Luka	VUCO
23.	Jure	MARASOVIĆ
24.	Ante	ČIPČIĆ
25.	Tomislav	BREČIĆ

26.	Ante	DELIĆ
27.	Andelko	DUKIĆ
28.	Petar	PERLETA
29.	Dragan	RAJKOVIĆ
30.	Vladimir	ĐUDERIJA
31.	Mirko	SKEJIĆ
32.	Stanko	PEJAR
33.	Stjepan	JERKOVIĆ
34.	Božo	DELIĆ
35.	Ljubo	BODROŽIĆ
36.	Ante	ČULIĆ
37.	Nikola	GALOV
38.	Marko	ČUBELIĆ
39.	Nediljko-Ante	ANČIĆ
40.	Nedjeljko	RIBIČIĆ
41.	Ivan	SUČIĆ
42.	Petar	MIKIĆ
43.	Josip	ČORIĆ
44.	Filip	PAVIĆ
45.	Pavao	BANIĆ
46.	Ivan	MATKOVIĆ
47.	Ante	VRBATOVIĆ
48.	Srećko	FRANIĆ
49.	Danijel	GUĆ

DOKUMENTI

PORUKA PAPE BENEDIKTA XVI. ZA SVJETSKI DAN SREDSTAVA DRUŠTVENE KOMUNIKACIJE 2013.

Društvene mreže: vrata istine i vjere; novi prostori evangelizacije

Draga braćo i sestre, kako se približava proslava Svjetskog dana sredstava društvene komunikacije 2013. želim vam predložiti nekoliko razmišljanja o jednoj sve važnijoj stvarnosti koja se odnosi na način na koji danas ljudi međusobno komuniciraju. Zadržat ću se na promatranju razvoja digitalnih društvenih mreža koja pridonose nastanku nove "agore", javnog i otvorenog prostora u kojem osobe razmjenjuju ideje, informacije, mišljenja i gdje, usto, mogu zaživjeti novi odnosi i oblici zajedništva.

Kada se koriste na dobar i uravnotežen način, ti prostori pridonose jačanju oblika dijaloga i rasprave koji, pod uvjetom da se u njima poštuje i uvažava tuđa privatnost te postupa odgovorno i istinoljubivo, mogu učvrstiti sveze zajedništva među osobama i djelotvorno promicati sklad ljudske obitelji. Razmjena informacija može postati prava komunikacija, poveznice mogu prerasti u prijateljstvo, međusobne povezanosti olakšati zajedništvo. Ako su mreže (network) pozvane ostvariti tu veliku mogućnost, osobe koje u njima sudjeluju moraju nastojati biti autentične, jer na tim prostorima ne dijelimo s drugima samo ideje i informacije, nego u konačnici same sebe.

Razvoj društvenih mreža zahtijeva zauzetost: na njima ljudi produbljuju odnose i sklapaju prijateljstva, traže odgovore na pitanja koja ih muče, ona im služe za zabavu, ali također za intelektualnu izgradnju i dijeljenje vještina i znanja. Te mreže postaju tako, sve više, dio samoga tkiva društva jer zbližavaju osobe na temelju tih temeljnih potreba. Društvene su mreže dakle nadahnute težnjama ukorijenjenim u čovjekovu srcu.

Kultura društvenih mreža (social network) i promjene oblika i načina komunikacije, postavljaju zahtjevne izazove onima koji žele govoriti o istini i vrijednostima. Često se stječe dojam, a to vrijedi također za ostala sredstva društvene komunikacije, da su značenje i djelotvornost raznih oblika izražavanja uvjetovani više njihovom popularnošću no njihovom intrinzičnom važnošću i vrijednošću. Popularnost je usto često povezana s poznatošću ili strategijama uvjeravanja više no s logikama argumentacije. Ponekad blagi glas razuma može zaglušiti buka silnog

mnoštva informacija te ne uspijeva privući pozornost, koju se, naprotiv, daje onima koji se izražavaju na zavidljiviji način. Društveni mediji (social media) trebaju zato zauzetost svih onih koji su svjesni vrijednosti dijaloga, razumske rasprave, logičke argumentacije; osoba koje se trude njegovati oblike razgovora i izražavanja koji apeliraju na najplemenitije težnje onih koji sudjeluju u komunikacijskom procesu. Dijalog i rasprava mogu cvjetati i rasti i kada se razgovara i uzima zaozbiljno one čije se ideje razlikuju od naših: "S obzirom na stvarnost kulturne raznolikosti, ljudi trebaju ne samo prihvatiti postojanje kulture drugoga, već također težiti da se njome obogate i ponude joj sve ono dobro, istinito i lijepo što posjeduju" (Govor na susretu s predstavnicima svijeta kulture, Belem, Lisabon, 12. svibnja 2010.).

Izazov s kojim se društvene mreže moraju uhvatiti u koštac jeste taj da moraju biti doista inkluzivne: tada će one imati koristi od punog sudjelovanja vjernika koji žele s drugima dijeliti Isusovu poruku i vrijednosti ljudskog dostojanstva, koje njegovo učenje promiče. Vjernici su, naime, sve više svjesni toga da ako se Radosnu vijest ne pronosi također digitalnim svijetom, ona može biti odsutna u iskustvu mnogih kojima je taj egzistencijalni prostor važan. Digitalni prostor nije usporedni ili čisto virtualni svijet, već je dio svakodnevne stvarnosti mnogih ljudi, napose mladih. Društvene mreže plod su ljudske interakcije, ali one, sa svoje strane, preoblikuju dinamike komunikacije koja izgrađuje odnose: temeljito razumijevanje toga okruženja je dakle preduvjet za značajnu prisutnost u njemu.

Sposobnost korištenja novih jezika zahtijeva se ne toliko zato da budemo ukorak s vremenom, već upravo zato da omogućimo beskrajnom bogatstvu evanđelja da pronade oblike izražavanja koji će moći doprijeti do duhova i srca svih ljudi. U digitalnom svijetu pisana je riječ često praćena slikama i zvukovima. Jedna djelotvorna komunikacija, kao što su Isusove prisposode, mora zaokupiti maštu i afektivnost onih koje želimo pozvati na susret s otajstvom Božje ljubavi. Poznato nam je, uostalom, da je kršćanska tradicija odvajkada bogata znakovima i simbolima:

tu mislim, primjerice, na križ, ikone, slike Djevice Marije, jaslice, vitraje i slike u crkvama. Značajan dio umjetničke baštine čovječanstva stvorili su umjetnici i glazbenici koji su nastojali izraziti istine vjere. U društvenim mrežama vjernici pokazuju svoju autentičnost dijeljenjem s drugim ljudima dubokog izvora njihove nade i radosti: vjere u Boga bogatog milosrdem i ljubavlju koji je objavio u Isusu Kristu. To se dijeljenje sastoji ne samo u izričitom izražavanju njihove vjere, nego i u njihovu svjedočenju, to jest u načinu na koji prenose "opredjeljenja, prioritete, prosudbe koji su duboko povezani s evanđeljem, i onda kada se o njemu ne govori na izričit način" (Poruka za Svjetski dan sredstava društvene komunikacije 2011.). Posebno značajan način pružanja svjedočanstva bit će spremnost darovati samoga sebe drugima na način da se strpljivo i s poštovanjem zanimamo za njihova pitanja i sumnje s kojima se susreću na svom putu traženja istine i smisla ljudskog postojanja. Sama činjenica da se na društvenim mrežama vodi dijalog o vjeri i vjerovanju potvrđuje važnost i istaknuto mjesto religije u javnoj i društvenoj debati.

Za one koji su otvorena srca prihvatili dar vjere, najdublji odgovor na čovjekova pitanja o ljubavi, istini i smislu života – koja su itekako prisutna na društvenim mrežama – nalazi se u osobi Isusa Krista. Naravno da onaj koji vjeruje želi, s poštovanjem i obazrivo, svoju vjeru dijeliti s onima koje susreće u digitalnom svijetu. U konačnici, međutim, ako naši napor da s drugima dijelimo evanđelja urode dobrim plodovima, to se uvijek može prije zahvaliti snazi Božje riječi da dotakne srca, nego našim naporima. Naše pouzdanje u moć Božjeg djelovanja mora uvijek biti veće od svakog povjerenja koje stavljamo u ljudska sredstva. I u digitalnom svijetu, gdje lako planu žustre rasprave i dolazi do razdora i gdje postoji opasnost da prevlada senzacionalizam, pozvani smo na pažljivo razlučivanje. Imajmo, u vezi s tim, na umu da je Ilija prepoznao Božji glas ne u silnom vihoru, ni u potresu ili ognju, već u "šapatu laganog i blagog lahora" (1 Kr 19, 11-12). Moramo vjerovati da temeljne čovjekove želje da ljubi i da bude ljubljen, da pronade smisao i istinu – koje je sam Bog stavio u čovjekovo srce – naše suvremenike uvijek i posvuda

drže otvorenima za ono što je kardinal Newman nazivao "blagim svjetlom" vjere.

Osim što su sredstvo evangelizacije, društvene mreže mogu biti činilac ljudskog razvoja. Naprimjer, u nekim zemljopisnim i kulturnim sredinama gdje se kršćani osjećaju izoliranima, društvene mreže mogu u njima ojačati osjećaj stvarnog zajedništva sa svekolikom vjerničkom zajednicom. Mreže olakšavaju dijeljenje duhovnih i liturgijskih bogatstava, pomažući ljudima da mole sa snažnijim osjećajem bliskosti s onima koji ispovijedaju istu vjeru. Istinska i interaktivna zaokupljenost pitanjima i sumnjama onih koji su daleko od vjere mora u nama probuditi osjećaj potrebe da svoju vjeru u Božju prisutnost kao i našu djelatnu ljubav jačamo molitvom i razmišljanjem: "Kad bih sve jezike ljudske govorio i anđeoske, a ljubavi ne bih imao, bio bih mjed što ječi ili cimbal što zveči" (1 Kor 13, 1). Postoje društvene mreže koje u digitalnom svijetu pružaju današnjem čovjeku prigodu za molitvu, meditaciju ili dijeljenje Božje riječi. Ali te mreže mogu također otvoriti vrata drugim vidicima vjere. Mnogi ljudi, naime, otkrivaju, upravo zahvaljujući kontaktu koji je otpočeo on line, važnost izravnog susreta, iskustva zajedništva ili također hodočašća, tih sastavnica koje uvijek imaju važnu ulogu na putu vjere. Nastojeći uprisutniti evanđelje u digitalnom svijetu, možemo pozvati ljude na molitvene susrete ili liturgijska slavlja na određenim mjestima kao što su crkve ili kapele. Ne smije izostati dosljednosti ili jedinstvo u izražavanju naše vjere i našeg svjedočenja evanđelja u stvarnosti u kojoj smo pozvani živjeti, bila ona fizička ili pak digitalna. Kada smo, na bilo koji način, u društvu s drugim ljudima, pozvani smo pronositi i razglašavati Božju ljubav sve do nakraj zemlje.

Molim da vas Duh Sveti uvijek prati i prosvjetljuje te od srca sve blagoslivljam da uzmognete doista biti glasnici i svjedoci evanđelja. "Podite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje svemu stvorenju" (Mk 16, 15).

Iz Vatikana, 24. siječnja 2013., na blagdan svetog Franje Saleškog

Papa Benedikt XVI.

PRIOPĆENJE S 46. PLENARNOG ZASJEDANJA HBK

Zagreb, 9. – 11. travnja 2013.

Plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije, 46. u nizu, održano je od 9. do 11. travnja 2013. u sjedištu HBK u Zagrebu, Ksaverska cesta 12a. Na zasjedanju su sudjelovali apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Alessandro

D'Errico, izaslanici biskupskih konferencija: BiH-a vojni ordinarij Tomo Vukšić, Slovenije biskup Novoga Mesta Andrej Glavan i Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda beogradski nadbiskup Stanislav Hoćevar te subotički biskup

Ivan Penzeš i srijemski biskup Đuro Gašparović. U svojem pozdravnom govoru predsjednik HBK zadarski nadbiskup Želimir Puljić posebno se osvrnuo na odreknuće pape Benedikta XVI. i izbor novoga pape Franje. Podsjetio je na pismo koje je uputio umirovljenom papi u ime HBK u kojem mu je napisao kako njegovu odluku biskupi prihvaćaju s poštovanjem te da u tom njegovu činu prepoznaju veliku ljubav prema Crkvi Božjoj. Istaknuvši kako je izbor novoga pape bio pravo iznenađenje, predsjednik HBK posebno je naglasio jednu od njegovih prvih gesta kad je s balkona bazilike Sv. Petra zamolio vjernike da mole Gospodina za njega čime je očitovao veliko strahopoštovanje prema službi koju je prihvatio. U radnom dijelu zasjedanja o odreknuću pape Benedikta XVI. i izboru novoga pape Franje govorio je kardinal Josip Bozanić. Podsjetio je na Papine riječi odreknuća te istaknuo kako se u tome Papinu činu očitovala njegova odgovornost i poniznost. Kardinal je istaknuo da je umirovljeni papa izabrao put povlačenja, tišine, molitve i razmatranja te na taj način nastavio služiti Crkvi. Između ostaloga, kardinal se osvrnuo i na veliko zanimanje medija za sve što se u proteklom razdoblju događalo u središtu Katoličke Crkve što je pokazalo da papina služba ima veliku važnost u suvremenom svijetu koja nadilazi ovozemaljske okvire i bitno uključuje dimenziju vjere. U tom smislu i novoga papu Franju i njegov izbor treba prije svega promatrati očima vjere. Biskupi su sa zasjedanja uputili zajedničko pismo papi Franji u kojem su mu uz čestitke povodom njegova izbora izrazili poštovanje i odanost te podsjetili na stoljetne veze i odanost hrvatskih katolika nasljednicima sv. Petra. Porečki i pulski biskup Dražen Kutleša biskupe je upoznao s pripremama za slavlje proglašenja blaženim mučenika svećenika Miroslava Bulešića kojega su komunisti ubili 1947. u Lanišću u Istri. Svečano euharistijsko slavlje s činom beatifikacije održat će se u subotu 28. rujna 2013. u 11 sati u pulskoj Areni. Pozvani su vjernici iz cijele Hrvatske da zajedno sa svojim svećenicima dođu u Pulu na to veliko slavlje. Biskupi su odredili da ovogodišnje hodočašće svećenika bude povezano s činom beatifikacije svećenika Bulešića. Kako bi se javnost što bolje upoznala s osobom i djelovanjem budućega blaženika već je objavljeno nekoliko knjiga, a trenutačno su u pripremi i prigodni dokumentarni filmovi kao i drugi materijali koji će biti upućeni na župe. Hrvatski su biskupi ponovno istaknuli važnost djelovanja vjernika laika u Crkvi i društvu te su se osvrnuli na neke aktualne izazove na tome području. Naglašena je važnost poštivanja kriterija crkvenosti za udruženja vjernika laika koje je odredio papa bl. Ivan Pavao II. u Apostolskoj pobudnici *Christifideles laici* i u svjetlu kojih

se imaju prosuđivati laička udruženja u Crkvi.

Ti kriteriji su: davanje prvenstva pozivu svakog kršćanina na svetost, odgovornost u ispovijedanju vjere Crkve u poslušnosti crkvenom učiteljstvu, svjedočanstvo čvrstog i uvjerenog zajedništva s papom i mjesnim biskupom, podudarnost i dioništvo u apostolatu Crkve te u tom smislu aktivno sudjelovanje u novoj evangelizaciji i uprisutnjenju evanđeoskih vrijednosti u društvu. Članovi HBK podržali su i inicijativu mreže katoličkih laika s ciljem povezivanja i animiranja katoličkih laika za aktivniji angažman u Crkvi i društvu. Posebnu pozornost biskupi su posvetili temi bračnih i obiteljskih savjetovališta. U 11 hrvatskih (nad)biskupija danas postoji 18 takvih savjetovališta u kojima djeluju 22 djelatnika. Kako je istaknuo biskup Valter Župan, predsjednik Vijeća HBK za život i obitelj, u proteklih 20 godina kroz ta je savjetovališta prošlo oko 47 tisuća osoba na individualnom savjetovanju, oko 12,5 tisuća parova na bračnom savjetovanju i oko 16,5 tisuća obitelji na obiteljskom savjetovanju. Kako bi se poboljšalo djelovanje bračnih i obiteljskih savjetovališta i odgovorilo na rastuće potrebe na tome području rečeno je da u budućnosti treba poraditi na njihovom unutarcrkvenom i društvenom povezivanju, verifikaciji edukacije postojećih i edukaciji novih savjetovatelja te donošenju Pravilnika kojim bi se pobliže odredilo njihovo osnivanje i način djelovanja. Biskupi su upoznati i s održavanjem prvoga nacionalnog studijskog dana za djelatnike i suradnike u pastoralu braka i obitelji koji će 19. i 20. travnja 2013. u Zadru okupiti oko 200 sudionika. Glavne teme studijskoga dana su "Teologija tijela" i "Evangelje života". Na zasjedanju je raspravljano o izmjenama i dopunama Pravilnika o ustrojstvu i djelovanju Vojnog ordinarijata u RH. Biskupi su dali potporu svim nastojanjima u jasnom definiranju statusa Vojnog ordinarijata, pozivajući pritom na poštivanje Ugovora između Svete Stolice i Republike Hrvatske o dušobrižništvu katoličkih vjernika, pripadnika Oružanih snaga i redarstvenih službi RH. Najnoviji dokument Kongregacije za kler "Direktorij za službu i život prezbitera" prikazao je biskup Vjekoslav Huzjak, predsjednik Vijeća HBK za kler, koji je istaknuo da direktorij želi svakom svećeniku biti pomoć u produbljivanju vlastitog identiteta, zvanja i duhovnog života kao i poticaj za trajnu izgradnju te referentna točka za bogat i autentičan apostolat, na korist Crkve i cijeloga svijeta. U povodu predstojećih izbora članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske koji će se održati 14. travnja 2013. i lokalnih izbora biskupi pozivaju vjernike da izađu na izbore i tako iskoriste svoje građansko pravo i ispune svoju dužnost te tako daju doprinos općem dobru i očituju svoju ljubav prema domovi-

ni. Izborima treba pristupiti razborito i odgovorno. To prije svega uključuje zauzeto informiranje o programima i osobama te njihovu prosudbu u svjetlu evandeoskih načela. Nalazimo se u vremenu velikih izazova na globalnoj razini i pred ulaskom u Europsku uniju koje od odgovornih na vlasti zahtijeva mudro, kompetentno i etičko upravljanje na dobro cijele zajednice. U tom smislu važno je tko će zastupati naše narodne i domovinske interese u Europskom parlamentu čije će odluke umnogome odrediti našu sadašnjost i budućnost. Zato je istaknuta važnost biranja ljudi koji će hrabro i odvažno braniti kršćanska načela te se u tome duhu, između ostaloga, zauzimati za zaštitu ljudskog života od začeca do naravne smrti, za dostojanstvo braka i obitelji, za pravo roditelja da odlučuju o odgoju svoje djece, za socijalnu prav-

du, za pravo svih na rad i dostojan život te u središnjim europskim institucijama promicati bogatu kulturnu i duhovnu baštinu hrvatskoga naroda. Biskupi su informirani i o pripremama znanstvenoga skupa „Mučenici i mučenički trag(ovi) u hrvatskoj prošlosti” koji će organizirati Komisija HBK i BK BiH-a za hrvatski martirologij u suradnji s visokim teološkim učilištima. Članovi HBK su podržali daljnji rad na općim odredbama o katoličkoj vjerskoj pouci i odgoju u Hrvatskoj kao i na smjernicama za postupanje u slučajevima spolnog zlostavljanja maloljetnika. Predsjednici i voditelji pojedinih Komisija, Vijeća, Odbora i ustanova HBK podnijeli su izvješća o svojem području djelovanja. Na zasjedanju je istaknuta potreba novog ustrojstva ureda i ustanova HBK.

Tajništvo Hrvatske biskupske konferencije

IZJAVA SUDIONIKA PRVOGA NACIONALNOG STUDIJSKOG DANA ZA DJELATNIKE U PASTORALU BRAKA I OBITELJI

Zadar, 20. travnja 2013.

Polazeći od antropološkog principa što je dobro, lijepo i istinito, te od temeljne istine o ljudskoj naravi i dostojanstvu čovjeka, mi, sudionici Prvog nacionalnog studijskog dana za djelatnike i suradnike u pastoralu braka i obitelji koji je održan u Zadru, od 19. do 20. travnja 2013., a u kontekstu obrađene teme „Od teologije tijela do evanđelja života” upućujemo predstavnicima crkvene i zakonodavne vlasti u Republici Hrvatskoj te cjelokupnoj javnosti sljedeću izjavu:

Ljudski život je najveće blago pa je njegova vrijednost, nepovrjedivost i svetost temeljno načelo koje valja usvojiti i poštivati ako želimo biti „narod života”, kako je pisao bl. Ivan Pavao II. u enciklici „Evanđelje života”. U tom kontekstu valja činiti sve što je moguće kako bi se s radošću prihvaćalo svako ljudsko biće i uvažavalo njegovo dostojanstvo, od začeca do prirodne smrti. A da bi se to ostvarilo nužno je da i sve društvene strukture pokažu osobitu brigu za zaštitu temeljnih ljudskih prava. Isto tako valja izbjegavati zamku da sve što je znanstveno moguće bude samo po sebi proglašeno i moralno dopustivim. Crkva prati dostignuća znanosti i cijeni sve što ide u prilog čovjeku i njegovu dostojanstvu. No, smatra da se znanost ni u kojem slučaju ne smije zloupotrebljavati na štetu ljudskog života; posebice kad je najranjiviji.

Obitelj utemeljena na braku muškarca i žene autentično je ispunjenje težnje ljudske naravi. U skladu s Božjim planom, opisanim na prvim stranicama Biblije, čovjek je usmjeren na uzajamno darivanje muškarca i žene. Razumljivo je da čovjek polazi od svog subjektivnog iskustva, ali to ne znači da nema objektivne istine. Ta objektivna istina zapisana je u naravi svakog čovjeka. Ona predstavlja duboku čežnju čovjekova bića i može ju doseći snagom svoga razuma. Istina o ljudskom životu, braku i obitelji biva dodatno osvijetljena svjetlom vjere. To je potvrđeno i našim bogatim iskustvom rada u pastoralu braka i obitelji.

Spomenutu istinu potrebno je nadasve hrabro promicati kad je u pitanju odgoj djece i mladih. Jer, valja ih što kvalitetnije pripremiti za brojne izazove s kojima se brak i obitelj suočavaju u suvremenom društvu. Uvjereni smo da je cjeloviti odgoj jedina ispravna protuteža neodrživom moralnom relativizmu koji zagovara egoizam, te pod krinkom slobode, znanosti i prava na jednakost prijeti urušavanju istinskog dostojanstva čovjeka i obitelji, a to znači naroda i civilizacije. Taj nam se relativizam, naime, silom nameće pa ga kao takvoga odlučno odbacujemo zbog krivih antropoloških postavki, a još više zbog pogubnih posljedica.

Kao djelatnici i suradnici obiteljskog pastoralu

želimo pratiti supružnike i obitelji u njihovim životnim okolnostima. Želimo im pomagati da se uzajamno obogaćuju i izgrađuju, te u obiteljskom zajedništvu svjedoče i naviještaju istinu o životu, braku i obitelji. Pozivamo i sve druge ljude dobre volje u Republici Hrvatskoj neka se opredijele za tu istinu i neka se za nju zauzmu zakonitim sredstvima koje im stoje na raspolaganje. Naposljetku, pozivamo predstavnike crkvene i zakonodavne vlasti da ulože maksimalni napor kako bi se ta istina promicala i štitila

sustavnim, odgojnim i svakim drugim djelovanjem u korist života, braka i obitelji. Apeliramo također neka se prilikom donošenja zakona, smjernica i strategija, kao i drugih važnih akata za čovjeka i naše društvo uvažavaju navedena antropološka načela. Voljni smo kao zainteresirani pojedinci i katoličke skupine dati svoj doprinos na tom polju i uključiti se u proces izrade zakona i drugih strateških akata.

Zadar, 20. travnja 2013.

IZJAVA KOMISIJE HBK IUSTITIA ET PAX O POTREBI AKTIVNE ZAŠTITE SOCIJALNE DRŽAVE

U Zagrebu, 6. svibnja 2013.

Hrvatska, poput drugih država Europe i svijeta, već više godina proživljava tešku ekonomsku krizu. Isticali smo u više navrata kako je ekonomska kriza počela zapravo moralnom krizom koja je sa svoje strane prouzročila onu socijalnu. Socijalna pak kriza nužno vodi do one političke koja može imati nepredvidive posljedice. Zbog toga ako se doista želi okončati kriza, potrebno je poći do njezinih uzroka i korijenja, do krize morala i destrukcije životnih praksa bez kojih je nemoguće organizirati uspješno gospodarstvo i društvo koje počiva na dostojanstvu ljudske osobe.

Hrvatsko društvo kontinuirano je suočeno s ekstremima. S jedne strane imamo situaciju inflacije prava u kojoj se govori samo o pravima kao da ne postoje odgovornosti, a s druge strane imamo ostatke totalitarne države koja zatire građanska i ljudska prava pojedinaca. Tako dolazimo do ključnog problema koji se sustavno pokušava sakriti: važnošću suočavanja s vlastitim totalitarnim nasljeđem koje sve više, nažalost, postaje tabu-temom. Strah i nesposobnost da se suočimo s vlastitom totalitarnom prošlošću koči i onemogućuje nam razvoj i izlazak iz krize.

Zato smo suočeni i s ekstremima vezanim uz državu: s jedne strane država se povlači s javne scene kada su u pitanju granice, suverenitet, identitet, državni interesi, a s druge strane sve veće presizanje države u sfere koje joj nisu primarne, kao naprimjer u obitelj i odgoj djece. I dok s jedne strane imamo previše, s druge pak strane imamo premalo države. U mnoštvu problema s kojima se u zadnje vrijeme susrećemo željeli bismo istaknuti jedno pitanje za koje držimo da je važno i rješivo. To bi građanima pomoglo da država zauzme umjereni, a ne ekstremni stav potpune odsutnosti ili pak sveprisutnosti.

Je li "industrija naplate dugova" zauzela mjesto proizvodnje i razvoja?!

Svakim danom sve više opažamo kako je industrijska proizvodnja u Hrvatskoj stala, ili posustaje. No, snažno se razvila i razvija industrija naplate dugova. Posebice se razvija industrija ovrha i deložacija koja i u zapadnom svijetu postoji kao poznat i uhodani institut. No, u hrvatskoj verziji taj institut ima nekoliko "inovacija" koje u biti derogiraju europski duh toga instituta. O čemu se zapravo radi?

U Ustavu Republike Hrvatske, naime, čitamo da je Hrvatska socijalna država (čl. 1.). Model pak ovrhe i deložacije ima nekoliko problematičnih stavaka kojima se derogira duh Ustava Republike Hrvatske, te nekoliko konvencija, a to onda pogoduje raznim lobijima i krupnom kapitalu protiv građana Republike Hrvatske. Zato neki taj zakon o ovrhama s pravom nazivaju "zakon o državi protiv građana". Budući da nijednim zakonom nije zajamčena kontrola ovršnih naloga, tim se zakonom krši Ustav Republike Hrvatske (čl. 19. st. 2.). Isto tako nije omogućeno ustavno pravo na žalbu (čl. 18. Ustava RH) i pravo na pravnu zaštitu kako predviđa članak 13. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Hrvatski građani dakle nemaju pravo na utok za razliku od nehrvatskih građana koji to pravo zadržavaju. Zbog toga građani Republike Hrvatske u Hrvatskoj postaju građani drugoga reda.

Ideja ovrhe zapravo postoji kako bi se radilo u najboljem interesu ovrhovoditelja (vjerovnika) i ovršenika (dužnika). Naplata ne smije ići preko osnovnog duga i na štetu dužnika i ne smije prelaziti trećinu primanja. Dužnicima se ne smije oduzimati imovina, posebice ona stambena, ako se radi o jedinom objektu za obitavanje.

Poseban problem na koji valja upozoriti jesu od-vjetnički i bilježnički lobiji koji uz pomoć nepravednog zakona mogu preko svake mjere stjecati zaradu, a to je protivno europskom duhu

Zato pozivamo državne vlasti da hitno uskla-de Ovršni zakon s europskom pravnom tradicijom i Ustavom Republike Hrvatske. Isto tako pozivamo nositelje vlasti neka učine sve da u Hrvatskoj ne bude građana drugoga reda. Hrvatski građani ne trebaju imati nikakav privilegij, ali ne smije im se zaniijekati pravo na utok kao drugim pravnim osobama. Pose-bice je važno što prije obustaviti neprimjerene i gru-be deložacije ljudi u situaciji u kojoj u državi vlada endemična nezaposlenost. Država mora obuzdati industriju naplate dugova i pokrenuti industrijsku proizvodnju kako bi građani mogli servisirati svoje dugove. Država ne smije svoje građane pljačkati, otu-đivati im imovinu i kažnjavati ih jer su kolateralne žrtve krize koju nisu prouzročili, za razliku od mno-

gih onih koji sada hladno zarađuju na sirotinji uzi-majući joj i ono malo što ima.

Pozivamo vlasti u Hrvatskoj da zaštite hrvat-ske građane koji se nalaze u teškoj situaciji. Neka se dokinu zakonske odredbe koje pogoduju raznim interesnim lobijima. U ovoj teškoj ekonomskoj i društvenoj krizi potrebno je raditi na oporavku gos-podarstva i istodobno ne dopustiti da kriza postane izlikom za još veće osiromašenje hrvatskoga puka. Cijelo je društvo pozvano na traženje konsenzusa u bitnim pitanjima, na pronalaženje putova izlaska iz krize i stvaranje društva u kojem će temeljne vrijed-nosti biti prihvaćene od svih hrvatskih građana. Ova Komisija poziva posebice Vladu RH da zaštiti naju-groženije i najsiriromašnije građane i tako pokaže da mlada hrvatska država sve čini da postane i ostane društvo socijalne pravde, mira i sigurnosti.

U Zagrebu, 6. svibnja 2013.

Mons. dr. Vlado Košić,
predsjednik Komisije HBK "Iustitia et pax"

ZAJEDNIČKA IZJAVA S VIII. MEĐURELIGIJSKOG SUSRETA VISOKIH PREDSTAVNIKA VJERSKIH ZAJEDNICA U HRVATSKOJ

Na Osmom međureligijskom susretu visokih predstavnika vjerskih zajednica u Hrvatskoj odr-žanom u utorak 7. svibnja 2013. u prostorijama Ži-dovske vjerske zajednice Bet Israel u Zagrebu, Ma-žuranićev trg 6, s početkom u 11 sati, sudjelovali su: predsjednik Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog sisački biskup Vlado Košić, tajnik istoga Vijeća prof. dr. Jure Zečević, protojerej stavrofor Srpske pravo-slavne Crkve o. Slobodan Lalić, protojerej Makedon-ske pravoslavne Crkve - Ohridske arhiepiskopije o. Kirko Velinski, generalni vikar Evangeličke Crkve u RH Branko Berić, tajnik Sinode Reformirane kr-šćanske (kalvinske) Crkve u Republici Hrvatskoj, Branimir Bučanović, predsjednik Saveza baptističkih Crkava u RH Toma Magda, tajnik Evandeoske pen-tekostne Crkve u RH doc. dr. Vedran Đulabić, tajnik Jadranske unije konferencija Kršćanske adventističke Crkve Srećko Kuburić, rabin Koordinacije židovskih općina u RH Luciano Moše Prelević, rabin Židovske vjerske zajednice Bet Israel u Hrvatskoj Kotel Da Don i ef. Mevludin Arslani, član Mešihata Islamske zajednice u RH. Mir i društvena pravda imaju uni-verzalnu vrijednost i traže odgovornost svih čimbe-nika u ljudskom društvu uključujući i naše vjerske zajednice. Već kao pripadnici istoga ljudskoga roda, koji svojim specifičnim humanumom u određenom smislu nadilazi, tj. regulira, organizira, kultivira i ci-

vilizira našu naravnu razinu, obvezni smo i pozva-ni biti povezani međuljudskim razumijevanjem i graditi društvo jednakih prilika za sve ljude. To što smo kao ljudi istovremeno i pripadnici vjerskih za-jednica i prepoznavamo sve ljude kao Božju djecu još nas dodatno obvezuje na osobitu skrb i zalaganje za kvalitetu ljudskog života, za socijalnu osjetljivost i pravedne odnose među svim sastavnicama i čim-benicima društva, riječju i djelom, u vlastitim vjer-skim zajednicama i u zajedničkom općem društvu. Svjedoci smo mnogoobličnih kriza u društvu, kod nas, u Europi i u svijetu, od kojih je najuočljivija ona ekonomska. Ne mogu se zaniijekati brojni naponi koje su činile i čine i obnašatelji državne vlasti i naše vjerske zajednice preko svoga karitativnog i huma-nitarnog djelovanja. Pa ipak, ne može se također za-nijekati da je sve to nedovoljno i da kriza ne jenjava nego postaje sve dublja.

Broj ljudi koji kucaju na vrata državnih i naših vjerskih socijalnih i karitativnih ustanova sve je veći, a ne mogu se ne vidjeti oni ljudi koji fizički opstaju zahvaljujući i prekapanju po kontejnerima. Siromasi na našim vratima i ljudi oko kontejnera ukazuju nam da dio ljudi u Hrvatskoj nije više "na rubu gladi" nego doslovno gladuje. Iz dana u dan mladi obrazovani ljudi, koji ne mogu naći posao u svojoj domovini, prisiljeni su na odlazak u druge zemlje, što će imati

dugoročne posljedice za hrvatsko društvo u cjelini. Raslojavanje na bogate i siromašne se nastavlja. Sve je veći broj onih koji su nezaposleni, ili koji rade, a za svoj rad ne primaju plaću. Razumijemo poslodavce u njihovoj borbi za preživljavanje ali ih ujedno pozivamo na odgovorno i pravedno ponašanje prema zaposlenicima. U kontekstu skorog ulaska Hrvatske u Europsku uniju, koji pozdravljamo, svjesni smo i prednosti i izazova povezanih s time. Podržavamo sve njene pozitivne tekovine, ali osuđujemo sve pojave antisemitizma, islamofobije, kršćanofobije i ksenofobije u Europskoj uniji. Sa zabrinutošću konstatiramo da ni najnovije prognoze kompetentnih i relevantnih europskih institucija nisu optimistične za ekonomsku situaciju u Hrvatskoj. Rezignacija zahvaća sve šire slojeve hrvatskog društva. Držimo da nam takvo stanje svima treba biti povod da se upitamo, dokle će razvoj ići u tom pravcu, ima li uopće rješenja za našu ekonomsku krizu, reagiramo li mi na nju ispravno i primjereno i što možemo konkretno, već danas, činiti da bude drugačije, bolje? Ima li ova ekonomska kriza možda narav potresa? Kada se dogodi, ljudi su posve nemoćni pred njim: mogu ga samo konstatirati. Mišljenja smo da sadašnja ekonomska kriza ipak nema narav prirodne katastrofe pred kojom bismo bili posve nemoćni i da krizu ne moramo samo konstatirati, ako se s njom svi mi u Hrvatskoj odgovornije i učinkovitije uhvatimo u koštac, ako svatko od nas dadne od sebe ono najbolje što ima. Izražavamo duboko žaljenje zbog učinjenih teških propusta u političkom i gospodarskom životu zemlje, koji su mnoge hrvatske građane doveli do osiromašenja i posvemašnje bijede bez njihove vlastite krivnje i odgovornosti. Iskreno suosjećamo s njima i nerijetko dijelimo s njima iste ili slične probleme. Odbacujemo kao protivne temeljnim ljudskim i ustavnim pravima kao i moralnim načelima naših religija: sve koristoljubive i nepravedne manipulacije učinjene tijekom dosadašnjih privatizacija, ratno i svako drugo profiterstvo, lihvarsko kamataranje i kreditiranje, nestručno i nesavjesno ophođenje sa zajedničkim dobrima svih građana naše zemlje, nebrigu za očuvanje radnih mjesta, neodgovorno vanjsko i unutarnje zaduživanje zemlje i sve slične prakse koje su našu ekonomski perspektivnu zemlju s brojnim komparativnim prednostima, s iznimnim prirodnim i ljudskim potencijalima, dovele u sadašnje teško stanje. Premda se iz sadašnjeg nezavidnog stanja, unatoč ratu koji mu je znatno pridonio, može opravdano zaključiti da političko i ekonomsko vođenje države, u periodu od osamostaljenja naše države nije bilo dovoljno doraslo svome zadatku, ovom našem apelu ipak nije cilj optuživati ni sadašnju vladu, ni prijašnje vlade, niti bilo koga drugoga. Tu smo gdje smo! Ne bježimo ni od naše vlastite odgovornosti. Cilj ove zajedničke izjave je potaknuti i motivirati sve ključne čimbenike, političke, ekonomske, me-

dijske, vjerske itd., kao i sve ostale hrvatske građane da, svjesni težine i odgovornosti trenutka i situacije, svi mobiliziramo sve svoje snage, svatko u skladu sa svojim mogućnostima, na onom području, na kojem radi i u čemu je najstručniji.

Mi nismo ekonomski stručnjaci i stoga nemamo konkretne prijedloge rješenja za kratkoročni izlazak iz ekonomske krize, ali uočavamo kontinuirano pogoršavanje ekonomskog stanja i hitnu potrebu da se čim prije koordiniraju i usklade naponi, da bi oni mogli rezultirati i sinergijskim učinkom i da bismo zajedničkim snagama pridonijeli zaustavljanju ekonomskog sunovrata naše zemlje. Našem ekonomskom stanju, opći je konsenzus, potrebno je liječenje i ozdravljenje. No da bi terapija bila učinkovita i donijela pozitivne rezultate potrebna je točna dijagnoza. U tom smislu izražavamo uvjerenje da je aktualna ekonomska kriza prvenstveno moralna i etička kriza. Kriza ekonomije je kriza srca i duha, kriza temeljne ljudske formacije i odgoja za empatiju, solidarnost, jednakopravnost i pravednost. Držimo da je ekonomska kriza tek posljedica, a etička kriza, kriza humanosti, uzrok. Negativni ekonomski tokovi korijene se u etičkoj i moralnoj sferi. Ako se, svjesni ili nesvjesni toga, odgajamo i obrazujemo tako da se u svom društvenom međuodnosu i djelovanju sebično i bezobzirno rukovodimo jedino načelom vlastite koristi, osobnog ili skupinskog interesa i profita, zar nas smiju čuditi poremećeni ekonomski odnosi i nedostatak socijalne pravednosti? Stoga pozivamo, u svrhu postizanja dugoročnih pozitivnih rezultata, na dublji, studiozniji i suptilniji pristup aktualnoj ekonomskoj krizi, osobito s obzirom na formaciju osobe odgojem i obrazovanjem. Držimo da bi rješenju ekonomskih pitanja uvelike pridonijelo, ako bi se više vodilo računa, da odgoj i obrazovanje već od najranije dobi u većem stupnju budu odgoj i obrazovanje za socijalnu pravednost i jednakost, za solidarnost i humanost. Asocijalnost i egocentrično upotrebljavanje drugog čovjeka na svoju korist a na njegovu štetu, mogu se najučinkovitije liječiti i suzbijati primjerenom "socijalizacijom", to jest razvijanjem osjećaja za bližnje, za njihovu situaciju i potrebe. Zalažemo se zajednički za razvijanje svijesti i konsenzus svih o potrebi revalorizacije i "popravljanja" jednostranih sustava vrijednosti u sadašnjim sustavima odgoja i obrazovanja, kod nas i u svijetu, koji su nas doveli u sadašnju ekonomsku krizu. Držimo da su nam potrebni novi, kvalitetniji, svestraniji i multidisciplinarno utemeljeni i usuglašeni sustavi, koji će - s onu stranu bilo kakvih ideoloških predznaka - imati više izgleda da tijekom formacije profiliraju zrele, socijalizirane i za druge ljude senzibilizirane osobe kao jamce pravednije (pre)raspodjele dobara i uspješnije ekonomije. Uvjereni smo da tek snažniji naglasak na etičkoj dimenziji suvremenih kriza i bezpridržajna afirmacija neideologiziranih moralnih načela, du-

goročnije gledano, može Hrvatsku, Europu i svijet učiniti sretnijim mjestom života za sve ljude i u ekonomskom pogledu. Držimo da naše vjerske zajednice svojim zajedničkim religijskim vrijednostima i svojim tisućljetnim iskustvom mogu dati svoj značajan doprinos u svrhu moralno-etičke preobrazbe i senzibilizacije svih slojeva za veću društvenu pravednost. Nadahnuće za to nalazimo i u našim svetim knjigama, koje oštro i neumorno osuđuju iskorištavanje drugih i koje se bez pridržaja opredjeljuju za prava obespravljenih, siromašnih, potlačenih i svih koji su upućeni na pomoć drugih. One uvijek iznova ističu potrebu zdravih i ravnopravnih društvenih odnosa, obvezuju na socijalnu pravdu i iskorjenjivanje društvene nejednakosti. Biblija u Knjizi izreka obvezuje: "Zato idi putem čestitih i drži se staza pravedničkih" (Izr 2, 20), a u Knjizi Ponovljenog zakona nalaže: "Čini, što je dobro i pravo u očima Gospodnjim" (Pnz 6, 18) i "Teži za samom pravdom" (Pnz 16, 20). Novi zavjet navodi i konkretne uzore promjene konvencionalnog sebičnog odnosa prema vlasništvu i materijalnim dobrima: "A Zakej usta i reče Gospodinu: 'Evo, Gospodine, polovicu svog imanja dajem siromasima! I ako sam koga u čemu prevario, vraćam četverostruko'" (Lk 19, 8). Nakon iskustva "grieha struktura", manipulirane i nepravedne privatizacije i privilegiranog bogaćenja selektiranih, Zakejev obrazac ponašanja poziva imućnike i Isusova i našeg vremena i podneblja, da se i sami odvaže, bez prisile sudskih istraga i postupaka, moralno vrednovati svoje stjecanje imetka, te postupiti na sličan način kao Zakej. Hvale vrijedni su primjeri pojedinaca koji nalikuju Zakejevu postupku, ali su oni nažalost toliko rijetki da ostaju bez šire percepcije i većeg broja nasljedovatelja. I Markovo evanđelje nas potiče: "... podaj siromasima pa ćeš imati blago na nebu" (Mk 10, 21). Kur'an također naviješta: "Oni koji udjeljuju imanja svoja i noću i danju, tajno i javno, dobit će nagradu od Gospodara svoga" (Sura 2, 274). Dakako, ako netko ne računa s "nebon", obećanje "blaga na nebu" teško će ga moći motivirati na iskorjenjivanje neimaštine vlastitim humanitarnim i karitativnim pomaganjem, no u najmanju ruku navedeni reci svakome svjedoče o socijalnoj osjetljivosti religija, o tome koliko je iz vjerničke perspektive važno pomagati siromašne i potrebite.

Ovi navodi pokazuju da naše religije upravljaju čovjekov pogled prema Bogu, kao jedinom vječnom uporištu, ali tako da ne odvrću pogled od čovjeka i njegovih potreba. Naše nas svete knjige uče da je, uz ljubav prema Bogu, "ljubiti bližnjega svoga kao sebe samoga" više "nego sve paljenice i žrtve" (usp. Mk 12, 33). U Kur'anu, također, nalazimo obvezu poštivanja prava bližnjih: "Daj bližnjem svome pravo njegovo, i siromahu, i putniku..." (Sura 17, 26) kao i dužnost konkretne humanitarne skrbi za ugroženije i ranjivije skupine društva: "... darujte darom, zakonom

propisanim: imućan prema svome stanju, a siromah prema svome; to je dužnost za one koji žele dobro djelo učiniti" (Sura 2, 236). Po Božjoj objavi i naravnoj spoznaji naše religije naviještaju da pravednost i jednakopravnost moraju biti temelj društva i zalažu se za djelotvornu zaštitu ljudskog dostojanstva svake osobe: "Ne počinjajte nepravde u osudama! Ne budi pristran prema neznatnome, niti popuštaj pred velikima; po pravdi sudi svome bližnjemu!" (Lev 19, 15) i "Ne iskrivljuj pravde; ne budi pristran; ne primaj mita, jer mito zaslepljuje oči mudrih, a ugrožava stvar pravednih" (Pnz 16, 19). Uz naše svete knjige izvori koji su zasigurno vrijedni pažnje jesu i socijalni nauci naših vjerskih zajednica, od kojih se neki već preko 120 godina bave i pitanjima društvene pravednosti, primjerice socijalni nauk crkve, koji nudi uravnotežen, moralan i održiv koncept ekonomskih odnosa, relevantan i primjenjiv i izvan njenih okvira, jer kao temeljne principe zagovara dostojanstvo ljudske osobe i ljudska prava, prvenstvo zajedničkog dobra ispred privatnog dobra, solidarnost i subsidiarnost. Kao pripadnici različitih religija zajednički se zalažemo za pravo ljudi na dostojanstven život, na zaposlenje, primjerenu zdravstvenu skrb i mirovinu, cjelovit i kvalitetan odgoj i obrazovanje, društvenu pravdu i pravednost te zaštitu najranjivijih skupina u društvu. Potičemo ljude na sustavnu međusobnu solidarnost, bez obzira na vjersku, rasnu ili nacionalnu pripadnost, na putu preobražaja pojedinca i društva u kojem živimo, kao što, primjerice, piše u Kur'anu: "A roditeljima dobročinstvo činite, i rođacima, i siročadi, i siromasima, i susjedima bližnjim, i susjedima daljnjim, i drugovima, i putnicima..." (Sura 4, 36). Svi osobito bolno doživljavamo dramatične slučajeve mnogobrojnih otkaza, stečajeva te obiteljskih de-ložacija i ovrha, što je povezano s dubokim, često i neizlječivim, traumama u životima pogođene djece i roditelja. Stoga apeliramo na mjerodavne po tim pitanjima, da uz zakonsku i pravnu stranu tih slučajeva, maksimalno uzimaju u obzir i njihovu humanu, socijalnu, pa i medicinsko-psihološku dimenziju, te nastoje osigurati dostatna alternativna rješenja. Kao izraz naše želje da i na konkretnoj razini pomažemo ljudima, pri našim vjerskim zajednicama djeluju dobrotvorna tijela po kojima nastojimo dati i posve konkretni doprinos na području socijalne i humanitarne pomoći. "Caritas", "Merhamet", "Hevra kadiša", "Diakonia", "Adra", "Čovekoljublje", "Agape", "Gmah". Zahvalni smo nadležnim državnim ministarstvima i tijelima te dobročiniteljima s raznih strana za svaki oblik pomoći kod realizacije dobrotvorne svrhe naših projekata, od pučkih kuhinja, preko domova za nezbrinutu djecu do domova za starije i nemoćne te molimo za daljnju potporu i olakšice u tim našim nastojanjima. Da sve ne bi ostalo samo na razini riječi i zagovaranja, suosjećajući s najpotrebitijima u vremenu ekonomske krize, neke naše vjerske zajednice

se već niz godina odriču dijela prihoda iz državnog proračuna, na koje bi po ugovorima imale pravo. Na mnogim stranama djeluju volonteri iz naših vjerskih zajednica. Premda svi ti naši zajednički naponi nisu i ne mogu biti dostatni da uklone svu oskudicu i neimaštinu u našem društvu, vjerujemo da oni mogu biti znak: znak naše vjere u čovjekovu humanu i suosjećajnu narav, znak nade da može i hoće biti bolje i znak naše ljubavi prema svima koji su pogođeni nećaćama nezaposlenosti, siromaštva i bolesti. Na kraju još jednom, pozivamo naše vjernike na molitvu i ohrabrujemo sve u Hrvatskoj, u našim vjerskim zajednicama i izvan njih, da u ovo, u pogledu društvene pravednosti osobito osjetljivo vrijeme, u skladu sa svojim mogućnostima, svi pomažemo i neumorno iskazujemo djelotvornu skrb za ljudsko dostojanstvo najugroženijih.

Mgr. Vlado Košić,

predsjednik Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog, sisački biskup Mevludin ef. Arslani,

član Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj

Dr. Kotel Da Don,

rabin Židovske vjerske zajednice Bet Israel u Hrvatskoj

Luciano Moše Prelević,

rabin Koordinacije židovskih općina u RH

O. Slobodan Lalić,

protojerej stavrofor Srpske pravoslavne Crkve

O. Kirko Velinski,

protojerej Makedonske pravoslavne Crkve - Ohridske arhiepiskopije

Branko Beriç,

izabrani biskup Evangeličke Crkve u RH

Branimir Bućanović,

tajnik Sinode Reformirane kršćanske (kalvinske) Crkve u Republici Hrvatskoj

Toma Magda,

predsjednik Saveza baptističkih Crkava

Doc. dr. Vedran Đulabić,

tajnik Evanđeoske pentekostne Crkve u RH

Srećko Kuburić,

tajnik Jadranske unije konferencija

Kršćanske adventističke Crkve

Prof. dr. Jure Zečević, OCD,

tajnik Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog

IZJAVA PREDSJEDNIKA HBK U SVEZI OČITOVANJA USTAVNOG SUDA

Htio bih reći, a to sam u više navrata ponavljao, kako je gledom na uvođenje zdravstvenog odgoja u školu bilo puno dvoznačnih informacija i formulacija, kao i terminoloških nesporazuma.

1. Najprije, u javnosti se stvorio dojam da je "Crkva protiv zdravstvenog odgoja", a to nije točno. Od prve izjave HBK u studenome prošle godine, u više navrata i na više načina davano je do znanja kako ona nije protiv zdravstvenog odgoja, nego protiv četvrtog modula koji obrađuje teme o "spolnoj i rodnoj ravnopravnosti te spolno odgovornom ponašanju". Ministarstvo je, naime, uvođenjem toga predmeta nametnulo svjetonazor i ideologiju koja vjernicima kršćanima nije prihvatljiva.

2. Stekao se također dojam u javnosti kako je u svezi s uvođenjem zdravstvenog odgoja nastao sukob između Crkve i Države. Nije točno da je došlo do sukoba zbog toga. Država je odlukom svoga Ministarstva da uvede spomenuti zakon bez konzultacije s roditeljima, zapravo došla najprije u sukob sa zakonskom procedurom, a onda i s roditeljima i njihovim ustavnim pravom i slobodom na odgoj djece.

3. U svezi s pokretanjem postupka o ustavnosti zdravstvenog odgoja valja pohvaliti inicijativu pojedinih udruga i pojedinaca. Isto tako potrebno je istaknuti da su se udruzi Grozd priključile i vjerske

zajednice u RH i jedna stranka, stranka HSP 1861. Ovo nije stranačko navijanje, nego pohvala onima koji to zaslužuju, koji su to pokrenuli u vidu zaštite svojih obiteljskih prava.

4. Na koncu htio bih istaknuti kako je ovim pravorjekom Ustavnog suda zaštićeno prirodno pravo roditelja na odgoj svoje djece. Sud je, naime, naglasio kako "Država nije ispunila ustavnu obvezu da sadržaj zdravstvenog odgoja uskladi s ustavnim pravima roditelja". A to je zapravo ono što su spomenute udruge i zamjerile Ministarstvu kad su isticale da je izostala javna rasprava o programu spolnog odgoja, te da su postavke četvrtog modula protivne Ustavu i nekim međunarodnim konvencijama o ljudskim pravima.

5. Izjava Ustavnog suda dobra je podrška svima onima čija su prava zakinjuta ili ugrožena. Ona je ujedno i potvrda stvaranja zakonitog ustroja i pravnog poretka naše države koja ne smije i ne može biti indiferentna prema pravima svojih građana kad je govor o vjerskoj, nacionalnoj, rasnoj, kulturnoj i konfesionalnoj slobodi, usprkos njezine laičnosti i sekularnosti.

Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Predsjednik Hrvatske biskupske konferencije

Zadar, 22. svibnja 2013.

(Dokumenti su preuzeti od Informativne katoličke agencije)

HOMILIJE

NADBISKUPA MARINA BARIŠIĆA

HOMILIJA NA DAN ČIŠĆENJA PAMĆENJA I POKORE POŽEŠKE BISKUPIJE

Euharistijsko slavlje – Jasenovac, 22. ožujka 2013.

Liturgijska čitanja: Jr 20, 10-13; Lv 10, 31-42

1. „Čuh klevete mnogih: užas odasvud! Prijavite! Mi ćemo ga prijaviti.“ Braćo i sestre, u Jeremijinoj ispovijesti prognanog pravednika, toliki u povijesti do naših dana prepoznaše svoj slučaj nepravde, progone, osude, mučenja... ugrožena čovjeka od svoga bližnjega. U tami zla i nepravde nije samo pravednik ugrožen, već i Pravednik nad pravednicima, jedini nevini Isus Krist i sam je bio prijavljen, nepravедно osuđen i pogubljen. Kolikih i kakvih sve tragedija, zločina, do danas, kolikih neljudskih postupaka, nepoznatih sudbina i ispovijesti koje ostadoše nijeme. Što se to događa u čovjeku i s čovjekom? Kako je moguće zastupati i slijediti ideologije, počinuti takve zločine gdje se čovjeka ponižava, obezvrjeđuje, nepravедно osuđuje i okrutno uništava?

2. Već prve stranice Biblije daju nam odgovor. U zlim namjerama protiv brata Abela, Bog Kaina upozorava: „Zašto si ljut? Zašto ti je lice namrgođeno? Jer ako pravo radiš, vedrinom odsijevaš. A ne radiš li pravo, grijeh ti je kao zvijer na pragu što na te vreba: još mu se možeš oduprijeti“ (Post 4, 6-7). Doista, grijeh je poput zvijeri na vratima našega srca i našega doma. Ako mu se čovjek otvori i udomi grijeh, čovjek po svojim postupcima nalikuje zvijeri, štoviše svojim intelektualnim i tehničkim mogućnostima može postati daleko opasniji od divlje zvijeri. Sam Isus upozorava: „Ta iznutra, iz srca čovječjeg, izlaze zle namisli, bludništva, krađe, ubojstva, preljubi, lakomstva, opakosti, prijevara, razuzdanost, zlo oko, psovka, uznositost, bezumlje. Sva ta zla iznutra izlaze i onečišćuju čovjeka“ (Mk 7, 21 -23). A o opasnosti zvijeri grijeha koja ugrožava čovjeka, društvo i svijet govori i Otkrivenje, zadnja knjiga Biblije.

3. Čovjek je stvoren da bude gospodar, da vlada divljim životinjama. No, što je s grijehom? Motiv grijeha crkveni naučitelji često uspoređuju sa slikom zvijeri. Tako Bazilije Cezarejski pita: „Zar su u meni divlje životinje?“, reći će netko. Da, tolike! Dapače,

mnoštvo divljih zvijeri. Ne uzmite ove riječi kao uvredu! Što je srdžba nego jedna mala zvijer u tvome srcu? Zar nije opasnija od bilo kojeg psa! Zar prijevaru koja se skriva u podlom srcu nije teže ukrotiti od medvjeda u špilji? I licemjerje, zar nije opasna zvijer? Tko je spreman blatiti drugoga, zar nije poput škorpiona? Tko iz zasjede vreba i sprema osvetu, zar nije opasniji od zmije otrovnice? A pohlepan čovjek gori je od grabežljivog vuka. Mnoge su divlje životinje po grijesima u nama. Čovječe, stvoren si, da vladaš životinjskim svijetom. Ako možeš ovladati izvanjskim životinjama u prirodi, zar ćeš dopustiti da one unutar tvoga srca tobom upravljaju?“, s pravom se pita Bazilije Cezarejski.

4. U opasnosti smo da pod utjecajem prošlih ideologija, današnjeg relativizma i hedonizma sve teže razlikujemo dobro i zlo. Sve može biti jednako vrijedno. Zlo se reklamira, opravdava i predstavlja kao dobro. Grijeh i zlo koje poput divlje zvijeri ulaze u naše srce, dušu, um i osjećaje, čine nas duhovno paralizirane i nesposobne za dobro. Braćo i sestre, ima li izlaza iz ovog začaranog kruga? Ima! Nismo sami. Nije konačna pravda i istina u rukama zločinaca. Prorok Jeremija u svojoj ispovijesti nevino osuđenog pravednika svjedoči: „Sa mnom je Gospodin kao snažan junak! Tebi, Gospodine, povjerih svoju parnicu“ (Jr 20, 11). Jeremija je samo znak koji nas upućuje na velikog Božjeg pravednika, Jaganjca Božjega koji ne samo da se stavlja na stranu dobrih, već se poistovjećuje sa svim žrtvama ljudske povijesti. Svojom sebedarnom ljubavlju razbija začarani krug grijeha, nasilja, mržnje, osvete. On, raspeti i uskrsl, temelj je istine i pravde. Njegova je zadnja. Njegova pobjeda nad zlom nije osveta, već naše spasenje. U svom milosrđu nam oprašta i osposobljava nas za mir i pomirenje. Isus Krist, nevini osuđeni, jest temelj i put našega ozdravljenja od divljine grijeha. On s nama sklapa Novi savez u svojoj krvi koja će se prolići za nas i za sve ljude na otpuštenje grijeha. Kad mu pra-

vednik povjeri svoju parnicu, ne brani ga riječima, već činom potpunog sebedarja. Raspeti i uskrsli Krist zadužuje nas svojom ljubavlju: „*Ovo činite meni na spomen!*“ Ova memorija božanskog spomen-čina izvor je i temelj čišćenja naše ranjene i grješne memorije. Na ovaj ljudski i kršćanski čin pozvao nas je bl. Ivan Pavao II. na pragu trećeg tisućljeća. Na istom putu nas je hrabrio Benedikt XVI. i potiče današnji naš papa Franjo koji se često poziva na Božje milosrđe: „*Gospodin se nikada ne umara opraštati. Mi smo oni koji se umaramo moliti oproštenje.*“

5. Braćo i sestre, biti kršćanin znači živjeti dar pomirenja i ovo darovano bogatstvo dijeliti s drugima. Samo praštanje i pomirenje vode nas u budućnost, a grijeh, osveta i mržnja, ostavljaju nas zarobljene u prošlosti. Virus zla priječi naš ulazak u obećanu zemlju. Ako se ne oslobodimo grijeha, starimo u tuđinskoj zemlji, daleko od zemlje obećanja, zemlje boljeg svijeta i humanijeg društva. Zar nije naša tranzicija trebala biti prije svega prijelaz-izlaz iz okvira ideološke zatvorenosti na polje objektivne istine, put koji vodi do pomirenja i praštanja? Umjesto ovakvog viđenja istine koja oslobađa i vodi prema pomirenju i praštanju, događa se jedan drugi put šutnje, ignoriranja, bijega od istine i pomirenja. Poštovani vjernici, u Godini smo vjere. Priznanje vlastitih grijeha, kajanje i pomirenje najdublja je gesta ispovijesti svoje vjere. Ovo je kruh naš svagdanji, svakodnevna hrana Kristovih učenika. Kruha praštanja smo najpotrebniji u braku, obitelji, Crkvi i društvu. Drama današnjeg čovjek jest ne biti svjestan svojih grijeha. Još je gora umišljenost da smo mi pravedni, a svi drugi su grješni i zli. Čudno je, a posve normalno da su oni najbliži Bogu i bližnjemu svjesni svojih propusta te se osjećaju velikim grješnicima. Ljudski je griješiti, a kršćanski je priznati i pokajati se za svoje grijehe. To naglašava i starac Zosim u „Braći Karamazovi“: „*Braćo, ne bojte se svoga grijeha! Bojte ga se učiniti! Ali već učinjena, ne bojte se priznati ga sebi i drugima*“. Često olako i svakodnevno izgovaramo 'oprosti' za ništa i bez razloga, ali tamo gdje bismo to stvarno trebali iskreno priznati i reći 'oprosti', ostajemo nijemi, kao što i pjesma kaže: „*Moglo bi bit da je lakše umrit, nego ljudima reć: oprosti*“. Teško nam to pada na osobnoj, obiteljskoj, društvenoj razini. Kažu da je zlato kondenzacija svjetla, svjetlo koje je postalo materija – materijalizirano svjetlo. Svatko od nas je stvoren na sliku Božju, Božje zlato, odraz svjetla u kome nema tame. Ali po osobnim i društvenim grijesima mržnje, nepravde, osvete postali smo crno željezo. Potrebno je osloboditi, vratiti svu sjajnost svjetla, dostojanstva sinova i kćeriju Božjih, potrebno je očistiti memoriju od tame grješnosti.

6. Mi kršćani određeni smo memorijom ljubavi

Isusa Krista, njegova milosrđa i praštanja. Zato svakodnevno na kraju dana činimo ispit savjesti – čistimo svoju memoriju, osobno i zajedno, slavimo to svake nedjelje na euharistijskom slavlju, spomenčinom Kristove muke i uskrsnuća. On sam nas na to poziva: „*Ako dakle prinosiš dar na žrtvenik pa se ondje sjetiš da tvoj brat ima nešto protiv tebe, ostavi dar ondje pred žrtvenikom, idi i najprije se izmiri s bratom, a onda dođi prinesi dar*“ (Mt 5, 23-24). Na početku svakog euharistijskog slavlja priznajemo da nam je memorija opterećena grješnim mislima, riječima, djelima i propustima. Teško priznajemo svoje pogriješke, obično vidimo samo tuđe. Liturgijsko slavlje Kristove memorije milosrdne ljubavi čisti našu memoriju od predrasuda, osvete, mržnje i osposobljava nas da milosni dar pomirenja darujemo drugima.

7. Našazimo se na slojevitom prostoru tragedija i stradanja tolikih žrtava, a osobito nevinih, svih ideologija XX. stoljeća, pa sve do žrtava Domovinskog rata. Pogubljeni su samo zato jer su pripadali drugoj naciji ili svjetonazoru. Ako se jučer događala ideološka istina, čini se da i danas nema političke volje za objektivnu istinu. I ovdje se trebala dogoditi tranzicija-prijelaz od ideološke istine na povijesnu objektivnu istinu. Zar se treba bojati istine, bježati u jednostranost ili skrivati se u šutnju? Pijetet i poštovanje prema svim žrtvama traži od nas ne samo povijesnu istinu, već i korak dalje: čišćenje memorije, pokajanje, pokoru i molitvu za sve žrtve, pa i za sve počinitelje. Traži se hrabrost praštanja i pomirenja. Svi smo potrebni Božjeg milosrđa ali ako ne opraštamo drugima, sami zatvaramo vrata Božjem milosrđu. Oproštenje je velika pobjeda nad grijehom – zvijeri mržnje i osvete. Oproštenje i pomirenje znak su našem vremenu da je ljubav jača od grijeha, istina od laži, dobro od zla, život od smrti. Duh pomirenja čisti srca, otvara granice, gradi nove odnose i rađa nove horizonte budućnosti.

8. Braćo i sestre, ako slijedimo samo logiku ljudskog razmišljanja, bez čišćenja memorije duše i srca, opasnost je da otvorimo put zlim duhovima da se ugnijezde i ovladaju našim srcima i savješću. „Kako sam ponovno postao kršćanin“ – to je naslov knjige jednog suvremenog francuskog pisca, koji je doživio rast kao kršćanin u svome životu. Svakako, bez opraštanja to nije mogao. Možemo li i mi svojim čišćenjem memorije u Godini vjere ponovno postati kršćanima? Raspeti i uskrsli Krist ponovo nam daruje svoj milosni dar mira i pomirenja ovog Žalosnog petka podsjećajući nas: „*Evo sad je vrijeme milosno, evo sad je vrijeme spasa*“ (2 Kor 6,2). Dragi vjernici, idemo ususret i Velikom petku. Toga ćemo se dana naći iskrena i skrušena srca pred milosrdnom i ras-

petom Ljubavi, obrani svih nevinih žrtava i utjesi raskajanih grješnika. Neka naš poklon križu i iskreni poljubac raspetoj i milosrdnoj Ljubavi bude snažno iskustvo i poticaj našem praštanju i pomirenju. Uskr-

sli Kriste, pomози nam da dar pročišćene memorije i iskrene ispovijesti bude naša radost po kojoj ćemo moći reći, a drugi vidjeti, kako smo ponovno postali kršćani.

HOMILIJA SPOMENA NA BLEIBURŠKU TRAGEDIJU – BLEIBURG (AUSTRIJA), 11. SVIBNJA 2013.

Liturgijska čitanja: Jr 20, 10-13; Iv 3, 14-21

1. „Tko god čini zlo, mrzi svjetlost i ne dolazi k svjetlosti da se ne razotkriju djela njegova“ (Iv 3, 20), svjedoči nam sv. Ivan Evanđelist.

Draga braćo i sestre, na poljima smo skrivenih zločina Bleiburške tragedije koju je nakon završetka rata počinila komunistička ideologija, jedna od tri bezbožne ideologije XX. stoljeća. Masovni zločini desetljećima pokriveni zemljom, prikriveni dubokom tamom i zataškani ideološkom šutnjom, u crno su zavili tolike obitelji, a višestruko pogodili i osiromašili osobito hrvatski narod zbog čega još uvijek osjećamo demografske i ideološke posljedice. I nakon potpisivanja europskog mira ovdje je mir poremećen, povjerenje izigrano, nada ugašena, budućnost ugrožena. Na okrutan način, bez suda, desetci tisuća su pogubljeni, među kojima je mnoštvo nevinih žrtava. Tolike tamne jame, duboki jarci, betonskim zidovima skrivena rudna okna, taje okrutna zlodjela koja su izvršile određene partizanske jedinice. Kraj rata, umjesto da bude početak novosti života, bio je tisućama kraj života. Toliki očevi, majke, žene i zaručnice čekali su svoje drage, danonoćno Bogu se molili i nadali dugo očekivanu zagrljaju radosti i slavlja života. No, umjesto radosti života – tuga i bol, umjesto slavlja – crnina i žalost, umjesto doma i zagrljaja – metak i jama. Sve je već onda govorio tihi šapat: „Nestao na Bleiburgu!“ I šutnja je bila govor.

2. Bleiburg je mjesto i simbol stradanja, najveće tragedije u povijesti hrvatskoga naroda, mjesto dubokih osjećaja i tužnih sjećanja, mjesto tišine i otvorenih pitanja, prostor poštovanja, a još više molitve. Molitva i pijetet za žrtve Bleiburške tragedije istodobno nas podsjeća i stavlja u vjernički i ljudski odnos sa svim žrtvama rata i dugog Križnog puta, nastradalih od ljudske zloće u raznim ideološkim uniformama, od Bleiburga preko Jasenovca do Vu-

kovara i Škabrnje. Zato je dostojno da je danas ovdje dostojanstveno prisutna u duhu i molitvi cijela Hrvatska. Svi oni koji osjećaju sa svojim narodom, ne bježe od njegove prošlosti, zauzeti za pomirenje u ljubavi prema svojoj Domovini.

Pozdravljam vas, dragi hodočasnici, iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Austrije, Europe, i sve vas u domovini i inozemstvu koji nas pratite posredstvom Hrvatske televizije i Hrvatskog katoličkog radija. Osobit pozdrav lokalnoj i pokrajinskoj vlasti Austrije. Pozdrav županijama i gradovima pokroviteljima ovogodišnje komemoracije, Počasnom vođu, čuvaru tradicije na spomen bleiburških žrtava, Uredu i Ravnatelju za inozemnu pastvu, braći svećenicima i redovnicama iz domovine i inozemstva. Isto tako srdačno pozdravljam izaslanika Skupštine BiH, braću muslimane predvođene gospodinom imamom, kao i sve građane drugih vjeroispovijesti i svjetonazora.

3. Istina oslobađa, a tama zarobljava. Istina nam pomaže rasti u ljudskosti, miru, pomirenju, praštanju i čišćenju memorije. Jer istina uvijek pobjeđuje, tama ne koristi. Svjetlo istine o Bleiburškoj tragediji potrebno je radi poštovanja i prema žrtvama i radi nas samih. Istina rađa novog čovjeka i humanije društvo.

Čovjek zlodjela ostaje u tami, a tko čini istinu ne boji se svjetlosti. Ivanovo evanđelje nam donosi dio razgovora Nikodema koji u svojoj noći dolazi k Isusu. U tami noći Nikodem traži svjetlo. Traži istinu. Braćo i sestre, tko je zapravo Nikodem? Nikodem je član Sinedrija – sabora, najvišeg zakonodavnog tijela Izraela. Nikodem je intelektualac, član „akademije znanosti“, učitelj u Izraelu i čovjek medija. Vjerojatno je bio i u kojem povjerenstvu i nadzornom odboru najvažnijih društveno-političkih ustanova Izraela. Imao je svoju stranku, ali imao je i svoju sa-

vjest. Mučila su ga tolika osobna i društvena pitanja. Budući da mu je stalo do istine i pravde pred Bogom i ljudima, traži svjetlo, jer zna da samo istina oslobađa. U njegovoj iskrenoj otvorenosti susreće Onoga koji reče: „*Ja sam svjetlo svijeta; tko ide za mnom, neće hoditi u tami, nego će imati svjetlost života*“ (Iv 8, 12). Susreće Svjetlo od Svjetla, koga Bog posla na svijet da ne hodimo u tami, nego da imamo život, Svjetlo koje ne sudi već spašava. Nikodem je zapravo svatko od nas, osobno i zajedno, svi mi na Bleiburškoj komemoraciji i u Domovini.

4. Iskreni pijetet i dostojanstveno poštovanje žrtvama Bleiburške tragedije kao i žrtvama ostalih stratišta na svim stranama rata i poraća, želi biti poziv da nadidemo svaku ideološku zatvorenost, izidemo iz tame i otvorimo se svjetlu istine. U suprotnom će nam ideološki virusi, igrajući uvijek opasne i porazne produžetke, zaraziti i našu budućnost. Bleiburg nije prošlost, jer dok god ima svjedoka, nije to prošlost. Blizu je, jer je ove zločine počinio čovjek svome bližnjemu. Danas sve istražujemo i proučavamo, povijest Ilira, Grka, Rimljana, ... a zar ćemo svoju povijest ostaviti u tami? Ako ne izidemo iz ideološke tame, ostarjet ćemo u tuđinskoj zemlji, daleko od zemlje obećanja – Domovine humanijeg društva. Zar nije naša tranzicija trebala biti prije svega prijelaz izlaz iz okvira ideološke tame zatvorenosti na svjetlo istine, na put pomirenja i praštanja?

Na otoku Jakljanu ove godine otkopana je masovna grobnica u koju su bez suđenja poslije II. svjetskog rata bili bačeni njemački i hrvatski mornari. Njih 214, većinom Nijemci, dostojanstveno su pokopani na domobranskom groblju u Dubrovniku. Tom prigodom njemački vojni ataše u Republici Hrvatskoj (Rauber) je spomenuo da je u Hrvatskoj pokopano više od 20.000 njemačkih vojnika, a pretpostavlja se da ih još 10.000 čeka da budu pronađeni i dostojanstveno pokopani. Radi se o njemačkim vojnicima. Navodim njegove riječi: „*Za nas je pitanje humanosti da možemo naći sve naše vojnike koje smo izgubili tijekom II. svjetskog rata. To još uvijek traje i svaki put nam je važno kad pronademo nekoga od naših vojnika*“. – Za nas je to pitanje humanosti. To još uvijek traje. Ne znam je li kod nas to započelo. Može biti da nedostaju sredstva, ali čini se da zapravo nedostaje političke volje, pa i humanosti! I u nedostatku sredstava Nikodem bi podržao, štoviše, stavio se na čelo Ureda za istraživanje žrtava rata i poraća. Želimo li doista izaći iz tame na svjetlo istine? Ime Nikodem na grčkom znači: „*Narod pobjeđuje*“ (nike = pobjeda, demos = narod), a ne ideologija. Zato ni danas ne smijemo zaboravljati riječi oca hrvatskoga

povijesnog romana Augusta Šenoe: „*Vjekovit jedan tek je temelj vladi. Na puka srcu kad si slavu gradi*“ (Propast Venecije). Ono što narod ne blagoslovi propada! Pa taman se govorilo „u ime naroda“!

5. Tragedija Bleiburga nam svjedoči o vlasti zla i tame. Koliko je bilo i kakvih sve ima tragedija, zločina, nepoznatih sudbina i ispovijesti koje ostadoše nijeme u tami zla? Zar je povijest u rukama tame zla, u kojoj je čovjek gospodar života i smrti svoga bližnjega? Braćo i sestre, zlo i tama kao i suradnici zla imaju svoju ulogu, ali nemaju posljednju riječ! I prorok Jeremija u svojoj ispovijesti prognanog pravednika, u kojoj mnogi prepoznaše svoj slučaj nepravedne osude i pogubljenja, poručuje nam: „*Sa mnom je Gospodin kao snažan junak! Tebi, Gospodine, povjerih svoju parnicu*“ (Jr 20, 11). U optužbi bez obrane i osudi bez suda, žrtve Bleiburga imale su samo Jeremijinog odvjetnika i Nikodemovo svjetlo: nevinog Jaganjca Božjega čija je ipak zadnja! Doista, On je naš Odvjetnik u parnici. On je naš Spasitelj, koji se stavlja na stranu pravednika i svojom patnjom poistovjećuje sa svim žrtvama ljudske povijesti. Nevino osuđeni, raspeti i uskrsl Krist, temelj je života istine i pravde. Njegova pobjeda nad zlom nije osveta, već spasenje. Kad pravednik njemu povjeri svoju parnicu, ne brani ga riječima, nego činom solidarnosti i potpunog predanja, do kraja zalažući svoj život za čovjekovo spasenje. Jer, „*Bog nije poslao Sina da sudi svijetu, nego da se svijet spasi po njemu*“ (Iv 3, 17). U svojim zločinima osuđuje čovjek sam sebe. Nevino osuđeni, raspeti i u grob položeni Isus Krist najveći je odvjetnik i branitelj nevinih žrtava. Svojom mukom, smrću i grobom sišao je u sve jame, jarke, rudnike, mutne Drave i Save, i prihvatio sve smrtne patnje nevinih žrtava i tamne strane povijesti, a osobito XX. vijeka. Kristov križ i uskrsnuće trajna su memorija i sigurnost naša pobjede svjetla nad tamom, istine nad laži, života nad smrću.

6. Bez obzira na politiku i društvene stavove, Kristovi su vjernici određeni memorijom Isusa Krista, Boga milosrđa, praštanja, ljubavi i pomirenja. Priznati grijeh i oprostiti najdublji je čin vjere. Doista je teško oprostiti, naročito danas u vremenu individualizma, relativizma, ali drugog nam puta nema. „*Braćo, ne bojte se grijeha. Bojte ga se učiniti! Ali već učinjena, ne plašite se priznati ga*“, poručuje starac Zosim kod Dostojevskog. Zlo, jer je zlo, nema samo pravnu razinu, nego i moralnu dimenziju: zlo i grijeh uvijek su protiv nekoga. Zato ne postoji samo ljudsko privremeno sudište, već i ono vječno, božansko, čija je posljednja. Samo Božja, konačna istina

oslobađa nas od tame i od zla. S njom nam je uskladiti naše ponašanje, spoznaje i odnose.

Možda će toliko toga od ljudske zloće, pa čak i Bleiburške tragedije ostati zaštićeno lažima i prikriiveno tamom, ali zbog svjetla istine, križa i uskrsnuća Kristova, tama i laž nisu više sigurne. Kad god se tama suprotstavi svjetlu, gubi. Po sebi, križ je gusta, najgušća tama, tragedija. Ali po svom uskrsnuću snagom ljubavi Krist otvara sve grobove i rasvjetljava svaku tamu. Raspeti i Uskrsli je najsnažniji Božji „sonder“ koji osvjetljava i najdublje jame, pronalazi najzaštićenije logore, otkriva zatrpane jarke i ruđna okna. Zato, u svjetlu Kristova križa i uskrsnuća, možemo na polju Bleiburške tragedije reći i moliti: „Svjetlost vječna svjetlila njima“. Radosna vijest spasenja Krista raspetoga i uskrsloga središte je današnje komemoracije, daleko važnija od svih znanstvenih spoznaja i naših povijesnih istina.

7. „Tebi, Gospodine, povjeravam svoju parnicu“ bila je molitva Jeremije i žrtava Bleiburške tragedije. Predani u ruke bezbožne komunističke ideologije, jedina njihova snaga i zaštita bila je predanje i povjerenje u Boga, Gospodara života i povijesti. U časovima vlasti tame predanjem ovom Svjetlu u kome nema nikakve tame, Božjoj Istini u kojoj nema prijevare, povjerali su sebe i svoje živote. Možemo samo zamisliti njihove molitve pred zloćom i okrutnošću zločinaca... Njihove molitve i zadnje geste prepoznamo u iskustvu mlade Židovke Etty Hillesum koja je nastradala 1943. u Auschwitzu. Čitamo u

njezinom dnevniku: „Vjerujem da mogu podnijeti i prihvatiti sve nevolje života i ovog vremena. I kad opasnost postane bezizlazna da ne znam kako do slobode, uvijek mi ostaju dvije ruke sklopljene, u molitvi klečeći na koljenima“. Uzdignutih ruku, klečeći na blatnjavoj zemlji Bleiburških polja, u susretu s nasilnom smrću, šaptali su svoje molitve, one iste koje su danonoćno izgovarali i njihovi mili, nadajući se radosnom zagrljaju. U ovoj šutnji, šumu lišća, u zujanju pčela i tihom proljetnom cvatu livada, suznom nebu, kao da još uvijek čujemo u tami noći njihove molitve upućene Svjetlu života i vjernom Odvjetniku, molitve skrušenosti i predanja u ruke Očeve koje grle i spašavaju.

8. Bože, svjetlosti i živote naš, danas te molimo ne samo za žrtve, nego i za njihove ubojice koje je ideologija zavela i učinila suradnicima tame i zla. I oni su tvoja slika, a naša braća. Preporučujemo ih tvome milosrđu.

Bože, svjetlo i istino, živote naš, ako pogubljene mile i drage njihovi doma nisu mogli dočekati, zagrliti i poljubiti, Ti koji imaš posljednju riječ o životu i povijesti, primi ih u svoj očinski dom i vječni nebeski zagrljaj radosti punine života. Neka žrtva bleiburških mučenika kao i svih palih branitelja, bude zalog za izgradnju u Istini slobodne i neovisne nam domovine Hrvatske. Pokoj vječni daruj im, Gospodine! I svjetlost vječna svjetlila njima! Počivali u miru! Amen.

USKRS 2013.

CVJETNICA U SPLITSKOJ PRVOSTOLNICI

Na Cvjetnicu tj. Nedjelju muke Gospodnje, 24. ožujka, koja uvodi u Veliki tjedan i pripremu za najveći kršćanski blagdan Uskrs, splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić predvodio je procesiju i misno slavlje u splitskoj katedrali Sv. Dujma, uz koncelebraciju prepozita Metropolitanskog kapto-la u Splitu mons. Nediljka Antu Ančića, kanonika i svećenika, odgojitelja u bogosloviji. "Evo nas pred Velikim tjednom za koji smo se pripremali u molitvi zajedno i osobno. Želimo otvoriti svoja srca, odnose i život u svjetlu ljubavi Isusa Krista. Danas smo u ulozi jeruzalemskoga puka koji u svoju sredi-nu prima Gospodina i radosno ga pozdravlja. Ovo nije samo sjećanje na davni događaj nego njegovo uprisutnjenje jer Gospodin je iznad vremena i pro-stora, suvremenik svakom naraštaju", kazao je nad-biskup nakon čega je na Peristilu blagoslovio ma-slinove grančice, a potom i puk Božji. Služba Božja je s euharistijskim slavljem nastavljena u katedrali.

Nakon otpjevanje Muke, nadbiskup Barišić je kazao: "U Isusovoj muc i procesu svi smo uključeni. Svatko je, koju god da ulogu vrši, uključen u ovaj događaj. Možda smo se prepoznali u Šimunu Cirencu koji je pomogao Isusu nositi križ. Težak je križ i težak je put, ali to je put budućnosti i humanosti. Kako su nam samo potrebni Šimuni Cirenci. Potom, žene. One imaju snagu i hrabrost braniti nevinoga. Svaka od njih ima svojih problema s djecom, sa stanom, s poslom i radnim mjestom, ali imaju srca i osjećaja za bližnjega. Isus ih vrednuje i hrabri. Josip iz Arima-teje nije imao hrabrosti braniti Isusa dok je bio živ, ali mu sada kad je preminuo želi iskazati svu počast. Ovo su gesti malih ljudi koji imaju pred sobom veliki cilj i put. Spor je taj put ali je jedini put budućnosti". "Sve ove uloge mogu se sintetizirati u ulozi Isusa i dvojice razbojnika. Zapravo, to je jedna cjelina jer je u svakome od nas i jedno i drugo razmišljanje, ono koje protestira protiv Boga i ono koje mu kliče: 'Bože,

smiluj se meni grješniku!" Pitanje je koji će i kada pobijediti u nama, ali potrebno je prepoznati se u ovom drugom koji traži Božje oprostjenje." Nadbiskup je istaknuo da će se neki koji su pravedni a trpe velike boli možda prepoznati u Isusu, no tvrdi da bi bili preuzetni prepoznati se u toj nevinosti. "Nama je prirodnije prepoznati se u grješniku koji traži Božju milost i oprostjenje. Božja ljubav ima snagu preobraziti u dobro, suradnju, solidarnost i praštanje. Ona nas poziva da se probudimo i ustanemo. S pravom veliki Pascal reče pred ovom žrtvom ljubavi - Kristovim križem: 'Križ je ono zbog čega vjerujem, a pobjeda

je ono u što vjerujem'", istaknuo je nadbiskup Barišić zaključivši: "U križu ljubavi naša je pobjeda, život, nada i budućnost. Hrabro se opredijelimo!" Nakon euharistijskoga slavlja, izlaganjem Presvetoga Oltarskog Sakramenta i procesijom po Peripteru, koju je pjevanjem pratio katedralni zbor, bogoslovi i sjemeništarci pod ravnanjem maestra don Šime Marovića, započelo je četrdesetosatno klanjanje. Klanjanje je u početku Velikoga tjedna drevni običaj koji se svake godine obavlja u svim župama Splitsko-makarske nadbiskupije, a u katedrali je po tradiciji trodnevno. (Silvana Burilović)

PREDSTAVLJANJE NADBISKUPOVE USKRSNE PORUKE

Splitsko-makarski nadbiskup i metropolit dr. Marin Barišić susreo se s novinarima te je predstavio svoju uskrсну poruku, u utorak 26. ožujka u studiju Tiskovnog ureda, u Nadbiskupskom ordinarijatu u Splitu. Svoju uskrсну poruku započinje mislima vezanim uz nedavne događaje: Papino odreknuće od službe zbog poodmakle dobi i izbor novoga Petrova nasljednika Franje. Ovi događaji, ističe nadbiskup, „na kratko su potisnuli sve druge dnevne i životne poteškoće, osobne i društvene, duboko upisujući se u našu memoriju. I kad se u našem životu nekim događajima poremeti vremenski redoslijed, gesta Benedikta XVI. i izbor pape Franje ostat će događaj od kojega će druga zbivanja imati svoje određenje prije ili poslije". Događaj koji daleko snažnije zahvaća kršćane i sve ljude, ne jedan naraštaj nego čitav ljudski rod, je događaj Isusova uskrsnuća. Događaj je to, naglašava mons. Barišić, „koji je sa svojom memorijom trajno obilježio naše vrijeme na prije i poslije, te kao temeljni spomen-čin otvara, usmjerava i čini da naša povijest, obdarena nadom, nalazi svoje ostvarenje u vječnosti. Doista, radosni događaj kojemu su i Benedikt i novi naš papa Franjo zauzeti svjedoci i navjestitelji. Slavimo pobjedu života nad smrću! Slavimo Kristovo uskrsnuće – Nadu našu!" U tom se surječju pita: je li danas moguće govoriti o nadi? Dok se prije govorilo da nada zadnja umire, danas se čini da umire prva. „Velike ideologije obećavale su nadu zemaljskog raja, a sada gledamo njihove grobove. I sami smo s tolikim nadanjima očekivali slobodnu, neovisnu, prosperitetnu i pravednu Hrvatsku, a potopilo nas je beznade lažnih obećanja. Ne može se živjeti bez nade, a da bismo preživjeli, pokušavamo zamijeniti i svesti nadu na razinu želja. Postali smo djeca želja – nametnutih, umjetnih, industrijskih želja. Nudi

nam se lažna sreća konzumizma i hedonizma, svijeta tržišta i profita. U svemu tome čovjek ostaje i bez sreće pa i bez svoje slobode. Dakako, nada uključuje i želje, ali nade nema bez pouzdanja. Međutim, upravo je pouzdanje upitno jer često se pretvara u razočaranje", upozorio je nadbiskup. Ali za kršćane je uskrsli Krist nada, majka svih nada, čvrsto sidrište pouzdanja. „Kršćanska nada je milosni dar, Boga ljubavi i milosrđa, posvjedočena u Kristovu križu i uskrsnuću. Ova nada ne temelji se na ljudskim proročanstvima ni proračunima, na prometejskim pothvatima i našim tehničko-znanstvenim mogućnostima", ističe te dodaje: „Isus Krist, jer je Spasitelj svih ljudi, temelj je nade i središte povijesti. Kristovo uskrsnuće cjelovito promovira čovjeka, ne više po onom što ima, već po onom što jest – osoba, slika Božja". Kristovo uskrsnuće, nastavlja nadbiskup, središte je naše vjere i izvor naše nade. Vjera i nada su bitno povezane. „Vjera je već neko imanje onoga čemu se nadamo, uvjerenost u zbiljnost kojih ne vidimo" (Heb 11,1). Uskrsli Krist je snaga i svjetlo u tami bolesti, poraza, gubljenju radnog mjesta i redovitih primanja, napuštenosti i osamljenosti. Raspeti i uskrsli Krist prati nas u dobru i u zlu, od rođenja preko groba do vječnosti. Krist je naša jedina nada u prijelazu s ovoga svijeta u Nebo. U nastavku svoje poruke nadbiskup Barišić poziva vjernike na još žarču i redovitiju molitvu bez koje se vjera gubi i nada iščezava. Vrijeme darovano molitvi postaje kvalitetnije, a mi humaniji. Tko moli, otvoren je Bogu i blizak drugima, blizak je čovjeku u potrebi.

„Znamo da nas na tom putu prate nestabilnosti, ubrzane promjene i krize: moralne, gospodarske, političke. Suočavamo se s problemom nezaposlenosti i siromaštva. Iako prolazimo pored tolikih grobova

ideoloških nada, lažnih obećanja i industrijskih želja, unatoč svemu, Crkva se ne boji naviještati Radosnu vijest nade, Krista Uskrsloga, temelja rađanja i ostvarenja novoga čovjeka. Za novoga čovjeka i bolji svijet, pored materijalnih sredstava daleko više su nam potrebni svjedoci žive nade jer iz krize ljudskosti, beznada i besmisla proistječu sve druge krize. Investicija nade nam je najhitnija. Potrebni su nam investitori-svjedoci uskrsne nade na svim poljima i razinama društvenog života“, ustvrdio je mons. Barišić. Unatoč brojnim poteškoćama, materijalnoj i duhovnoj oskudici s kojom se ljudi muče i bore, kršćanin zna da u Kristovom uskrsnuću imaju čvrstu nadu koja im odzvanja i u anđeoskim riječima upućenim ženama na grobu uskrsne zore: *Ne bojte se! Radujte se svojoj nadi!* „Brate i sestro, ako je uskrsli Gospodin postao tvoja radost i nada, navijesti ga i posvjedoči drugima svojom duhovnošću i društvenom zauzetošću! Budimo svjedoci uskrsne nade u svojoj ograničenosti i

grješnosti, patnji i boli, siromaštvu i nezaposlenosti, zaboravu i odbačenosti, tami i beznadu. Otvorimo svojom ljudskošću prozore i vrata horizontima uskrsne nade koja ne će razočarati jer u sebi nosi Božji potpis. Kao ljudi nade unosimo ljudskost i budućnost u zakonodavne norme, društvene programe, mjere i reforme, jer samo s nadom možemo graditi humano društvo i dati smisao životu.“ Prigodom posjeta pape Benedikta XVI. Caritasovim prostorijama u Rimu, jedna siromašna žena reče: „Ovdje sigurno susrećete i vidite bol i patnju, ali mi ne gubimo nadu. Kad biste trebali odavde nešto ponijeti, uzmite, molim Vas, samo jednu stvar – nadu!“ U tom je svjetlu nadbiskup Barišić zaželio svima da u svoje obitelji i na radna mjesta, ustanove i društvo ponesu Kristov dar nade. Čestitajući im Uskrs nadbiskup se s predstavnicima medija zadržao u kratkom razgovoru uz sok i kolače. (SB)

VELIKI ČETVRTAK U SPLITSKOJ PRVOSTOLNICI

Misa posvete ulja

Splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić predvodio je Misu posvete ulja u jutro Velikoga četvrtka, 28. ožujka, u splitskoj prvostolnici Sv. Dujma. Svečanost je počela ispred crkve Sv. Filipa Nerija odakle su se svećenici Splitsko-makarske nadbiskupije u procesiji za križem, predvođeni pjesmom bogoslova uputili prema splitskoj prvostolnici gdje su slavili misu kojom su svečano proslavili svoj svećenički dan. Na taj dan ustanove euharistije, svećenici su obnovili svoja svećenička obećanja, a nadbiskup je posvetio ulje za sakramente krštenja, potvrde, bolesničkog pomazanja i sv. reda. Pozdravivši provin-

cijala Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Joška Kodžomana, sve nazočne svećenike, njih oko 110, i one koji su bili spriječeni doći, redovnike i redovnice, bogoslove te sve druge brojne okupljene Kristove vjernike, nadbiskup Barišić izrazio je radost zbog zajedništva i povezanosti sa željom da budu još svjesniji poziva i poslanja te obnove ljubavi i vjernosti Bogu. Ljudi kada umiru prave oporuke, ostavljaju sve svoje svojima. Isus na Veliki četvrtak, također, radi jednu vrstu oporuke koja je različita od ljudskih iskustava. On nema ništa materijalno što bi ostavio i nema svojih krvnih nasljednika, ali ima svoje sljedbenike kojima ostavlja ne nešto nego sebe,

istaknuo je nadbiskup. Njegovi sljedbenici su se kroz povijest s pravom nazivali slugama Gospodinovim, no naziv "sluga Gospodinov" može dovesti do pogrešnoga razumijevanja Isusovih sljedbenika. Naime, sluga vrši svoje poslanje očekujući nagradu, radi ono što mu se kaže, a Gospodin ne želi takve sljedbenike. On svoje sljedbenike naziva svojim prijateljima, a prijatelj je onaj koji s tobom dijeli intimnost života. Gospodin poziva svoje prijatelje da budu s njim, da otkriju dubine bogatstva njegova milosrđa i

da to što su u intimnosti otkrili podijele s drugima, istaknuo je mons. Barišić. Na Veliki četvrtak Gospodin ostavlja najveći od svih darova u svojoj oporuci, dar samoga sebe u sakramentu euharistije. Ostavlja, također, sakrament sv. reda koji treba euharistiju priopćavati drugima. No slavljenje euharistije za svećenike, Kristove prijatelje ne smije biti samo jedno sjećanje na Isusa i jedno vršenje službe. Slavljenje je u biti poziv na dioništvo života. Dok izgovara riječi: "Uzmite i jedite, ovo je moje tijelo... Uzmite i pijte, ovo je moja krv" svećenik poput Krista postaje dar drugima, shvaća da će njegovo prijateljstvo s Kristom biti u onoj mjeri ostvareno ukoliko on sam bude darovan drugima. Na kraju propovijedi nadbiskup je pozvao svećenike da budu velikodušni u sebedarju vjernicima, a vjernike je pozvao da mole za svećenike te je svima zaželio sretan Uskrs. Slavlje se nastavilo za zajedničkim stolom u Nadbiskupskom sjemeništu u Splitu, gdje je čestitku nadbiskupu u ime svećenika nadbiskupije uputio prepozit Metropolitanskog kaptola dr. Nediljko Ante Ančić, a svoju je zahvalu i prigodnu riječ uputio i nadbiskup. (SB)

Misa Večere Gospodnje

„Danas je poseban dan, dan u znaku ljubavi. Ali pitamo se o kakvoj se ljubavi radi? To nije egoistična ljubav, niti ljubav simpatije i prijateljstva koja ide po načelu: kako ti meni, tako ja tebi. Riječ je o Kristovoj ljubavi koja nadilazi sve ove ljubavi. Njegova ljubav uvijek ostaje vjerna, bez obzira na osobnu korist, bez obzira na odgovor s druge strane: To je nova zapovijed ljubavi!“, kazao je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić predvođeci spomen Posljednje večere na Veliki četvrtak, 28. ožujka, u splitskoj prvostolnici sv. Dujma.

Nadbiskup je u propovijedi govorio o otajstvu Euharistije i zapovijedi ljubavi koju nam je Krist dao. Ovu zapovijed ljubavi ostavio nam je zajedno s darom svećeništva. To dvoje čini Isusovu oporuku ("testament"). Oporuku obično ostavljamo svojim nasljednicima da raspolazu s nekim našim materijalnim dobrima: "svojima svoje". Ali Isusova oporuka je drugačija: On nema nasljednika, a nema ni nekoga materijalnog vlasništva. Isus ima svoje učenike koje

želi uključiti kao suradnike. Ostavlja im najvrednije što ima: novu zapovijed ljubavi. Pozvani smo prevesti tu zapovijed u sve dimenzije naše ljubavi: eros, philia. To nije lako, zato Isus kaže: "Vi sada ne shvaćate!" Jesmo li mi još u tome "sada" ili smo već prešli u "poslije"? - upitao je nadbiskup Barišić te postavio: Krist prevađa svoju ljubav preko gesta kao što je pranje nogu i to pred odlučujući trenutak Njegovog života – to je Njegov "čas" proslave. Pitamo se što znači ta gesta i dobivamo odgovor da je dobro što postojimo i da smo samim tim vrijedni. To je govor ljubavi koji nije selektivan, naglasio je nadbiskup te ponovno upitao: "Prevodimo li to u svoj život?" Ta se ljubav sagiba do dna i prihvaća drugoga kada je odbačen i bez dostojanstva. Taj je prijevod za nas težak jer vlada mentalitet časti, moći, uspjeha i slave da budemo bolji od drugih. Brojni su u toj "borbi" primili udarce naših lakata i završili pod našim stopalima. Ako želimo biti Kristovi učenici trebamo se natopiti Njegovom ljubavlju, ustvrdio je mons. Barišić dodavši da ljubav računa s ranama i da je "Kalvarija brdo onih koji se ljube." Nesretna je patnja bez ljubavi, ali i obrnuto. Zapovijed ljubavi je dana u naše "sada" da postane "poslije". U surječju događaja Pashe, blagdana Beskvasni kruhova nadbiskup je pozvao vjernike da izbace stari kvasac zloće i sebičnosti, da naprave lom da bi od novoga kruha imali novi kvasac i novi početak. Ta memorija ide u prošlost i otvara pogled u budućnost. Svatko je od nas pozvan baciti pogled unatrag i usmjeriti novi pogled u budućnost. Došlo je novo vrijeme, a znak toga je, također, i novi papa Franjo, istaknuo je mons. Barišić dodavši da Crkva ako ne služi, ne služi ničemu te da je to za nas ispit savjesti. Isus nam je dao primjer i razlog radosti. Potom je nadbiskup oprao noge apostolima, a katedralni je zbor pod ravnanjem maestra don Šime Marovića pjevao: „Gospodine! Zar ti meni da pereš noge?“. Veliki je tjedan u Splitu prepun duhovnoga bogatstva i liturgijskih slavlja. Na Veliku je srijedu navečer u katedrali počela molitva Časoslova „Barabana“ koju pjevaju kanonici Metropolitanskog kaptola i bogoslovi zajedno s nadbiskupom. „Baraban“ se moli na Veliku srijedu uvečer i Veliki petak kroz jutro, a završava na Veliku subotu ujutro. (SB)

OBREDI VELIKOGA PETKA

Obrede Velikoga petka u splitskoj prvostolnici Svetoga Dujma predvodio je 29. ožujka splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić uz sudjelovanje više svećenika i u nazočnosti mnoštva vjernika. Nakon prostracije i šutnjom iskazane počasti Kristu umrlom na križu za spas svijeta, uslijedila je služba či-

tanja i pjevanje Muke po Ivanu, koju je otpjevao mješoviti katedralni zbor pod ravnanjem kapelnika maestra Šime Marovića. Po drevnom običaju splitske prvostolnice prije ljubljenja križa uz pjevanje tradicionalne tužaljke "Puče moj" i obreda pričesti, uslijedila je homilija koju je izrekao katedralni žu-

pnik don Tomislav Čubelić, kanonik Metropolitanskog kaptola u Splitu. "Teško je razumjeti, još teže shvatiti čovjeka i svijet, civilizaciju i kulturu u kojoj živimo i koju stvaramo, a u kojoj je svaki poziv i prizvuk Boga u Isusu Kristu marginaliziran, ponižen, isključen i koji se zatire smrću na križu. Suvremeni čovjek se okomio strahovitom mržnjom i prezirom na Isusa Krista i tu mržnju samo je ljubav Boga moćna preobraziti. Ipak o događanju na Veliki petak ne može se raspravljati, razmišljati sjedeći u salonskim foteljama. Kristova stvarnost osude i smrt na križu zarezuje se u živo tkivo u dušu i duh. U patnji, boli i smrti nema ravnodušnih", započeo je svoju propovijed katedralni župnik. U svojoj je homiliji govorio o smislu Isusove smrti na križu, ali i o ljudskoj zloći koja ne priznaje ni toleranciju ni pluralnost kada je u pitanju Isus Krist. "Sloboda i pravo su gotovo fasade suvremenoga svijeta. Isus Krist ispod fasade otkriva vidljivo, skriveno i podzemno zlo čovjeka i njegovih struktura. No on ne napada niti proziva ni svijet ni čovjeka. Svijet i čovjek su Njegovo djelo. Ništa grješno nije izvukao na površinu, na vidjelo. Krist naviješta Očevu blizinu, naviješta istinu, ljubav i Božje opraštanje. Mržnja svijeta se odnosi na Krista jer će svijet na njemu vidjeti opakost svojih djela", naglasio je Čubelić dodavši da "Krist uvi-

jek ugrožava hodajuće grobove duha, mržnje i zla". U nastavku je progovorio o smislu vjere koja ide dublje od problematike bolesti i liječenja i društvene osamljenosti. "Vjera čovjeku nije zaštita od patnje, boli i smrti. Vjera čovjeku služi da u osmišljavanju patnje, boli i smrti. Stoga je vrlo površan život onaj koji bježi od patnje, boli i smrti. Uostalom što priznajemo u životu nego samo ljubav i dobrotu koja se žrtvuje u braku, odgoju, obitelji, istini... sve drugo ide u zaborav. Ostaje ono što nam patnja i bol osmisli", istaknuo je katedralni župnik te dodao: "Čovjek bi se rado besplatno lišio patnje, trpljenja i teologije križa. Krista bismo slijedili kad je zgodno, ali ne bismo i kad je nezgodno. Vjerojatno bi većina nas jednako tako pozaspala u Getsemaniju, u noći muke, kao što su apostoli (pjesnički rečeno) 'smirili oko' dok se Isus Krist znojio krvavim znojem. Djelujemo kao mrtvi heroji patnje koja nikoga ne spašava, nemoćnici koji ni u kom nisu probudili radost." Propovijednik se upitao kako stići do bitnoga ako smo skloni izdajama i zatajivanjima prijatelja kao i Isusovi učenici, ako nevjernost proglašujemo vlastitom snalažljivošću ili vrlinom, ako se dvolično priljubljujemo uz Kristov križ bježeći od odgovornosti i života? "Veliki petak počinje osamom, strahovima i izdajama, odsutnošću Boga. Veliki petak je preuzimanje svoga vlastitog križa u istini, slobodi i ljubavi. On je posljednje uporište u vjeri kada patnja prerasta u ljubav za bližnje, a smrt u život u Božjoj blizini", ustvrdio je zaključivši: "Patnja, bol i smrt prigoda je živom Bogu da uđe u naš život, ali s našim dopuštenjem. No, dok će Kristov grob ostati prazan i iz njega će buknuti novi, uskrslí život – oblikujmo se vjerom da naš život i grob ne ostanu isprazan." Po završetku propovijedi po katedralnom običaju, vjernici su izašli na trg sa sjeverne strane katedrale, a pridružili su im se i vjernici koji su došli iz drugih gradskih crkava. Nadbiskup je izložio Presveto u pokaznicu te je uslijedio ophod po Peripteru katedrale, gdje je udijelio blagoslov gradu i nadbiskupiji. (SB)

USKRSNI SUSRET S REDOVNICAMA

Splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić susreo se na Veliku subotu, 30. ožujka, u Nadbiskupskom ordinarijatu u Splitu s predstavnicama ženskih redovničkih zajednica koje djeluju na području Splitsko-makarske nadbiskupije. Taj se susret tradicionalno održava uoči Uskrsa. Pozdravno slovo u ime svih redovnica uputila je s. M. Bernardina Krajina. Istaknula je primjer novoga pape Franje koji je i sam redovnik iz Družbe Isusove te stoga osobito obvezuje i njih redovnice. "Hodeći putem života susre-

tat ćemo bogate i siromašne, site i gladne, radosne i tužne, zbrinute i napuštene, bolesne i zdrave, one u zatvorima i one slobodne – svima je potreban uskrsnuli Isus Krist", zaključila je s. Bernardina. Potom se nadbiskup Barišić obratio redovnicama prigodnim razmišljanjem o značenju uskrsnog otajstva za djelovanje Crkve u današnjem svijetu. Upozorivši na opasnost da "zatvaranjem Crkve u samu sebe Krista opet stavljamo u grob", također se osvrnuo na geste i riječi pape Franje koje pokazuju evandeosku okrenu-

tost prema čovjeku na periferiji. Crkva nije poslana isključivo siromašnima u materijalnom smislu, nego prvenstveno siromašnima u duhovnom smislu, to jest onima koji su bez Boga, istaknuo je nadbiskup. Susret je nastavljen zajedničkom izmjenom misli o

socijalnim pitanjima s kojima se redovnice u svome radu sve više susreću. Raspravljalo se među ostalim o načinu pomaganja potrebitima te o suradnji sa župnim i biskupijskim caritasom. (FFV)

VAZMENO BDIJENJE U KATEDRALI

Splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić predvodio je obrede Vazmenoga bdjenja, 30. ožujka, u splitskoj prvostolnici Sv. Dujma, čime je zaključeno vazmeno trodnevlje i započela proslava uskrsnuća Gospodinova. U tijeku mise pjevao je katedralni zbor pod ravnanjem maestra don Šime Marovića. U homiliji nadbiskup je istaknuo da se ljudska ljubav prema bližnjima zaustavlja pred zidom smrti. No Bog je taj zid srušio u noći uskrsnuća. Njegova ljubav ne dozvoljava kraj. Uskrsnuće je temelj našega života i zato ga slavimo svake nedjelje. Na poseban način smo opečaćeni sakramentom krštenja. Došli smo večeras u crkvu blagosloviti hranu, međutim, još je važnije da Gospodin blagoslovi nas ove noći kako bismo mogli biti uskrsni blagoslov našim bližnjima, poručio je nadbiskup Barišić čestitavši svima Uskrs. Nadbiskup je potom obavio obred blagoslova pošćropivši sabrani vjernički puk koji je tom prigodom obnovio svoja krsna obećanja, a tradicionalni napjev "Vidjeh vodu" otpjevao je katedralni zbor. Nadbiskup je na kraju blagoslovio hranu i svima želio sretan Uskrs. (SB)

USKRSNO SLAVLJE U SPLITSKOJ KATEDRALI

Blagoslovom vode i škropljenjem vjernika počelo je misno slavlje na svetkovinu Uskrsnuća Gospodinova, 31. ožujka, u splitskoj prvostolnici Svetoga Dujma, koje je predvodio splitsko-makarski nadbiskup i metropolit Marin Barišić, uz koncelebraciju kanonika Metropolitanskoga kaptola te uz izravan prijenos HRT-a. Na samom početku misnoga slavlja nadbiskup je pozdravio nazočne, osobito bolesnike i osamljene, one pritisnute križevima života, sve ljude dobre volje i sve one koji putem HRT prate misno slavlje. "Naše vrijeme, kao uostalom svako u povijesti, obilježeno je boli, patnjom, krizama – krizama u množini. Obično spominjemo gospodarsku krizu, a širu i složeniju množinu kriza vidimo kao duhovnu krizu. Čini se da danas nije toliko u pitanju kriza vjere, jer velika većina građana tvrdi da vjeruje i da moli. Nije ni kriza solidarnosti, jer barem medijski

sve više jača socijalna svijest za ugrožene i rubne. Naprotiv izgleda da je u najvećoj krizi – nada. Čovjek bez nade postaje izgubljena lualica bez cilja i smisla", započeo je nadbiskup svoju homiliju u kojoj je govorio o lažnim i ograničenim ljudskim nadama ali i o snazi Uskrsne nade. Takozvane velike ideologije XX. stoljeća obećavale su nadu zemaljskog raja, a sada gledamo njihove grobove, naglasio je mons. Barišić te nastavio: "I sami smo s tolikim nadanjima očekivali slobodnu, neovisnu, prosperitetnu i pravednu Hrvatsku, a potopilo nas je beznade lažnih obećanja. Ne može se živjeti bez nade. U stanju beznađa opasnost je da nadu zamijenimo i svedemo na razinu svojih trenutačnih želja, nametnutih, umjetnih, industrijskih želja. Nudi nam se lažna sreća konzumizma i hedonizma, svijeta tržišta i profita. U svemu tome čovjek ostaje i bez sreće pa i bez svo-

je slobode. Dakako, nada uključuje i želje, ali nade nema bez pouzdanja. Međutim, upravo je pouzdanje upitno jer često nas dovodi do razočaranja, smrti nade. Prije se govorilo da nada zadnja umire, a sada, čini se, prva”.

Ako danas još i postoje nadanja i optimizam, obično se to odnosi na zdravlje, lijepo vrijeme, polaganje ispita, karijeru, bogatstvo, ugled, lagodan život. Međutim, svaka od tih nada, po sebi poželjna, ograničena je na samo jedan trenutak i dio ljudskog života. Ne zahvaća cjelovito čovjekov život, ustvrdio je nadbiskup te se upitao: “Što vrijede bogatstvo i karijera ako izgubimo zdravlje? Ili pak: što je samo zdravlje ako smo odbačeni i gurnuti na rub društva? Čemu vrijedi pohlepno gomilanje užitaka ako time uništavamo međusobne odnose, prijateljstvo, svoj brak i obitelj? I konačno: Što sve to znači pred neizbježnom smrću? Kako reče Benedikt XVI.: ‘Samo onaj tko u smrti može otkriti veliku nadu, može živjeti život polazeći od nade... Čovjeku je potrebna vječnost i svaka druga nada je za njega prekratka, odveć ograničena’. Pored mnoštva optimističnih malih želja, postoji li jedna konačna sveobuhvatna nada, nada u jedini, Nada velikim slovom? Nada koja ne će iznevjeriti, nego ispuniti sva svoja obećanja? Ona koja ne podliježe ograničenostima i uvjetovanostima ovoga svijeta, nada koja otvara nova obzorja i mogućnosti? Nada svanuća novog Dana koji će otrti suze sa zaplakanih lica, ohrabriti klonule duše, izliječiti ranjena srca? Nada koja ne umire, koja i samu smrt pobjeđuje?” Takva nada postoji i ona je razlog radosnog okupljanja i slavlja Uskrsa. “Ta Nada ima svoje ime, osoba je – Krist Gospodin uskrsli! Samo Bog je izvor i temelj naše nade. Zato je Kristovo slavno uskrsnuće jedina prava novost, događaj koji se zbio u našoj povijesti. Događaj koji daleko nadilazi okvir prostora i vremena, već sada zahvaća naš život dajući nam usmjerenje, nadu i smisao. Doista, u Kristovu uskrsnuću Bog nam je očitovao kakav divan plan ima sa svakim od nas. Smrtonosne i razarajuće sile u ovome svijetu nemaju odlučujuću riječ o našoj konačnoj sudbini”, naglasio je splitsko-makarski nadbiskup. U nastavku propovijedi govorio je o snazi Uskrsne nade u svim životnim poteškoćama: “Uskrsna nada daje snagu onima koji imaju bolesnog člana obitelji da ga s ljubavlju i požrtvovnošću njeguju; daje hrabrost onima koji traže posao ili su s oskudnim primanjima; oslonac je oboljelima od teških bolesti i prikovanima uz krevet; utjeha je svima koji su izgubili dragu osobu ili još uvijek tragaju za

grobom svojih milih; uspravlja klonule duhom koji su osamljeni i napušteni; pomiruje zavađene, daje snagu samohranim majkama i ohrabrenje tolikim rastavljenima, prezrene i ranjene ljubavi, da zajedno sa svojom djecom se nose s izazovima života. Uskrsna nada je jedina sigurnost tolikim umirućima koji posljednji pogled usmjeruju na križ Krista raspetoga i uskrsloga.”

Čovjek nije više izgubljeni lutalica u vremenu i prostoru, nedorečen bez cilja i smisla, jer mi sada u uskrsnom Kristu imamo nebeske skale nade koje nas čine zemaljskim hodočasnicima. Te skale nade, nastavio je mons. Barišić, “nose pečat koji je sačinjen od prazna groba i ukazanja Uskrsloga. Vjerom i molitvom uspinjemo se ljestvama nade. Tko ne moli, izgubio je nadu. I tko se oholo uzda u svoju prometejsku moć, ignorira molitvu i nadu jer je sebi samodostatan. Kršćanin vjernik moli. Molitva je materinski jezik vjernika, kruh naš svagdašnji. Tko moli, vjeruje i pouzda se u Boga ljubavi, blizak je i čovjeku u potrebi. Vjernik nosi u sebi nepobjedivu nadu poput svjetiljke koja ne osvjetljava samo naš put u tami kriza i lutanja, već ga vodi dolinom smrti do stola kuće Oca nebeskoga”. Za novog čovjeka i bolji svijet, pored materijalnih sredstava daleko više su nam potrebni svjedoci žive nade jer iz krize ljudskosti, beznađa i besmisla proistječu sve druge poteškoće, patnje i boli, upozorio je nadbiskup te dodao: “Investicija nade nam je najhitnija. Potrebni su nam investitori-svjedoci uskrsne nade na svim poljima i razinama društvenog života. Promatrajući stanje gospodarstva, politike, zdravstva, zakonodavstva i odgoja još snažnije i uvjerljivije postaju nam proročke riječi bl. Ivana Pavla II. koje je na dan svog ustoličenja uputio nama i svijetu: ‘Ne bojte se! Štoviše, širom otvorite vrata Kristu. Otvorite njegovoj spasiteljskoj vlasti granice država, gospodarske i političke sustave, široka područja kulture, uljudbe, razvitka. Ne bojte se! Krist zna što je u čovjeku. Samo On to zna!’” Na kraju svoje homilije nadbiskup Barišić je pozvao vjernike da se odgovorno zauzimaju za opće dobro, socijalnu pravdu i međusobno pomirenje te da u svoje obitelji i radna mjesta, ustanove i društvo ponesu Kristov dar nade kako bi ih ona mogla nositi na njihovim križnim putovima. Nakon misnoga slavlja, koje je svojim pjevanjem uveličao Mješoviti prvostolni zbor sv. Dujma pod ravnanjem kapelnika maestra don Šime Marovića, nadbiskup je blagoslovio jelo čestitavši svim vjernicima Uskrs. (SB)

NADBISKUP SLAVIO USKRS SA ZATVORENICIMA

Već nekoliko godina na Božić i Uskrs splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić pohodi splitske zatvorenike. Tako je i ovoga Uskrsa, 31. ožujka, posjetio zatvor u Splitu i susreo se s upravom i upraviteljem Tihomirom Jakelićem te je u mirnom ozračju zatvorske kapele Sv. Josipa Radnika na Bilicama predvodio euharistijsko slavlje u koncelebraciji s duhovnikom zatvorenika don Anđelkom Dukićem, župnikom župe Sv. Spasa na Mejašima. U propovijedi, koja je više nalikovala prijateljskom razgovoru, nadbiskup je

govorio o grobnim pločama ljudski grešnih sklonosti i zarobljenosti ovisnosti, želja i navezanosti, ali i o preobrazbi i uskrsnuću na nov život u slobodi za koju nas Krist oslobodi. "Svi smo obilježeni grobnom pločom koju sami na sebe živi navaljujemo. Sami je navaljujemo, ali je sami ne možemo ni nositi ni maknuti. Potreban nam je drugi, Gospodin naš Isus Krist koji podiže ploče i oslobađa nas iz smrti grijeha i ropstva. Često znamo čuti a i izgovoriti riječi: 'Pao mi je kamen sa srca.' To znači da ima nešto što nas pritišće u životu. Naše pogreške, grijesi, zloće i boli pritišću ne samo nas nego i one koji nas vole. A htjeli bismo da padne kamen sa srdaca i naših i njihovih", kazao je nadbiskup Barišić te u tom duhu dodao da kamen sa srca pada kada se čovjek ispovijedi. Ispovijed vraća čovjeku nadu i želju za boljim životom. Čovjek je neizbježno biće želja i nade koje nas u svojim dometima nadilaze i svojim razočaranjima ranjavaju. Koliko je čovjek obilježen željom za životom govore i neki slučajevi gdje se poslije smrti ne želi pokopati, već zamrznuti, nadajući se da će im znanost i medicina jednoga dana omogućiti život. Pa kada bi medicina i uspjela u tom pothvatu, što bi to značilo za one koje su se dali zamrznuti? Životni bi im se vijek doduše produžio, ali bile bi to i dalje osobe s istim manama i vrlinama, koje nastavljaju ograničeni život briga i tjeskoba. I produženje života samo odgađa neizbježnu smrt. U tom je surječju nadbiskup istaknuo zatvorenicima da nije svejedno kakvi će se vratiti iz zatvora - bilo nakon 4, 5 mjeseci

ili pak 5, 6 godina - svojim kućama i obiteljima, da li s istim manama i navikama ili preobraženi? Kristovo uskrsnuće nam daje mogućnost, već sada na zemlji, novoga života i korjenite promjene, a samo o nama ovisi hoćemo li se otvoriti njegovoj milosrdnoj ljubavi. Hoćemo li ostati na razini površnih želja i konzumističkoga, potrošačkog života ili ćemo se odlučiti za život u nadi i proizvodnji dobroga. Put želja i put nade su različiti. Put nade je ponekad strašno težak put, ali je to put pobjede i ostvarenja. Nada daje čovjeku potrebnu snagu za sve životne križeve: bolest, osamljenost, marginaliziranost, rastavu, pa i za samu smrt, istaknuo je nadbiskup pozivajući zatvorenike da prepoznaju Uskrs kao svoj plan i program. "Zato, u ove naše dane, dopustimo Uskrsnome da uskrsne u nama i u našim srcima kako bismo iz naših osobnih i društvenih kriza, izišli preporođeni i solidarni, obnovljeni i obraćeni, usmjereni na ono bitno u životu, otvoreni Bogu i bližnjemu", poručio je nadbiskup Barišić zatvorenicima kojih sada na Bilicama ima oko 220, a od toga je osam žena. Najviše je onih koji su tu radi droge, bilo da su s njom trgovali ili je konzumirali, potom radi krađe, razbojništva i obiteljskog nasilja. Čestitajući Uskrs, nadbiskup je potaknuo zatvorenike na ustrajnu molitvu koja budi nadu i otvara život pravom smislu, na blizinu s Isusom i Božjom riječju, na jezik ljubavi i dobrote, mira i praštanja, razumijevanja i zajedništva te je svakome od njih darovao krunicu. (SB)

SUDAMJA 2013.

Splitsko-makarska nadbiskupija i grad Split tradicionalno se, povodom proslave zaštitnika Grada i Nadbiskupije sv. Dujma, pripremaju brojnim priredbama i slavljinama duhovnoga, kulturnog i športskog sadržaja. Pri tomu je posebno znakovita Dujmova devetnica. Ona simbolizira i otvara glavnu svečanost. Tijekom devetnice se svaku večer svečano slavi sveta misa, nakon koje se održavaju sakralni koncerti. Ove godine su je predvodili i propovijedali: don Nikola Bodrožić, don Jakoslav Banić, don Vinko Sanader, don Senko Antunović, o. Jozo Čirko, don Ivan Delić, don Pave Piplica i don Pavao Banić. Na misama je nastupilo nekoliko zborova: Mješoviti zbor župe sv. Kajo - Solin, Crkveni pjevači iz župe sv. Luke - Dubrava, Mješoviti zbor župe Gospe od Otoka - Solin, Mješoviti zbor župe sv. Nikole - Metković, Mješoviti zbor župe Gospe od ružarija - Split, Mješoviti zbor župe sv. Petra, Priko - Omiš, Mješoviti zbor župe sv. Lovre - Trogir i Mješoviti zbor župe sv. Marka - Makarska. Svoje je koncerte održalo više pojedinaca i glazbenih skupina: Mandolinski sastav "Sanctus Domnio" iz Splita, Komorni sastav "Vox animae", Splitski djevojački komorni zbor te orguljaš

prof. Mario Penzar iz Zagreba). Prigodna su predavanja održali: o. Franjo Pšeničnjak i o. Jozo Čirko, a predstavljena je i monografija "Sv. Leopold Bogdan Mandić". Vrhunac glazbenih događanja bio je koncert Mješovitoga prvostolnog zbora sv. Dujma pod ravnanjem maestra don Šime Marovića, kapelnika splitske prvostolnice.

S obzirom da je Dujmov blagdan istodobno Dan grada Splita, u HNK-u je, uoči središnje proslave, priređena uhodana svečanost na kojoj, uz različite programe i dodjelu nagrada, gradonačelnik i nadbiskup uputili svoje pozdrave. Na Svečevu je uočnicu, navečer, održana tradicionalna svečanost otvaranja moćnika i svečana Večernja. Po starodrevnom običaju tom prigodom prepozit Metropolitanskog kaptola mons. Nediljko Ante Ančić i gradonačelnik Željko Kerum otvorili su moćnik na oltaru sv. Dujma. Nakon toga su katedralni zbor i zbor bogoslova, uz mnoštvo puka, radosno otpjevali večernju molitvu koju je predvodio nadbiskup mons. Marin Barišić u nazočnosti više (nad)biskupa, kanonika, gradskih vlasti i brojnoga naroda Božjega, a propovijed je održao mons. Ante Mateljan, kanonik Metropolitanskog kaptola u Splitu i profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu. Središnja proslava, sam blagdan proslavljena je procesijom i svečanim euharistijskim slavljem, koje je 7. svibnja na Trgu Franje Tuđmana, uz sudjelovanje više tisuća vjernika predvodio mons. Mate Uzinić.

Uz domaćina nadbiskupa Barišića i predvoditelja slavlja dubrovačkog biskupa, u slavlju je sudjelovalo još šest nad/biskupa, zadarski nadbiskup Želimir Puljić i predsjednik HBK, đakovačko-osječki nadbiskup i metropolit Marin Srakić, biskupi Splitske metropolije: šibenski Ante Ivas, hvarski Slobodan Štambuk, kotorski Ilija Janjić, križevački vladika Nikola Kekić, generalni vikar mons. Ivan Čubelić, Metropolitanski kaptol na čelu s prepozitom mons. Nediljkom Antom Ančićem, katedralni župnik don Tomislav Čubelić, provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Joško Kodžoman, provincijal trećoredaca fra Nikola Barun, salezijanski provincijal don Pejo Orkić, ravnatelj inozemne pastve fra Josip Bebić te oko sedamdeset i pet svećenika, kako dijecezanskih tako i redovničkih. Bogoslovi Centralnoga bogoslovnog sjemeništa i Franjevačkog klerikata ravnali su ceremonijama, a da sve protekne u redu pridonijeli su također sjemeništarci i gimnazijalci sa svojim odgojiteljima. Svečani ophod sa svečevim moćima bio

je veoma lijepo i skladno osmišljen, uključivši redovnice, crkvene i humanitarne udruge, vojsku, policiju, udruge domovinskoga rata, kao i mnoge folklorne skupine Grada i okolice.

Uz splitskoga gradonačelnika Željka Keruma i predsjednicu Gradskog vijeća Nevenku Bečić te splitsko-dalmatinskog župana Antu Sanadera, misi su nazočili mnogobrojni članovi poglavarstva Dujmova grada kao i drugi gosti iz političkoga, društvenog i kulturnog života. Misa je završila himnom Domovini, a zatim i pjesmom Blaženoj Djevici Mariji. Ljepoti bogoslužja uvelike je pridonijelo pjevanje mješovitog zbora, sastavljenoga od Mješovitoga pjevačkog prvostolnog zbora Sv. Dujma i zbora Gospe od zdravlja, pod ravnanjem kapelnika splitske prvo-

stolnice maestra Šime Marovića, a uz pratnju splitskog "Brass kvinteta" te orguljašku pratnju maestre s. Mirte Škopljanac-Maćina. Uz sadržaje u prvostolnici, u kazalištu, procesiji i na Obali, u gradu su različite kulturne i športske ustanove organizirale vrlo bogate duhovno-rekreativne programe, uključujući dječje zborove, brojne klapce, pučke pjevače iz raznih krajeva Hrvatske. Time je Sudamja nastavila svoju dugu bogatu tradiciju duhovno-kulturnih događanja te i nadalje ostaje središnjim zbivanjem grada Splita i okolnih mjesta. Kao dokumentarnu građu donosimo: govor nadbiskupa Marina Barišića u HNK, nadbiskupov pozdrav na euharistijskom slavlju i povijed dubrovačkog biskupa mons. Mate Uzinića. (SBC)

GOVOR NADBISKUPA MARINA BARIŠIĆA U HNK SPLIT

Poštovane gospode i gospodo!

Split svake godine svečano i ponosno slavi svoga svetog zaštitnika biskupa i mučenika sv. Dujma. Proslava je to svih Splićana koji radosno slave sa svojim cijenjenim uzvanicima i gostima.

U slavljeničkom ozračju kao Dujmov nasljednik pozdravljam gradonačelnika gosp. Željka Keruma i njegove najbliže suradnike; predsjednicu Gradskog vijeća, gđu. Nevenku Bečić i sve cijenjene vijećnike. Osobit pozdrav izaslaniku Predsjednika Republike Hrvatske.

Isto tako pozdravljam splitsko-dalmatinskog župana gosp. Antu Sanadera; predsjednika Županijske skupštine gosp. Petroslava Sapunara; saborske zastupnike i predstavnike društveno-političkih ustanova na državnoj i lokalnoj razini, predstavnike Hrvatske vojske i policije, znanosti i gospodarstva, zdravstva, kulture i športa; kao i sve drage goste grada Splita. Srdačan pozdrav vama, poštovani laureati ovogodišnjih nagrada i svima vama, dragi Splićani i Splićanke, braćo i sestre!

Slavlje sv. Dujma podsjeća i na cara Dioklecijana. Uostalom, suvremenici su. Vrijeme im je zajedničko ali razlike su značajne. Dioklecijan, samodostatan sebi, vlada i proglašava se božanstvom. Dujam slijedi drugi put istog cilja: put Boga koji iz ljubavi čovjekom posta da bi čovjeka divinizirao. Dujam izabire put ljubavi i služenja, vjere u Boga i povjerenja u čovjeka. Malo čudno, ali povijest je puna paradoksa. Heroj-pobjednik Dioklecijan pripada prošlosti, a poraženi mučenik Dujam postade nama suvremenik i uzor.

Promatrajući Dioklecijanovu logiku dominacije i Dujmov put humanosti i vjere sjećamo se riječi jednog od najvećih humanista XX. stoljeća koji reče: „Postoje vrjednote za koje sam spreman umrijeti, ali ne postoji ni jedna stvar za koju bih bio spreman ubiti“ (Mahatma Gandhi). Rekosmo da je Dioklecijan prošlost, a Dujam suvremenik svim generacijama Splićana. No, to je dio istine. I danas u svakom od nas, i među nama, na svoj način u trajnoj napetosti živi i Dujam i Dioklecijan. Za koga smo? Kojim putem idemo? Putem humanosti, služenja i solidarnosti, vjere i povjerenja? Ili: putem vladanja, sebičnosti, oholosti, putem nadčovjeka – Übermenscha, što je nietzscheovski suvremeni prijevod Dioklecijanova svjetonazora?

Dakako, ovi osobni izbori su češći, svakodnevni, nisu uvijek lagani, koštaju. Ali su mogući, što nam svjedoče i ovogodišnji dobitnici nagrada grada Splita. Dujmovi humani i zauzeti izbori, izbori čovjeka i općeg dobra, temelj su duhovnog i materijalnog napretka i socijalne pravde. Temelj su razvojnih programa, utemeljenih obećanja i mogućih ostvarenja, te kulturne i društvene razine suživota u gradu Splitu, Dalmaciji i Hrvatskoj.

Poštovane dame i gospodo, braćo i sestre, nije razborito slaviti Dujma jedan dan, a ostale dane godine slijediti Dioklecijanovu logiku. Stoga, uza sva kulturna, društvena i športska događanja neka nam svima ovogodišnja Sudamja bude snažan poticaj osobne i jedne zajedničke duhovne obnove Dujmova grada.

Na dobro nam došla Sudamja! Sretni i bolji bili! Živjeli!

MEDITACIJA DON ANTE MATELJANA NA SVEČANOJ VEČERNJOJ

Što nam je, sveti Duje, od tebe ostalo?

Što nam je, sveti Duje, od tebe ostalo? Što je ostalo nama koji večeras, na uočnicu tvoje svetkovine, ovdje u splitskoj prvostolnici, pjevamo Gospodinu, zahvaljujući mu za tebe, čovjeka, vjernika, biskupa, mučenika!

Ostala nam je od tebe, sveti Duje, šačica praha i ponešto kostiju, svjedočanstvo prolaznosti ovozemaljskoga života. Čuvamo ih kao svete moći na tvoje oltaru u ovoj prvostolnici, kao i u kapelici svetog Venancija, tvoga predšasnika, zajedno sa moćima svetih salonitanskih i istarskih mučenika, uz Konstantinovu krstionicu pokraj papine katedrale, na rimskom Lateranu.

Ostalo nam je još od apostolskoga i tvoga vremena, sveti Duje, ne baš tako daleko od nas, Antiohija iz koje si u Salonu došao, tamo u Siriji gdje se danas vodi rat i kršćani pomalo trijebe... Ostala nam je u Salonu kuća uz gradski vodovod, gdje si se nastanio, a koja je po predaji pripadala tanguarima Stašu i bila prva kuća Crkva.

Ostao je i gradski trg na kojem su proglasili edikt o progonu kršćana trg na kojemu su te sudili i nevinu pred očima građana za primjer osudili, ostao je i

amfiteatar u kojemu si mučen zajedno s ostalim kršćanima.

Izgleda da je do danas ostala nepromijenjena i oholost vladara koji umišljaju da imaju pravo sebe proglasiti gospodarima života i smrti a Boga i njegov zakon ukloniti iz života ljudi. Stoga nije čudno da i danas uzimaju pravo, poput Dioklecijana, da iz svojih ideoloških i političkih motiva prevrću istinu o čovjeku, da ozakonjuju sramotu koju je bolje ni ne spominjati, dok ubijanje nevinih zavedenoj masi prodaju pod prividom slobode.

Ostao je, sveti Duje, tvoj grob na Manastirinama, mnoštvo grobova i kamenih grobnica vjernih kršćana koji se htjedoše pokopati što bliže grobu mučenika, sveca, da mu i u vječnosti budu blizu. Ostala su sva znana i neznana groblja i grobišta naše povijesti, razasuta po svim krajevima Lijepe naše, u kojima počivaju kosti tvojih sudrugova u stradanju i mučeništvu, a čije duše, duboko vjerujemo, uživaju zasluženu svjetlost uz Jaganjca Božjega.

Ostali su i zazivi svih vjernih koji su kroz sedamnaest stoljeća pred grobom tvojim molili da ih zagovaraš pred Gospodinom, pa bilo to u Salonu ili

Solinu, u ovoj crkvi ili u tišini vlastitoga doma.

Ostale su i ruševine nekoć slavnoga i urešenoga grada Salone, koji se nakon svoje propasti nikad više nije osovio na noge! I kad su tijelo tvoje, sveti Duje, pobožnici ponijeli u grad, u svoje novo prebivalište, Gospodin je učinio da do dana današnjega

ostane znak njihove vjere, izvor svježe vode u Dujmovači, na kojemu su se napojili, i koji skriven u crkvi tebi posvećenoj, poput vrela nepresušne milosti i milosrđa vrije do dana današnjega.

Ostao je, evo, i ovaj carev mauzolej, za svjedočanstvo i opomenu, da Bog svojim prstom ljudsku povijest piše i da se neće silnik do vijeka nad svojom žrtvom radovati. Ostala su, evo, gledamo ih pred sobom i vrata Božjega hrama, što ih Majstor Andrija izrezbari prije ravno osam stotina godina, da umjesto poganskih slikarija, prikaže život Krista Gospodina.

Doista, sveti Duje, ostalo je mnoštvo spomenika i uspomena. Što, poput ove prvostolnice usred careve palače, svjedoče istinu da Bog ne ostavlja svojih pobožnika i da je lažna sreća bezbožnika. Ne, ne dolazi na manje riječ Gospodnja o onima koji haljine svoje ubijeliše u krvi Jaganjčevoj: «Otrt će Bog svaku suzu s njihovih očiju». Gospodin će im dati mjesto koje im pripada, ne ljudske slave nego blaženstva i radosti pripravljene onima koji njega ljube!

Ali, sveti Duje, kad se oko sebe okrenemo, i pogledamo, zar ćemo zaključiti da je to sve što nam je od tebe ostalo?

Pa da, ostalo je još nešto tvojih slika po crkvama i kapelicama, kipova po oltarima i na gradskim zidinama, što ih i dan danas znatiželjni turisti fotografiraju, ne znajući o kome se radi.

Nama, vjernicima, ostalo je puno, puno više: ostala nam je, sveti Duje, i danas odzvanja, tvoja živa riječ: navještaj spasenja u radosnoj poruci – evanđelju Isusa Krista, Božjeg Sina i Spasitelja, raspeta i uskrsnula od mrtvih! Mi smo svjedoci da je ostala i da je dan-danas živa riječ, zapisana u najstarijoj knjizi u Hrvata, splitskom evanđelistaru, vječna Riječ koju si naviještao i koju je Gospodin po tebi uputio ne samo ljudima onoga doba...

Ostala je, sveti Duje, zajednica Kristovih vjernika, živa Crkva kroz sve nedaće povijesti i unatoč svim slabostima i grijesima, Crkva u koju smo i mi ucijepljeni, ostala je i stoji i ostat će do vijeka, jer joj život ne daju ljudi, nego sam Gospodin, i po njegovoj riječi sve sile zla, sva snaga kulture smrti, sva vrata paklena, neće je nadvladati!

Ostao je, sveti Duje, polog vjere u Isusa Krista za koju si položio život. Polog je to Istine, Božje istine, objavljene Istine o Bogu koji traži čovjeka i koji svakom ljudskom biću na ovome svijetu nudi spasenje! Ostala je istina o čovjeku čija je vrijednost od Boga a

ne od ljudi, ostala je istina da se više valja pokoravati Bogu i ispravnoj savjesti, nego ljudskom zakonu kad se Bogu protivi a čovjeka prezire i ponižava.

Ostala je, sveti Duje, sloboda djece Božje, za koju i danas svjedoče Ivan Pavao II., Benedikt XVI. i papa Franjo, sloboda djece Božje, koja plamti radošću i neugasivom nadom u budućnost, ostala je nada u snagu i pobjedu dobra, svjedočanstvo o plodnosti žrtve, vjera u moć i snagu uskrsnuća, jer Bog je jači od svake sjene smrti.

Ostalo nam je, sveti Duje, iznad svega svjedočanstvo ljubavi, one Božje ljubavi koja je po Duhu Svetom razlivena u srcima ljudskim, one ljubavi koja se daruje – u Istini i pravednosti – do kraja, one ljubavi koja nikada ne posustaje i koju smrt ne razara, one ljubavi koja i danas vrije pjesmom našeg katedralnog zbora.

I kao što zavazda ostaje djelo Kristove ljubavi, koje obnavljamo u slavlju pashalnog otrajstva njegove muke, smrti i uskrsnuća, tako, sveti Duje, u ovoj mjesnoj Crkvi, kojoj te je Gospodin dao za zaštitnika, za vazda ostaje djelo tvoje svjedočke ljubavi, prema Kristu u vjernosti do darivanja samoga života, do kraja, prema braći i sestrama u svjedočanstvu zauzete ljubavi!

Što nam je, sveti Duje, od tebe ostalo? Ostao si nam, sveti Duje, ti, živ i među nama prisutan u zajedništvu svetih, ti koji si do kraja slijedio Učitelja i Pastira, koji život polaže za ovce svoje.

Što nam je, sveti Duje, od tebe ostalo? Ljudski gledajući, skoro ništa! Kršćanski gledajući, sve! Od tebe se niže neprekinuti slijed apostolske vjere, od učenika apostola do prvih kršćana u staroj Saloni, od obraćenja pogana i barbara Hrvata koji Božjim providenjem naseliše ove strane Jadrana, do svih koji na svojim plećima izniješe križni teret naše povijesti, pa sve do naših dana – od tebe do nas seže predaja otajstva vjere, od tebe do nas seže zajedništvo s Kristom, u Riječi, djelatnoj ljubavi, u svetim otajstvima i usred i povrh svega – u euharistiji. Od tebe do nas neprekinuta je i veza s Petrom, od svetoga Kaja, do Ivana Pavla II., Benedikta XVI., i Franje – Petra naših dana.

Od tebe do nas, vjerujemo, seže i Gospin majčinski pogled i plašt Bogorodice pod koji se zaklanjamo u nevoljama našim.

I kako, sveti Duje, da ti onda u ovome svetom zahvalnom slavlju, i ove godine, za tvoju svetkovinu od srca ne zapjevamo i zamolimo: Oj pastiru, oče mili, moli Boga da bi bili, mi junaci ko i ti! Sveti naš Duje, pogledaj, zagovaraj i isprosi nama i ovome gradu, Katoličkoj crkvi i Hrvatskom narodu, ma gdje bio, mir i blagoslov Boga Svemogućega, Oca Sina i Duha Svetoga, kojemu neka je svaka čast i slava sada i vazda i po sve vijeke vjekova. Amen.

POZDRAV MONS. MARINA BARIŠIĆA NA EUHARISTIJSKOM SLAVLJU

Grad Split sa svojom bogatom povijesnom i kulturnom baštinom pod zaštitom je UNESCO. Ali njegovi stanovnici, Splićani, pa i sam grad, pod zaštitom su Neba. Danas Split i Splitsko-makarska nadbiskupija slave svoju nebesku zaštitu, svetog Dujma, biskupa i mučenika.

Godišnje slavlje svetog Dujma povezuje sve građane, vjernike i ljude dobre volje, u jednu obitelj. Svi Splićani radosno slave svetog zaštitnika s hodočasnici s mora i kopna te cijenenim gostima i uzvanicima.

Naše zajedničko slavlje svetog Dujma, ujedno Dan grada Splita, obogaćuje prisutnost dragih nam gostiju koje srdačno pozdravljam. Pozdravljam braću u biskupstvu: predvoditelja ovogodišnjeg slavlja mons. Matu Uzinića, dubrovačkog biskupa; mons. Želimira Puljića, zadarskog nadbiskupa i predsjednika HBK; mons. Marina Srakića, đakovačko-osječkog nadbiskupa i metropolitu; mons. Slobodana Štambuka, hvarskog biskupa; mons. Antu Ivasa, šibenskog

biskupa; mons. Iliju Janjića, kotorskog biskupa; vladiku križevačkog gospodina Nikolu Kekića; izaslanika mostarsko-duvanjskog biskupa Ratka Perića don Željka Majića.

Ujedno zahvaljujem na pozdravima i čestitkama naših kardinala Josipa i Vinka, kao i biskupā Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Srdačno pozdravljam provincijala naše provincije fra Joška Kodžomana, provincijala trećoredaca fra Nikolu Barunu, salezijanskog provincijala don Peju Orkića. Pozdravljam i naš Prvostolni kaptol s prepozitom dr. don Nediljkom Antom Ančićem; generalnog vikara mons. Ivana Čubelića; katedralnog župnika don Tomislava; ravnatelja inozemne pastve fra Josipa Bebića; sve svećenike i redovnike, bogoslove i sjemeništare. S istom radošću pozdravljam poštovane sestre provincijalke, sve redovnice i redovničke kandidatice.

U slavljeničkom ozračju pozdravljam gradonačelnika grada Splita gosp. Željka Keruma i njegove najbliže suradnike; predsjednicu Gradskog vijeća,

gdu. Nevenku Bečić i sve cijenjene vijećnike; splitsko-dalmatinskog župana gosp. Antu Sanadera; saborske zastupnike i predstavnike društveno-političkih ustanova na državnoj i lokalnoj razini, konzularni zbor, predstavnike Hrvatske vojske i policije, predstavnike braniteljskih udruga i roditelje poginulih branitelje; sve predstavnike znanosti i gospodarstva, zdravlja, kulture, kulturnih društava i športa. Srdačan pozdrav svima vama, braćo i sestre, štovatelji svetog Dujma! Radostan pozdrav iz Dujmova grada i svima vama braćo i sestre, u Domovini i po svijetu, koji nas pratite posredstvom Hrvatske televizije i radija! S osobitim poštovanjem pozdravljam sve bolesnike i zatvorenike, članove naše Crkve i naroda.

Slavlje svetog Dujma podsjeća i na cara Dioklecijana. Vrijeme im je zajedničko ali razlike su značajne. Malo čudno, ali povijest je puna paradoksa. Heroj-pobjednik Dioklecijan pripada prošlosti, a poraženi mučenik Dujam postade naš suvremenik i uzor. No, i danas u svakome od nas, i među nama, na svoj način u trajnoj napetosti živi i Dujam i Dioklecijan. Za koga smo? Kojim putem idemo? Putem humanosti,

služenja i solidarnosti, vjere u Boga i povjerenja u čovjeka? Ili: putem vladanja, sebičnosti, oholosti, putem nadčovjeka-Übermenscha, što je nietzscheovski suvremeni prijevod Dioklecijanova svjetonazora?

Dakako, ovi osobni izbori su češći, svakodnevnici, nisu uvijek lagani, koštaju. Dujmovi humani i zauzeti izbori, izbori čovjeka i općeg dobra, temelj su duhovnog i materijalnog napretka i socijalne pravde. Temelj su razvojnih programa, utemeljenih obećanja i mogućih ostvarenja, te kulturne i društvene razine suživota u gradu Splitu, Dalmaciji i Hrvatskoj. Poštovana braćo i sestre, nije razborito slaviti Dujma jedan dan, a ostale dane godine slijediti Dioklecijanovu logiku. Stoga, uza sva kulturna, društvena i športska događanja, a osobito s ovim svečanim misnim slavljem na splitskoj rivi, neka nam svima ovogodišnja Sudamja bude snažan poticaj osobne i jedne zajedničke duhovne obnove Dujmova grada i domovine Hrvatske.

Poštovani brate biskupe Mate, uvedite nas u euharistijsko slavlje!

HOMILIJA MONS. MATE UZINIĆA, DUBROVAČKOG BISKUPA

Svece često slavimo samo zbog tradicionalnih razloga. Taj razlog za slavlje može zadovoljiti političku zajednicu, grad, ali ne i nas kršćane. Osim zbog tradicionalnih razloga, mi kršćani svece slavimo i zato što vjerujemo u njihov zagovor. To je dobar razlog za slavlje, slavlje diže na jednu višu razinu, ali ni to nije dovoljno. Što je još potrebno? Potrebno je zaviriti u svečev život da bi ga mogli nasljedovati.

Kako danas svoj pogled upraviti u sv. Dujma da bismo ga mogli nasljedovati? Odgovor nam nudi povijest koja nam kaže da je sv. Dujam jedna od žrtva Dioklecijanova progona, a s tom poviješću i ova crvena boja misnog ruha koja ga predstavlja kao svjedoka vjere, mučenika, kojega, kako molimo u jednoj od njegovih antifona, „ne mogoše skloniti ni obećanja ni prijetnje silnika, a da ne prizna Krista Gospodina“. Osim žrtve i mučeništva, a zapravo i još više od žrtve i mučeništva, o sv. Dujmu i o tome kako ga nasljedovati danas i u situaciji koja od nas ne zahtijevaju mučeništvo krvlju – bar u našoj domovini iako, nažalost, nije tako po svijetu, uključujući i domovinu sv. Dujma, Siriju, za koju želim moliti u ovom misnom slavlju – govori nam Božja riječ, osobito evanđelje koje je izabrano zato što je stara tradicija ove nadbiskupije sv. Dujma smatrala jednim od sedamdeset dvojice

Isusovih učenika. I upravo je ta Božja riječ koja se na današnji dan navješćivala u čast našeg zaštitnika, ono po čemu je sv. Dujam ovom gradu i ovoj nadbiskupiji, nama koji ga želimo nasljedovati, bio i ostao uzor i učitelj. A o čemu nam to iz godine u godinu propovijeda sv. Dujam i progovara Božje riječ? Propovijeda nam o Božjoj ljubavi, o planu spasenja koji Bog ima s čovjekom i čovječanstvom, o konačnoj pobjedi nad starim tužiteljem, davlom, koja se dogodila u krvi Jagančevom. Propovijeda nam i o dužnosti onoga tko se jednom susreo s tim Božjim planom ljubavi i spasenja za sve ljude i u njega povjerovao, da se osobno uključi u taj Božji plan, da mu se stavi potpuno na raspolaganje i u zajedništvu s drugima krene pred Isusom svugdje gdje on želi doći – Isus je za sv. Dujmom želio doći u Salonu i Dalmaciju – i donese tu radosnu novost svima koji je žele primiti: „Posla ih po dva pred sobom u svaki grad i u svako mjesto kamo je kanio doći“. Propovijeda nam sv. Dujam i o osobitosti ovoga poslanja biti janjci među vukovima, a ne obrnuto. Nikad obrnuto! Mučeništvo sv. Dujma i drugih čijom su krvlju zaliveni temelji ove starodrevne splitsko-makarske Crkve najbolji su dokaz da su u tome uspjeli. Saznajemo također i da su poslani bez kese, torbe, obuče jer „vrijedan je radnik plaće

svoje“, kao i to da je njihovo poslanje biti donositelji mira – to želi izraziti i slika jaganjca poslanog među vukove – i, na kraju, da trebaju propovijedati blizinu kraljevstva Božjega. Upoznati smo, iz propovijedi sv. Dujma i navještene Božje riječi, i s načinom izvršenja tog poslanja: „Ne prisilno, nego dragovoljno, po Božju; ne radi prljava dobitka, nego oduševljeno; i ne kao gospodari Baštine nego kao uzori stada“. Saznali smo, konačno, i posljedicu pozitivnog ishoda tog poslanja, a ona je dvostruka. Za one koji ga vrše i za one koji ga prihvate posljedica je spasenje jer „kad se pojavi Natpastir, primit ćete neuveli vijenac slave“, a za Boga i one koji su Božji, veselje zbog spasenja koje se dogodilo i kojim je popravljen onaj nered koji je u svijet unio tužitelj – davao i s tužiteljem naš pristanak da živimo u skladu s njegovom logikom: „Sada nasto spasenje... Zato veselite se, nebesa i svi nebesnici“.

Nažalost, sudeći po pojavama s kojima se susrećemo u našoj crkvenoj i društvenoj stvarnosti taj dan veselja nebesa i svih nebesnika čini se daleko za mnoge naše sugrađane, za mnoge stanovnike naše domovine, Europe i svijeta, uključujući i mnoge koji sebe zovu kršćani. Zato nas koji na ovu Obalu nismo došli

samo zbog tradicionalnih razloga, koji u sv. Dujmu ne vidimo samo zagovornika nego želimo čuti i propovijed njegovog života, osobno dodiruje Kristovo poslanje koje je poslanje svih i poslanje svima. Zašto nas danas osobito dira ovo poslanje? Zato što je uzaludno s ovog mjesta i slaveći sv. Dujma upirati prstom u Dioklecijana, grubi sekularizam koji nam kao vjernicima sve više niječe osnovna građanska prava i relativizam koji želi ukloniti sve naše vrijednosti, ili u sekularizaciju koja je pravo građanskog društva da bude neovisno i obrnuto – priznajmo da je upliv jednih na druge uvijek bio štetan i za jedne i za druge – a da bismo okrenuli prst prema sebi i iskreno se upitali je li problem u nama i ne događa li nam se to što nam se događa zato što smo mi neaktivni, nečujni, što smo se mi povukli, što je nas strah javno, osim možda na ovako velikim skupovima i slavljinama poput ovoga, izreći tko smo i kome pripadamo. Ne gledajmo u Dioklecijana! Pogledajmo u Dujma i upitajmo se jesmo li se i, ako nismo zašto, zajedno s njim prepoznali jednom od sedamdeset dvojice pozvanih i poslanih. Izdvojio bih iz današnjeg evanđelja, a s tim i današnje propovijedi sv. Dujma, jednu rečenicu

koja glasi: „Žetva je velika, ali radnika malo“. Zaustavimo se najprije na ovom: „Žetva je velika ...“. Bilo je tako u Isusovo vrijeme. Zato Isus šalje sedamdeset dvojicu. Bilo je tako i u vrijeme sv. Dujma. Zato se on osjetio pozvanim svrstati se među sedamdeset dvojicu. Tako je i danas zbog maločas navedenih razloga koji su doveli do toga da mnogi ljudi u svijetu, a neki od njih i tu u našoj blizini, nisu upoznali Božju ljubav i njegov plan spasenja koji se dogodio u osobi Isusa Krista i zato o Bogu i njegovima imaju predrasude. Mnogi i dana žive u situaciji fizičkog i duhovnog trpljenja jer ih Krist i njegova ljubav nisu dotaknuli. Mnogi imaju potrebu za nekim tko će ih spasiti, shvatiti, slušati, prihvatiti! Mnogi su, osobito uslijed gospodarske krize i brojnih nametnutih, a često i stvarnih, potreba koje su ih dovele u dužničko ropstvo izgubili nadu, osjećaj da je njihov život ima smisla, da imaju budućnost. Mnogi su izgubili vjeru, ono svijetlo koje daje smisao našem postojanju bez obzira tko smo i što nam je život priuštio sa svojom logikom. Mnogi... I mogli bismo ovako nabrajati u nedogled. I nije problem u tome. To je stvarnost našeg nesavršenog svijeta, ali i utjecaja tužitelja braće naše koji je pobijeđen „krvlju Jaganjčevom i krvlju... svjedočanstva“ brojnih mučenika među kojima je i naš sv. Dujam, ali nije izgubio svoju moć, niti će je izgubiti sve dok god u svojoj slobodi radije prihvaćamo njegovu logiku oholosti, ono biti vukovi, nego Božju logiku poniznosti, ono biti jaganjci. Problem je u drugom dijelu rečenice: „...ali radnika malo“. Bog je u Isusu Kristu sve učinio, ali su mu trebali radnici. Zato Isus predlaže molitvu: „Molite gospodara žetve da radnike pošalje u žetvu svoju.“ Uz molitvu je potrebna i osobna uključenost. Zato Isus molitvi dodaje i osobno zauzimanje: „Idite! Evo šaljem vas kao janjce među vukove!“ Šalje sedamdeset dvojicu, Dujma... S istim poslanjem želi nastaviti činiti i danas jer i danas mu trebaju radnici. Nažalost on i danas i u ovom našem društvu koje broji 86, 28 % katolika i 91,36 % kršćana, mora reći: Nema radnika! To je osnovni problem.

Nema radnika! Nema dovoljno onih koji su se osobno susreli s Božjom riječju i osjetili osobnu odgovornost za njezino prenošenje. Gdje je rješenje! Rješenje je u tome da shvatimo, kao što je to shva-

tio i sv. Dujam kad je iz Sirije krenuo prema Salonu, da smo i mi poslani! Ja i ti smo jedan i jedna od sedamdeset dvojice. Nema radnika, spojeno s onim: „Idite!“ - i nas, mene i tebe, sve nas svrstava u sedamdeset dvojicu poslanih. Ne budimo zabrinuti za kesu, za torbu, za obuću – sve su to simboli potrošačkog društva u kojemu živimo i u kojima vidimo najvišu vrijednost kojoj je sve drugo podlažemo – nego idimo pred Isusom u svoje obitelji, u škole, u društvo, Crkvu! Budimo donositelji Kristovog mira u ovaj nemirni svijet, Kristove nade u svijet beznađa, Kristove ljubavi u svijet mržnje! U njegovo ime liječimo bolesti i nepravde! On nas šalje sa sedamdeset dvojicom, sa sv. Dujmom, s brojnim drugima koji su nam posredovali vjeru. Ta vjera i nas treba zahvatiti kao što je zahvatila i njih, da bi po nama mogla zahvatiti i ovo vrijeme i biti prenesena na budućnost. I u tom se, ne u onom postati vukovi, pretovariti se u Dioklecijane, dozvoliti starom tužitelju braće naše, davlu, da nas zavodi svojim lažima proglašavajući neprirodno prirodnim i prirodno neprirodnim, zlo dobrim, a dobro zlim, nalazi nada za oporavak ovog grada, društva, Crkve, nada za bolju sadašnjost i vesele budućnosti.

Sv. Dujam se nije bojao biti janje izloženo na milost vuku kojeg poznajemo pod imenom Dioklecijan. I upravo u tome biti jaganjac u odnosu prema vuku se nalazi tajna njegove pobjede i razlog našeg slavlja. Budemo li ga slijedili ne bojeći se biti jaganjci među vukovima – oni danas imaju različite imena i metode, ali bit je uvijek ista – u preuzimanju svoga dijela odgovornosti u društvu, a i Crkvi, pokazujući društvu u kojemu živimo da je moguće bolje, da mi kršćani nismo neprijatelji i kočnica ovoga društva koje nam je povjereno zajedno sa svima drugima, nego garancija njegovog istinskog napretka, da smo oni koji svojim molitvama i djelovanjem oplemenjuju društvo u kojemu žive, to će biti znak da nam je sv. Dujam više od sveca iz prošlosti i lijepe tradicije, da nam je on nebeski zaštitnik i osobito učitelj kako danas postati jedan od sedamdeset dvojice pozvanih i poslanih i biti propovjednici Isusove radosne vijesti evanđelja svima onima do kojih Isus želi doći, a on želi doći svima.

TEOLOŠKO-PASTORALNI PRILOZI

TEOLOŠKO-PASTORALNE KOORDINATE PAPE BENEDIKTA XVI. I PAPE FRANJE

Govoriti o bilo komu i o bilo čemu zahtijeva da se taj predmet promatranja i obrade stavi u odgovarajući kontekst, odnosno u odnos prema svojim referentnim točkama. Taj kontekst u našem slučaju, dotično referentna točka za promatranje i prosudbu djelovanja jednog pape jest Crkva, odnosno njezino poslanje u konkretnom vremenu. I nije točno da dovođenje u odnos tih dviju stvarnosti – Crkve i konkretnoga vremena – znači dovođenje u odnos jedne konstantne i jedne varijable, tj. da bi Crkva bila konstanta, nešto nepromjenjivo, a vrijeme je po definiciji uvijek nešto promjenjivo. I u Crkvi, naime, postoji mnogo toga što je promjenjivo i upravo jer je promjenljivo može i mora biti uspoređivano s promjenljivim vremenom. Ono konstantno u Crkvi, ono što je dio njezine dogmatske strukture, to zapravo i nije predmet usporedbe i prilagođavanja bilo kojem vremenu. Riječju: *aggiornamento* Crkve pogađa onaj njezin promjenjivi dio. Uspoređivati, dakle, djelovanje dvojice papa znači analizirati kako su oni upravljali promjenjivim dijelom crkvenoga života u odnosu prema zahtjevima povijesnoga vremenskog trenutka, odnosno što su u njemu prepoznali kao „znak vremena“, naprotiv postavljati pitanje eventualne veće ili manje pravovjernosti ovoga ili onoga pape je već u startu deplasirano, jer ta pravovjernost dogmom katoličke Crkve spada u „opis njegova radnoga mjesta“.

Međutim, budući da svaka analiza i prosudba nužno polazi od vlastitoga viđenja onoga tko o tome govori, slobodan sam prvo iznijeti svoje osobno viđenje sadašnjega crkvenoga trenutka kao *tertium comparationis* djelovanja dvojice spomenutih papa. U tom ću smislu citirati svoj vlastiti tekst, koji sam na zamolbu riječkog Novog lista napisao za te novine neposredno pred posljednje Konklave, odgovarajući na pitanje urednika: koje bi naglaske u svojem djelovanju, po mojem mišljenju, trebao staviti novi papa?

Za razliku od svjetovnih vladara, čija se jurisdikcija i nadležnost proteže na točno određeno područje, tj. samo unutar granica njihove države, crkvena jurisdikcija rimskoga biskupa, tj. Pape, proteže se na cijeli svijet. Budući, naime, da je ona jedna i sveopća – jer upravo to znači ono „katolička“ – ona se prostire doslovce po cijelom svijetu i vremenski uključuje sve vremenske zone. Ali, ako i uključuje sve vremenske

zone, svi njezini pripadnici, koji žive u istom isječku vremena, nisu suvremenici, kao što i inače ljudi koji danas žive na kugli zemaljskoj nisu suvremenici: neki, naime, žive u 21. stoljeću, neki još uvijek negdje oko srednjega, a ima ih koji su još uvijek u kamenom dobu. Jedan te isti datum, po bilo kojem kalendaru, još uvijek ljude ne čini suvremenici, jer vremena ne određuje datum, nego stupanj civilizacije i kulture. Analogno tomu možemo reći da i u odnosu na biblijsku „punu vremena“ koja se zbila rođenjem Isusa Krista, po kojem se naša civilizacijska povijest dijeli na vrijeme prije i na vrijeme poslije Krista, nismo svi suvremenici, jer jedni, zbog odbačene vjere, žive već u pokršćanskom vremenu, drugi još uvijek u kršćanskom, a oni do kojih nije prodrila Radosna vijest žive još uvijek u vrijeme Staroga Zavjeta, tj. još uvijek očekuju navještaj Krista Spasitelja.

*To su koordinate koje određuju djelovanje svakoga Pape, kao poglavara sveopće, Katoličke Crkve. On mora u svojem djelovanju o tome voditi računa, mora tako govoriti da ta riječ bude prilagođena svakoj kulturi i civilizaciji, tj. da bude u nju inkulturirana. No, u isto vrijeme, mora poduzimati sve što je u njegovoj moći, poglavito kroz misijsko i misionarsko, karitativno i socijalno djelovanje Crkve, da se što je više moguće smanje te razlike, s tendencijom da u dogledno vrijeme potpuno nestanu. Dakako, budući da je u svom dvije tisuća godina dugom hodu kroz povijest zapadne civilizacije, koju je i sama u bitnome djelatno stvarala, Crkva ima iskustva za neka prošla kulturna vremena – koja su ponegdje i danas još uvijek sadašnjost – ali nema velikog iskustva s rapidnim promjenama koje se i na kulturnom i na znanstvenom području događaju na području te zapadne civilizacije koja je zakoračila u 21. stoljeće. Za ovo se područje stoga ne traži iskustvo, nego vizija i proročka slutnja. Nije, naime, više dovoljno *aggiornamento*, tj. podanašnje, jer ono „danas“, kad si se na nj privikao, već je prošlo. Jedini način da se onim „danas“ ovlada jest taj da ga se preduhitri anticipacijom dolazećega „sutra“. A kako je papa ipak rimski biskup, tj. kako mu je sjedište na ovom starom kontinentu, razumljivo je da mu već i sam pogled s prozora pada na ovo tlo i u ovo 21. stoljeće, koje pred Crkvom još uvijek stoji kao veliki izazov. Istina, Drugi vatikanski koncil je pred punih pedeset*

godina ponudio nešto kao „priručnik“ za ovaj ispit, ali ispit nažalost još nije položen, a „gradivo“ raste iz dana u dan.

Ako se pak zaustavimo samo na problemima s kojima se susreće Crkva u prostorima tzv. zapadne civilizacije, onda držim da će se novi Papa morati neizbježno suočiti s rapidnim procesom dekristijanizacije, zbog čega su već i njegovi predšasnici najavili potrebu nove evangelizacije. No da se to dogodi potrebno je prvo naći načina za „reanimaciju klera“ koji pokazuje popriličan zamor, opada mu broj i pastoralni žar, čega su posljedica i skandali i strašne sablazni koje su prošle godine potresle Crkvu i zadale toliko muke Benediktu XVI. Kao da se ni sami svećenici ne snalazi pred najezdom hedonizma, pragmatizma i sveopćega relativizma. Bojim se da će rješenje tih problema imati izgleda na uspjeh ako novi Papa, pa onda i sve vodeće crkvene strukture, koje jedino on može animirati i, ako treba, reformirati, ne obnove i prodube svoju osobnu vjeru u Crkvu kao zajednicu koju Bog stvara među ljudima i sa sobom samim. Hoću reći slijedeće: Crkva je članak vjere, i mi ispovijedamo: „Vjerujem u jednu, svetu, katoličku i apostolsku Crkvu“. Ta pak Crkva nisu samo svećenici i biskupi s Papom na čelu, nego nju tvore svi članovi Crkve i Duh je Božji dan svima njima. Za sada, imam dojam, da se od najvećega dijela Crkve, a to su laikat, redovništvo, tzv. niži kler, pa i teolozi, očekuje da vjeruju u Duha Svetoga, čija je asistencija zajamčena crkvenom vodstvu - što oni vje-

ruju i trude se da to vjeruju - dočim ne primjećujemo da to isto crkveno vodstvo u dovoljnoj mjeri vjeruje u toga istoga Duha Svetoga prisutnoga i u cijeloj Crkvi. Ovo govorim zbog toga što u Katoličkoj Crkvi postoji golemi duhovni i intelektualni, pa ako hoćete i evangelizatorski kapital u mnoštvu živih svetaca i duboko duhovnih osoba među svim staležima, ljudi vrhunski kompetentnih za sve moguće znanosti, umijeća i vještine, golemi broj teologa, pa i teologa laika i sl., a do sada se ipak nije pronašao način kako sav taj duhovni, znanstveni i kulturni kapital -kao kapital Crkve! - dakle kao dar kojim je sam Bog obdario svoju Crkvu, eklezijalno osmisliti i sustavno integrirati u pronalaženje konkretnih problema koje Crkva mora danomice rješavati. Kao da postoji kronično i latentno nepovjerenje između klera i laikata, između nižega i višega klera, a o nepovjerenju koje u nekim krajevima, pa i u Hrvatskoj, postoji između dijecezanskog i redovničkog klera da i ne govorimo. Potrebno je, dakle, tu jednu Crkvu, u koju vjerujemo i u čije jedinstvo vjerujemo, dodatno ujediniti i na unutarnjem planu, a ne samo na onom ekumenskom, koje mora ići usporedno.

Što Crkva bude više integrirala u sebe svoje vlastito duhovno, kulturno i znanstveno dobro, i što bude dublje, svjesnije i dosljednije živjela svoju vlastitu sakramentalnost, to će se lakše susretati sa izazovima suvremene znanosti i profane kulture, jer taj kontakt i ne spada u strogom smislu riječi na svećenike i kler, nego na one kojima je Bog podijelio te talente, a sigurno

no je da je takvih najviše među laicima, jer su oni i statistički najveći dio Crkve. Držim stoga da će stavljanjem naglaska na ovu unutarcrkvenu integraciju, na integraciju *ad intra*, novi Papa – ako se za to opredijeli – samim time rješavati i izazove na koje nailazi *ad extra*. A najveći izazovi u ovom zapadnom svijetu, koji mu dolaze izvana, tj. iz sekularnoga svijeta, jesu: negiranje bilo kakve istine (*pensiero debole*), destrukcija filozofije, kao podloge za bilo kakav mogući dijalog; destrukcija antropologije nosive za bilo koju suvislu etiku, razaranje morala, savjesti i odgovorne slobode, pa onda i grijeha, što onda čini izlišnim ne samo obraćenje, pokoru i sakramenat pokore, nego čini nepotrebnim i samoga Isusa Krista kao Spasitelja. Za napuštanje Crkava i kršćanstva općenito u zapadnim zemljama, dakako, sablazan može biti povod, ali ne i razlog. Razlog tomu leži u upravo rečenomu.¹

1. Dvije teološke škole

Polazeći od otakvoga viđenja Crkve u konkretnom vremenu, odmah valja naglasiti da nije zahvalno uspoređivati jedan, iako relativno kratak, no ipak završeni pontifikat, s drugim koji je tek započeo. Budući da se papa Franjo još nije oglasio ni jednim službenim dokumentom, ono što nam stoji za ovu usporedbu na raspolaganju jesu njegove natuknice, naglasci prvih njegovih nastupa, kao i simbolični potezi koje je već od trenutka njegova izbora uočio cijeli svijet, a koje on dosljedno nastavlja i dalje povlačiti. Upravo na temelju tih spomenutih naglasaka u propovijedima, govorima i u konkretnim postupcima daje mi temelj za slutnju da će se njegov pontifikat voditi drugom i drukčijom teološkom školom od one kojom se vodio ne samo Benedikt XVI. nego gotovo svi posttridentinski pape.

1.1. Koncilska paradigma

U povijesti Katoličke Crkve uvijek je bilo više teoloških škola koje su se međusobno nadopunjavale. Kao što su se, primjerice, na području egzegeze oblikovale vrlo rano dvije škole, aleksandrijska i antiohijska, tako su se i na području sustavne teologije vrlo rano oblikovale dvije škole: aristotelovsko-tomistička i platonovsko-augustinovsko-skotistička koje su svoje jasne obrise zadobile u vrijeme visoke skolastike. Specifična razlika koja je dijelila te dvije škole bilo je zapravo spoznajno-teološko načelo: jedna je škola u procesu spoznaje davala prednost razumu, pa je onda njezino polazište bilo *nihil volitum nisi praecognitum*, a druga je prednost davala ljubavi, pa je njezino polazište glasilo *non intratur in veritatem, nisi per caritatem*. Prva škola, dakle, tvrdi da se u procesu

spoznaje razum čisti prostor ljubavi, dok druga tvrdi suprotno, tj. da ljubavi čisti prostor razumu. Budući da su se za prvu opredijelili dominikanci, posebice sv. Toma, a kasnije i isusovci, a za drugu franjevci, s naglaskom na duns Scota, prihvatanjem sv. Tome za glavni crkveni teološki autoritet, prihvaćena je ujedno i ova teološka škola do te mjere da je postala i izriječkom službena. To se posebice odnosi za područje neoskolastike koja je sva prožeta ovom, nazovimo je „racionalističkom školom“, odnosno odredbama Lava XIII. i Pija X. koji su naglašavali da se teologija mora studirati „Thoma magistro“ i „Thoma duce“, što nije bilo shvaćeno u smislu „po primjeru sv. Tome“, „nego prepisujući i neoriginalno prepričavajući sv. Tomu“. Vrijednost je te metode je da naglasak stavlja na jasnoći spoznate istine, čemu onda služi *definicijska*, i jer „definirati“ znači „ograničiti“, „obzidati“, tj. oko misterijske širine staviti „finit“, granicu, na kraju se dogodilo to da je Crkva samu sebe zatvorila pred povjerenim joj misterijem u svoj njegovoj širini. Zato se i moglo dogoditi da joj je „vrijeme pobjeglo“, a to znači „kairos“ i da bi valjalo za njim potrčati da bi ga se dohvatilo, što je jest smisao onoga *aggiornamento* Ivana XXIII. i Drugoga vatikanskoga sabora. Pretjeranim teološkim racionalizmom ne samo da je Crkva izgubila iz vida svoju bit kao *zajednice* – kao *communio* – te se definirala na gotovo profan način, tj. kao *societas perfecta*. Kad je tako samu sebe zatvorila u uske granice ljudskoga razuma, bilo je za očekivati da će onda po istom kalupu biti tretirani i sakramenti, pastoral i cjelokupni crkveni život. A on je onda ostao skučen, klerikalan, formalan i birokratoziran. Kao da je prevladala ponovno židovska logika po kojoj je čovjek zbog subote, a ne subota zbog čovjeka.

S druge pak strane, budući da Duh Sveti „puše gdje hoće“, mnogi su Bogom nadahnuti ljudi u Crkvi uočavali da to tako dalje ne može ići, da je Crkva zatvorila svoje blago, umjesto da ga distribuira, da, posebice u Europi, administrira, umjesto da evangelizira, da vlada, umjesto da služi, i da je olako otpisala milijune onih zbog kojih je umro Isus Krist. Drugi vatikanski sabor je trebao tomu stati na kraj. A to nije mogao drukčije doli tako da ponovno, mada ne izriječkom, afirmira onu drugu teološku školu u kojoj ljubav prethodi spoznaji, jer: *ratio* kaže da čovjek ne smije ništa raditi subotom, jer je to Božja zapovijed, ali ljubav otkriva dublji smisao te zapovijedi, tj. da je ona zbog čovjeka, a ne čovjek zbog nje. Tako je na Koncilu došlo do osnovnog obrata, a to je da su se njegove glavne spoznaje izrasle iz spoznaje istine na temelju prethodne ljubavi. Konkretno, Koncil je najprije redefinirao Crkvu koja nije više nešto kao *societas perfecta*, nego *Božji narod*, kao *communitas* i *communio* između čovjeka i Boga i ljudi međusobno.

¹ Objavljeno u Novom listu.

Iz te spoznaje se rada „otkriće laikata“ kao crkvenoga subjekta, a ne pukoga objekta i sl. Ali, ono što je najvažnije, proširuje su granice Crkve izvan formalne pripadnosti njezinih članova. Racionalna ekleziologija je kulminirala na Firentinskom saboru u 15. st. u odredbi da Crkva: „čvrsto vjeruje, ispovijeda i propovijeda da nitko tko je izvan katoličke Crkve, ne samo pogani, nego ni Židovi, ni heretici, ni shizmatiči, ne mogu baštiniti života vječnoga, nego odlaze u vječni oganj 'koji je pripravljen đavlu i anđelima njegovim' (Mt 25, 41), ukoliko prije smrti ne bi bili njoj pridruženi; jednako tako drži do valjanosti crkvenoga jedinstva da sakramenti koriste jedino onima koji su u Crkvi, jednako tako i postovi, milostinje kao i druga pobožna djela kao i sudjelovanje u kršćanskim vojnim pohodima pridonose na vječnu korist. 'Nitko se ne može spasiti, pa ma kakvu milostinju dijelio, pa čak kad bi za Kristovo ime i krv svoju prolio, ukoliko ne bi ustrajao u jedinstvu crkvene zajednice'“(DS 1351).

Razum je sve te milijune slao u pakao, dočim spoznaja vođena ljubavlju na Drugom vatikanskom saboru je za sve njih našla mogućnost spasenja. U tom smislu dovoljno je samo usporediti *Deklaraciju Nostra aetate o odnosu Crkve prema nekršćanskim religijama* i *Dekret Unitatis redintegratio o ekumenizmu*, pa uočiti da spoznaja istine, kojoj prethodi ljubav, sukladno kojoj Bog ne šalje tako lako nekatolike u pakao, kako je to olako zaključivao teološki racionalizam, već da Bog pronalazi načina spasa po Isusu Kristu za svakoga čovjeka, pa i za onoga tko Krista ili još nije ni upoznao, ili je za njega čuo, ali ga zbog svoje religijsko-kulturološke uvjetovanosti u potpunosti ne prihvaća za svoga spasitelja. A što tek reći o spasenju odijeljene kršćanske braće, koja se u citiranoj izjavi Firentinskog sabora kriju iza pojma 'šizmatiči'? Ni traga sumnji u njihovo spasenje i u spasenjski učinak sakramenata koje primaju, naprotiv!

Ovdje valja još posebno istaknuti novo poimanje dostojanstva ljudske osobe koje se odražava u čovjekovoj slobodi. Još je Lav XIII. u svojoj enciklici *Libertas praestantissimum* (10. siječnja 1890.), kritizirajući moderno pravo na slobodu, zapisao sljedeće: „Ni pošto nije dopušteno poticati, braniti i omogućavati slobodu misli, govora, naučavanja, odnosno slobodu svake vjere bez razlike kao da bi takve slobode bile neka naravna prava.“² Polazilo se, naime, od načela da ne mogu imati isto pravo na postojanje istina i laž, dobro i zlo. Pa stoga, tako kaže razum, ako je istina i

dobro kod nas, onda ne može biti i kod onih drugih, što znači da ti drugi i to drugo nemaju pravo na postojanje, već se protiv njih treba boriti tako da ih se onemogući ili pak spriječi. Jedino pragmatični razlozi mogu dopustiti državi da ne posegne za konkretnim mjerama takve zabrane. Tako još Pio XII. govori 6. prosinca 1953 u svojem nagovoru Savezu katoličkih pravnikâ Italije o toleranciji u nekoj državi sljedeće: *Ono što ne odgovara istini i moralnom zakonu nema objektivno nikakvo pravo na opstanak, na promidžbu i na akciju. Ipak, u interesu nekoga višega dobra može se opravdati izostanak zahvaćanja u to područje zakonskom prisilom.*³ Za razliku od ovoga, Drugi vatikanski sabor pravo na postojanje ne temelji na Istini i na dobru, nego na ljudskom dostojanstvu i na njegovoj slobodi koja se može i krivo koristiti jer je čovjek ipak ograničeno biće. Drugi vatikanski u tom pogledu kaže da „pravo na vjersku slobodu ima svoj korijen uistinu u samom dostojanstvu ljudske osobe kako je poznajemo iz objavljene Božje riječi i iz samoga razuma... Po svom dostojanstvu svi ljudi, jer su osobe, to jest obdareni razumom i slobodnom voljom, i po tome osobnom odgovornošću, gonjeni vlastitom naravi i vezani moralnom obavezom da traže istinu, u prvom redu onu koja se tiče religije... A toj obavezi ljudi ne mogu udovoljavati, na način koji odgovara njihovoj naravi, ako ne uživaju psihološku slobodu i u isti čas slobodu od izvanjskog pritiska. Ne temelji se dakle pravo na vjersku slobodu na subjektivnom raspoloženju osobe, nego na samoj njezinoj naravi. Zato pravo na tu slobodu ostaje i onima koji ne udovoljavaju obavezi da traže istinu i da uz nju pristaju; i vršenje toga prava ne može se priječiti dokle god se poštuje pravedni javni poredak.“⁴ Iza ovoga citata jasno se razabire koncilski stav o slobodi savjesti o kojoj se na Koncilu vodila žustra rasprava, poglavito u pitanju odnosa savjesti i zakona. Dok su, naime, jedni, poglavito španjolski biskupi, žestoko zastupali tezu da je savjest izvan zakonske norme zapravo anarhija i da se tek omeđene zakonskom normom izgrađuje i na zakon referira – dakle da zakon i vremenski i sadržajno prethodi slobodi savjesti – drugi su tvrdili suprotno, tj. da je sloboda savjesti prethodi bilo kojem, pa čak i Božjem zakonu. To su obrazlagali primjerom da čovjek ne bi prihvatio ni Dekalog kad mu prethodno savjest ne bi govorila da to mora učiniti. Koncil je jasno prihvatio ovu drugu logiku što je bio i jedan od razloga da nadbiskup Lefebvre ne prizna Koncil i na kraju okrene leđa Katoličkoj Crkvi tvrdeći da se ona odrekla dotadašnjega svoga moralnoga nauka.

2 Usp. Wolfig Palaver, Die Diskrepanz von Wort und Tat in der katholischen Soziallehre am Beispiel von Kirche und Demokratie, u zborniku 100 Jahre Katholische Soziallehre, Bilanz und Ausblick, Kulturverlag, Thaur 1991, str. 27.- 63., ovdje 36.

3 Usp. Isto, str.45.

4 Dignitatis humanae, 2.

U ovom kontekstu možemo navesti i činjenicu da je Koncil prihvatio u potpunosti sva ljudska prava zastupana u Povelji Ujedinjenih naroda iz godine 1948., demokratski društveni sustav oi mnogo toga drugoga što je prije izričkom, poglavito u *Syllabusu* Pija IX. i drugdje bilo izričkom odbacivano i zabranjivano kao puki liberalizam i modernizam. Naime tu se u § X., koji nosi naslov *Zablude koje se odnose na suvremeni liberalizam*, odbacuju tvrdnje da našem vremenu više ne odgovara da je u nekoj zemlji katolička vjera jedina službena i da druge vjere ne bi trebalo službeno isključiti kao i tvrdnja da bi trebalo u svim katoličkim zemljama zakonom omogućiti imigrantima bilo koje vjeroispovijesti javno prakticiranje svoje vjere i sl.⁵

Iz ovih samo letimičnih primjera se vidi da su se na Drugom vatikanskom koncilu susrele dvije rečene teološke škole, okršaj je bio popriličan, no na kraju se ipak ispostavilo da su zastupnici dotadašnje oficijelne teološke metode ostali u manjini. Koncil, dakako, nije, a nije niti mogao promijeniti bilo koju vjersku istinu, ali jest promijenio metodu pristupa njezinom otkriću, njezinom istraživanju i njezinoj interpretaciji, točnije tu je metodu nadopunio onom drugom, augustinovsko-skotističkom, koja istini prilazi kroz ljubav, a ne tek da kroz istinu dolazi do ljubavi, čime je tu istinu „deblokirao“, ondonso razmaknuo je „fines“ njezine uske racionalističke definicije i tako otvorio mogućnost za bogatiju i adekvatniju pastoralnu djelatnost i crkvenu misiju.

2.2. Pokoncilska oluja

Koncil i pokoncilsko vrijeme međutim nije jedno te isto. Ubrzo nakon završetka Koncila se pokazalo da je stoljetni zatvoreni odgoj za mentalno i strukturno zatvoreni, odnosno od vanjskoga svijeta izolirani život, stvorio zapravo golemo mnoštvo kako moralno, tako i intelektualno nezrelih osoba u svim slojevima crkvenoga tkiva, počevši od onih najviših, tj. kardinala i biskupa, pa preko svećenika, redovnika, teologa, časnih sestara pa sve do običnoga vjernika. Takve se osobe, naime, nisu znale snaći na otvorenom prostoru, nisu imale iskustva koristiti se odgovorno stečenom slobodom, pa je došlo do velikih, negativnih previranja u cijeloj Crkvi. Došlo je ne samo do kojekakvih teoloških i pastoralnih avantura, nego i do disciplinske anarhije, masovnoga napuštanja duhovnog poziva i mnogo toga drugoga. Na sceni su se pojavila dva ekstrema, desni i lijevi, pri čemu su desni za sve okrivljavali Koncil, dok su lijevi svoje ponašanje tumačili upravo kao ostvarenje Kon-

cilskoga duha, ako ne baš uvijek i slova. Dovoljno je samo spomenuti probleme u rasponu od nizozemske sinode i tzv. Holandskog katekizma, preko krize oko enciklike *Humanae vitae* Pavla VI. pa tamo do teologije oslobođenja uz koju je pristajao i veliki dio latinoameričkoga episkopata. Na desnom pak ekstremnom krilu je bio nadbiskup Lefebvre sa svojim pristajama i simpatizerima.

Takvo stanje je bilo izazov i križ za sve pokoncilske pape, bili su razapeti između te dvije sile, Scyle i Haribde do te mjere da nisu ili smogli snage ili našli načina da – ili pak nisu imali dovoljno vremena – da ostvare pravu koncilsku sintezu. To nije pošlo za rukom ni Ivanu Pavlu II. koji je najdulje upravljao Crkvom, koji je svojim šarmom i ljudskom opuštenošću unio novi duh u inače krutu i okoštalu fenomenologiju Rimske kurije i visokoga klera, barem u velikom dijelu Europe i svijeta, koji je imao goleme zasluge za pad i propast svjetskoga komunizma, ali na unutarcrkvenom području ni za njegova mandata nije se mnogo svijest i mentalitet Crkve promijenio u smjeru *Lumen gentium*, niti je konkretna praksa uvelike zakoračila smjerom *Gaudium et spes*. Naprotiv, kardinal Ratzinger je na početku Konklava iz koje je izišao kao Benedikt XVI. izjavio da je Crkva, upravo u to vrijeme, bila nalik lađi koja pušta vodu na sve strane.

2. Od Benedikta do Franje

Budući da je neposredni predšasnik pape Franje - i da je još živ kao papa emeritus - Benedikt XVI. je prva konkretna referentna točka za prepoznavanje pape Franje. Zato, da bi se uočila novost pape Franje, valja prvo, sasvim kratko spomenuti specifičnost pontifikata Benedikta XVI. i način kako je on pokušavao spriječiti rečeno prodiranje vode u Crkvu kojoj je bio na čelu.

1.1. Benedikt XVI. – propovjednik Ljubavi u Istini

Ono što uz neupitnu skromnost i poniznost, kao od svijeta prihvaćena pozitivna osobina Benedikta XVI. jest i njegova erudicija, njegova natprosječna učenost i inteligencija. Dakako, i među drugim papama i kardinalima je bilo onih koji su bili vrsni intelektualci i sveučilišni profesori, ali gotovo da ne poznamo u novijoj povijesti ni jednoga papu koji je bio poznat, priznat i uvažavan kao svjetski autoritet i koji je taj svoj ugled stekao vrlo rano, još kao mladi profesor teologije u Tübingenu, odnosno, kasnije u Regensburgu. Budući da je rano, dakle, stekao ugled vrhunskoga teologa, kelnski kardinal Frings ga je uzeo za svoga perita na Drugom vatikanskom saboru, tako da je sve navedene saborske dileme i dispute doživljavao iznutra, štoviše na njima i sudjelovao. Iako je ubrzo zatim postao nadbiskup minhenski,

5 Usp. DENZINGER-SCHÖNMETZER, *Enchiridion symbolorum, definitionum et declarationum de rebus fidei et morum*, ed. XXXIV., Herder, Barcinone-Friburgi Brisboviae-Romae-Neo-Eboraci, 1967., str. 584.

kardinal, pa onda i pročelnik Kongregacije za nauk vjere, Joseph Ratzinger je u duši cijeloga života ostao profesor teologije i branitelj vjere. On je jedan od onih koji su na Koncilu pripadali „pobjedničkoj većini“, no u duši je ipak uvijek ostao naglašeni to-mist, dakle racionalist, premda je doktorirao na sv. Bonaventuri, što će reći na teologiji jednog sveca koji je pripadao augustinovsko-franjevačkoj paradigmi mišljenja. Budući da je cijeli život bio u dijalogu, pa i u polemici s kolegama teolozima drukčijih nazora, Benedikt XVI. je to ostao i kao papa. Onaj tko ne zna čime je on kao teolog, pa i kasnije kao pročelnik Kongregacije za nauk vjere bio prvotno zaokupljen, taj neće razumjeti ni naglaske u njegovim enciklikama. A glavni problem koji je njega zaokupljao jest problem – istine. I to upravo onako kako ga je definirala neoskolastika. Zato gotovo svi njegovi nastupi i enciklike uglavnom za zajednički nazivnik imaju – istinu. Ne zaboravlja on *caritas*, ali je traži – *in veritate*. Pa i neke enciklike Ivana Pavla II. ukazuju na Ratzingerov rukopis. Taj njegov rukopis mnogu prepoznaju, primjerice, i enciklikama Ivana Pavla II. *Veritatis splendor* (1993.) i *Fides et ratio* (1998.). Istina, Benedikt XI. je započeo svoj pontifikat s enciklikom *Deus caritas est* (2005.), ali mu posljednja enciklika nosi naslov *Caritas in veritate* (2009). Baš zbog silne zabrinutosti za kršćansku *veritas*, uvijek je naglašavao kontinuitet crkvenoga nauka, gotovo na svim područjima, pa tako onda nijekao i neku novinu koju bi donio Drugi vatikanski sabor. Očito je za njega i sama mogućnost govora o nečemu „novom“ bila opasnost da se to shvati kao nešto „drugo i drukčije“, dakle, ne više ono isto. Time se tumače i neki njegovi potezi koji kao da vuku u pretkoncilsko vrijeme, primjerice, ponovna afirmacija tridentinske liturgije, reafirmacija latinskoga jezika, dokidanje kazne ekskomunikacije za lefebvrovce, te na kraju zahtjev da se u liturgijske knjige ponovno uvede prijevod riječi pretvorbe „za vas i za mnoge“, a ne kao što su gotovo po svemu svijetu prevele sve biskupske konferencije „za vas i za sve ljude“. Zbog istog razloga nije krio da ne odobrava ekumenski molitveni susret koji je organizirao Ivan Pavao II. u Asizu i sl. Doživljavajući zbog svega toga kritike, a i neprihvatanje, ne samo od strane nekih teologa, nego i od strane nekih biskupa i kardinala, Benedikt XVI. nije uspio reanimirati koncilski duh u Crkvi i na njemu ujediniti crkvenu praksu. Naprotiv, zaokupljen ovim teorijskim pitanjima, kao da mu je konkretni život Crkve u potpunosti izmakao iz ruku tako da je doživio najveća poniženja koja od vremena reformacije nije doživio ni jedan drugi papa, a to su otkrivanje brojnih skandala masovne pedofilije i pederastrije među redovnicima, svećenicima, biskupima, pa i kardinalima diljem svijeta, a čini se i u samoj Kuriji, jer sve

je te i takve biskupe imenovao kurijalni personal. To ga je na kraju primoralo da, iako se cijeloga života borio protiv toga da se govori o „grijehu Crkve“, uz obrazloženje da je Crkva sveta, već jedino da su pojedinci u toj Crkvi grešni – zbog toga je izrazio javno neslaganje s Ivanom Pavlom II. kad je ovaj javno tražio oprost od svih za grijehe Crkve! - u jeku ovih i ovakvih skandala je u Irskoj ipak morao priznati i doslovce izjaviti da je i „Crkva grešna“. Pa ipak, taj isti papa je imao hrabrosti proglasiti blaženim Antonia Rosminija, koji je upravo zbog kritike grijeha unutar Crkve, bio crkveno osuđen, suspendiran i dugo vremena posthumno tretiran kao heretik, odnosno imao je snage nakon dugih stoljeća odreći se papine službe u vjeri da to neće izazvati nikakve dodatne crkvene probleme.

Ako se ovim nečuvenih seksualnim skandalima među svim slojevima katoličkoga klera pridoda činjenica masovnog napuštanja Crkve na starom kontinentu, točnije svake godine u Njemačkoj i Austriji cca 150.000 katolika napusti službeno Crkvu, redovničke zajednice su gotovo u nekim zemljama, kao Nizozemska, gotovo izumrle, a u drugima tek što nisu - U Poljskoj, primjerice, samo u periodu Benediktova pontifikata je broj redovnica opao za 50% - i mnogo toga drugoga, vidimo da je Benedikt XVI. prtedao svojem nasljedniku Crkvu koja, ne samo da poput lađe prima vodu na sve strane, nego kao lađu koja se, barem što se europskog kontinenta tiče usto još i dobro nasukala. Hrid pak na koji se nasukala nije više Europa, kao kulturološka kategorija čiji je kršćanstvo i katolištvo integralni dio, već Europska unija, kao politička kategorija bez nekog kulturnog i teritorijalnog zajedničkog nazivnika. Prema riječima Massima Cacciarija, talijanskog filozofa: „Zapad doista ispunjava svoju povijest postavljajući problem vlastitoga zapada. Baš tako valja htjeti Europu: kao zapad njezine povijesti. Ali i *sjećajući se*, ujedno da će jedino tako biti ona sama: jer samo europski um može postaviti u vlastito središte protuudarac *versus* sebi samom. Europski um nosi u sebi, kao najviše obećanje, i opasnost, vlastiti zalazak. Najviši oblik prijepora koji je taj um zamislio jest borba protiv *philopsykhije* Možda je u tome najdublja sveza klasične baštine i kršćanstva. *Mrziti* same sebe – to jest vlastitu volju za samoodržanjem, za preživljavanjem, vlastiti negostoljubiv otpor spram poziva drugog, apsolutno različitog, osobitog.“⁶

6 Massimo Cacciari, *Geo-filozofija Europe*, Ceres, Zagreb, 1996., str. 147.

2.2. Papa Franjo – propovjednik Istine u Ljubavi

Neposredno nakon svoga izbora za papu, papa Franjo je s balkona bazilike sv. Petra rekao da su kardinali novoga rimskog biskupa doveli s kraja svijeta. Ovaj se iskaza mora razumjeti na pozadini svega što je do sada rečeno: već dugo traje proces urušavanja Zapada i skupa s njim u njemu etablirane Crkve. Vapaj za *renovatio in capite et in membris* odzvanja na Zapadu stoljećima, ali ga zapravo nitko relevantan ne uzima ozbiljno. Pa ni onaj koji je neslužbeno formuliran odlukama Drugoga vatikanskoga sabora. U međuvremenu su se katolici i brojčano prebacili većinski na drugu stranu Ekvatora čine je i statistika delegitimira neupitnost euroljana da, unatoč svim pokazanim promašajima, na isti način upravlja cijelom Crkvom. Tražio se, dakle, na posljednjem Konkalku kandidat za papu koji će doći s nekog drugog kontinenta, s kontinenta s kojeg drukčije puca pogled na Crkvu, svijet i na život. I kardinali su takvoga kandidata otkrili u osobi argentinskoga kardinala, isusovca Jorge Marija Bergolio, čovjeka specifičnoga vjerskoga iskustva, specifičnoga životnoga iskustva i posebnoga životnoga stila. Jamačno su to one kategorije koje su bile odlučujuće za njegov tako brzi izbor, što će reći da su kardinali tražili neku napokon učinkovitu alternativu dosadašnjem životu Crkve i načinu njezinoga upravljanja. Afere u svezi Rimske kurije i kardinalske istrage neposredno pred Konklave s tim u vezi, mora da su samo dodatno pospješile razmišljanje kardinala izbornika i njihovu odluku da napokon dovedu papu „s kraja svijeta“ koji će u Crkvu uvesti neki novi, koncilski stil života i upravljanja. Budući da je od toga izbora prošlo tek par mjeseci, prerano je za bilo kakvu dublju analizu lika i djela pape Franje, no, jer je od prvoga trenutka svojega izbora svojim nastupima i riječima pobrao sveopće divljenje i širom Crkve pobudio nadu da će se napokon dogoditi nešto pozitivno za sve, imamo pravo upitati se za smisao i domete njegovih do sadašnjih postupaka i izgovorenih riječi.

a) Postupci pape Franje

Vrlo je znakovito da je par dana nakon svoga izbora papa Franjo poprilično izjavio: „Vrlo su naini i varaju se oni koji misle da ima povratka na pretkoncilsko vrijeme. Dakako, sličnde su izjave odmah nakon svoga i zbora davali svi pokoncilski pape, ali nismo uočili niti veliki napor da se Koncil ostvari u udomaći, niti pak da se spriječi njegovo urušavanje u psuskvamperfekt. Budući da je ovaj papa i do sada nastojao živjeti koncilsku ekleziologiju zajedništva i preferencijalne opcije za siromahe, njegove riječi, iako jednako zvuče, postaju uvjerljive.

Papa Franjo dolazi iz Crkve u latinskoj Americi

koja pamti vrlo negativnu i pogubnu isprepletenost kleričkog dijela Crkve, poglavito visoke hijerarhije s negdašnjim totalitarnim režimima na tom kontinentu. Strašan i sablažnjiv raskorak između bijede siromašnog pučanstva, koji su listom ili većinski bili katolici i bogatstva u kojem je živjela hijerarhija na kraju je rodila teologijom oslobođenja i simpatijama za socijalne oružane revolucije brojnih teologa i pripadnika svećeničkoga staleža, kako dijecezanomskom tako još i više onog redovničkog. U tome su prednjačili svećenici, teolozi, pa i biskupi i kardinali koji su pripadali franjevačkom i isusovačkom redu. Ta je teologija oslobođenja, zbog svojega nekritičkog prihvatanja marksističke teorije, doživio neuspjeh, ali smisao za socijalnu bijedu, socijalnu pravdu i socijalnu ljubav, ostala je pozitivna baština latinoameričke Crkve. Sam papa Franjo se ne ubraja među teoretičare i praktikante teologije oslobođenja, ali je bio poglavar svojoj brojnoj subraći koja su djelovala u favelama, među tima najbjeđnijima, kao što je i kao kasniji nadbiskup i kardinal bio ordinarij svećenika koji su tamo živjeli i radili. Iz perspektive tih svojih svećenika i vjernika, a n a temelju dotadašnjega iskustva povezanosti Crkve i totalitarnih režima, odnosno njezino ne tako davno oduševljenje za revolucionarno djelovanje s lijevih pozicija, tadašnji isusovački profesor, provincijal, nadbiskup i kardinal bio je u situaciji doživjeti sablazan koju siromašnoj subraći pružaju svojim bogatstvom i svojim stilom života klerički predstavnici Crkve. Stoga je on iskoristio priliku da pokaže kako je moguće biti biskup i kardinal, a ujedno živjeti skromno, točnije da je neophodno potrebno ozbiljno početi razvijati „Crkvu siromaha“ o kojoj se ideja i inicijativa začela još na Koncilu, a koja je u Europi u potpunosti bačena u zaborav. Tadašnji nadbiskup Buenos Airesa je shvatio ono što se inače stoljećima diljem svijeta neučinkovito ponavlja, a to je da moraš svojim životom davati legitimitet riječima koje propovijedaš, a ne se tek pozivati na svoj sveti red i na jurisdikciju. Učinkovitost crkvenog djelovanja je ovisila, ljudski gledano, od uvjerljivosti nastupa crkvenih ljudi, a ta je opet ovisila ne od njihove deklarativne opredijeljenosti za siromahe, nego o njihovom vlastitom, iskrenom siromašnom stilu života. Uostalom to siromaštvo nije demagoškog karaktera, u smislu pridobivanja na svoju stranu siromaha, nego je evandeoski imperativ osnažen riječju i primjerom samoga Isusa Krista. Valjalo je, dakle, prekinuti praksu feudalno kneževskoga života i vladanja biskupijom iz sjajne palače, što se biskupa tiče i činovničko-administrativnog „sačekuše-pastorala“, tj. čekati birokratski dok netko ne naide u župni ured pa onda stvar rješavati s pozicija vlasti, nego stvarno oživjeti *communio-ekleziologiju*

izraženu u *Lumen gentium* i stvarati u Crkvi ne tek neko teoretsko, nego sasvim konkretno zajedništvo. Feudalna struktura Crkve, gdje su obični vjernici bili u rangu kmetova, takvo zajedništvo nije mogla ostvariti. Zato je kardinal Bergolio odbio ne samo živjeti u nadbiskupskoj palači, nego je dobio i sve one simbole nekoga višega statusa, koji ga dijeli od običnih ljudi, kao što je korištenje službenoga automobila i vozača. Pokazao je da, kao i drugi obični ljudi, i sam nadbiskup može obavljati svoje poslove koristeći se zajedničkim gradskim prijevozom.

Svi su svjetski komentatori primjetili, da se uz odbijanje suvišne, pa i smiješne, više carske nego papinske odijevne fenomenologije papa Franjo zapravo i ne predstavlja u prvom redu kao papa, nego kao rimski biskup. O tome teolozi već pokušavaju izvući adekvatne zaključke. A jedan je svakako taj da se on, kao rimski biskup, želi više i ozbiljnije posvetiti svojoj biskupiji. On to zapravo već i čini svojim dnevnim misama u vatikanskoj kapelici sa svojim suradnicima, svećenicima i laicima. Umjesto dosadašnjega „ukazivanja“, papa Franjo preferira spontane susrete sa svojim vjernicima kojima očito ne misli služiti, kao dosada, „preko daljinskog“. Već poslovična aluzija na spominjanje „Rimske kurije“ kao strukturu papine otuđene moći, koju još ni jedan papa nije uspio adekvatno reformirati, nakon svih sablazni i skandala koji s se u njoj zbili neposredno pred izbor pape Franje, njemu je očito primarni zadatak. Zapravo imenujući svoje osobne suradnike za rješavanje nekih gorućih prob lema, pa i reformu Kurije, papa Franjo je zapravo Rimskoj kuriji imenovao „koadjutora“.

b) Riječi pape Franje

Takvim njegovim postupcima, koji već sada izazivaju lančane reakcije diljem Katoličke Crkve, pridolaze i njegove riječi koje se opet, isto tako, posvuda citiraju kao neko otkriće. Prva njegova izjava koja se proširila svijetom jest ona kako žarko želi siromašnu Crkvu. Zna on što je time želio reći i zašto je to rekao. Nije, naime, rekao da želi Crkvu koja ima razumijevanja i sućuti za siromahe, nego Crkvu koja će i sama biti siromašna. U povodu audijencije vrhovnih poglavarica izrijekom je govorio o opasnosti karijerizma u Crkvi, rekao je da je karijerizam u Crkvi veliko zlo. I kao papa je sam sebe citirao kad je kao nadbiskup rekao za neke svoje svećenike, koji su odbijali krštavati djecu nevjenčanih, da su licemjeri.

A to je ovako argumentirao, po prilici: „Tvoja je zadaća krstiti nedužno dijete, aq onda, na temelju toga krštenja posjećuj njegove roditelji, nastoji i njih odgajati da bi na kraju možda i sami odlučili sklopiti brak. Predbacivao je svojim svećenicima, a kasnije već i kao papa, da njihova zadaća nije birokratska administracija u župnom uredu, i to s pozicija neke vlasti, nego da idu „među ovcu do te mjere da i sami dobiju vonj ovaca“. Osim toga papa Franjo neumorno ponavlja kako je svaka vlast, a poglavito ona u Crkvi – služenje. Ništa u tom pogledu nismo čuli novo, dapače umorili smo se od tih i takvim riječi koje, ne na osobnoj, nego strukturalnoj razini, nisu do sad polučile nikakav učinak, a razlog je tomu što u Crkvi, koja sebe primarno shvaća kao *societas perfecta*, služenje ostaje kategorija privatne, ili neke kolektivne kreposti, ali ne i strukturalnog ustroja. Zakon, konstitucije, statuti i sl. polaze od logike subordinacije i vlasti, tako da je sve do sada „vlast“ bila, uz novac, zapravo jedini motiv želje vertikalnog pomicanja u Crkvi. Sve se vrti oko jurisdikcije – župnikove, provincijalove, generalove, biskupove, papine ... i sl., a ne oko služenja. Odatle i postoji taj silni karijerizam, povezan s lobiranjima i svakojakim korupcijama, jer i crkvena je vlast usko povezana s posjedovanjem i raspolaganjem materijalnim dobrima. Oko onih radnih mjesta u Crkvi koja su doista služenje, koja nisu vezana ni uz kakav viši status ili veća primanja, oko tih se radnih mjesta nitko ne bori.

Vrijedilo bi u ovom kontekstu dublje istražiti što je papa Franjo mislio kad je prebacio Crkvi, a jamačno u prvom redu ovoj u Europi, da se bavi nekom „narcisoidnom teologijom“. Mislim da nećemo pogriješiti ako u tom izrazu prepoznamo odbacivanje teologije koja je sama sebi svrhom, koja se zatvorila u svoje paradigme, bez ikakve otvorenosti prema konkretnom crkvenom poslanju i bez pastoralne učinkovitosti.

Zaključak

Na temelju svih primjera i njihove kontekstualizacije u postojeći crkveni kaoiros, možemo zaključiti da papa Franjo usvaja onu drugu teološku metodu, ne dakle onu izraženu u načelu *Nihil volitum nisi praeognitu*, nego onu *non intratur in veritate nisi per caritate*. Za papu Benedikta je vrijedilo načelo *Caritas in veritate*, a za papu Franju očito *Veritas in caritate*.

Špiro MARASOVIĆ

IZ ŽIVOTA SPLITSKO-MAKARSKE CRKVE

NADBISKUPOVA IZJAVA O IZBORU NOVOG PAPE

Splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić po izboru kardinala Jorge Marija Bergoglia za papu Franju, dojmove je iznio u razgovoru za emisiju "Radosna vijest" na TV Dalmaciji, u četvrtak 14. ožujka. "Habemus Papam! Imamo Papu! Argentinac Jorge Mario Bergoglio – papa Franjo iznenađenje je i radost. Uvijek je Božji kandidat najbolji kandidat za određeno vrijeme. Gospodin ga je imao, a kardinali su ga prepoznali i kada se to dvoje podudari dobijemo najbolji izbor", rekao je nadbiskup Barišić. Izrazio je zahvalnost Bogu na daru pape Franje, ali i na njegovom prethodniku papi Benediktu XVI. "koji je svojim duhovnim gestom, ljudskim i kršćanskim, sve nas iznenadio i vratio nas nama samima da se preispitamo i kao ljudi i kao vjernici. Sada imamo novi znak nade i svježine. Geste pape Franje govore o novom znaku. Može se reći da je i izbor imena znak jer je Franjo obnovitelj Crkve u teškim vremenima, obnovitelj Crkve iznutra. Onaj tko ljubi Crkvu taj zna

kako je treba obnoviti i zaista je obnavlja". Nadbiskupa Barišića osobito je dojmila gesta kojom je papa Franjo uvažio braću i sestre na Trgu sv. Petra, nazvao ih je braćom i sestrama bez kojih ne može. "Potom ih je zamolio da se pomole za njega da bi on mogao biti blagoslov njima, da može biti biskup Rima. Nije upotrijebio riječ 'Papa'. Jasno je da je kao biskup Rima znak ljubavi i zajedništva. Molitva u tišini, njegova nagnutost u sabranosti ljudi na trgu doista je nešto snažno. Njegove riječi su jednostavne i simpatične, ali ono što gestama govori daleko je snažnije. Onaj tko je jednostavan duboke stvari može objasniti na sasvim jednostavan, dohvatljiv način", istaknuo je splitsko-makarski nadbiskup te zaključio: "Papa Franjo je osobito istaknuo zajedništvo Crkve, ali i svih ljudi. Ovo je veliki blagoslov ne samo za Katoličku Crkvu nego za kršćane, ali i za sve ljude ovoga svijeta. Sveti Oče Franjo, dobro nam došao i dobro mi slijedili tebe! Živio nam!" (Silvana Burilović)

KONFERENCIJA ZA MEDIJE U POVODU IZBORA NOVOG PAPE

U povodu izbora novoga poglavara Katoličke Crkve pape Franje, splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić održao je konferenciju za medije u četvrtak 14. ožujka u Nadbiskupskom ordinarijatu u Splitu, na kojoj se očitovao o izboru kardinala Jorge Marija Bergoglia za papu Franju. "Prvi papa Franjo, prvi papa isusovac i prvi papa iz Južne Amerike. Ovaj izbor me je iznenadio ali i učinio radosnim jer nismo očekivali papu s nekog kontinenta koji bi imao prednost pred Europom. Očekivali smo papu iz naših krajeva. Možda smo imali svoje kriterije, ali ovi kriteriji su drukčiji. Mislim da nisu kardinali toliko birali koliko su prepoznali onoga koji je bio označen s Božje strane, a to svjedoči i činjenica da su ga brzo prepoznali, uočili i izabrali", naglasio je na početku nadbiskup Barišić. Osvrnuvši se na Papino ime nadbiskup je nastavio: "Uzeo je jedno novo ime, Franjo, koje je višestruko zanimljivo. Franjo Asiški bio je reformator Crkve ne protestima, odvajanjima, kontestacijama nego obnovitelj Crkve iznutra. Poziv: 'Franjo, obnovi moju Crkvu' znači 'obnovi moju zajednicu vjernika'. Tek

kad se ona obnovi iznutra onda može izići na puteve i trgove ovoga svijeta i biti ono što želi biti: znak radosne poruke za ovaj svijet. Možda se ime Franjo odnosi na isusovca Franju Ksaverskog, jednoga od najvećih kršćanskih misionara poslije sv. Pavla. Ksaverski je na svojim misionarskim putevima nosio, uz kronicu i brevijar, djela Splićanina Marka Marulića kao duhovno štivo". Iz informacija koje dobivamo o papi sklapamo jedan skladan mozaik, gledajući pod profilom i ljudskosti i duhovnosti. To odražava jednu zdravu osobnost koja je još potpomognuta i duhovitošću, ustvrdio je mons. Barišić.

Istaknuvši papinu skromnost koja je očita u prvim njegovim nastupnim gestama, nadbiskup je naglasio da Papa nije došao na balkon bazilike sv. Petra predstaviti sebe (kako su svi očekivali) nego vidjeti i uvažiti ljude koji su ga strpljivo čekali na kiši. Naklonio se pred njima, tražio da mole za njega da mu Bog udijeli blagoslov kako bi ga on njima mogao podijeliti: 'Blagoslovite me da bih ja mogao biti vaš blagoslov'. "Iako njegove riječi imaju veliku snagu, njegove

nam geste još više govore. Iz njegovih riječi i gesta može se iščitati ono što latini kažu: 'Nomen est omen' - ime je znak", kazao je nadbiskup Barišić izrazivši radost što se papa Franjo sjetio i svoga prethodnika Benedikta XVI. te je za njega molio. Papin milosrdni, blagi i vedri pogled podsjeća i na njegovo biskupsko geslo: "Milosrdnoga pogleda". To je motiv iz Matejeva evanđelja kada se Isus susreće s carinikom Matejem. "Vjerojatno u tom geslu vidi svoju egzistenciju, vidi milosrdnu ljubav koja ga je pozvala i kojoj se odazvao. Papa Franjo već svim ti postupcima kao da želi probuditi te unutarnje strane Crkve, karizmatске, da zažive duhovski i onda se svijetu predstave u onom što jest.

Nadbiskup se osvrnuo i na papinu isusovačku izobrazbu, intelektualnu i duhovnu naglasivši da ona jasno u njemu utjelovljuje vjeru i razum, vjeru i život. "Nadam se da ovaj papa daje nove kriterije i nove izazove Crkvi da se ona približi čovjeku, da dijeli s njim dobro i zlo, da ne bude samo jedna humanitarna organizacija svedena na caritas a time izložena

na zahvalama i nagradama. Crkva ima svoju evanđeosku dimenziju navještaja Radosne vijesti, a to je najveća dimenzija caritasa", istaknuo je mons. Barišić dotaknuvši se na kraju i Hrvata u Argentini, koji su dali veliki doprinos izgradnji društva na kulturnoj i znanstvenoj razini. U Argentini su i hrvatski misionari, koje je kardinal Bergoglio izrazito cijenio, jedan od njih mu je i ispovjednik, a za biskupa ga je zaredio zareditelj porijeklom Hrvat. Tako da su mu Hrvati bliski te je preko njih mogao upoznati hrvatske prilike. "Želio bih da ovo novo osvježanje koje papa donosi zahvati svih nas. Nadam se da će ovo biti jedno novo proljeće za Crkvu i blagoslov za cijeli svijet. Jer papa je osoba koja izlazi iz okvira Katoličke Crkve. Ima najveću moralnu snagu biti znak i zalagati se za temeljna ljudska prava: ljudsko dostojanstvo, život, mir, društvenu pravdu", naglasio je nadbiskup Barišić zaključivši da mu je drago što u novom papi, suprotno od najava iz medija, "imamo učitelja, oca, duhovnika i reformatora ali sa duhovskim licem". (SB)

MEĐUBISKUPIJSKI SUSRET MATURANATA

Tri tisuće maturanata, predvođenih njihovim vjeroučiteljima i drugim profesorima, sudjelovalo je na tradicionalnom međubiskupijskom susretu maturanata 16. ožujka ove godine u franjevačkom svetištu sv. Ante Padovanskoga na Humcu kod Ljubuškoga. Okruglo šezdeset autobusa; sedam iz Zadarske nadbiskupije, deset iz Šibenske biskupije, jedan iz Dubrovačke biskupije i 42 iz Splitsko-makarske nadbiskupije, slilo se u jutarnjim satima pred humačko svetište. Susret je započeo pokorničkim bogoslužjem i prigodom za pomirenje s Bogom i ljudima u sakramentu sv. ispovijedi. Gotovo svi humački franjevci bili su na raspolaganju velikom broju maturanata koji su pristupili sakramentu pomirenja. Prije samog početka euharistijskoga slavlja sve nazočne maturante te njihove vjeroučitelje i profesore pozdravio je gvardijan fra Velimir Mandić izražavajući veliko zadovoljstvo i čast što se ovaj velebni susret već nekoliko godina zaredom održava upravo na Humcu. Potom je sve nazočne ukratko upoznao s poviješću franjevačkog samostana i ulozi franjevaca u očuvanju nacionalnog i kršćanskog identiteta u hercegovačkim prostorima.

Uslijedio je središnji dio susreta, koncelebrirana sv. misa, koju je predvodio dubrovački biskup mons. Mate Uzinić. U svojoj nadahnutoj propovijedi biskup se na vrlo pristupačan i zanimljiv način obratio mladima. Parafrazirajući jednog vijetnamskog kardinala

koji je dvanaest godina bio u zatvoru, od toga osam godina u samici, biskup Uzinić objašnjavao je maturantima zašto Isus danas ne bi položio maturu, navodeći pet razloga zašto se kardinal nije mogao i nije želio odreći Isusa Krista bez obzira na utamničenje. Kao prvo, Isus je imao loše pamćenje jer je brzo i uvijek zaboravljao tuđe grijeha i nesavršenosti. Isus je bio loš matematičar jer je ostavio devedeset i devet ovaca da bi tražio samo jednu izgublenu. Ni logika mu nije bila jača strana jer je učio da treba tražiti jednu izgublenu drahmu, a kad je nađena, na radost i veselje potrošeno je puno više nego što sama drahma vrijedi. Još lošiji je Isus bio političar jer ljudima nije obećavao brda i doline nego ih pozivao da uzmu svoj križ i da ga slijede. I na kraju, Isusu nije bila jača ni ekonomsko-financijska strana, jer prema svojoj prispodobi svima daje istu plaću bez obzira koliko su taj dan radili u vinogradu.

„Kad se ovo sve zbroyi, jasno je da Isus nikako ne bi mogao prema današnjim kriterijima položiti maturu. No očito bi položio životnu maturu ljubavi prema svakom čovjeku! Imao je usklađene misli, riječi i djela. On je naš uzor i put koji trebamo slijediti. Zato se moramo zapitati: Tko je Isus za mene? Jesmo li svjesni da je samo Isusu stalo do nas i to radi nas!“ poručio je mons. Uzinić potičući mlade da ne vjeruju onima koji im obećavaju raj bez žrtve u životu i ljubavi bez patnje i smrti jer se samo tako može doći k

Bogu. Euharistijsko slavlje nastavljeno je prinosom darova i molitvom vjernika koje su pripremili maturanti Klasične gimnazije Ivan Pavao II. iz Zadra, Škole primijenjene umjetnosti i dizajna iz Zadra te maturanti Srednje škole Kneza Branimira iz Benkovca. Cijelo euharistijsko slavlje glazbeno je animirao slavljenički tim molitvene zajednice „Dobri pastir“ iz Kaštel Gomilice.

Na kraju mise nazočnima se u ime organizatora obratio don Josip Periš, predstojnik Katehetskog ureda Splitsko-makarske nadbiskupije zahvalivši svima koji su sudjelovali u organizaciji susreta. Posebno se zahvalio biskupu Uziniću za predvođenje sv. mise, gvardijanu i svim humačkim franjevcima na gostoprimstvu, vjeroučiteljima i profesorima na animiranju do sada najbrojnijeg susreta maturanata te na po-

seban način maturantima koji su pobožno i vjernički sudjelovali u euharistijskom slavlju. Predstojnik je tom prigodom uručio gvardijanu novčanu donaciju kao godišnju stipendiju jednom nadarenom ali siromašnom hercegovačkom maturantu. Ova gesta, da maturanti stipendiraju jednog maturanta, naišla je na odobravanje i gromoglasni pljesak svih nazočnih. Zaključujući euharistijsko slavlje dubrovački biskup iskoristio je prigodu te pozvao sve mlade na Susret hrvatske katoličke mladeži koji će se dogodine u svibnju održati u Dubrovniku. Poslije euharistijskog slavlja maturanti su, nakon službenog dijela programa, posjetili Mostar i Međugorje te se u kasnim večernjim satima, puni dojmova i novih iskustava, sretno vratili svojim kućama. (Jerko Župa)

NADBISKUPIJSKI KRIŽNI PUT U SALONI

Splitsko-makarska nadbiskupija priredila je na petu korizmu nedjelju, 17. ožujka, pobožnost križnoga puta na drevnim salonitanskim ostacima od Amfiteatra do ulaza u baziliku na Manastirinama u Solinu, gdje je pokopan sv. Dujam. Križni su put predmolili generalni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije mons. Ivan Čubelić, župnik župe Sveti Kajo don Nikola Bodrožić, i župni vikar Gospe od Otoka don Jure Bjeliš te njihovi župljani.

Križ je na svojim leđima prvi ponio mons. Čubelić, a potom solinski gradonačelnik Blaženko Boban. Tijekom četrnaest postaja čitan je križni put napisan uz Tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini, molila se krunica i litanije. Mons. Čubelić vjernicima je kod svake postaje govorio o povijesnom značenju lokaliteta gdje se nalaze, kao i o povijesnoj važnosti Salone, svetoga i prikladnoga mjesta za obavljanje pobožnosti križnoga

puta jer su tu 304. godine sv. Dujam i drugi naši sveci svojom krvlju natopili zemlju i pukotine te posijali sjeme kršćanstva, nasljeđujući onoga koji je prvi pošao križnim putem, Isusa Krista. Nakon četrnaeste postaje, na starokršćanskom spomeniku, groblju s bazilikom na Manastirinama, u blizini groba sv. Dujma, don Nikola Bodrožić zahvalio je svima koji su u iskrenoj pobožnosti dali svoj doprinos u sudjelovanju na križnom putu. Mons. Čubelić rekao je da molitva križnog puta na svetom i povijesnom mjestu daje snage nositi svakome križ u svome vremenu, poželjevši svima blagoslovljenu korizmu, dobru ispovijed i sretan Uskrs. Također je zahvalio solinskim župnicima i njihovim župljanima na organizaciji križnoga puta koji se već sedmu godinu održava u Saloni. (Jasminka Perić)

KRIŽNI PUT OVISNIKA U SPLITU

I ove godine na petu korizmenu nedjelju 17. ožujka održan je križni put ovisnika u Splitu, od crkve Sv. Dominika do katedrale Sv. Dujma. Na tom putu izmjenjivali su se članovi zajednice papa Ivan XXIII. i Cenacolo, koji su nosili veličanstveni drveni križ. Naime, za tu prigodu članovi zajednice Papa Ivan XXIII. napravili su taj drveni križ. Dirljivo je bilo doživjeti veliko mnoštvo vjernika koje klečeći uzlazi glavnim stepeništem prema katedrali Sv. Dujma. Na ulaznim vratima katedrale izmoljena je posljednja postaja križnog puta, nakon koje je vjer-

nički narod svečano ušao u katedralu gdje je slijedilo euharistijsko klanjanje. Unutar euharistijskog klanjanja, Zlatko iz zajednice Papa Ivan XXIII., dao je dirljivo svjedočanstvo, iskreno progovorivši o sebi i svom teškom životnom putu. Istaknuo je veličinu Božje milosti koja ga je dovela na pravi put. Susretu su bili nazočni i sjemeništarci Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu. Oni su predvodili pjevanje i sudjelovali u animiranju pojedinih postaja križnog puta. Pjesmom "O Isuse daj da pjevam", završen je susret na križnom putu ovisnika. (SB)

NADBISKUPOV PREDUSKRSNI SUSRET S MAKARANIMA

U sklopu tradicionalnog preduskršnjeg pohoda makarskim župama, pete korizmene nedjelje, 17. ožujka, splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić posjetio je župu Kraljice Mira i katedralnu crkvu Sv. Marka i predvodio euharistijsko slavlje. Nadbiskupovo prvo obraćanje vjernicima katedralne župe bilo je u duhu novoizabranog pape Franje s riječima zahvale za dar toga pape Crkvi i svijetu kao Božjeg dara koji je uvijek dobar i iznenađujući, "kojim možemo biti prosvijećeni u svojoj vjeri". U kontekstu Božjeg iznenađenja i Gospodnje želje da nas učini novima, nadbiskup je spomenuo novost dara pape Franje na kojem je zahvalna čitava Katolička Crkva. On je Papa s drugog kontinenta, iz Argentine, isusovac. "Na svom prvom pojavljivanju na Trgu pred svijetom učinio je najjaču gestu čitavog svog pontifikata kada se naklonio tom svijetu, toj braći i sestrama, toj slici Božjoj, Crkvi, i zamolio ih da ga blagoslove da on njih može blagosloviti. Da se pomole za njega da može on biti blagoslov njima. Kakva novost, kakvo zajedništvo,

kakva svježina", istaknuo je nadbiskup. Samo s obnovom čovjeka možemo izgrađivati društvene odnose, institucije, tek onda se može doživjeti radost snage Kristova uskrsnuća već sada i ovdje i možemo vidjeti ovu našu realnost kao predvorje uskrsnog ostvarenja raja. "Braćo i sestre vratite se k sebi, osjetite Božji pogled na svom licu, njegovu ljubav u svom srcu i ovu novost koju osjećate pokažite da i drugi to vide u našoj sredini. To je onda veliki blagoslov Božji. To je onda put nade u budućnost, put uskrsnuća", poručio je nadbiskup Barišić. Župnik župe sv. Marka mons. Pavao Banić izrazio je zahvalu nadbiskupu na dolasku i jačanju zajedništva te mu je u ime cijele župe čestitao na nedavno proslavljenom imendan. Darovao mu je nadbiskupov portret, autora župljanina prof. Šimića. Na misi su pjevali članovi pjevačkog zbora župe sv. Marka pod ravnanjem Umberta Kostanića. Za kraj mise otpjevan je "Tebe Boga hvalimo" u čast novoga Pape. (Martina Novosel)

SUSRET DALMATINSKIH FOKOLARA U SPLITU

Pokret fokolara u Hrvatskoj svoje proljetne otvorene susrete posvećuje spomenu na Chiaru Lubich (preminula 14. ožujka 2008.) i njezinu baštinu. Pod geslom "Obitelj – srce čovječanstva" susret dalmatinskih fokolara upriličen je u nedjelju 17. ožujka u Nadbiskupskom sjemeništu u Splitu, gdje se okupilo više stotina fokolarina od Zadra do Dubrovnika svih dobnih uzrasta, među kojima i Rosa Calo iz centra Novih obitelji u Rimu. Rosa je osobno poznavala Chiaru i sa svojim suprugom Cosimom bila je u prvoj skupini obitelji koje su slijedile njezin ideal. Na susretu je kroz razmatranja, druženje, pjesme i svjedočanstava predstavljen život osoba različitih naraštaja, a bilo je govora i o ekonomiji zajedništva, sporta i izdavačke djelatnosti. Program, koji je svojim pjevanjem uveličao vokalno-instrumentalni sastav "Unica Harominia", završio je euharistijskim slavljem koje je u sjemenišnoj kapeli predvodio splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić. "Svako nedjeljno euharistijsko slavlje zahvala je Bogu za život i za njegove darove. Danas se sjećamo naše Chiare, ali i zahvaljujemo za dar novoga pape Franje. Trebamo otvoriti srca da bismo bili spremni primiti Božje darove", kazao je na početku mise nadbiskup Barišić. Tumačeći evanđeoski tekst koji govori o preljubnici koju su farizeji i pismoznanci doveli k Isusu da je kazni, nadbiskup je govorio o grijehu i oprostu. Farizeji i pismoznanci htjeli su Isusa uhvatiti u zamku, ako je kazni pitat će ga gdje mu je milosrđe, a ako je ne kazni kamenovanjem kako nalaže Mojsijev zakon onda će mu prigovoriti da ne poštuje zakon. No, Isus se ne da prevariti. Dopušta kamenovanje ali samo onome tko je bez grijeha. Na taj način želi pojedinca izvući iz mase da osobno odgovara za ono što čini,

da njegovo (ne)djelo ima lice i ime. Nadbiskup je u tom surječju govorio o psihologiji mase u kojoj pojedinac gubi sebe i izvršava naredbe drugih. "Isus iz tijesta mase spašava čovjeka. Nema prvog kamena jer dužina života u svakoga je nakupila puno grijeha. Isus joj oprašta i upućuje je da više ne griješi. Isus time ne banalizira grijeh, nego mu je daleko važnije ono dobro sutra. A mi kada imamo žrtvu ne damo joj izići iz grijeha, važnije nam je zlo koje je učinila nego dobro koje može proizići iz oprostjenja i novog života", naglasio je nadbiskup te nastavio: "Ruke su nam žuljave ali ne od rada nego od kamena koje držimo u njima. I džepovi su nam ispunjeni kamenjem. Moramo prvo odbaciti to kamenje da bismo se mogli susresti s Isusom, ali i s drugima, da bismo bili radosni i tu evanđeosku radost prenosili drugima. Jer, kao što kaže psalmist, 'velika nam djela učini Gospodin: opet smo radosni'". Budući da je ovogodišnje geslo susreta fokolara "Obitelj – srce čovječanstva" nadbiskup Barišić istaknuo je da je obitelj mala državica u kojoj je potrebno znati oprostiti i ohrabriti. Osvrnuo se i na simpatije medija koje je papa Franjo prikupio svojim prvim nastupima, gestama i djelima, kazavši da to, nažalost, neće dugo trajati jer će Papa braniti sakrament braka i kršćanske vrijednosti za što će ga odmah prozvati da je konzervativan. U tom svjetlu pozvao je vjernike da poput "konzervansa" štite i čuvaju svoje obitelji u kršćanskim načelima i vrijednostima. Na kraju mise govorio o Pokretu fokolara i njegovoj utemeljiteljici Chiari Lubich, ženi dijaloga na svim razinama, koja je svojim životom privukla ljude različitih naraštaja i društvenih položaja na put jedinstva te i danas živi u srcima i u djelovanju tisuća ljudi diljem svijeta. (SB)

KRIŽNI PUT ZA MLADE U VEPRICU

Na križni put u Vepricu Makarski dekanat već nekoliko godina okuplja mlade iz župa u Makarskoj, Baške vode, Tučepa, Brela i Podgore. Ove pete korizmene nedjelje, 17. ožujka s početkom u 15 sati, križni put mladih upriličilo je 500-tinjak vjernika, od čega najviše mladih, prvenstveno srednjoškolaca i viših razreda osnovne škole, zajedno sa svojim župnicima

i vjeroučiteljima. Sa molitvom, pjesmom i svijećama mladi su se dostojanstveno poklonili svakoj od 14 postaja križnog puta, predvođeni vikarom makarske župe Sv. Marka evanđeliste, don Antom Žderićem. Križni put za mlade završen je okupljanjem vjernika ispred Vepričke špilje i zajedničkim blagoslovom. (MN)

ŽUPA SV. JOSIPA NA MERTOJAKU PROSLAVILA SVOGA ZAŠTITNIKA

Župa sv. Josipa na splitskom Mertojaku svečano je proslavila blagdan svoga zaštitnika sv. Josipa, u utorak 19. ožujka misnim slavlje koje je u župnoj crkvi sv. Josipa predvodio don Ranko Vidović, župnik župe Gospe od Milosrđa na splitskom Žnjanu. U koncelecijaciji je bilo nekoliko svećenika predvođenih župnikom don Vjenceslavom Kujundžićem i župnim vikarom don Mihaelom Jelavićem. Govoreći o sv. Josipu don Ranko je na početku misnoga slavlja naglasio da je on „veliki svetac i veliki čovjek, široka i otvorena srca za sve ljude koji po njemu žele doći do izvora života, do božanskoga srca“. U duhu natpisa u jednom sarajevskom kafiću: „Ovdje zabranjeno stajati onako“ pozvao je vjernike da se dostojno pripreve za euharistijsko slavlje te u njemu istinski sudjeluju kako bi pili s izvora božanske milosti i ljubavi. U svojoj propovijedi predvoditelj slavlja govorio je o važnosti svetosti i o tomu tko su sveci. Svetost nije za privilegirane nego za svu djecu Božju, za svakoga čovjeka. To je temeljni Božji poziv upućen nama. Budući da je sv. Josip zaštitnik Svete obitelji, pozvao je obitelji, bračne parove, očeve i majke da se ugledaju na sv. Josipa, da mu se mole za zagovor te da po uzoru na njega štite svoju obitelj od suvremenih napasti

i izgrađuju je u kršćanskim vrijednostima. Prije blagoslova dječice okupljene oko kipa sv. Josipa, a na kraju misnoga slavlja, koje je svojim pjevanjem uvećao župni mješoviti zbor sv. Josipa pod vodstvom prof. Mirjam Zubanović, riječ zahvale uputio je župnik Kujundžić poručivši svojim župljanima da ih iskreno voli. U zahvali se prisjetio svih kojih su sudjelovali u pripremi proslave blagdana patrona župne zajednice u kojoj djeluju brojne molitvene, liturgijske, karitativne i druge zajednice, za sve dobne uzraste. Istaknuo je, također, dobru suradnju s Osnovnom školom „Mertojak“ i njezinim ravnateljem Mijom Bajićem i Gradskim kotarom „Mertojak“ s njegovim predsjednikom Kristijanom Mihaljevićem. Posebnu zahvalu uputio je predvoditelju slavlja Vidoviću i župniku župe Gospe od Otoka u Solinu don Vinku Sanaderu, voditelju trodnevice koja je služila kao bliža priprava za proslavu blagdana uz upriličenu izložbu slika i koncert klapa. Župa sv. Josipa na splitskom Mertojaku prošle je godina proslavila 20. obljetnicu postojanja. Crkvu na Mertojaku gradili su vjernici, više od 80 % sredstava dali su upravo oni i to u vremenu rata i poraća još težem nego što je današnje. Ova splitska župa, danas ima oko 7.000 vjernika. (SB)

OBLJETNICE SMRTI NADBISKUPA JURIĆA I NADBISKUPA FRANIĆA

U povodu prve obljetnice smrti nadbiskupa Ante Jurića i šeste obljetnice smrti nadbiskupa Frane Franića, splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić predvodio je 20. ožujka misno slavlje u konkatedrali Sv. Petra u Splitu. Koncelebriralo je jedanaest svećenika među kojima i konkatedralni župnik don Radojko Vidović i župni vikar don Mate Brečić, a pjevao je konkatedralni mješoviti zbor sv. Petra pod ravnanjem don Mihaela Provića te uz orguljašku

pratnju Andre Čale. „Na današnji dan protekle godine preminuo je mons. Jurić, a 17. ožujka 2007. mons. Franić, dvojica velikih duhovnika i pastira naše mjese Crkve. Njihove obljetnice obilježavamo kao izraz zahvalnosti za njihovu vjeru i vjernost Splitsko-makarskoj nadbiskupiji u koju su utkali svoj život te možemo reći da smo njihova duhovna djeca. Vjerujemo da ih je Bog prepoznao kao vjerne slugu i nagradio ih vječnim životom“, rekao je na početku misnoga

slavlja nadbiskup Barišić. Propovijed je protkao tumačenjem evandeoskog teksta, koji govori o slobodi u istini, kroz život dvojice pastira čiji su zemni ostaci pokopani upravo u konkatedralnoj kripti. Isus u raspravi sa Židovima tumači kako je Božja istina oslobađajuća. "Ako ostanete u mojoj riječi, uistinu, moji ste učenici; upoznat ćete istinu i istina će vas osloboditi. ... Ako vas dakle Sin oslobodi, zbilja ćete biti slobodni", tumači Isus svojim učenicima da postoji istina i prava sloboda. "Večeras se sjećamo dvojice učenika koji su rano u svojoj mladosti krenuli za Isusom, upoznali su istinu koja ih je potvrdila te su postali učitelji. Ugradili su svoj život u najburnije vrijeme povijesti Splitsko-makarske nadbiskupije, vrijeme rata i poraća. Nadbiskup Franić proživljavao je to vrijeme kao pastir, nadbiskup, a mons. Jurić kao svećenik i odgojitelj. Ostali su postojani i čvrsti uz cijenu žrtve", istaknuo je nadbiskup Barišić. Kao što je kralj Nabukodonosor naredio da se Danijelovi prijatelji bace u užarenu peć jer su odbili pokloniti

se zlatnom kipu, tako i danas postoje suvremeni Nabukodonosori koji svoje neistomišljenike kažnjavaju užarenom peći. Nije to fizička peć, nego psihička ražarena peć koju su podnijeli i pretrpjeli i nadbiskup Franić i nadbiskup Jurić. Premda im nije bilo lako oni su to izdržali jer su bili oslonjeni na Riječ Božju, utemeljeni na istini te su bili istinski slobodni. Od njih itekako imamo učiti i s njima se ponositi zbog njihove vjernosti i ljubavi prema Crkvi i narodu te pobožnosti prema Blaženoj Djevici Mariji. Na kraju propovijedi nadbiskup se osvrnuo i na svojevrsni poziv na "Crkvu za siromašne" i "Crkvu siromaha" koji je svojim prvim javnim nastupima, gestama i riječima uputio papa Franjo. Za "Crkvu siromaha" osobito se zauzimao nadbiskup Franić na Drugom vatikanskom saboru, ali i u cijelom svom životu kao i nadbiskup Jurić. Obojica su živjeli siromaštvo i odražavali sliku Crkve siromašne, milosrdne i svjedočke. To se na svoj način iščitava i iz njihova biskupskog gesla: Franićeva "Pobjeda svetih" i Jurićeva "U križu je spas". Ona govore da je pobjeda onih koji s molitvom na usnama i s vjerom strpljivo nose svoj križ, križ siromaštva, bolesti, patnje, marginaliziranosti. Ta dvojica naših pastira bili su ljudi molitve, a molitva je živi materinjski jezik, jezik vjere, nade i sinovstva. S molitvom smo još prisutniji u stvarnosti Crkve, a primjer za to dao nam je i papa emeritus Benedikt XVI. i papa Franjo svojim gestama i pozivom na molitvu. Ta nam iskustva uprisutnjuju molitvu kao nešto poželjno ne samo vjernicima nego i ljudima izvan Crkve. Ta nas iskustva, zaključio je nadbiskup Barišić, "pozivaju da još jače povežemo svoje poteškoće i žrtve s Isusovim križem jer u križu je spas, a pobjeda je svetih". (SB)

SUSRET MLADIH U OŽUJKU

Već tradicionalno održan je 20. ožujka susret za mlade u organizaciji Ureda za pastoral mladih Splitsko-makarske nadbiskupije i Hrvatskog nadzemlja. Tema večeri u dvorani Nadbiskupijskog sjemeništa u Splitu bila je depresija. Što je depresija, kako je prepoznati i liječiti te sve ostalo vezano za tu osjetljivu

temu pojasnio je gost predavač dr. Goran Kardum. Susret su obilježila još dva događanja - proslava trećeg rodendana Hrvatskog nadzemlja te posebni gosti iz World Youth Alliancea. Glazbeno je susret uveličao Papa Bend iz Solina.

KRIŽNI PUT GRADA SPLITA „OD GOSPE DO GOSPE“

Križni put "Od Gospe do Gospe" grada Splita, koji se tradicionalno već dvadeset i drugi put održava u petak prije Cvjetnice, ove će godine biti upriličen 22. ožujka. Križni put započeo je ispred crkve Sv. Frane na obali, a predvodio ga je generalni vikar

Splitsko-makarske nadbiskupije mons. Ivan Čubelić. To je marjanski i marijanski križni put jer po Marjanu vjernici prate Gospodinov križni put Marijinim srcem. Taj gradski križni put naziva se još i "Od Gospe do Gospe" jer je prije polazio od velova-

roške Gospine crkve pa do Gospe od Sedam žalosti. Za križem se uputilo više tisuća vjernika predvođeni mons. Čubelićem, župnikom župe sv. Stjepana pod Borovima fra Žarkom Relotom i ostalim svećenicima iz samostana. Generalni vikar je prvi ponio križ na svojim ramenima do Šperuna staroga nekada ribarskoga predjela Splita, gdje ga je predao puku na put dugačak više kilometara. Polazeći na križni put, mons. Čubelić istaknuo je da u križnom putu molimo Boga da nam da snage da možemo nositi križeve, osobne i zajedničke. Poželio je da im taj trosatni molitvenih hod bude priprava za blagdan Cvjetnice i događaje Velikoga tjedna. Velim Varošom, do prve Vidilice, pa južnim padinama Marjana do Kašjuna vjernici su prošli pokraj brojnih zavjetnih crkvice splitskih težaka. S molitvom Gospine krunice i korizmenom pjesmom na usnama prošli su kraj crkve Sv. Jere ispod Šantine stine u kojima se nalaze nekadašnje pećine pustinjaka s kojima se dopisivao Marko Marulić. U meditativnom ozračju vjernici su prošli blizu crkve Sv. Jure i stali kod crkvice Gospe od Sedam žalosti na Kašjunima, gdje je euharistijsko slavlje predvodio mons. Čubelić. Na Marjanu se nalaze još brojne crkve koje su razrušene u II. svjetskom ratu i potpuno nestale, a uvale koje ga s južne strane "grle" – "Kašuni" i "Bene" – dobile su imena po crkvicama Sv. Kasijana i Sv. Benedikta. Najstarija crkvice na Marjanu Sv. Mikula je iz 11. st. U propovijedi mons. Čubelić govorio je o sadržaju Gospodine muke, ali i o njegovim znakovima milosrđa na tom putu od Getsemanskog vrta do križa na Golgoti. "Razmišljat ćemo o tomu koliko je milosrdan, koliko oprašta i koliko misli na druge. Sjetimo se Bal-

ha kojemu je Petar mačem odrezao uho, a Isus ga je odmah zaliječio. Na putu Isusu Veronika briše krv i znoj, a on njoj odmah daruje sliku na tom istom rupcu. Pod križem misli na majku i apostola i kaže: 'Evo ti sina!' a Ivanu: 'Evo ti majke!' Na križu dok umire ne misli na sebe nego na one koji su u grijehu pa moli Oca da im oprostí jer očito ne znaju što čine. S njim su raspeti i razbojnici te jednome koji mu se obraća oprašta i kaže: 'Već danas bit ćeš sa mnom u raju.' Samo tih nekoliko znakova, a bilo ih je puno više, neka nas podsjećaju na blizinu Isusove ljubavi i veličinu njegova milosrđa", kazao je mons. Čubelić te dodao: "Na to se uvijek možemo osloniti, tako da prvo sebi oprostimo gluposti pa da to bude prvi korak našega obraćenja i rasta u duhovnosti. Oprostimo sebi da bismo znali i drugima opraštati." Osvrnuo se i na govor o siromaštvu u medijima posljednjih dana od izbora pape Franje, kazavši da treba skrbiti i pomoći onima u materijalnoj oskudici, ali da je puno veće siromaštvo živjeti u zlu grijeha i bez nade što dovodi do raznih opsjednuća i psihičkih bolesti. Siromaštvo je i kada vjernici ne sudjeluju u nedjeljnom euharistijskom slavlju i to vrijeme provedu dangubeći. Siromaštvo je kada bolesnik umire u teškom grijehu i ne dozvoljava da ga svećenik okrijepi sakramentom bolesničkog pomazanja i pripravi za susret s bolešću, sa smrću, s Gospodinom. Siromaštvo je, također, kada ljudi koji su zaduženi za opće dobro dijalogiziraju na najnižoj razini vrijeđanja i nerazumijevanja. Mnogo je opasnije, istaknuo je mons. Čubelić, to duhovno siromaštvo koje razara pojedinca, obitelji i cijelo društvo. (SB)

DUHOVNA OBNOVA ZA VJEROUČITELJE LAIKE

Tradicionalna korizmena duhovna obnova za vjeroučitelje laike Splitsko-makarske nadbiskupije, održana u subotu 23. ožujka, i ove je godine u marijanskom svetištu Vepric okupila stotinjak vjeroučitelja iz cijele nadbiskupije. U ambijentu nove vepričke kapelice duhovnu obnovu predvodio je don Ivan Lovrić, svećenik Splitsko-makarske nadbiskupije i student na poslijediplomskom studiju na Biblijskom institutu u Rimu. Ističući važnost i aktualnost obilježavanja Godine vjere, a na tragu kerigme i osobnog svjedočenja, don Ivan je svoj duhovni nagovor ponajviše temeljio na ulozi vjeroučitelja u promicanju kršćanskih vrijednosti u vlastitoj sredini. Prema njegovim riječima, to se prvenstveno odnosi na poučavanje djece i mladih koji najviše uče iz osobnog primjera onih koji ih podučavaju. Svaki vjeroučitelj trebao bi biti najprije vjeroučenik. Prije nego što

počne prenositi vjerske sadržaje, on sam se mora upitati zašto vjeruje. Odgovor na to pitanje ne nalazi se u drevnim biblijskim pričama, već u identifikaciji božanskog s osobom Isusa Krista i Crkvom kao zajednicom vjernika. Zrelost naše vjere očituje se u osobnom svjedočanstvu koje ne smije biti pretpostavka, već osobno iskustvo u povezanosti s Bogom i bližnjima. Tu nam istinu donosi sam Isus nadopunjujući Mojsijev zakon svojom Zapovijedi ljubavi prema neprijatelju. Ona se pak najviše ogleda na primjeru prvih kršćana koji su se, živeći kao jedno srce i jedna duša, izdizali iznad tadašnjeg poganskog svijeta. Biti „svjetlo svijeta“ i „sol zemlje“ za vjeroučitelja znači nesebično davanje sebe drugima, a pogotovo učenicima. Iako nam se čini da mnogi od njih nikada neće razviti puninu svoje vjere, ne smijemo nikada odustati od sijanja „klice“ koja će Božjom mi-

lošću jednom sigurno uroditi „plodovima“, poručio je okupljenim vjeroučiteljima animator ovogodišnje duhovne obnove.

Program se dalje nastavio pokorničkim bogoslužjem i prilikom za svetu ispovijed, za što je vjeroučiteljima bilo na raspolaganju nekoliko svećenika iz Makarskog dekanata. Zajedništvo vjeroučitelja laika posebno se moglo osjetiti na svetoj misi koju je predvodio don Ivan Lovrić u koncelecijaciji s don Josipom Perišen, predstojnikom Katehetskog ureda Splitsko-makarske nadbiskupije. Nadovezujući se na misna čitanja, proroka Ezekijela i Ivanovo evan-

đelje, propovjednik je stavio naglasak na vjerničko okupljanje oko Krista kao novog Izraelova svetišta uz napomenu kako je crkvena, a time i vjeroučiteljska uloga misionarska, a ne prozelitska. Duhovna obnova uključivala je i zajednički ručak nakon kojeg je uslijedila pobožnost Križnog puta. Popratnim meditativnim tekstom koji je prigodno u Godini vjere osmislio Tomislav Ivančić, sudionici duhovne obnove obišli su svih četrnaest postaja vepričkog križnog puta, uvodeći se tako u vrhunac liturgijske godine, u Veliki tjedan u kojemu slavimo središnje događaje naše kršćanske vjere. (PK)

LEKTORAT I AKOLITAT – SLUŽBE CRKVE NA ČAST BOGU I DOBRO BLIŽNIMA

U Centralnom bogoslovnom sjemeništu u Splitu, u subotu 23. ožujka, održan je susret bogoslova s roditeljima i župnicima, koji se već tradicionalno svake godine održava subotom prije Cvjetnice. Na taj dan bogoslovi, s posebnim osjećajima i velikom željom ugošćuju svoje roditelje i župnike te pripremaju prigodni program kako bi pokazali svoje talente i darove oplemenjene bogoslovnim zajedništvom, zahvalni za one koji im darovaše život, ali i župnike koji su im poticaj i pratnja na putu prema svećeništvu. Prvi dio susreta započeo je prigodnim programom koji su bogoslovi izveli u velikoj dvorani bogoslovnog sjemeništa. Poslije pozdrava rektora mr. don Borisa Vidovića, bogoslovska klapa izvela je dvije pjesme nakon čega su bogoslovi scenski prikazali „Nebeski kat“ – parodiju na emisiju „Osmi kat“ – posvećujući je očevima, u kojoj se pojavilo problemsko pitanje prestanka obiteljske loze. Skeč je izazvao oduševljenje gostiju. Središnji dio susreta bilo je svečano euharistijsko slavlje tijekom kojeg se podjeljuju službe lektora - čitača i akolita – pratioca, koje bogoslovi primaju u 3. odnosno 4. godini bogoslovije. Bogoslovi postavljeni u službu čitači su: Ante Gabrilo i Ante

Kelava, a novi pratioci su: Ivo Bezina, Josip Hrgović, Ivan Jurin, Ivan Marić, Mate Mihaljević, Miroslav Rubić, Milan Šarić, Mislav Šaškori i Ante Šego. Splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić, koji je predvodio misno slavlje, u propovijedi je naglasio kako je današnje vrijeme obilježeno mnogim pravima, pravima koja sa sobom ne uključuju dužnosti i obaveze. No službe čitača i pratioca, iako pripadaju posebnim pravima izabranih pojedinaca, jedino povezanošću i dubokom uronjenošću u Boga mogu nadići puke dužnosti i obaveze, postajući tako djelatno služenje na čast Bogu i dobro bližnjima. Službe nositelja Božje riječi i pratioca euharistijskog Isusa su posebni, ničim zasluženi Božji dar koji se u punini ostvaruje prosljeđivanjem braći i sestrama u Kristu. Ove službe svoj izvor mogu naći i u primjeru roditeljskog sebedarnog služenja po kojem postaju jasnije i konkretnije. Na kraju mise nadbiskup je ohrabrio i potaknuo nove čitače i pratiocice da kroz molitvu otkrivaju odgovore na pitanja, koja sa sobom nose ove dragocjene službe. Susret je završio zajedničkim ručkom i ugodnim druženjem. (Mislav Šaškori)

KRIŽNI PUT U KAŠTEL SUĆURCU

Više tisuća vjernika iz župe sv. Jurja mučenika u Kaštel Sućurcu, kao i ostalih vjernika iz cijelog Kaštelanskoga dekanata te liječnika iz Hrvatskoga katoličkog liječničkog društva, sudjelovalo je u subotu 23. ožujka na križnom putu od svetišta Gospe na Hladi do starohrvatske crkvice Sv. Jurja na Putalju. Križni put pod geslom: „S Isusom do izvora svoje vjere i hrvatskog identiteta“ ove je godine drugi put organizirala župa Sv. Jurja m., na čelu sa sućuračkim župni-

kom dr. don Emanuelom Petrovom, zajedno sa stotinjak predmolitelja i nositelja križa. U molitvi i pjesmi sudjelovale su sve skupine iz župe i mjesta, među kojima su bili župno pastoralno i ekonomsko vijeće, članovi Zajednice Krvi Kristove, župljanke koje čiste i uređuju sućuračke crkve, majke, očevi, liječnici, vjeroučitelji i nastavnici, vatrogasci DVD-a Mladost, članovi župne karitativne zajednice „Kapi ljubavi“, krizmanici, prvopričesnici, ministranti, pučki piva-

či i članovi župnog zbora, redovnice i čitači, članovi benda mladih "Stella Maris" i nogometaši župnoga malonogometnog kluba te branitelji, koji se ujedno brinu o crkvi Sv. Jurja na Putalju. Svi su oni, zajedno s brojnim sućuračkim pukom "s Isusom krenuli na svoju Golgotu, vraćajući se izvorima svoje vjere i mjesta, istom onom uskom stazom, kojom su se u stara vremena na obale plavog Jadrana spustili praoci Kaštel Sućurca". Nakon uvodne riječi župnika Petro-

va, vjernici su predvođeni župnikom krenuli prema crkvi Sv. Jurja, moleći se i promišljajući o Isusovoj patnji. Između pojedinih postaja izmoljeno je više desetica ružarija Blažene Djevice Marije. Stigavši nakon dva i pol sata do starohrvatske crkvice Sv. Jurja, koju je davne 835. godine dao sagraditi knez Mislav, misu je predvodio profesor na Katoličkome bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu mons. dr. Ante Mateljan. (IKA)

IMOTSKA MUKA IZVEDENA ČETRNAESTI PUT

Više tisuća vjernika pristiglih iz Imotske krajine te brojni hodočasnici pridošlih iz gotovo cijele Dalmatinske zagore, Makarskog primorja i susjedne Hercegovine i ove su godine na Cvjetnu nedjelju, 24. ožujka, ispunili ulice drevnog Imotskog, nazočeci jedinstvenom scenskom uprizorenju najpotresnijih trenutaka Kristove Muke. Scenski prikaz koji su i ove godine organizirali imotski franjevci na čelu s gvardijanom fra Kristijanom Stipanovićem započeo je u jutarnjim satima uoči središnje mise kada je Isus kojega je i ovom prigodom glumio jedini profesionalac među glumcima, Tomislav Martić, dojahao na magarcu, a na ulazu u "hrvatski Jeruzalem" dočekalo ga je razdragano mnoštvo koje mu je klicalo i mahalo maslinovim grančicama. Zalaskom sunca započela se odigravati i druga scena tog jedinstvenog scenskog uprizorenja, a odvijala se u samostanskom vrtu uređenom zelenilom te mediteranskim raslinjem kada je odigrana scena Kristove posljednje večere i Judine izdaje. Nakon toga vjernički puk je predvođen s nešto više od petsto kostimiranih glumaca-amatera koji su odjeveni u stare odore Kristova doba glumili židovsku djecu, žene, lučonoše, vojnike s limenim kacigama i ostrim kopljima, židovski puk i Velike svećenike, vodeći Isusa krenuo imotskim skalinama koji su bili obasjani tek svjetlom bakljonoša do središnje gradske fontane gdje je Krist sproveden pred Pilata i konačno osuđen na zahtjev razjarene mase. Sam proces suđenja praćen je i zvukom truba koje su i ovu godinu svirali trubači iz Gradske glazbe Imotski. Nakon toga mračnim i kamenitim gradskim ulica-

ma Krist je započeo put prema Golgoti penjući se uz strme imotske skaline. Na središnjem imotskom trgu podno znamenitog spomenika Tinu Ujeviću susreo je svoju majku, a potom je i svoje krvavo lice obrisao o Veronikin rubac. Na imotskoj Golgoti, drevnoj tvrđavi Topana, ponad stare crkvice Gospe od Andela, zaštitnice Imotskog i cijele Krajine, izvršeno je razapinjanje Isusa koji je okružen s dvojicom razbojnika i preminuo što je bilo popraćeno veličanstvenim zvučnim i svjetlosnim efektima. Na kraju uz potresnu sliku Judina samoubojstva, na zidinama drevne tvrđave pojavio se uskrsl Krist, pokazavši svim nazočnim kako život pobjeđuje smrt te dobro da uvijek nadvlada zlo. Cijela izvedba bila je praćena poznatim dalmatinskim korizmenim pučkim napjevima koje su izvodili pjevači iz Mješovitog pjevačkog zbora župe Imotski. Na kraju uprizorenja Muke svim nazočnim vjernicima obratio se gvardijan, župnik i dekan Imotskog dekanata fra Kristijan Stipanović koji je zahvalio svima koji su doprinijeli da i ovogodišnja izvedba bude ovako svečana. Ove godine u prikazu Muke napravljen je jedan tehnološki iskorak. Naime, cijela izvedba se mogla vidjeti izravno preko video streama koji je išao preko video playera koji je bio postavljen preko internetskih stranica župe Imotski te portala Imotske novine i Slobodna Dalmacija. Komentatori u studiju smještenom u samostanskim prostorijama bili su fra Zoran Kutleša i Boris Đuzel, a produkciju su omogućili Branimir Boban Photography i Fjuba prijenosi. (Josip Šerić)

9. "DANI KRŠĆANSKE KULTURE" U SPLITU

U crkvi sv. Frane na obali u Splitu 16. ožujka svečano su otvoreni 9. Dani kršćanske kulture, a manifestaciju je otvorio splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić koji je tom prigodom istaknuo važnost manifestacije u doprinosu kršćanskoj kulturi koja

se već devetu godinu odvija u organizaciji nakladne kuće Verbum u intenzivnom vremenu duhovne pripreme u korizmi. Po otvaranju manifestacije uslijedilo je i predstavljanje Križnog puta akademskog slikara Vasilija Josipa Jordana, koji je nazočio pred-

stavljanju u crkvi sv. Frane na obali, te monografije Jordanova Križnoga puta, a iste je predstavio priredivač monografije "Križni put u crkvi sv. Frane na obali", likovni kritičar Milan Bešlić, vrsni poznavatelj lika i umjetničkog djela Vasilija Josipa Jordana. Pedesetogodišnji umjetnički rad Vasilija Josipa Jordana prepoznatljiv je kako u domovini tako i diljem Europe, istaknuo je Bešlić, te dodao kako je ovo prvi put da se na ovaj način izdvaja ova tema u zasebnu cjelinu u njegovu stvaralaštvu i ukazuje na to da je riječ o slikaru plodna, ali možda nedovoljno poznata sakralnog opusa. Jordanov sakralni biser – Križni put u crkvi sv. Frane, ovom prigodom iznova osvijetljen, nadahnuo je prof. Vjeku Božu Jarka da razmatranjima i molitvom popratni Jordanov Križni put iz čega je nastala monografija u kojoj se na izvrstan način upotpunjuju Jordanova slika i Jarkova riječ kako bi uvele u iskustvo križa, snagom i detaljnošću opisa dr. Jarka kao svojevrzni Križni put za slijepe rekao je na predstavljanju fra Pero Džida, gvardijan samostana sv. Frane na obali u Splitu, autor predgovora monografije. Jordanov Križni put vrijedan je spomenik kulture postavljen u crkvi sv. Frane 2005. godine, a na ovaj način biva zabilježen u monografiji koja ostaje na spomen kako autoru tako i njegovu radu.

Deveti Dani kršćanske kulture otvoreni su u jednom od najrepresntativnijih spomenika kršćanske kulture, u čijim su temeljima ostatci starokršćanske crkve iz 5./6. stoljeća, crkvi sv. Frane na obali koja je oduvijek bila duhovni rasadnik iznimnih ljudi, a u kojoj se uz umjetnička djela poput raspela Blaža Jur-

jeva Trogiranina iz 15. stoljeća, čuvaju i zemni ostaci i spomen na pisca i kroničara Tomu arhidakona, književnika Marka Marulića, skladatelja Ivana Lukačića, pjesnika Jeronima Kavanjina, kako je istaknuto prigodom otvaranja.

Dani kršćanske kulture pokrenuti su željom da ukažu na kulturno bogatstvo koje baštinimo, ali isto tako kako bi pokazali da i danas iz tog istog nadahnuća autori stvaraju vrijedna kulturna i umjetnička djela, a djelić toga čini bogat program ovogodišnjih Dana kršćanske kulture koji odražavaju bogatstvo i raznovrsnost kulturnih sadržaja kršćanskog nadahnuća što je dokazao i velik broj programa koji su uključivali izložbe, tribine, koncerte, projekcije filmova, predstavljanje knjiga i autora, muzejske programe itd. Velik broj sudionika među kojima su bili i Michael D. O'Brien, Sanja Nikčević, Nevenka Nekić, Ana Marija Botteri Peruzović, Antun Mrzlečki, Johann Schmelzer, Melinda Dumitrescu itd. pokazao je kako postoji značajan broj suvremenih autora koji stvaraju umjetnička djela upravo iz kršćanskog nadahnuća.

Od 16. do 26. ožujka Dani kršćanske kulture obilježili su ne samo kulturni život Splita, nego Dubrovnika i Šibenika, kroz sedamdeset različitih događaja, koje je pratilo na tisuće posjetitelja, a važnost manifestacije prepoznali su i suorganizatori i pokrovitelji Dubrovačka i Šibenska biskupija, potom Splitsko-makarska nadbiskupija, Ministarstvo kulture, te županije i gradovi u kojima se održava kao i niz institucija i organizacija koje su se uključile u suor-

ganiziranje pojedinih programa poput Muzeja Ivana Meštrovića, Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika, Centra za cjelovit razvoj, Centra Juraj Bonačić, Gradske knjižnice Marka Marulića, Hrvatskog katoličkog radija, Pučkog otvorenog učilišta u Splitu itd.

U sklopu manifestacije dodijeljena je i tradicionalna nagrada za izniman doprinos kršćanskoj kulturi Nevenki Neki. "Zahvaljujemo Gospodinu što je u ovim vremenima Hrvatskoj preko ovog gorljivog duha osigurao žareći plamen zanosa za slobodnu i ponosnu domovinu, za iskrenu sućut prema svim hrvatskim mučenicima i za sve poticaje koji nam od nje dolaze, nama kao umjetnicima i kolegama, kao i svima nama kao njezinim suvremenima" istaknuo je u obrazloženju nagrade član Savjetodavnog vijeća manifestacije Josip Botteri Dini i zaključio: "Nevenka Nekić je čuvarica svetog plašta hrvatske kršćanske kulture i njezin suvremeni tumač. Neka ova nagrada koju joj razdragana srca pružamo bude razlog za maleni počinak, kako bi, s obnovljenim snagama nastavila vesti svoj sveti hrvatski vez niza svojih književnih djela."

Nevenka Nekić primivši nagradu Andrija Buvina koju joj je uručio član Savjetodavnog vijeća manifestacije akademski kipar Kuzma Kovačić koji je i autor plakete, izrazila je svoju ganutost nagradom govoreći kako vjeruje da ima velik broj umjetnika koji su zaslužili ovu nagradu prije nje, no da joj je drago što je bila tračak svjetla na ovom putu. "Ovo mi je najveće priznanje u životu, ona je mjerljiva za nešto što je nemjerljivo. A, upravo duša je nemjerljiva. Smatram da

nisam najvrjednija i da ima puno kvalitetnijih ljudi, ustrajnih na promicanju nečega što se mnogi trude da umre, a to je Vječnost", rekla je. Njen neumorni rad obilježilo je mnoštvo tema, za što je primila i neka priznanja, pa i počasno građanstvo Tovarnika, ali je istaknula kako joj je ovo jedan od najposebnijih dana u životu, osobito što su sva njezina djela proizišla iz duše, duše itekako prožete vjerom. Govoreći o Europi, čiji smo oduvijek dio, a koja nam je odškrinula vrata da uđemo u to zajedništvo, rekla je kako će morati širom otvoriti vrata kad vide koliko je bogatstvo kulture koju hrvatski narod sa sobom nosi stoljećima.

Ovogodišnje Dane kršćanske kulture zatvorio je ravnatelj manifestacije Miro Radalj koji je izrazio zahvalnost svima koji su pomogli u njenom održavanju. "Sjećajući se početaka nisam mogao ni zamisliti da ću ovo izgovoriti, ali sada vas pozivam na jubilarne 10. Dane kršćanske kulture 2014. godine" rekao je Radalj. Istaknuo je kako je bio potreban velik trud onih koji rade na manifestaciji kako bi se održao ovogodišnji bogat program, osobito zahvaljujući doprinosu više od 300 sudionika programa, ali kako je posebno zadovoljstvo što je publika prepoznala manifestaciju i što je pohodi u sve većem broju iz godine u godinu. Tako je završen program ovogodišnje manifestacije Dani kršćanske kulture koja je u Splitu, Dubrovniku i Šibeniku tijekom jedanaest dana, kroz sedamdeset događaja, zahvaljujući više od tristo sudionika i na tisuće posjetitelja pokazala kako je kršćanske kultura živa. (Jelena Hrgović)

PROCESIJA VELIKOGA PETKA ČETIRI KRIŽA KROZ ŽUPU VINJANI

Više od dvije tisuće vjernika iz Vinjana i okolnih imotskih župa na Veliki petak, 29. ožujka, sudjelovalo je u staroj pučkoj pobožnosti Četiri križa, različitoj od ostalih procesija imotske pasionske baštine Velikoga petka u Imotskoj krajini. Praćena mnoštvom vjernika koji su se putem pridruživali, da bi brojka na kraju narasla i preko dvije tisuće pokornika, prva je procesija s križem krenula iz crkve Sv. Nikole Tavelića u Vinjanima Donjim. Ostale tri procesije, svaka sa svojim križem, krenule su u razmaku od petnaest minuta, putem se također povećavajući vjernicima iz imotskih kao i susjednih hercegovačkih župa. Druga procesija s križem pošla je iz župne crkve Sv. Roka, te su se dvije procesije susrele kod crkvice Sv. Kate, gdje je bila molitva i kraći predah. Tri su se križa susrela na vinjanskoj Kalvariji na Tomislavljevu u Vinjanima

Gornjim. Nakon što je prema Tomislavljevu krenuo i četvrti križ iz zavjetne grobljanske crkve Sv. Ante Padovanskoga, praćeni mnoštvom vjernika i starim pokorničkim pjesmama, sva su četiri križa na Kalvariju stigla u 14.15 sati. Tu je po drevnom običaju uslijedilo ljubljenje križeva, nakon čega su se četiri procesije sjedinjene u jednu, dugu više od kilometar te s četiri križa na čelu vratile u župnu crkvu Sv. Roka, gdje su nastavljeni obredi Velikoga petka. Predvodio ih je župnik fra Denis Šimunović uz župnog vikara fra Jakova Udovičića. Muku po Ivanu pjevao je župni zbor. "Križonoša je i u Vinjanima velika čast, za nošenje križa u svakoj od četiri procesije, župljani se "upisuju" i više godina unaprijed, a za red se gdječad čeka i po dvadeset i više godina", rekao je župnik fra Denis. (JŠ)

PROCESIJA ZA KRIŽEM U PODBABLJU

Stoljetna tradicija održavanja procesija u župi Podbablje održana je i ove godine na Veliki petak, 29. ožujka, u kojima je u tri procesije koje su krenule iz tri podbapska mjesta sudjelovalo više tisuća vjernika pristiglih iz svih mjesta župe kao i Podbabljana koji su za ovu zgodu pristiglih iz svih mjesta Hrvatske i inozemstva. Prva procesija pošla je iz crkve Sv. Mihovila koja se nalazi u zaseoku Gudelji u Podbablju Gornjem i od tamo predvođena križonošom Marinom Gabelicom krenula prema crkvi Sv. Marka gdje se procesiji pridružio drugi križonoša iz Podbablja Gornjeg, Josip Lončar pa je procesija kroz Čapine, Buljane i Hršćevane preko Radeža krenula prema Kamenmostu i ondje državnom cestom došla do župne crkve Sv. Luke. Druga procesija krenula je iz crkve Sv. Ante u Drumu odakle je predvođena ovogodišnjim križonošom Danielom Perkušićem krenula kroz Toliće preko Krnjavica do crkve Sv. Luke. Treća procesija na čelu koje je išao križonoša Ante Karin

krenula je iz crkve Kraljice Hrvata u Grubinama te je magistralom kroz Ajdukovu Dragu došla do župne crkve na Kamenmostu. Nakon dolaska sve tri procesije te dolaska velikog križa iz crkve Sv. Luke kojega je nosio Tonči Perkušić započeli su obredi koje je predvodio župnik Podbablja fra Nedjeljko Čarapić uz asistenciju fra Ivana Jukića. Obredi koji su održani na platou ispred mrtvačnice pored župne crkve Sv. Luke. Posebnost u procesijama čini i pučko pjevanje Gospinog plača od Divkovića koje se u ovim krajevima naziva "kantanje". Trideset parova koje su činili 40 pjevača različitih uzrasta, na izmjenice su pjevali dionice Divkovićeve Gospinog plača prigodnim kantanjem te koristeći pučke napjeve ovoga kraja pridonijeli ugodaju cijelih obreda. Kantanje započinje u crkvi prije polaska procesija, a nastavlja se tijekom procesija da bi se finaliziralo zajedničkim nastupom kantača iz svih procesija pred župnom crkvom Sv. Luke. (JŠ)

NADBISKUP PRIMIO DR. CASTELLVIA

U povodu proslave 20. obljetnice osnutka splitske podružnice Hrvatskoga katoličkog liječničkog društva u Splitu je stigao predsjednik FIAMC (Svjetskog udruženja katoličkih liječničkih društava) prof. dr. Jose Maria Simon Castellvi. Splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić primio ga je u utorak 2. travnja u zgradi Nadbiskupskog ordinarijata u Splitu. Razgovarali su o suradnji i unapređenju aktivnosti Hrvatskoga katoličkog liječničkog društva (HKLD). Nadbiskup je istaknuo pozitivnu ulogu liječnika u našem društvu ne samo danas, nego i prije, za vrijeme komunizma: "Kada su nama svećenicima bila uskraćena prava na zdravstveno i socijalno osiguranje, toliki su nas liječnici i bez toga primali i liječili. I danas liječnici su u našem društvu cijenjeni, ne zbog toga što zdravlje postaje svojevrsnom modernom religijom, nego prvenstveno zbog svoje stručnosti i humanosti. Veliki dio liječnika su religiozne osobe te se HKLD kod nas ističe svojom humanošću i zauzetim svjedočenjem svoje vjere". Kratko ga je upoznao s poviješću kršćanstva u Hrvata, a osobito mu je pred-

stavio povijest i sadašnjost Splitsko-makarske nadbiskupije. Nadbiskup je istaknuo da su liječnici osobito danas, kao i cijelo društvo, pred velikim etičkim i moralnim izazovima. Tako je velik dio liječnika, ne samo članova HKLD-a u Splitu, upravo polazeći od znanstvene struke i roditeljske odgovornosti, izrazio svoju zabrinutost i neslaganje sa školskim kurikulumom zdravstvenog odgoja. Nadbiskup Barišić i prof. Simón Castellví također dotakli su se globalnih svjetskih problema, kao i ulaska Hrvatske u Europsku uniju, pri čemu je nadbiskup istaknuo kako se Hrvatska svojim kulturnim identitetom kršćanske baštine može s ponosom predstaviti te njome obogatiti samu EU. Neizbježna tema razgovora bio je i izbor novoga pape Franje koji će sigurno biti osvježenje ne samo za kršćane nego i za čitav današnji svijet. Simon Castellví je nadbiskupu darovao medalju s likom svećenika liječnika bl. Pere Tarresa, a mons. Barišić mu je kao spomen na posjet Splitu predao jednu medalju Sv. Dujma. (SB)

DVADESETA OBLJETNICA HKLD-A SPLIT

Članovi splitske podružnice Hrvatskoga katoličkog liječničkog društva proslavili su 20. obljetnicu djelovanja u utorak 2. travnja u velikoj dvorani Centralnoga bogoslovnog sjemeništa u Splitu. Za tu prigodu posredovanjem dr. Kaja Bućana u Split

je stigao dr. Jose Maria Simon Callervi, spec. oftalmologije iz Barcelone, predsjednik FIAMC-a - Svjetskog udruženja katoličkih liječnika. Voditeljica programa dr. Danijela De Micheli Vitturi na početku susreta čestitala je svima Uskrs i pozdra-

vila goste splitsko-makarskog nadbiskupa Marina Barišića, predsjednika FIAMC-a i sve nazočne, te prenijela pozdrave i čestitke predsjednika HKLD-a dr. Franje Turalije i duhovnog asistenta biskupa Valentina Pozaića. Duhovni asistent don Ante Mateljan prigodnom meditacijom uveo je u program. U glazbenom dijelu nastupila je ženska klapa Putalj iz Kaštel Sućurca, koja je izvela tri prigodne pjesme. Predsjednik podružnice dr. Ivo Jurić ukratko je prikazao rad društva od osnutka 1993. do danas, podsjetivši na važne i zanimljive događaje, predavanja, simpozije, duhovne obnove, hodočašća i karitativne akcije. Kronološkim redom prikazao je slijed vodstva podružnice i plan godišnjih aktivnosti, koji uključuje sastanke upravnog odbora, predavanja, duhovne obnove, obiteljski dan, proslave blagdana sv. Luke, Gospe Lurdske i sv. Leopolda Bogdana Mandića, uskrsnog i duhovskog ponedjeljka i ostalih aktivnosti. Dr. Bućan predstavio je predsjednika FIAMC-a dr. Simona Callervi. Njihovo prijateljstvo nastalo je za vrijeme stručnog usavršavanja dr. Bućana u Španjolskoj prije 18 godina, a nastavilo se do danas, te urodilo ovim posjetom Splitu. On je održao izlaganje "Uloga FIAMC-a u izazovima suvremenog svijeta". Dr. Simon Callervi predavanje je počeo tvrdnjom da i papa Franjo govori španjolski, pa je tako i njemu lakše. Prikazao je ustrojstvo i djelovanje FIAMC-a, koji su mu zadaci i poslanje te kako djeluje u svjetskim razmjerima na pet kontinenata. Opisao je aktivnosti kroz svjetske i regionalne kongrese te istaknuo kako je čudesno biti katolički liječnik. Opisao je nastanak i povijest te međunarodne asocijacije, od polovice 19. stoljeća do danas. Udruženja katoličkih liječnika bila su i jesu važna za Crkvu. Na kongresu u Manili 1966. formirano je udruženje u današnjem obliku, koje do danas surađuje s Papinskom akade-

mijom za život i različitim organizacijama, pa i kod UN. Ideja je da se poradi na razmjeni iskustava, da se potakne na molitvu, upoznavanje i širenje katoličke etike kroz medije. Za teme kongresa biraju se aktualne teme, poput pitanja transplantacije i donacije organa te matičnih stanica. Predsjednik FIAMC-a bio je kao promatrač i na Biskupskoj sinodi za novu evangelizaciju. Aktivnosti FIAMC-a, kao i pojedinih regija, redovito su praćene izvještajima na web stranicama na www.fiamc.org. Uz kongrese važne su inicijative koje promiču i brane život. FIAMC pomaže udruženja poput Mother Care International koje okuplja katoličke ginekologe, u promicanju i zaštiti ljudskog života od začeća. FIAMC također pomaže Centar za bioetička istraživanja u Bombayu u Indiji. Dr. Simon Callervi smatra da katolici liječnici Hrvati imaju važnu ulogu, posebno sada kad Hrvatska ulazi u EU. Uostalom, tajnica u FIAMC-u u Rimu je dr. Silvija Vasilj, a duhovnik Europskog udruženja je biskup Pozaić. Zapažen je rad i dr. Jasenke Markeljević kao hrvatske predstavnice u FIAMC-u. Stoga dr. Simon Callervi potiče na sudjelovanje u profesionalnim udrugama koje obogaćuju društvo i Crkvu, te na praćenje zbivanja, bilo na mrežnim stranicama bilo preko časopisa DECISIONS. Nakon predavanja uslijedila su pitanja slušatelja, na razne teme, od mogućnosti da liječnici postanu prenositelji evanđeoske poruke drugim liječnicima, do pitanja priziva savjesti i međunarodne suradnje katoličkih liječnika. Na kraju je dr. Bućan uručio dr. Simonu Callerviju kao prigodni poklon zlatnik kraljice Jelene, a dr. Jurić u ime društva dvije monografije, o splitskoj katedrali i o sv. Dujmu. Nadbiskup Barišić potaknuo je liječnike da budu prepoznatljivi u evangelizaciji kroz zajednička druženja i obranu života te svima podijelio svoj blagoslov. (SB)

USKRSNI POSJET TROGIRSKIM BENEDIKTINKAMA

U srcu stare gradske jezgre Trogira nalazi se još od godine 1064. Samostan sv. Nikole u kojem moli i radi pet sestara Reda sv. Benedikta. Njih je u srijedu 3. travnja pohodio splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić zajedno sa župnikom don Pavom Pipicom. Nadbiskupov posjet tijekom uskrarne i božićne osmine već je tradicionalan. Redovnice su s velikom radošću dočekale nadbiskupa. U ugodnom i iskrenom razgovoru dotakli su se aktualnih crkvenih i društvenih tema. Osobito su izmijenili dojmove i mišljenja o odreknuću pape Benedikta i prvim riječima i gestama novoga pape Franje. Nadbiskup Barišić na kraju susreta sestrama je preporučio cijelu Split-

ske-makarsku Crkvu u molitvu te im udijelio Božji blagoslov.

APOSTOLSKI NUNCIJ ALESSANDRO D'ERRICO U SPLITU

U svom prvom pohodu hrvatskim (nad)biskupijama apostolski nuncij Alessandro D'Errico posjetio je u četvrtak 4. travnja kolijevku kršćanstva u Hrvata, Splitsko-makarsku nekoć Salonitansku Crkvu. U pratnji nuncija bili su mons. Mauro Lalli, savjetnik Nuncijature, i o. Ivica Hadaš, Df. Splitsko-makarski nadbiskup i metropolit Marin Barišić dočekao je i srdačno pozdravio apostolskog nuncija i njegove suradnike. Nadbiskup je ukratko upoznao nuncija s poviješću i sadašnjošću nadbiskupije. U prijateljskom ozračju dotakli su više aktualnih tema koje se odnose na sveopću i domaću Crkvu. Isto tako, obradovani darom novoga pape Franje izmijenili su dojmove o dosadašnjim Franjinim riječima i gestama prepoznavši u njima ohrabrenje i nadu za novu evangelizaciju u svim mjesnim Crkvama. Za zajedničkim objedom nastavljen je razgovor o spomenu-

tim i drugim crkvenim i društvenim temama. Poslijepodne apostolski nuncij i njegovi suradnici zajedno s nadbiskupom posjetili su splitsku prvostolnicu. Pred katedralom ih je dočekao katedralni župnik don Tomislav Čubelić i kao stručni vodič dr. Radoslav Bužančić, pročelnik Konzervatorskog odjela u Splitu. Razgledanje su nastavili posjetom krstionici, Dioklecijanovim podrumima i budućim prostorima Nadbiskupijskog muzeja sakralne umjetnosti. Nisu zaobišli ni splitsku Rivu. Nadbiskup Barišić pozvao je goste da ponovno posjete Split te upoznaju druge znamenitosti, ljepotu i duhovni život Splitsko-makarske nadbiskupije, što su oni rado prihvatili. Apostolski nuncij donio je nadbiskupu prigodne uskrсне darove, a nadbiskup Barišić uručio je mons. D'Erricu jubilarni srebrni medaljon sv. Dujma, zaštitnika grada Splita i Splitsko-makarske nadbiskupije. (FFV)

OŠ SUĆIDAR POBJEDNIK VJERONAUČNE OLIMPIJADE

Nakon četiri prva mjesta, i lanskog drugog na državnoj vjeronaučnoj olimpijadi, ekipa OŠ Sućidar iz Splita osvojila je prvo mjesto sa 99 od mogućih 100 bodova na natjecanju održanom u Dubrovniku od 4. do 6. travnja ove godine. Predstavnici naše nadbisku-

pije na srednjoškolskom natjecanju, koje je održano u Dubrovniku u isto vrijeme, natjecanje su završili na trećem mjestu. Pobjednici natjecanja su Ivana Alduk, Leonardo Budimir, Katarina Matić i Filip Tomićić, a voditelj ekipe don Ivan Čotić, vjeroučitelj u OŠ "Su-

čidar" iz Splita. Na drugo mjesto plasirala se ekipa OŠ "Dragutin Tadijanović" iz Zagreba, a na treće ekipa OŠ "Vladimir Nazor" iz Daruvara. Na natjecanju iz vjeronauka za učenike srednjih škola pobijedila je ekipa SŠ "Hvar" iz Hvara također sa 99 od mogućih 100 bodova. Na drugom mjestu je ekipa Srednje ško-

le Sesvete, a na trećem ekipa Nadbiskupijske klasične gimnazije "Don Frane Bulić" iz Splita. Sve ekipe koje su sudjelovale na natjecanju dobile su prigodne plakate i darove suorganizatora a prve tri ekipe osnovnih i srednjih škola dobile su staklene statue i medalje Vjeronaučne olimpijade.

BLAGOVIJEST U SPLITSKOM SJEMENIŠTU

Nadbiskupsko sjemenište u Splitu i Nadbiskupijska klasična gimnazija "Don Frane Bulić" proslavili su u ponedjeljak 8. travnja blagdan i zaštitnicu Gospu od Blagovijesti. Misno slavlje u kapeli Nadbiskupskog sjemeništa predvodio je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić u koncelebraciji s ravnateljima sjemeništa i gimnazije kao i ostalim svećenicima koji djeluju u sjemeništu i školi, s dekanom i profesorima KBF-a Sveučilišta u Splitu te rektorom i odgojiteljima CBS-a te ostalim svećenicima. "Dok slavimo tajnu utjelovljenja Isusa Krista snagom Duha Svetoga u krilu Djevice Marije divimo se snazi njezine vjere. Drugi vatikanski sabor definirao je vjeru ističući kako se potrebno nadati i izručiti Bogu s povjerenjem i pouzdanjem", rekao je na početku misnoga slavlja ravnatelj gimnazije don Josip Dukić pozdravivši gimnazijalce i sjemeništare, njihove roditelje i rodbinu, ravnateljice i ravnatelje splitskih srednjih škola, bogoslove, kandidatice, sve djelatnike gimnazije i sjemeništa (sadašnje i bivše), bogoslovije i KBF-a te sve okupljene svećenike i Kristove vjer-

nike. "Blagovijest ove godine slavimo poslije Uskrsa. Blaga vijest, doduše, i ima svoju puninu u Isusovom uskrsnuću. Blagdan Blagovijesti vidimo kao početak novoga vremena jer je Bog ušao u naš prostor. Stoga se pitamo: može li ovo biti i naš početak u odgovornijem i svjedočijem životu? Neka nas Blažena Djeвица Marija uvede u radost otajstva u kojem čitamo i svoj put", rekao je nadbiskup Barišić, obrativši se nazočnima, osobito slavljenicima gimnazijalcima i njihovim nastavnicima, koji već godinama postižu zapažene rezultate na natjecanjima iz raznih predmeta na županijskoj i državnoj razini.

Nadbiskupijska klasična gimnazija "Don Frane Bulić" ima 248 učenica i učenika, od toga su 32 sjemeništara (2 dominikanca, 3 trećoredaca i 27 nadbiskupijskih sjemeništara) i 4 redovničke kandidatice. Tradicionalno na svetkovinu Navještenja Gospodinova propovijeda sjemeništara maturant, tako je ove godine homiliju održao Ljubo Jermelić. U svojoj je propovijedi, između ostaloga, istaknuo da je "Mariju možemo nasljedovati u velikodušnosti nje-

zina odaziva na Božji poziv". Na kraju svečanoga bogoslužja ravnatelj sjemeništa dr. don Mladen Parlov uputio je riječ zahvale svima što su svojim sudjelovanjem uzveličali tu proslavu, istaknuvši da "naša vjera treba rasti po uzoru na Marijino pouzdanje". Za vrijeme mise pjevao je mješoviti gimnazijski zbor pod ravnanjem s. Lidiije Matijević. U poslijepodnevним satima na sjemenišnom igralištu održana je tradicionalna malonogometna utakmica između sjemeništaraca i bogoslova, u kojoj su pobijedili bogoslovi. Dan prije, u nedjelju 7. travnja u velikoj sjemenišnoj dvorani upriličena je svečana akademija na kojoj je nastupio sjemenišni tamburaški orkestar "Mosorska vila" zajedno s Mješovitim zborom gimnazijalaca.

Prigodnu predstavu "Thomas More - čovjek savjesti i vjere" (prema tekstu koji je napisao Dario Benini, izvorni naslov je Thomas More) sa sjemeništarcima pripremio je njihov prefekt don Tomislav Bašić. Kostimografiju za dramu u tri čina posudili su iz HNK Split. Radnja se odvija u XVI. stoljeću. Radi se o posljednjim danima engleskog državnika koji leži u zatvoru zbog svoje volje za istinom i zbog prigovora savjesti. Naime, nije htio priznati kralja Henrika poglavarom Crkve, niti britansku Crkvu i kraljev brak s trećom ženom. Ostao je vjeran Rimskoj Crkvi, a na kraju umire mučeničkom smrću. Njegova odanost i vjernost primjer su i kršćanima suvremenoga doba. (SB)

HODOČAŠĆE SPLITSKO-MAKARSKE NADBISKUPIJE

Na poziv nadbiskupa mons. Marina Barišića, 120 vjernika iz Splitsko-makarske nadbiskupije hodočastilo je u Rim od Uskrsa do subote, 6. travnja. Tako je nakon zahvalnoga nacionalnog hodočašća u mjesecu studenom, ovo bilo drugo nadbiskupijsko hodočašće u Godini vjere. Ovaj put naglasak je bio na 1700. obljetnici Milanskog edikta o vjerskoj toleranciji, koji je 313. godine izdao car Konstantin. Time

je započelo slobodno naviještanje Evanđelja i svjedočenja kršćanske vjere. Hodočasnike su predvodili generalni vikar mons. Ivan Čubelić i povjerenik za pastoral obitelji dr. Josip Čorić, dok je za tehničku organizaciju putovanja skrbila hodočasnička agencija Ichtis. Prvi dan, po dolasku brodom iz Splita u Anconu, bio je posvećen Asizu, upoznavanju s počecima franjevačke duhovnosti i pokreta obnove Crkve

u siromaštvu i poniznosti. Posvuda se osjećalo da su franjevci iznimno ponosni zbog izbora pape Frane i njegova opredjeljenja da ovim izvornim vrednotama kršćanstva i danas započne obnovu Kristove Crkve, svećenstva i vjernika.

U Rimu su hodočasnici, uz stručno vodstvo i duhovnu pratnju, obišli sve četiri bazilike, slaveći mise i moleći potpuni oprost koje Crkva podjeljuje u ovim prigodama. Najdojmljiviji su i ovaj put bli trenuci koji u ovaj grad privlače i oduševljavaju hodočasnike već tisućljećima: susret s Papom, razgledavanje bazilike sv. Petra i pohod katakombama. Na audijenciji, pred mnoštvom od oko stotinu tisuća pristiglih hodočasnika, papa Frane govorio je o važnoj, a često neprimijećenoj, ulozi žene u Crkvi, društvu i obitelji. Uskrsnuli Gospodin najprije se je pokazao ženama, a one su postale prvi glasnici nade. U tom duhu obnovljenog dostojanstva žene, Papa je pozvao današnje naraštaje majki i baka da u svojim obiteljima neumorno navješćuju radost vjere i nadu života. Papu su oduševljeno pozdravljali mladi dok ih je hrabrio trajnom nazočnošću Isusa u njihovu životu: *Krist je sidro naše nade. Ako se čvrsto držimo Njega, imat ćemo sigurnost života i nikad se nećemo osjećati sami.*

Posebna točka ovog hodočašća bio je pohod Rimskom Jeruzalemu, tj. crkvi sv. Jelene, majke cara Konstantina, koja se naziva *Santa Croce in Gerusalemme*. Naime, nakon careve pobjede u znaku križa Kristova, porušen je poganski hram, a na istom mjestu podignuta je bazilika za štovanje znakova Kristove pobjede. To su relikvije koje je njegova majka Jelena pobožno skupljala po Jeruzalemu: drvo križa, čavao i ploča s natpisom: *Isus Nazarećanin Kralj židovski*. U toj crkvi pape su stoljećima obavljali pobožnosti Velikog petka, uz procesiju rimskog puka i hodočasnika s križem od Lateranske bazilike, tadašnjeg sjedišta rimskih biskupa. Boravak u Rimu zaključen je misom splitskih i varaždinskih hodočasnika u hrvatskoj crkvi sv. Jeronima, koju je prevodio rektor papinskog zavoda mons. Jure Bogdan. Povratak je slijedio preko Loreta, gdje su hodočasnici pohodili baziliku i molili u Nazaretskoj kućici Blažene Djevice Marije, na nakanu čitavoga ovog puta: *Umnoži nam vjeru.*

Sljedeće hodočašće splitsko-makarske nadbiskupije za kraj Godine vjere već je u pripremi, a vodit će ga nadbiskup mons. Marin Barišić u Svetu Zemlju od 5. do 12. studenog. (IČ)

KLUB UČENIKA I PRIJATELJA NADBISKUPIJSKE KLASIČNE GIMNAZIJE "DON FRANE BULIĆ"

Osnivačka skupština Kluba učenika i prijatelja Nadbiskupijske klasične gimnazije "Don Frane Bulić" u Splitu upriličena je u subotu 13. travnja u prostorijama škole. Na prvom susretu prije godinu i pol dana najavljeno je osnivanje Kluba učenika i prijatelja NKG-e te je tada izabran i organizacijski odbor koji je trebao izraditi Statut i pripremiti sve što je potrebno za osnivanje Kluba. Klub ima za cilj trajno povezivati i redovito okupljati bivše i sadašnje učenike i profesore te prijatelje gimnazije koji će ubudućnosti aktivno djelovati i raditi u svrhu jačanja hrvatskoga društva i Crkve, istaknuo je na početku svečanog programa ravnatelj gimnazije don Josip Dukić. Potom su izabrani članovi predsjedništva, za predsjednika je izabran Ivan Čulić te članovi Upravnog vijeća: Ana Ančić, Jelena Đorđević, Marin Periš, Tomislav Đonlić, Filip Zoričić i Teo Radić. U Nadzorni odbor izabranin su: Hrvoje Maleš, Marijana Krolo i Vide Popović. Na sljedećem sastanku Upravnog vijeća izabrat će se podpredsjednik, tajnik i rizničar, a nadzorni će odbor izabrati svoga predsjednika. Mandat svima traje dvije godine. Usvojen je Statut Kluba koji se može vidjeti na internetnskim stranicama gimna-

zije (<http://www.nkg-split.hr/2009/>). Pozdravnu riječ uputili su nekadašnji dugogodišnji profesor, pedagog i ravnatelj gimnazije mons. dr. Drago Šimundža i bivši ravnatelj sjemeništa don Pavao Banić, koji je s osmijehom na licu naglasio da mu je drago što je bio mala karika u 313-godišnjoj povijesti sjemeništa i klasične gimnazije te da nije bilo uzaludno nego, naprotiv, ima koristi koja se ogleda u sadašnjosti. Dobro je da se bivši učenici ne rasprše nego da i dalje budu aktivni i da rade za opće dobro Crkve i društva, istaknuo je dr. Šimundža. U svoje ime i ime izabranih članova zahvalio je predsjednik Čulić, izrazivši nadu da će opravdati ukazano povjerenje. Najavio je da će Klub kroz različite akcije, od seminara, znanstvenih skupova, druženja i humanitarnih aktivnosti raditi za dobro čovjeka, Crkve i društva. Čovjek je bogat onoliko koliko prijatelja ima te je upravo cilj Kluba da se kroz druženja više povezujemo i širimo prijateljstva i na taj način postajemo bogatiji te jedni druge obogaćujemo, istaknuo je Čulić.

Usljedila su predavanja o značenju i važnosti don Frane Bulića. Teolog Marin Periš govorio je o svećeničkoj ulozi don Frane Bulića, naglasivši da su

upravo iz te temeljne njegove uloge i poslanja proizlazile i druge uloge znanstvenika, arheologa i povjesničara. Upozorio je na činjenicu da se olako zanemaruje važnost Salone i Bulića te da će se to u što skorijoj budućnosti ispraviti. Arheolog i povjesničar Nino Švonja istaknuo je Bulićeva znanstvena istraživanja, osobito u Saloni, a profesor hrvatskoga jezika, književnosti i povijesti Filip Zoričić posvjestio je nazočnima Bulićevu ulogu kao povjesničara.

Prigodni program, koji je svojim pjevanjem uvećao Mješoviti gimnazijski zbor i sjemenišni tamburaški orkestar "Mosorska vila" pod ravnanjem s. Lidi je Matijević, završio je u gimnazijskoj kapeli euharistijskim slavljem koje je predvodio splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić. Obraćajući se nekadašnjim učenicima nadbiskupijske gimnazije koji danas imaju različite društvene uloge (od liječnika do arheologa, povjesničara, profesora...) kazao je da oni na svoj način predstavljaju brojne naraštaje učenika koji su prošli kroz gimnaziju. Kroz četiri godine života koje su ugradili u tu školu oblikovali su životne stavove i izabrali vrijednosti oko kojih grade svoj život. Ponosni smo na vas, na vaše uspjehe – kojim afirmirate našu školu i Crkvu – kako u osobnom tako i u društvenom životu, kazao je nadbiskup. Osvrnuo se i na osnivačku skupštinu, naglasivši da svaka zajednica koja želi biti organizirana i ima nakanu širiti se, mora imati jasnu strukturu i osobe koje će je voditi. Taj put donosi sa sobom poteškoće, kao što i naš životni put

poznaje mirno more ali i bure. Stoga je važno koga zovemo na taj put kao suputnika i koga puštamo u barku, bilo da je riječ o braku, obitelji, školi, prijateljstvu ili bilo kojoj drugoj zajednici, istaknuo je nadbiskup te dodao: "Kad Gospodin uđe u barku onda ona dobiva smisao, svjetlo i jasan cilj." Naglasivši važnost crkvenoga zajedništva, kako međusobnog tako još više onoga s Bogom, poželio je svima da ih taj susret osvježi i ohrabri u daljnjim pothvatima na dobro Crkve i hrvatskog društva.

Nadbiskupijska klasična gimnazija "Don Frane Bulić" danas ima 248 učenica i učenika, od toga su 32 sjemeništara (2 dominikanca, 3 trećoreca i 27 nadbiskupijskih sjemeništara) i 4 redovničke kandidatice. Uz školske, bivši i sadašnji naraštaji gimnazijalaca bilježe brojne sportske i druge uspjehe. Tijekom trostoljetnog djelovanja u gimnaziji su klasično obrazovanje stekli brojni uglednici: četrdesetak biskupa i nadbiskupa, mnoštvo svećenika i redovnika te kulturnih djelatnika i znanstvenika na svim područjima humanističkih i tehničkih znanosti, političara, pisaca, rodoljuba i narodnih preporoditelja: od pisca Mihovila Pavlinovića, povjesničara Natka Nodila, najboljega hrvatskog arheologa don Frane Bulića pa do velikoga rodoljuba i književnika Luke Botića, poetičnog Tina Ujevića i modernog romanopisca Slobodana Novaka. (SB)

REDOVNIČKO ZAVJETOVANJE SPLITSKE KLARISE

Svečano euharistijsko slavlje i obred svečanih doživotnih zavjeta klarise s. Marija Lucije od Srca Isusova (Vikice Perdija) u nedjelju 14. travnja u samostanskoj crkvi Sv. Klare u Splitu predvodio je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić. Na samom je početku nazočne pozdravio fra Josip Lucić, novi kapelan splitskih klarisa koji je na tom mjestu zamijenio nedavno preminuloga fra Ivona Menđušića. Jedna od najduhovnijih oaza u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji je samostan splitskih klarisa, koje su odabrale put evandeoskih zavjeta i savjeta sv. Klare, istaknuo je Lucić.

S. M. Lucija od Srca Isusova rođena je u Zagrebu 17. travnja 1980. godine, a završila je stručni diplomski studij pedagoškog odgoja. "Ova sestra želi danas reći Gospodinu da je on njezina ljubav, smisao i središte života. Ono što joj je dao ona mu želi uzvratiti i povjeriti mu sve svoje sposobnosti i svoj život na slavu Njegovu i dobro ljudi. To je događaj koji nas ne ostavlja ravnodušnima", kazao je na početku misnoga slavlja nadbiskup Barišić pozdravivši posebno roditelje i rodbinu s. M. Lucije. U evanđelju susrećemo Isusa Uskrsloga koji se neumorno ukazuje apostolima u različitim situacijama. Ukazivao im se, utvrđivao ih u istini da je živ, da je smrt neizbježna, ali da tu i nije kraj. Pozvao ih je na doručak, na gozbu kao što i nas poziva na nedjeljno euharistijsko slavlje. Pitanje je odazivamo li se i kako se odazivamo, ustvrdio je mons. Barišić. Petar doživljava ozdravljenje svoga zatajenja jer na trostruku zataju dolazi trostruka ispovijest ljubavi. Prepoznao je vlastitu uskoću i ušao u Isusovu dubinu, kad mu Isus postavlja pitanje: "Šimune Ivanov, ljubiš li me više nego ovi?" Kroz pitanje upućeno Petru i nas danas Isus pita je li ga ljubimo i poziva nas na prepoznavanje vlastite grješnosti, koje se trebamo odreći. Poziva na korjenito obraćenje i na svetost da bismo ga mogli prepoznati jer samo tako ćemo biti njegovim svjedocima. Da bismo to ostvarili, istaknuo je nadbiskup, potrebno je da poput klarisa svoj život protkamo molitvom i radom, da svatko od nas bude svojevrсна "klarisa" u ovom svijetu. Klarise su prihvatile radikalni put služenja Gospodinu,

ugledajmo se u njih jer Gospodin daje sve i traži sve! Stoga je ovaj dan proslave svečanih doživotnih zavjeta s. Marije Lucije obnova zavjeta svih naših klarisa ali i poticaj svima nama na obraćenje i obnovu krsnih obećanja, poručio je splitsko-makarski nadbiskup. Potom je upriličen obred polaganja zavjeta prigodom kojih je s. Marija Lucija primila trnovu krunu i prsten s likom Isusa Krista. Redovnice klarise djeluju u Splitu od 1308. godine. Do 1883., kada je podignut današnji samostan u ulici Kralja Zvonimira, živjele su u dva samostana u staroj gradskoj jezgri. U najstarijem ženskom redovničkom samostanu u Splitu, danas ima 19 redovnica, od toga dvije novakinje i jedna s privremenim zavjetima, na čelu s opaticom s. Dolores Mandić. Između ostaloga, bave se i pečenjem hostija te knjigom o čemu svjedoči bogata samostanska knjižnica. (SB)

OTVORENA DJEČJA DNEVNA BOLNICA ZA LIJEČENJE OD ZLOČUDNIH BOLESTI

Za djecu koja boluju od zloćudnih bolesti otvorena je 15. travnja, dnevna bolnica odjela hematologije Kliničkoga bolničkog centra Split. Bolnicu je u ime Ministarstva zdravlja otvorio ministar Rajko

Ostojić. Otvorenju je, uz domaćine dr. Darka Duplanića, ravnatelja KBC-a Split, te liječnike i medicinske sestre nazočio i splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić u pratnji bolničkih kapelana don To-

mislava Topčića i don Marka Klarića. Nadbiskup je u govoru istaknuo da je to radosni događaj koji nije plod izbora, nego našega zajedništva: "Budući da je riječ o djeci, jedna smo obitelj". Istaknuo je da naši odnosi i svaki naš čin utječe na druge i našu sredinu. Ne ulazeći u uzročno-posljedični odnos bolesti djece, nadbiskup je rekao da ga vrlo žalosti i boli kada vidi nezaštićene djevojke i žene na motociklima, one

koje puše, piju i u svome se životu neodgovorno ponašaju prema svome budućem potomstvu, jer "nitko od nas sebi ne živi". "Svi smo osobito osjetljivi na bolest malene djece, naše nade i budućnosti. Želio bih da u svakome našem djetetu prepoznamo znak i radost Božića", zaključio je mons. Barišić. Potom je zazvao Božji blagoslov na sve koji će koristiti nove prostore dnevne bolnice. (FFV)

HUMANITARNA AKCIJA HOTELA „RADISON BLU RESORT SPLIT“

U Hotelu "Radison Blu" u Splitu u ponedjeljak 15. travnja upriličena je primopredaja četrdesetak poklon-paketa koje su djelatnici Hotela pripremili za siromašne obitelji iz evidencije Caritasa Splitsko-makarske nadbiskupije. Direktor Hotela Nick Tsiros je prigodom primopredaje izrazio zadovoljstvo organiziranjem takvih akcija, ali i zahvalio djelatnicima Hotela koji su osobno i po osobnom nahodanju pripremili pakete. Ravnatelj Caritasa Slavko Jerončić, zahvalivši za tu vrijednu humanitarnu akciju, ista-

knuo je da taj Hotel svakoga ponedjeljka donira juhu za 150 korisnika Caritasova blagovolišta. "Ovim lijepim gestama, hotel Radisson Blu postao je naš trajni partner, a humanitarne akcije njegova trajna praksa", istaknuo je ravnatelj Jerončić. "Uspjeh ovakvih akcija mjeri se prvenstveno po ljubavi kojom se one organiziraju, pa tek onda po količini prikupljenih dobara", rekao je Jerončić, citiravši pritom blaženu Majku Tereziju koja je rekla da je i čaša vode iz ljubavi pružena žednome, dovoljna ulaznica za raj. (SB)

SUSRET MLADIH U TRAVNJU

Susret mladih u organizaciji Ureda za pastoral mladih Splitsko-makarske nadbiskupije i Hrvatskog nadzemlja na temu "Jesmo li praznovjerni?" održan je 17. travnja u velikoj dvorani Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu. Povjerenik za mlade don Mihael Prović uveo je mlade u susret, osvrnuvši se na pitanja koja se odnose na temu praznovjerja. Zatim su mladi izveli skeč u kojem su na šaljiv način nazočne uveli u temu. Gošća predavačica bila je dr. Marica Čunčić, ravnateljica Staroslavenskoga instituta, koja je sudjelovala na mnogim stručnim i znanstvenim skupovima. Osvrnula se na to kako razlikovati pravu od "prazne" vjere, iznijevši porazne statistike koje govore da se sve veći broj ljudi okreće praznovjerju te daje mnogo novca u takve svrhe. Upozorila je mlade da i glazba može biti sredstvo za prijenos dobrih i loših poruka te da se trebaju jačati u vjeri kako bi uspjeli razlučiti dobro od lošeg. Trebaju paziti na svoje izra-

žavanje jer i riječ ima jaku moć. Dodala je da "prazna" vjera nije uvijek samo prazna nego često i ispunjena zlom od kojeg se možemo zaštititi molitvom. Predavanje je zaključila mislima da praznovjerje žrtvuje nas, a ne zbog nas kao što je to učinio Isus. Nakon predavanja uslijedila su pitanja u kojima je predavačica savjetovala mlade kako da reagiraju i mole ako se susretnu s različitim praznovjerjima te zlom u njihovoj obitelji. Susret je bio obogaćen i video uradcima mladih Hrvatskog nadzemlja pod nazivom "Jesmo li praznovjerni?" "Božo i Dugy" su na humorističan način dali do znanja do čega praznovjerje može dovesti te kako se nositi s njim u svijetu u kojem je ono sve više prisutno. Cijeli je susret bio popraćen i pjesmama VIS-a Mihovila s Kamena koji je i nakon završne meditacije pjesmom popratio druženje. (IKA)

SVETKOVINA SV. MARKA EVANĐELISTE U MAKARSKOJ

Svetkovina sv. Marka evanđeliste, nebeskog zaštitnika jedne od dviju župa u Makarskoj i naslovnika makarske prvostolnice, proslavljena je 25. travnja svečanom misom koju je s deset svećenika

Makarskoga dekanata u katedralnoj crkvi predvodio prof. dr. don Josip Dukić, ravnatelj Nadbiskupijske klasične gimnazije u Splitu. Misno slavlje počelo je tradicionalnom procesijom sa svećevim moćima po

Kačićevu trgu u kojoj je, uz pjesmu i molitvu, sudjelovao veliki broj vjernika. Čestitavši svim župljanima svetkovinu njihova zaštitnika, dr. Dukić istaknuo je značenje sv. Marka kao pisca najstarijeg evanđelja te pozvao sve okupljene na njegovo nasljedovanje u svetosti i živom svjedočenju vjere. Sv. Marko bio je oživotvoritelj u vjeri na izvoru kršćanstva iz 1. st., svjestan da životna snaga živi u Isusu koji mora prožeti naš život. Marko je zapisao pravi put u svojem evanđelju, a današnji dan neka bude ispit savjesti za nas vjernike. Poziv za svetost vrijedi i za naše vrijeme, a on se ostvaruje u poštivanju Isusovih zapovijedi ljubavi. Možemo li uistinu ljubiti Boga svim svojim bićem i živjeti s drugima u nesebičnom darivanju? Od odgovora na to pitanje ovisi naša spremnost na nasljedovanje svetaca, među kojima je i sv. Marko. Njegovo evanđelje upisano u ljudsko srce, od običnih grešnih i slabih ljudi čini istinske junake svete vjere. Mnogi od njih svoj su život dali za Krista u bremenitim i teškim vremenima. I danas se

kršćani nalaze pred brojnim izazovima i poteškoćama. Mnogi od njih ne mogu svoj život usporediti sa životima svetaca. No, svetost je talent koji posjeduje svaki čovjek ukoliko se u potpunosti prepusti Bogu. Korištenjem tog talenta kršćanstvo postaje vidljiva i sveprisutna dimenzija današnjeg društva, a vjernik kršćanin pokazuje Kristovo lice u svakom trenutku života. Zapitajmo se prožima li vjera naš život kao što je prožimala život sv. Marka. Imajmo na pameti da smo pozvani na svakodnevno mučeništvo, kroz vjeru i junačku borbu za ideale, kršćanske vrjednote i Domovinu. Molimo stoga sv. Marka da postanemo djelatni udovi Kristove Crkve te svojom pobožnošću i hrabrim naviještanjem evanđelja zaslužimo trajnu nagradu na nebu, poručio je u svojoj propovijedi don Josip Dukić. Svečana koncelebracija završila je ljubljenjem svećevih moći ispred glavnog oltara i zajedničkom pjesmom u čast nebeskog zaštitnika najstarije makarske župe. (IKA)

O POSTANKU RANOSREDNJOVJEKOVNE SPLITSKE NADBISKUPIJE

Povodom proslave svetog Dujma – Sudamje 2013. i dana Grada Splita, u utorak 30. travnja u velikoj dvorani Matice hrvatske-ogranak Split prof. Ivan Bašić, znanstveni novak-asistent Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu održao je predavanje o "Postanku ranosrednjovjekovne Splitske nadbiskupije – između historiografske tradicije i novih tumačenja". Predavanje je ponajprije zamišljeno kao pregled problematike (glavnih smjernica u razvoju dosadašnje historiografije), zadržavajući mogućnost da se iznesu i nove interpretacije, osobito s obzirom na rezultate novih istraživanja iz prethodnih deset godina Crkva i njen ustroj u Dalmaciji ranoga srednjeg vijeka jedna je od ključnih sastavnica društvenog razvoja, kazao je prof. Bašić, te istaknuo kako je moderna hrvatska historiografija od sredine 19. stoljeća neprekidno obraćala veliku pozornost ranosrednjovjekovnom razdoblju crkvene povijesti, što je rezultiralo veoma obimnom historiografskom produkcijom, a bibliografija radova o tom problemu narasla je gotovo do nepreglednosti.

"Sadržajni je opseg pojedinih pitanja iz crkvene povijesti veoma širok, ali je u žarištu interesa povjesničara redovito ostajalo pitanje početaka crkvenoga života u ranom srednjem vijeku. Ono je, kao pitanje kontinuiteta, odnosno kao pitanje obnove crkvenoga ustroja na istočnom Jadranu, stožerni orijentir hrvatske medievistike sve do suvremenosti. U njegovu je središtu najranija prošlost splitske Crkve i njezin odnos prema salonitanskoj Crkvi. Sav taj istraživački interes potekao je iz činjenice što je salonitansko-splitsko područje sačuvalo nekolicinu spomenika i povijesnih vrela relevantnih za to pitanje, kakvih se nije u tolikoj mjeri sačuvalo u drugim dalmatinskim crkvenim zajednicama. Svi su ti izvori neprestano poticali historiografiju na reviziju starih te oblikovanje novih tumačenja i datacija početaka splitske biskupije, odnosno nadbiskupije", rekao je predavač. Na kraju svog predavanja, prof. Bašić govorio je i o nekim osnovnim razmišljanjima oko pitanja vremena kada je u Dioklecijanovoj palači obnovljena Salonitanska nadbiskupija. (IKA)

SUSRET SJEMENIŠTARACA U SINJU

Tradicionalni susret sjemeništara održan je 1. svibnja u Sinju. Na susretu su sudjelovali, uz domaćine iz Sinja, sjemeništari i odgojitelji iz Nadbi-

skupskog sjemeništa u Splitu, "Zmajević" iz Zadra, Međubiskupijskog sjemeništa sa Šalate iz Zagreba i sjemeništa iz Travnika. Ukupno je bilo oko 150 sudi-

onika. Na početku programa u samostanskoj dvorani okupljene je pozdravio fra Ivan Udovičić, ravnatelj sjemeništa u Sinju. Uslijedilo je predstavljanje svih sjemeništa. Euharistijsko slavlje u crkvi Gospe Sinjske predvodio je i propovijedao provincijal fra Joško Kodžoman. Gvardijan sinjskog samostana fra Petar Klapež pozdravio je sudionike te im u ime samostana

zaželio ugodan boravak i zagovor Čudotvorne Gospe Sinjske da ih prati na njihovu putu prema svećeništvu. Liturgijsko pjevanje predvodio je mo fra Jure Župić. Nakon zajedničkog ručka bilo je sportsko natjecanje u malom nogometu, košarci i stolnom tenisu. Susret je završio zajedničkom molitvom krunice. (IKA)

IZLOŽBA FOTOGRAFIJA „MARJANSKE CRKVE“

U povodu blagdana sv. Dujma i Dana grada Splita, u nedjelju 5. svibnja otvorena je izložba fotografija „Marjanske crkvice“ autora umirovljenog fotografa Živka Bačića u Palači Skočibučić na splitskom Peristilu u organizaciji Splitsko-makarske nadbiskupije i Konzervatorskog odjela Split. U nazočnosti predstavnika gradske, županijske i državne vlasti, kulturnih djelatnika i brojnih građana izložbu je otvorio splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić. Na

izložbi je predstavljeno tridesetak fotografija crkvice s područja Marjana. Samo područje splitskog poluotoka ima 40 sakralnih objekata, a uokolo Marjanskog poluotoka je 12 crkava. „Splitska Palača Skočibučić nakon desetljeća razmišljanja uskoro će postati Muzej crkvene umjetnosti u kojem će biti prezentirano renesansno slikarstvo, tekstil, zlato i srebro“, najavila je pomoćnica ministrice kulture Sanja Šaban na otvaranju izložbe. (IL)

SUDAMJA FEST

U povodu blagdana svetog Dujma u subotu 4. svibnja održan je festival duhovne glazbe „Sudamja fest“ u velikoj dvorani Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu u organizaciji Ureda za pastoral mladih Splitsko-makarske nadbiskupije. Ujedno su dodijeljene nagrade najuspješnijima na održanom „Sudamja kupu“. Nakon uvodnog pozdrava voditelja, okupljene je pozdravio i generalni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije mons. Ivan Čubelić. Istaknuo je kako je i sveti Duje, došavši u njemu strani kraj još dok je bio mlad, činio sve kako bi evangelizirao narod te je tako uskoro prepoznat od mnogih kojima je postao „vođa momčadi“, njihov biskup. Poručio je i kako je lijepo što se upravo njemu u čast i danas mladi okupljaju na nogometnim kupovima i festivalima duhovne glazbe. Na festivalu je sudjelovalo sedam splitskih vokalno-instrumentalnih sastava. Prvi je nastupao VIS „Mihovil“ s Kamena s pjesmama „Here I am to Worship“ i „Forever“. Nakon njih nastupio je VIS „Gloria“ s Kmana, pjevajući pjesme „Gospe ribara, težaka“ i „Bože tebi pjevam ja“. Treći sastav

bio je „Znak mira“ s Pujanki koji je otpjevao pjesme „Božje djelo“ i „Dijete ljubljeno“. Uslijedio je nastup VIS-a „Izidor“ sa Sućidra s pjesmama „Na tvojim rukama“ i „Bez imena Tvog“. Pjesme „Prepoznao bi me“ i „Za nas“ otpjevao je Papa Band iz Solina. Šesti sastav koji je nastupio bio je VIS „Konkatedrala“ s pjesmama „On dolazi“ i „Tvoje ljubavi sam žedan“. Glazbeni dio zatvorio je VIS „Sperantes“ s pjesmom „Franjo“ i jednim miksom iznenađenja. Nakon glazbenoga dijela dodijeljene su nagrade pobjednicima „Sudamja kupa“ koje je uručio mons. Čubelić. Prvo mjesto osvojila je momčad župe sv. Nikole iz Metkovića, drugo mjesto zauzela je momčad župe Marije pomoćnice kršćana, Kman, a trećeplasirana je momčad župe sv. Mateja s Ravnih Njiva. Potom su dodijeljena priznanja svim glazbenim sastavima koji su sudjelovali na festivalu. Na kraju programa svi su se VIS-ovi okupili na pozornici i zajednički otpjevali pjesmu „Krist na žalu“. Voditelji festivala bili su Danira Matijaca i Nikola Krnić. (IKA)

RODITELJI DJECE S INVALIDITETOM KOD NADBISKUPA

Splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić primio je na Uzašašće, 9. svibnja, skupinu roditelja djece s invaliditetom koji su povezani preko Facebook skupine „Pomožimo djeci s invaliditetom“. Roditelji

su predstavili nadbiskupu stanje u svojim obiteljima te ga upoznali s pothvatima svoje Facebook skupine. U dvosatnom su susretu, među ostalim, opisali poteškoće s kojima se susreću na obiteljskom i druš-

tvenom planu. Osobito su ukazali na nedovoljnu osjetljivost šire društvene zajednice prema djeci s poteškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom. Iznijevši svoja osobna iskustva, izrazili su žaljenje što se na invalidne osobe gleda isključivo pod vidom manjkavosti i nedostataka. Stoga su istakli potrebu da društvo u cjelini počne prepoznavati i podupirati njihove talente i mogućnosti, pri čemu Crkva može igrati važnu ulogu. Roditelji su posvjedočili kako, unatoč svim poteškoćama, invaliditet u svojim obiteljima ne doživljaju kao tragediju, nego kao priliku ljudskog i vjerskog rasta. Rijetko tko kao roditelji i osobe s invaliditetom zapažaju i vrjednuju svaku malu gestu humanosti. Nadbiskup Barišić je zahvalio

roditeljima na iskustvima koja su s njim podijelili i ljudskom i kršćanskom svjedočanstvu koje pružaju požrtvovnom brigom za svoju djecu. Izrazio im je sa svoje strane svaku moguću potporu Nadbiskupije za njihova nastojanja oko povećanja osjetljivosti za osobe s invaliditetom. Ujedno ih je zamolio da bi na jednom od budućih svećeničkih susreta iznijeli svoje potrebe i prijedloge kako bi župnici, uz već postojeću brigu naših župnika za obitelji i osobe s invaliditetom, mogli dodatno unaprijediti župne pastoralne aktivnosti pojedinaca i župne zajednice u cjelini. Uskoro će se Nadbiskup susresti sa širom zajednicom roditelja s invaliditetom grada Splita na slavlju podjele pričesti i krizme njihovoj djeci. (FFV)

DESETI DANI BL. IVANA MERZA

Katolička udruga mladih Bl. Ivan Merz - Kaštela obilježila je blagdan svoga zaštitnika priredivši 10. i 11. svibnja tradicionalnu manifestaciju "Dani bl. Ivana Merza".

Dani bl. Ivana Merza počeli su u petak 10. svibnja misom koju je u crkvi Sv. Petra apostola u Kaštel Novom predvodio župnik Luka Vuco. Nakon mise upriličen je prigodni koncert duhovne glazbe. Koncert je počeo VIS Zvuci Bijaća, a nastavio VIS Ivan Merz. Iznenađenje večeri bili su najmlađi izvođači, učenici 3. d razreda, koji su sve nazočne oduševili svojom pjesmom. Vokalno-instrumentalni sastav Anđeli iz Rudina pridružio se s nekoliko pjesama, a koncert je završen Župnim mješovitim zborom. Na kraju programa ravnatelj Udruge Mario Žuvela zahvalio je nazočnima, pozvavši ih na tradicionalnu Večer duhovne šansone i Večer dječjih igrokaza koje su neke

od sljedećih aktivnosti udruge. U subotu 11. svibnja četrdesetak ministranata Kaštelanskoga dekanata okupilo se na jubilarnome ministrantskome malonogometnom kupu na igralištu OŠ Bijaći u Kaštel Novom pod vodstvom učitelja Marija Radunića. U zanimljivoj završnici ministranti župe sv. Jurja iz Kaštel Sućurca pobijedili su svoje vršnjake iz Kaštel Novog sa 7:0. Tako su uz prijelazni pehar zaslužili zlatne medalje. Nakon molitve i tjelesne okrijepe ministranti su obećali doći i dogodne u još jačim sastavima. Pokrovitelj nagrada bio je Grad Kaštela, u čije ime je Darko Opačak, pročelnik za društvene djelatnosti, uručio medalje i pehar najboljim ekipama. Budući da se ove godina navršava 10 godina od beatifikacije bl. Ivana, to je bila deseta jubilara manifestacija udruge mladih koja obilježava 15. obljetnicu svoga rada. (Silvana Burilović Crnov)

PROSLAVA BLAGDANA GOSPE FATIMSKJE NA SPLITSKIM ŠKRAPAMA

Splitska župa Prečistoga Srca Marijina Gospe Fatimske sa Škrapa proslavila je svoju zaštitnicu Gospu Fatimsku u ponedjeljak 13. svibnja. Središnje misno slavlje u župnoj crkvi, odnosno kapeli Gospe Fatimske predvodio je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić. Župa Gospe Fatimske nema svoga pastoralnog prostora, pa se godinama župsko bogoslužje održava u samostanskom prostoru dominikanki. U konceleciji su bili župnik don Mijo Grozdanić i župni vikar don Vinko Beus. U propovijedi je nadbiskup Barišić govorio o Marijinom duhovnom majčinstvu, njezinoj ljubavi i brizi za svakoga čovjeka. Na križu Gospodin kao da je htio dopuniti svoj testa-

ment ljubavi koji nam je ostavio na Veliki Četvrtak te nam je dao svoju majku BDM da nam bude duhovna majka. Ljubljeni učenik Ivan predstavlja čitavi ljudski rod, stoga Blažena Djevica Marija ima univerzalno majčinstvo. Mi smo njezina djeca, a majke najbolje znaju što treba djeci. Zato je trebamo uzeti u svoj život, naglasio je nadbiskup Barišić. U svjetlu blagdana govorio je o Gospi Fatimskoj, koja se brine za nas te nas u svojoj majčinoj toplini i brizi potiče na ono nama korisno i važno: obraćenje, molitvu, post i pokoru. Gospina upozorenja nisu bila samo za ljude onoga doba kad se ukazala Luciji, Franji i Jacinti u Fatimi nego i za ljude suvremenoga doba koji su

skloni otpadu od Boga, Stvoritelja i Gospodara života. Okrenuti leđa Bogu znači i moralni pad. Čovjek ne samo okreće leđa Bogu nego i samom čovjeku te je postao agresivan i opasan do te mjere da s lakoćom ubija život. U tom se surječu mons. Barišić osvrnuo na suvremenu društvenu situaciju u Hrvatskoj i ozbiljne okolnosti u kojima se treba spašavati brak i obitelj. Pozvani smo slijediti Marijin primjer i primjer Lucije, Franje i Jacinte, kojima se Gospa ukazala u Fatimi, a koji su pažljivo slušali Božju riječ i odvažno je vršili. Ne skrivajmo se iza takozvane "umjerenosti" i zlatne sredine, nego budimo radikalni u kršćanskom svjedočenju riječi i djelom. Pozva-

ni smo svakodnevno se obraćati i radati nove ljude, opraštati i tražiti oprost, zaključio je nadbiskup Barišić, obrativši se brojnim okupljenim župljanima i vjernicima okolnih župa. Župa Gospe Fatimske, odnosno Prečistog Srca Marijina ima danas oko 22.000 stanovnika, a od toga 1500 obitelji prima svećenika u blagoslov obitelji. Ove godine župa ima oko 80 prvopričesnika i oko 100 krizmanika. No, nažalost, svake godine je jedan razred manje djece. Župljani su se za proslavu blagdana, čemu je pridonio i Mješoviti zbor Gospe Fatimske, pripremali trodnevicom od 10. do 12. svibnja, koju je predvodio fra Petar Milanović Trapo, gvardijan samostana na Trsteniku. (SBC)

PROSLAVLJEN DAN KATOLIČKOGA BOGOSLOVNOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U SPLITU

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Splitu svečano je u četvrtak, 16. svibnja 2013., proslavio svoj dan i četrnaestu godinu pripadanja splitskoj sveučilišnoj zajednici. Tom je prigodom Fakultet dodijelio svjedodžbe, diplome, dodatne isprave, licencijate i nagrade studentima te povelje zahvalnosti umirovljenom nastavniku i istaknutim djelatnicima Fakulteta.

Svečanost je započela euharistijskim slavljem, koje je u kapeli Nadbiskupskoga sjemeništa u Splitu predvodio splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić, u koncelebraciji s dubrovačkim biskupom Matom Uzinićem, provincijalom Franjevačke provincije Presvetoga Otкупitelja fra Joškom Kodžomanom, dekanom KBF-a prof. Antom Vučkovićem, profesorima i odgojiteljima.

Nadbiskup je u svojoj propovijedi, polazeći od misnog evanđelja koje je donijelo Velikosvećeničku molitvu u kojoj Gospodin moli za jedinstvo, progovorio s jedne strane o iskustvu dijeljenja među ljudima (o čemu je govorilo prvo čitanje u Dj), a s druge strane o dubokoj potrebi za jedinstvom. Podsjetio je da jedinstvo koje Gospodin nama želi i za koje moli, svoj izvor ima u Presvetom Trojstvu. Jedinstvo Oca i Sina koje veže Duh Sveti kojega Otac kao svoju slavu i ljubav šalje u naša srca da nas poveže međusobno i da nas sjedini s Bogom, izvorom ljubavi i jedinstva. O tom jedinstvu priča se iz iskustva naše osamljenosti, zabrinutosti, rana i nastojanja da se samopotvrdimo. U tom nadbiskup vidi i poslanje teologa. Teologija je proučavanje Boga koji je u sebi zajedništvo i jedinstvo, ali ona ne bi smjela dati samo znanje o Bogu nego dovesti do zajedništva i jedinstva s Bogom. Stoga se teologija mora pretočiti u molitvu, jer tek u molitvi imamo iskustvo Božje blizine, njegovoga milosrđa ali i osjećamo blizinu brata čovjeka. Dakle, naglasio je nadbiskup Barišić, teologija se treba pretočiti u molitvu i tek tada postaje ono što treba biti a to je otkrivanje Božjega lica, lica zajedništva i jedinstva.

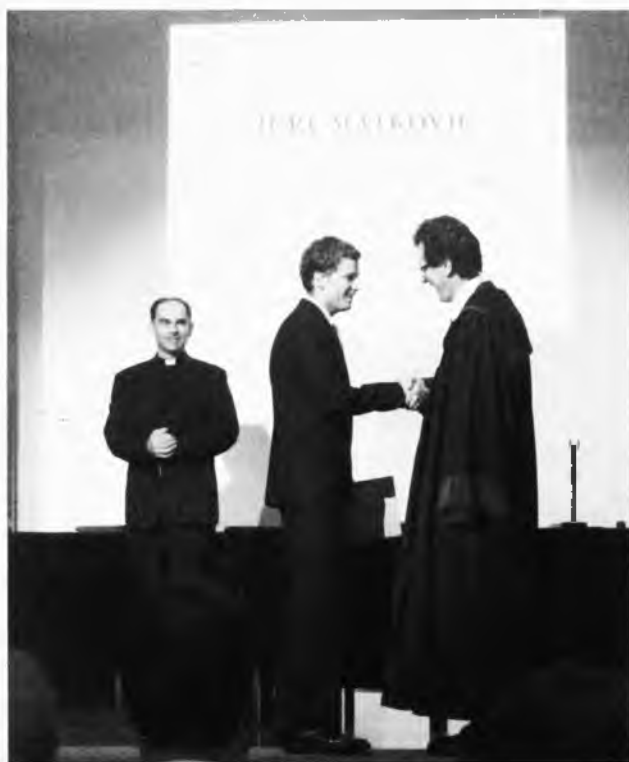
Po završetku euharistijskoga slavlja uslijedio je akademski čin u velikoj sjemenišnoj dvorani. Dekan Fakulteta prof. Vučković uputio je dobrodošlicu svima nazočnima, osobito velikom kancelaru KBF-a u Splitu nadbiskupu Barišiću, biskupu Uziniću, rektoru Sveučilišta u Splitu prof. dr. sc. Ivanu Paviću, prorektorici prof. dr. sc. Branki Ramljak, vicekancelaru Fakulteta provincijalu Kodžomanu, nazočnim brojnim dekanima splitskih fakulteta, prodekanima i drugim predstavnicima fakulteta i ostalih visokih učilišta, predstavnicima znanstvenih udruga i kulturnih ustanova te nastavnicima, studentima i osoblju Fakulteta. Zahvalio je na brojnim pisanim čestitkama. "U vježbanju kako biti domaćin u prostorima koji pripadaju drugome, u trajnom vježbanju zahvalnosti, zrcali se i trud teologije kao takve. I ona se trudi istodobno biti domaćin u svijetu koji nije njezino vlasništvo i stvoriti ozračje gostoljubivosti utjelovljenoj Riječi i ljudima koji tragaju za temeljnim pitanjima smisla. Taj krhki status teologije, kako teologije kao znanosti tako i teologije kao institucije, uz brojna pitanja, nosi sa sobom i trenutke duboke radosti. Zahvaljujući Vama, dragi gosti i dragi studenti, nama je današnji dan takav dan! Pun radosti!", istaknuo je u svom pozdravnom govoru dekan Vučković.

Sve nazočne pozdravio je metropolit mons. Barišić, izrazivši čestitke za Dan fakulteta studentima i profesorima, osobito diplomantima i nagrađenim studentima. "Svijet pripada onome koji ga ljubi i koji na najbolji mogući način to i posvjedoči, netko tako

reče. Mislim da je u tomu izrečena prava istina jer ovaj naš svijet još uvijek osjeća potrebu za pravom ljubavlju", kazao je na početku nadbiskup Barišić. U nastavku se osvrnuo na ljudska dostignuća kroz povijest na različitim poljima znanosti, tehnike te na veliku odgovornost koja ona sa sobom nose te je u tom vidu istaknuo: "Čovjek kao da osjeća da se ne može sam nositi s tom odgovornošću za budućnost svog života i sudbinu ovoga svijeta. Čovjek je čovjek istraživanja, znanosti, tehnike ali i religioznosti. Sve te komponente važno je utkati u život. U tomu vidim ulogu i teologije koja ljubi ovaj svijet i kojoj je stalo do njegovog ostvarenja, do njegove znanosti, politike, ekonomije, i kako to sve skupa očovječiti u jednu skladnu cjelinu rasta života i suživota." Nadbiskup je KBF nazvao laboratorijem ljudskosti i ljubavi, vjere i nade iz kojega izrastaju osobe koje idu u svijet s tim posebnim poslanjem kao svećenici, redovnici i redovnice, vjeroučitelji te vjernici laici.

Rektor Sveučilišta u Splitu prof. Pavić istaknuo je višestoljetnu tradiciju teološkog obrazovanja u hrvatskom narodu i Katoličkoj crkvi. "Djelujući prije osnivanja bilo kojeg fakulteta koji danas djeluju u sastavu Splitskog sveučilišta, Katolički bogoslovni fakultet bio je na neki način isto što i Sveučilište. Kada bismo našu tradiciju uzimali ozbiljnije, slično kao što je to učinilo Zagrebačko i Zadarsko sveučilište, bilo bi dobrih razloga da i formalne početke visokoškolskog u Splitu pomaknemo za više od 150 godina unatrag, sve do godine 1810. kada je u splitskome Nadbiskupskom sjemeništu otvoren Licej kojega bi, po mjerodavnim istraživanjima Slavka Kovačića, profesora ovoga fakulteta, s pravom trebalo smatrati začetkom modernoga splitskog sveučilišta", istaknuo je rektor Pavić te nastavio: "Godine su važne, ali još je važnije bilo djelovanje KBF i institucija iz kojih je nastao (Franjevačke visoke bogoslovije u Makarskoj i Teologije u Splitu) u očuvanju vjerskog, kulturnog i nacionalnog identiteta." O tomu svjedoče brojne knjige i studije profesora KBF-a, ali i rasprave, predavanja, tribine koje je organizirao. Izrazio je nadu da će sve sastavnice Sveučilišta raditi na zajedničkim programima koji će biti usmjereni izučavanju i snaženju naših tradicionalnih vrijednosti, koje su nas održale tijekom duge povijesti i brojnih iskušenja. U tomu ima veliku odgovornost i priliku KBF kao članica Sveučilišta, koje će i dalje poticati otvaranje prostora za pokretanje studijskih programa koje će KBF zajednički izvoditi s ostalim sastavnicama Splitskog sveučilišta.

Vicekancelar Kodžoman u svom je pozdravnom govoru naglasio da se "u današnjem tehnokratskom društvenom modelu, kada neke praktične znanstvene discipline i institucije koje ih promiču uživaju

privilegirani društveni status, dok druge tzv. humanističke znanosti žive na periferiji relevantnoga društvenog događanja, dobro upitati: je li i kako opravdavamo svrhu svoga postojanja? Jesmo li u stanju proniknuti u dubine i pukotine suvremene i društvene egzistencije i iz perspektive vjere ponuditi neophodne odgovore na sve glasnije pitanje smisla ljudskoga života i sveukupnoga čovjekovog nastojanja i stvaranja koje odzvanja iz naše otužne društvene stvarnosti?" U tom je surječju profesore i studente potaknuo da budu svjesni svoje društvene znanstvene relevantnosti i da iz te svijesti crpe snagu i nadahnuće za znanstvenu ljudsku odgovornost kao i energiju za izgradnju harmoničnih međuljudskih i kolegijalnih odnosa.

Dekan Vučković iznio je izvješće o radu Fakulteta od prošlogodišnje proslave dana Fakulteta. Fakultet izvodi pet programa: Integrirani filozofsko-teološki, Preddiplomski teološko-katehetski, Diplomski teološko-katehetski i dva poslijediplomska studija: "Kršćanstvo i suvremena kultura" te "Povijest teologije i crkvenih institucija". Ove ak. god. završen je informacijski sustav visokih učilišta RH (ISVU), a uneseni su podaci Congregatio de Istitutione Catholica Sistema degli Studi Superiori della Santa Sede. Govoreći o znanstvenom i stručnom radu i sudjelovanju u znanstvenim skupovima, tribinama, okruglim stolovima, znanstveno-istraživačkim projektima, dekan je istaknuo da su kroz proteklu godinu nastavnici objavili 6 samostalnih knjiga, 3 zbornika radova, 70-ak radova (A1 i A2) 50-ak radova u drugim časopisima i zbornicima. Većina nastavnika svoje radove objav-

ljuju u časopisima Fakulteta: „Crkva u svijetu“ (A1) i „Služba Božja“ (A2). Nastavnici su uključeni u rad raznih vijeća i tijela na lokalnoj i nacionalnoj razini. Fakultet ostvaruje akademsku suradnju s drugim sastavnicama Sveučilišta u Splitu ali i drugim fakultetima u hrvatskoj i inozemstvu. Napravljeni su pravilnici o zaštiti na radu, o nagradama i priznanjima i priručnik za kvalitetu te je završen program stručnog teološko-katehetskog usavršavanja odgojitelja u predškolskim ustanovama za potrebe Dubrovačke biskupije. Fakultet je organizirao dva znanstvena simpozija, dobrovoljno darivanje krvi te tečaj ikonopisa u ovoj ak. godini. U zgradi B uvedeno je grijanje, uređeno je više prostorija te je uveden novi operater mobilne mreže. Među studentskim aktivnostima ističu se fakultetski mješoviti zbor na čelu s mo. Šimom Marovićem, sudjelovanje u raznim humanitarnim akcijama te izdavanje studentskoga časopisa „Odraž“ i informativnoga listića „List“. Prof. Vučković čestitao je studentima na zauzetosti i zaželio im daljnji uspjeh. Na studijske programe u ovoj akademskoj godini, 2012./2013., upisano je sveukupno 231 student (integrirani FTS: 115, preddiplomski TKS: 59, diplomski TKS: 32 i poslijediplomski: 25). Od toga je 174 laika, 50 bogoslova (dijecezanskih je 35, a franjevačkih 15), 4 svećenika i 3 redovnice. Na fakultetu su zaposlena 32 profesora, 16 nenastavnog osoblja i 5 vanjskih suradnika.

Potom je uslijedila dodjela licencijata teologije, diploma i svjedodžbi za 42 studenata/studenticu, koje su primili iz ruku prodekana doc. dr. sc. Alojzija Čondića. Šesnaestero ih je postiglo zvanje magistra/magistre teologije, jedna studentica stekla je zvanje diplomirane teologinje, dvojica studenata stekli su zvanje diplomiranog katehiste, a dvanaestero je postiglo zvanje magistra/magistre katehetike. Osmero je primilo svjedodžbe prvostupnika /prvostupnice katehetike. Crkveni akademski stupanj licencijata iz teologije prema crkvenim propisima postigli su: Miroslav Modrić, s radom pod naslovom „Kustodija Svete Zemlje: doprinos hrvatskih franjevaca“ pod vodstvom mentora prof. dr. sc. Josipa Vrandečića i sumentora prof. dr. sc. Ante Vučkovića. Jure Strujić, s radom pod naslovom „Evangelizacijsko poslanje Crkve pred izazovom novih oblika masovne komunikacije“ pod vodstvom mentora prof. dr. sc. Ante Mateljana. Jure Perišić, s radom pod naslovom „Odnos Crkve prema svijetu u misli Željka Mardešića“, pod vodstvom mentora prof. dr. sc. Nediljka Ante Ančića.

Prigodom Dana Fakulteta, prema Pravilniku KBF-a u Splitu kojega je obrazložio prodekan prof. dr. sc. Duško Moro, Fakultet dodjeljuje tri nagrade najboljim studentima. Prva se nagrada dodjeljuje

studentu koji je položio sve predmete cjelovitoga studija te ima najbolji prosjek ocjena, koji ne smije biti ispod 4,0. Ove godine nagrada se dodjeljuje Franji Frankopan u Veliću. On je u prošloj ak. god. 2011./2012. odslušao cjeloviti program Preddiplomskog i diplomskog filozofsko-teološkog studija i položio sve ispite i ostvario 303 ECTS boda s prosječnom ocjenom izvrstan (4,87). Druga se nagrada dodjeljuje studentu koji je u protekloj akademskoj godini položio sve predmete iz godine koju je pohađao i ima najbolji prosjek ocjena, koji ne smije biti ispod 4,0. Ove godine nagraduje se Jure Matković, student treće godine Preddiplomskog teološko-katehetskog studija. U prošloj je akademskoj godini ostvario 60 ECTS bodova s prosječnom ocjenom (4,93). Treća

nagrada dodjeljuje se studentu koji ima najbolji seminarski rad u protekloj godini, čija ocjena ne smije biti ispod 4,0. Ove godine nagraduje se seminarski rad Ante Novakovića, student pete godine Integriranoga filozofsko-teološkog studija. Seminarski je rad izradio pod vodstvom prof. dr. sc. Ivice Žižića pod naslovom „Kič u liturgiji“. Rad je ocijenjen ocjenom izvrstan (5,00). Prigodne povelje zahvalnosti dodijeljene su umirovljenom profesoru mr. sc. Marku Babiću, voditelju fakultetske Računalne službe Željku Matasu, domaru Vedranu Skenderu i vanjskoj suradnici fakulteta Dini Vuletin-Borčić. Akademski čin uzveličao je pjevanjem mješovitih zbor fakulteta uz glasovirsku pratnju s. Lidije Bernardice Matijević i pod ravnanjem mo. Šime Marovića. (SBC)

SUSRET ZA MLADE U SVIBNJU

U velikoj dvorani Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu 15. svibnja održan je još jedan susret mladih u organizaciji Ureda za pastoral mladih Splitsko – makarske nadbiskupije i Hrvatskog nadzemlja na temu „Sport - zdravo tijelo...a duh?“ Na početku prisutne su pozdravili svoje voditelja susreta, članova Hrvatskog nadzemlja. Susret je pjesmom popratio VIS Gloria s Kmana. Potom je uslijedio skeč na pozornici u kojem su gostovali Blanka Vlašić, Nikola Vujčić i Mijo Caktaš, u kojem su na duhovit način prikazali ono što je u sportu najabitnije – cilj, disciplina i zajed-

ništvo. Idući dio susreta bio je osmišljen u obliku studija s gostima iznenađenja i gostom predavačem don Mihovilom Kurkutom. Blanka je na temelju vlastitog svjedočanstva govorila o disciplini, o njevoj važnosti u životu sportaša, istaknuvši kako disciplina zahtijeva volju i upornost i stoga mora odlikovati svakog čovjeka, neovisno o talentu. Mijo Caktaš je govorio o važnosti cilja u sportskom životu – cilj je ono što nas motivira, ono što nas pokreće da damo ono najbolje od sebe. Nikola Vujčić je govorio o zajedništvu i timskoj igri. Naglasio je da sportaš ništa ne može sam

napraviti već samo timski, u suradnji s drugima. Da bi ekipa mogla dati sve od sebe potrebno je da surađuju kao obitelj, što zahtijeva od svakog člana umiranje samome sebi. U daljnjem tijeku susreta gosti su progovorili o ulozi vjere u njihovom sportskom životu. Svaki je od njih kroz svoje pobjede i još više kroz svoje poteškoće i padove iskusio Božju prisutnost u svom životu, Njegov mir i radost. Istaknuli su kako im je odnos s Bogom kroz svakodnevnu molitvu, življenje zapovijedi i kroz svetu misu dao istinski cilj u životu, istinski smisao i njihovoj karijeri.

Studio je zaključio don Mihovil razmišljajući o sportu kroz prizmu vjere. Živi je čovjek slava Božja, istaknuo je misao sv. Ireneja, a sport je jedna od ljudskih aktivnosti. Sport je dobar i svet ako mu je cilj čovjek, tj. njegova dobrobit. Ako čovjek postane sredstvo, tada sport gubi svoj smisao. Istaknuo je kako svaki od mladih u dvorani može doći na po-

zornicu i posvjedočiti što je milost Božja započela u njihovim životima, jer u životu svakog čovjeka Bog se želi proslaviti i poziva nas da razvijamo svoje talente i osluškujemo Njegov poziv. Naglasio je: "Braćo i sestre slavite Gospodina u svom životu jer Vaša priča treba biti ispričana". Iza toga uslijedio je video klip Hrvatskog nadzemlja „Adriatic vs. Nadzemlje“ u kojem su mladi na duhovit način istaknuli važnost timskog zajedništva i uživanja u sportu. U meditaciji don Mihovil se osvrnuo na nadolazeći blagdan Duhova razmišljajući o apostolima i njihovim slabostima koje je prožeo Duh Sveti. i istaknuo: "S Duhom Svetim je sve moguće, dopustimo da nas uzme Duh Sveti." On duhovni život čini mogućim, on nas pokreće i naše slabosti preobražava i čini Božjom snagom u nama. Iza susreta uslijedio je domjenak uz druženje. Susret su glazbom i pjesmom popratili mladi iz VIS-a Gloria s Kmana. (Željana Čikeš)

AUSTRIJSKA VELEPOSANICA KOD NADBISKUPA

Splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić primio je u petak 17. svibnja u Ordinarijatu u Splitu veleposlanicu Republike Austrije mag. Andreju Ikić-Böhm u pratnji predstavnice Generalnoga konzulata. Susretu je nazočio i generalni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije mons. Ivan Čubelić. Veleposlanica je zahvalila nadbiskupu za mogućnost susreta i boljeg upoznavanja crkvene i društvene situacije u gradu Splitu i nadbiskupiji. Nadbiskup je ponovno istaknuo nezaboravnu pomoć koju su građani Austrije pružali tijekom agresije na Hrvatsku – poznata inicijativa "Nachbarn in Not" – kao i potporu austrijske vlade koja se na političko-diplomatskom polju

iskreno i snažno zauzimala za međunarodno priznanje Hrvatske. U razgovoru su spomenute povijesne i kulturne veze Austrije i Hrvatske u perspektivi unapređenja i buduće suradnje osobito na polju kulturnih i društvenih odnosa, imajući u vidu da uskoro Hrvatska postaje članica Europske unije. Most suradnje su nam Gradišćanski Hrvati i tolike izbjeglice koje su našle svoj novi dom u Austriji. Nadbiskup je spomenuo višegodišnju suradnju i dobre odnose na crkvenoj razini između Beča i Splita. Poznato je da mnogi Austrijanci rado dolaze na ljetovanje u Hrvatsku, osobito u Dalmaciju, a Hrvate vide kao svoje poželjne i dobre susjede. (SBC)

THOMAS MORE – ČOVJEK VJERE I SAVJESTI

U ponedjeljak, 20. svibnja u organizaciji Ureda za pastoral mladih Splitsko – makarske nadbiskupije i Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu održala se kazališna predstava Daria Beninija pod nazivom „Thomas More – čovjek vjere i savjesti“. Predstavu su pod vodstvom svog prefekta kao redatelja, don Tomislava Bašića, izveli sami sjemeništarci. S opremom HNK-a Split, mladi su sjajno prikazali život tog velikog čovjeka, sveca i mučenika jedinstva vjere koji je živio u doba kralja Henrika VIII. Ova predstava u tri čina prikazala je posljednje sate njegova života kada, pod prijetnjom vlastite i prijateljeve smrti, ostaje vjeran Crkvi do kraja, nastojeći pritom odvratiti kralja od grijeha i učvrstiti svog sina u vjeri i nadi. Njegova poruka jasna je od samog početka: „Poručite kralju da

Thomas More neće prodati vječnost za zdjelicu juhe“, tj. ni za kakve povlastice, položaj, ni za ljubav prijatelju kralju, svojoj obitelji, pa čak ni za vlastiti život. Ljubav prema Bogu i istini podrazumijevala je dosljednost do kraja. Ta poruka odjekuje kroz povijest Crkve svoj vjernoj djeci, bez obzira na lik u kojem se javlja „zdjelica juhe“, bilo u doba javnog ili tihog progona Crkve i vjerske slobode uopće. To je svestre-

mena poruka tog velikog sveca koju je posvjedočio svojim životom. Puna dvorana glasnim je pljeskom čestitala kazališnoj družini na izvrsnoj izvedbi, a zatim im je čestitao i povjerenik Ureda za mlade, don Mihael Prović, pozvavši sve okupljene da nastave svoje druženje ispred dvorane uz zakusku. (Katarina Gugić)

SVEĆENIČKI DAN

U marijanskom svetištu u Vepricu održan je 22. svibnja Svećenički dan Splitsko-makarske nadbiskupije. Susret je započeo koncelebriranim euharistijskim slavljem koje je predvodio splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić. Komentirajući misno evanđelje, nadbiskup Barišić je u Kristovu prijekoru učenicima „*Tko nije protiv nas, za nas je*“ vidio i opomenu svim svećenicima koji se zatvaraju u svoj svijet udaljen od stvarnosti u kojoj živimo. „Velika je opasnost da se Crkva zatvori u sebe, da se udalji od čovjeka njegovih konkretnih problema i potreba. I mi se poput Isusovih apostola toliko puta zatvaramo u urede, među spise, postajemo birokrati, bavimo se samima sobom, a zaboravljamo da smo pozvani biti za drugoga, osjetiti drugoga kao onoga tko mi pripada, tko mi je povjeren. Na žalost, često djelujemo po logici činiti protiv nekoga. Svećenik je onaj tko je za drugoga, a ne protiv drugoga. Stoga i radije skupljanje potpisa u svrhu raspisivanja referenduma koji nije protiv nekoga, već je za obitelj, za brak kao zajednicu muškarca i žene. Uskoću i logiku učenika: *‘Tko ne ide s nama – protiv nas je’*, Isus otvara pre-

ma novom odnosu: *‘Tko nije protiv nas, za nas je’*.“ U nastavku propovijedi nadbiskup Barišić je ulomak iz Markovog evanđelja doveo u odnos s Matejevim evanđeljem u kojem stoji: „*Tko nije sa mnom, protiv mene je. Tko sa mnom ne skuplja, rasiplje.*“ „Isus je središte, a ne mi. Koliko puta stavljamo sebe na mjesto Isusa i želimo biti središte? Koliko puta idemo ispred Isusa tražeći da se on nama prilagodi i da nas slijedi? Nitko ne može doći na Isusovo mjesto. On je u središtu svega“, rekao je nadbiskup Barišić te pozvao sve „da se otvorimo Duhovskoj novosti i dopustimo Kristu da nas učini svećenicima za druge, kako bi druge vidjeli suradnicima a ne konkurentima“.

Nakon svete mise održan je drugi dio programa u velikoj dvorani kojeg je animirao mr. don Jenko Bulić, koordinator svećeničkih susreta. Program je započeo pripremljenim predavanjem netom preminulog dr. fra Špira Marasovića na temu „Teološko-pastoralne koordinate pape Benedikta XVI. i pape Franje“. Predavanje je pročitao gvardijan Samostana svetoga Frane na Obali u Splitu fra Petar Džida. Nakon predavanja je generalni vikar Splitsko-makarske

nadbiskupije mons. Ivan Čubelić predstavio novi dokument Kongregacije za kler „Direktorij za službu i život prezbitera“ zadržavši se s posebnim naglaskom na pojedinim točkama Direktorija. Preporučio je ovaj dokument „kao nezaobilazni duhovni vodič u svećeničkom poslanju i u jačanju svećeničkog identiteta“, te kao „jasan i dubok predložak pri osmišljavanju dekanatskih susreta“.

Povjerenik za pastoral mladih Splitsko-makarske nadbiskupije mr. don Mihael Prović predstavio je rad Ureda. Ured u suradnji s mladima iz Hrvatskog nadzemlja redovito organizira svake treće srijede u mjesecu tribine u velikoj dvorani Nadbiskupskog sjemeništa koje su veoma dobro posjećene. Na zadnjem susretu „Šport – zdravo tijelo... a duh?“ svoju vjeru su mladima posvjedočila poznata športska imena Blanka Vlašić, nogometaš Mijo Caktaš i košarkaš Nikola Vujčić. Uz temu, zanimljive predavače i kvalitetno osmišljen program, tribine svojim pjevanjem animiraju i vokalno-instrumentalni sastavi kojih je 28 s područja grada Splita i okolice. Ovogodišnja Katolička malonogometna liga na kojoj je sudjelovalo 26 župa približava se svojoj završnici. U suradnji sa Studentskim centrom Split organiziraju se duhovni susreti za studente pod nazivom „Čakula s duhovnikom“ u učionici Hostela Spinut. Od ostalih sadržaja koji se nude, naveo je i predstave u Nadbiskupskom sjemeništu koje izvođe mlade dramske družine. Također je najavljeno tradicionalno hodočašće mladih Gospi Sinjskoj (prva najbliža subota Velikoj Gospi) te nastavak rada škole animatora za Splitsko-makarsku nadbiskupiju. Don Mihael je potakao svećenike na otvorenost, suradnju te konstruktivne kritike, sugestije i prijedloge u cilju poboljšanja djelovanja samog Ureda.

Don Josip Dukić, ravnatelj Nadbiskupijske klasične gimnazije „Don Frane Bulić“ upoznao je sve okupljene svećenike o uvjetima upisa učenika u 1. razred ove gimnazije u školskoj godini 2013./2014. Novost je da se upisi obavljaju elektroničkim putem pri čemu i dalje ostaje neizostavan krsni list i preporuka župnika. Pozvao je župnike da izbjegavaju „već unaprijed šablonizirane molbe“, nego da posvjedoče osobno za svako dijete – o njegovim kvalitetama, posebnostima... Bez preporuke župnika, usprkos

ostvarenom maksimalnom broju bodova (80), dijete ne može biti upisano. Kandidati za duhovna zvanja upisuju se izravno uz odluku Ordinarijata ili redovničke zajednice, ukoliko ostvare minimalni bodovni prag od 56 bodova. Zamolbu dostavljaju Ordinarijatu ili redovničkoj zajednici do 20. 6. 2013. godine. Iz Ureda za pastoral duhovnih zvanja najavljen je Nadbiskupijski susret ministranata koji će se održati 22. lipnja 2013. godine u Nadbiskupskom sjemeništu te Ministrantsko ljeto u Vepricu sredinom mjeseca srpnja.

Generalni vikar mons. Ivan Čubelić obavijestio je da se svi zainteresirani za hodočašće Splitsko-makarske nadbiskupije u Svetu Zemlju mogu prijaviti u župni ured do 1. lipnja, a nakon tog datuma u agenciju Ichtis travel. Već su popunjena dva zrakoplova. Hodočašće će se održati od 5. do 12. studenoga 2013. godine. Nadalje, pozvao je sve župnike da predaju osnovni zahtjev za legalizaciju objekata u slučaju da postoji neki nelegizirani objekt u vlasništvu župe. Osnovni zahtjev je moguće predati do 30. lipnja 2013. godine. Na kraju, potakao je sve svećenike da ohrabre vjernike na potpisivanje Zahtjeva za raspisivanje referenduma „U ime obitelji“.

Mr. don Jenko Bulić najavio je održavanje duhovnih vježbi za svećenike koji su ređeni tijekom posljednjih 10 godina. Duhovne vježbe će biti od 1. do 4. srpnja 2013. na Plitvicama. Permanantno obrazovanje za mlade svećenike bit će početkom mjeseca rujna u Grabovici. Također za starije svećenike predviđene su duhovne vježbe u Vepricu, i to u dva kruga od 26. do 31. kolovoza 2013. U svom završnom govoru, nadbiskup Marin Barišić je rekao da su „vremena blagoslovljena i dobra. A mi smo pozvani biti blagoslov; ne biti zatvoreni u strukture, već imati hrabrosti za novost. Vjera nije samo doktrina; ona ima lice osobe – lice biskupa, svećenika, lice onoga koji vjeru živi. Upravo se po ljudskosti, po malim gestama pažnje, po osjećaju za potrebe čovjeka mjeri Crkva. Što sam više otvoren Duhu Svetomu, to sam radosniji i zadovoljniji te svijet gledam potpuno drugim očima – očima i srcem samoga Krista. I oni drugi koji rade s nama u ime Kristovo, pa i oni koji čine dobro, postaju mi bliži, štoviše suputnici i suradnici na istom putu poziva i poslanja.“ (Don Vedran Torić)

OBILJEŽENA 70. OBLJETNICA MUČENIŠTVA FRA KARLA ČULUMA

Svećenika Franjevačke provincije Presvetog Otкупitelja i nekadašnjeg Zavojanskog župnika fra Karla Čuluma zbog njegova svećeništva su zvjerski ubili mjesni partizani pod okriljem noći 25. svibnja 1943.

godine. Misa o 70. obljetnici fra Karlove mučeničke smrti održana je u petak 24. svibnja u crkvi Male Gospe u Zavojanima. Misu je predvodio župnik Zavojana fra Marko Bitanga, a u koncelecijaciji je bilo

sedam svećenika: fra Vinko Prlić, župnik Staševica, fra Vlade Tadić, član samostana u Makarskoj, fra Ivan Jukić, župni pomoćnik u Podbablju, don Ivan Turić, župnik Rašćana, don Neven Vuković, župnik Ravče, don Marin Marčić, župnik Stilja i don Jerolim Lenkić, župnik Ljubača u zadarskoj nadbiskupiji. Za vrijeme mise spomenute su i druge žrtve župe Zavojane i Kozice: Mirko Jukić, Joze (Koše) Pivac, Nikola (Džajko) Pivac, Nikola Ančić, Tereza Ančić, Marija Grgić, Matija Katić, Mate (Zvicer) Jujnović, Ivan (Sokol) Grgić i Dane Jović. Svi su bili civili, a većini njih i danas se ne zna za počivalište. Strijeljani su i bačeni u jame i škripe na Bijokovu i Susvidu (Sutvidu). Strah se uvukao duboko u kosti njihovih potomaka i rodbine. I danas ih se boje spominjati, naglasio je župnik Bitanga te je naveo neke pojedinosti u svezi s njihovim smaknućima. U homiliji se posebno osvrnuo na fra Karlov život i svećeništvo. Pročitao je i dva svjedočanstva o njemu i njegovoj mučeničkoj smrti još živućih fra Karlovih župljanki, koje ga se

sjećaju i pamte. Iako do danas neki neće priznati da je fra Karlo žrtva svoga predanog svećeničkog života i rada, ali svi se slažu u tomu da je bio dobar čovjek i svećenik. U njegovu pastoralnom radu na prvom mjestu bio je čovjek. Pomagao je ljudima u nevolji, a bilo je to vrijeme nevolje velike, kazao je župnik Bitanga te nastavio: "Svećenici prije i mi današnji znamo se prikloniti jednoj ili drugoj političkoj opciji, čak političiti i s oltara. Fra Karlo se nije time bavio, nijednoj političkoj opciji nije pripadao". Homiliju je završio molitvom fra Karlu da bude naš zagovornik kod Gospodina u kojega radosti sada prebiva. Na kraju mise pročitao je pismo koje mu je poslala Hanna Mover- Ilijaš, unuka fra Karlove sestre Ane, koja zbog zdravstvenih problema nije mogla doći na to slavlje. Budući da se sa sigurnošću ne zna gdje počiva fra Karlovo tijelo, cvijeće i svijeće postavljeni su kraj oltara na kojem je slavljena misa za fra Karla i druge žrtve. (SBC)

NADBISKUP KRIZMAO I PRIČESTIO DJECU S POSEBNIM POTREBAMA

U vrijeme kada djeca i mladi po našim župama primaju sakramente kršćanske inicijacije, gotovo da smo se naviknuli na ovo svečana slavlja. No, poseban se događaj slavio u subotu, 25. svibnja, u crkvi Sv. Križa u Velom Varošu u Splitu. Splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić predvodio je u koncele-

braciji sa župnikom don Ivan Sučićem euharistijsko slavlje za djecu i mlade s posebnim potrebama, njihove roditelje, kumove, rodbinu, prijatelje i djelatnike splitske podružnice Centra za autizam, pri čemu je podijelio sakramente svete potvrde i prve pričesti. Prvopričesnike i krizmanike pripremala je vjerouči-

teljica gđa. Slavenka Barada, a u ime roditelja Nadbiskupa je pozdravio g. Alen Politeo, predstojnik splitske podružnice Centra za autizam Zagreb.

Nadbiskup je u propovijedi istaknuo značenje primanja sakramenata krizme i svete pričesti za ovu djecu i njihove obitelji, ali i za sve nas: „Isus je rado primao djecu, želio da k njemu dođu i blagoslivljao ih. Tako i u ovim sakramentima Isus dolazi djeci i roditeljima u susret, ali na dublji, unutarnji način: Hrani ih svojim Tijelom i ispunja ih svojim Duhom. Isus danas na osobit način susreće vaše sinove i kćeri, dragi roditelji. Zapravo, svi smo mi na jedan ili na drugi način pred Gospodinom osobe s posebnim potrebama i s prilagođenim programom. To nebeski Otac dobro zna. Zato nas prihvaća hendikepirane, ograničene i grješne, i prilagođuje se nama i našim potrebama spasenja: Sam Bog čovjekom posta. Svojim križem preuzima i sudjeluje u našim poteškoća-

ma, a svojim uskrsnućem dijeli s nama svoju slavu.“ Nadbiskup je spomenuo da svi mi možemo puno toga naučiti od djece s posebnim potrebama jer su nam oni doista sakrament Kristove nazočnosti u svojim obiteljima i među nama. „Njihov smiješak i gesta zahvalnosti na našu pažnju prema njima, liječi nas od našega stresa, egoizma, natjecanja. Oni nama pomažu biti normalnima: nadići okvir koristi i logiku interesa i rasti u ljudskosti i vjeri“, zaključio je nadbiskup Barišić. Na kraju mise župnik don Ivan Sučić zahvalio je nadbiskupu Barišiću na dolasku i vjeroučiteljici Slavenki Baradi na poštivnom radu s djecom te istaknuo kako mu je osobito drago da se već cijeli niz godina krizma i prva pričest za autističnu djecu s područja Splita slavi u župi Sv. Križa u Varošu. Nakon euharistijskoga slavlja nadbiskup Barišić zadržao se u razgovoru i druženju s obiteljima ispred crkve. (FFV)

STRUČNI SKUP ZA PREDŠKOLSKJE ODGOJITELJICE U VJERI

U subotu, 25. svibnja, u prostorijama Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Splitu održan je redoviti godišnji stručni skup iz područja vjerskog odgoja predškolske djece pod nazivom *Kateheza Dobrog Pastira*. Skupu je prisustvovalo 60-ak odgojiteljica s područja cijele Dalmacije. Na samom početku susreta odgojiteljice su imale prigodu sudjelovati u slavlju svete mise koju je predvodio predstojnik Katehetskog ureda Splitsko-makarske nadbiskupije don Josip Periš. U svojoj propovijedi don Josip je istaknuo kako se današnja čitanja providonosno uklapaju u program stručnog skupa budući da govore o Božjoj pedagogiji, odnosno o Kristovu odnosu prema malenima, tj. djeci. Nakon mise odgojiteljicama u vjeri obratio se gosp. Tomislav Tomasić, viši savjetnik za vjeronauk i vjerski odgoj pri Agenciji za odgoj i obrazovanje. Uz pozdravne riječi preporučio je program vjerskog odgoja prema načelima Montessori pedagogije, nazvan *Kateheza Dobrog Pastira*, rekavši kako je vrlo životan i primjenjiv i u starijoj dobi.

Predavanje na temu - *Temeljna obilježja i osobitosti Kateheze Dobrog Pastira* - održala je gđa. Elizabeta Rakidžija, ravnateljica Dječjeg vrtića „Mali cvijetak“ u Splitu, u kojem se već više godina provodi ovaj način vjerskog odgoja. Gđa. Rakidžija bavi se Montessori pedagogijom 20-ak godina te je, kako je rekla, željela ovim putem razbiti neke krive slike o Montessori pedagogiji te nam posebno približiti program vjerskog odgoja. Primati i davati ljubav svrha je ljudskog života te je odmalena potrebno u tome

sazrijevati. Za Mariju Montessori postoji socijalni embrij iz kojeg će se kasnije razviti socijalna osjetljivost. Slično tome postoji i duhovni embrij iz kojeg se razvija čovjekov duh. Montessori pedagogija fundamentalno je kršćanska, ali ipak otvorena za sve religije. Njezin krajnji cilj jest odgoj za mir. Duboko prodiire u dijete i mijenja ga. Sprječava devijacije. U djetetu vidi najreligioznije biće, najmoćnije biće na svijetu. Kateheza Dobrog Pastira ima za cilj uvesti dijete u odnos, savez s Bogom. Dio je kozmičkog odgoja Montessori pedagogije koji podrazumijeva još i elemente umjetnosti, ali zbog posebnog programa postao je zasebna cjelina. U Montessori pedagogiji spominju se još i praktični odgoj, razvoj osjetila te učenje matematike i jezika.

Nakon predavanja slijedile su pedagoške radionice koje su vodile odgojiteljice Dječjeg vrtića „Mali cvijetak“, katehistice iz područja Kateheze Dobrog Pastira: Marina Čosić Šurlin, Ivana Tandara i Meri Žuljević. Na radionicama smo mogle vidjeti prikaze koji se izvode pred djecom za sljedeće dvije teme: *Krštenje* i *Euharistijska prisutnost Dobrog Pastira*. Kod krštenja izabran je prikaz *Svjetlo i krsna haljina*. Svjetlo koje je donio Isus svojim životom i uskrsnućem darovao je i nama. To se svjetlo ne može ugasisi, nosimo ga uvijek u sebi. Znak tog svjetla u nama je krsna haljina. Sve sudionice upalile su svoju svijeću na uskrsnoj svijeći Isusa Krista. Radionica je imala meditativan karakter te je oduševila odgojiteljice kako se s malo riječi i u jednostavnosti može doći

duboko u smisao krštenja. U drugoj radionici pod nazivom *Euharistijska prisutnost Dobrog Pastira* vidjele smo zapravo tri prikaza. Prvi prikaz odnosio se na prisposobu o Dobrom Pastiru. Osim evanđeoskog teksta korišten je materijal kao što je: drveni ovčinjak s pašnjakom te figure ovaca i Dobrog Pastira. Odgojiteljice su sudjelovale u prikazu pomicanjem figura ovaca što u dječjem vrtiću rade djeca. Zatim smo vidjele kako možemo Dobrog Pastira povezati s euharistijom. Za ovo također postoji određeni materijal poput drvenog oltara, nove podloge te figura ljudi, Dobrog Pastira i svećenika. Odgojiteljice je zanimalo kako se može doći do materijala, u kojem se vremenskom razmaku demonstriraju navedeni prikazi, moguća dječja pitanja i reakcije. Saznale smo da

sve materijale odgojitelj izrađuje sam. Na taj način postiže se autentičnost svakog prikaza jer proizlazi iz vlastitog iskustva rada.

Na kraju stručnog skupa don Josip je posebno istaknuo kako ga veseli što su sadržaji naših katehetskih susreta osmišljeni upravo od strane nas odgojitelja. To je znak da smo u području vjerskog odgoja stekli dovoljno iskustva te da ga možemo međusobno podijeliti i obogatiti jedni druge. Vjerujem kako će i ovaj susret ostati zapamćen u srcima svih nas kao posebno vrijedan te da će iz ponuđenih prikaza, odnosno meditacija izniknuti naš novi susret s Bogom koji će se dogoditi i u srcima djece koja su nam poverena. (Anica Kraljević)

PREDSTAVNICI DJELA MARIJINA ZA JUGOISTOČNU EUROPU KOD NADBISKUPA

Splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić primio je u utorak 28. svibnja savjetnike Djela Marijina za jugoistočnu Europu Fonte Mantovani i Peppina di Giacoma koji su bili u pratnji predstavnika Djela Marijina u Hrvatskoj Florijana Škunce i Miče Grum te voditeljice Djela Marijina u Splitu Andreje Kadunc. Odgovorni predstavnici Djela Marijina zahvalili su nadbiskupu za mogućnost susreta te su ga izvijestili o životu i radu Djela Marijina u zemljama koje su upravo posjetili - Rusiji, Ukrajini, Slovačkoj, Mađarskoj i Sloveniji. Nadbiskup je pohvalio tihu, ali svjedočku prisutnost Marijina Djela u Splitu i Dalmaciji kao plod djelovanja Duha Božjega u Crkvi. U dužem i srdačnom razgovoru dotaknuli su se niza aktualnih crkvenih i društvenih tema. Spomenuto je ovogodišnje duhovsko bdjenje s papom Franjom na Trgu Sv. Petra. Jedna od središnjih tema bila je i sam izbor, prve geste i nastup pape Franje, njegova neposred-

nost, srdačnost i bliskost Bogu i čovjeku. Nadalje, bilo je govora o stanju Crkve u hrvatskom društvu, gdje je nezaobilazna tema bio takozvani zdravstveni odgoj u školama i građanska inicijativa "Uime obitelji". "Čini se", rekao je nadbiskup, "da se određene skupine i mentalitet propale ideologije teško snalaze i podnose demokraciju jer u sebi nose naviku jednoumlja, diktata i isključivosti". Inicijativa građana "Uime obitelji" nije usmjerena protiv drugoga i drugačijega, već samo želi afirmirati i promovirati, u skladu s evolucijom, brak kao zajedništvo muškarca i žene, temeljnu vrijednost budućnosti i života. U tom smislu mnogi nas u Europskoj uniji rado očekuju jer Hrvatska sa svojom prirodnom ljepotom i duhovnim bogatstvom uvelike obogaćuje i samu Europu, istaknuto je na susretu. Na kraju susreta Fonte Mantovani i Peppino di Giacomo rado su pozvali nadbiskupa da ih posjeti u njihovom središtu u Rimu. (FFV)

SVETKOVINA TIJELOVA U SPLITSKOJ KATEDRALI

„Svetkovina Tijelova je najbitnija dimenzija naše vjere. To je dar neizmjerne Božje ljubavi za nas. Tamo gdje se radi o dobroti, plemenitosti, solidarnosti, ljubavi, današnja svetkovina je bliska“, kazao je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić predvodeći na svetkovinu Tijelova u četvrtak 30. svibnja euharistijsko slavlje u splitskoj prvostolnici sv. Dujma, gdje je cijeloga dana bilo klanjanje velikom euharistijskom otajstvu. U koncelebraciji je bilo šest svećenika, a slavlje je svojom pjesmom uzveličao Mješoviti prvo-

stolni zbor sv. Dujma. U svojoj je propovijedi nadbiskup govorio o čudesnosti i izvanrednosti euharistijskoga otajstva, ali i o ljudskoj opasnosti gubitka sposobnosti primjećivanja darovanosti i svodenja na nešto samorazumljivo. "Bog je snagom Duha Svetoga iz ljubavi prema nama čovjekom postao. Ta ljubav je željela biti trajno prisutna među nama da je postala ono što nam život daje pod prilikama kruha i vina. Stoga je to nešto čudno i izvanredno, a opasnost je da nam postane nešto uobičajeno, tradicional-

no, formalno pa da to otajstvo slavimo nedostojno", upozorio je nadbiskup Barišić dodavši da blagovanje Gospodinova tijela i krvi treba dovesti do istinskog i iskrenog susreta s Njim i osobnoga rasta u vjeri.

U nastavku propovijedi nadbiskup je, tumačeći Lukin evanđeoski tekst, govorio o duhovnom i materijalnom siromaštvu, o gladi za kruhom ali i o gladi za razumijevanjem, pažnjom, poštovanjem ljudskog dostojanstva. "Luka govori da je pust kraj u kojemu se nalazi Isus sa mnoštvom. Pitamo se: je li i ovaj naš kraj pomalo pust, nalikuje li pustinji? Ljudski su odnosi sebični, agresivni, interesni, što povećava i širi

siromaštvo. Nažalost umiru i od gladi na našu sramotu. Kruha nemaju, ali kruh nije samo onaj materijalni. Kruh je i pažnja, smisao, ljubav, solidarnost, otac i majka, suprug i supruga, dostojanstvo čovjeka i djeteta da ono ne bude žrtva nečijih bolesnih ambicija i ostvarenja. Isus želi da imamo kruha i života u izobilju te da budemo odgovorni", istaknuo je mons. Barišić. Na kraju bogoslužja i ophoda, s periptera ispred katedrale, nadbiskup Barišić je s Presvetim oltarskim sakramentom blagoslovio grad i nadbiskupiju. (SBC)

POSVEĆENA NOVOIZGRAĐENA CRKVA NA SPLITSKIM BRDIMA

"Ovaj Božji hram na splitskim Brdima gradili smo 46 godina u čežnji, u molitvi, u svojim doprinosima, svjedočenjem i konačno smo na pragu i ulazimo u njega", kazao je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić predvodeći euharistijsko slavlje u subotu 1. lipnja pri kojemu je posvetio novoizgrađenu crkvu Blažene Djevice Marije i suzaštitnika sv. Ivana Evanđeliste s pastoralnim centrom na splitskim Brdima. Uz generalnoga vikara mons. Ivana Čubelića i župnika don Darka Matijeveća u slavlju je sudjelovalo oko 20 svećenika, predstavnici županijske i gradske vlasti te više od 2000 vjernika. Misno je slavlje animirao don Ante Mateljan, a pjevanje je predvodio veliki mješoviti župni zbor i zbor mladih pod ravnanjem Zlatka Bukvića, umirovljenog časnika Hrvatske vojske, koji je napisao i uglazbio pjesmu u čast Gospi i posveti njezine nove crkve na Brdima.

Na početku mise predstavnik župnoga pastoralnog vijeća Mate Omazić, u ime župe pozdravio je nadbiskupa naglasivši da je župa Materinstva BDM na splitskim Brdima punih četrdeset i šest godi-

na, dakle od svoga osnutka, radila i živjela u krajnje neprikladnim i teškim uvjetima u kući adaptiranoj za bogoslužje. No unatoč tomu župa je - istaknuo je Omazić - "rasla u vjeri i nadi u izgradnju nove župne crkve, novoga Božjeg hrama, primjerenog potrebama stanovnika naše župe. Uspostavom slobodne i neovisne hrvatske države, vjerni puk Brda svesrdno je priponuo prikupljanju sredstava za izgradnju nove crkve i pastoralnog centra., ali kako u životu već biva, nije sve išlo kako se zamislilo. Morali smo, kao župna zajednica, prijeći teži put, što nas je dodatno učvrstilo u vjeri i ujedinilo u nakani da izgradimo novu crkvu." Njeni bivši župnici, don Ivan Matković i don Alojzije Bavčević (prvi župnik), radili su na izgradnji Božjega naroda u vjeri i nadi, ali i na stvaranju uvjeta za izgradnju nove crkve, koja je napokon izgrađena pod vodstvom don Darka Matijeveća, koji je župnik na Brdima već pet godina. Omazić u gradnji crkve vidi novi uzlet župe istaknuvši da "više nikada nitko neće s Brda odlaziti na misu ili obaviti sakrament vjenčanja u nekoj drugoj župi, jer u crkvi na Brdima nema uvjeta".

Pozdravivši nazočne te čestitavši župniku i župljanima veliki dan, nadbiskup je istaknuo da je župa Materinstva BDM, poput prave majke koja uvijek daje prednost svojoj djeci, dala prednost župama koje su iz nje niknule na Neslanovcu sa crkvom sv. Marka i Ravnim njivama sa crkvom sv. Mateja. "Ovo je događaj radosti za svih nas, svih nas živih i preminulih koji su utkali sebe u njezinu duhovnu i materijalnu izgradnju, a molili su se i vapili zagovor BDM", kazao je nadbiskup. Osvrnuvši se na teške uvjete u kojima su Brđani slavili bogoslužje, naglasio je kako su se, zahvaljujući ustrajnoj vjeri i dobrom vodstvu, ljudski i vjernički izgrađivali. "Na oltaru koji ćemo danas posvetiti, a koji je memorija Božje ljubavi, događa se čudo, otvara se Nebo zemlji i Bog dolazi k nama. Ovdje, u svojoj žrtvi Isus uključuje sve naše patnje i boli, osmišljava ih, daje nam snagu i svjetlo da možemo ići naprijed, hrani nas kruhom svoje ljubavi. Gospodin nas poziva da s ovoga ambona čujemo Njegovu riječ, u njoj kročimo i nademo svoj put i identitet, vodiča i testamenat Božje ljubavi. Ta riječ dira ljudska srca jer osjećaju da im daje smisao i život. Ovdje se događaju čuda susreta s Gospodinom", istaknuo je mons. Barišić. Crkva je doista izvor sakramenata, fontana života. Stoga nije čudo, nastavio je, da se na trgovima ispred crkve gradila fontana, na kojoj su ljudi tažili svoju žeđ. U Crkvi utažujemo svoju žeđ i doživljavamo preporođenje, vraćamo se Bogu Ocu i bližnjima. U njoj dobivamo poticaje da budemo prepoznatljivi kao Njegovi živeći i radeći odgovorno, pošteno, savjesno, vjerno i s ljubavlju. Gospodin želi da budemo istinski hram Božji, poručio je nadbiskup Barišić. Izmolivši posvetnu molitvu, nadbiskup je svetim uljem pomazao oltar i zidove crkve, obavio obred kađenja oltara i crkve te predao župniku upaljenu svijeću, a generalni vikar pročitao je povelju o posveti crkve te je time završen obred posvete.

Novoizgrađena crkva sagrađena je na dijelu školskog dvorišta obližnje OŠ "Brda", što je pred početak gradnje izazvalo određene prijemore među stanovništvom toga kotara. Gradnja je započela u srpnju 2011. godine i trajala je gotovo dvije godine. Prvotno je trebala biti sagrađena na susjednoj parceli, ali nije se uspjelo to isposlovati jer je u privatnom vlasništvu. Sama crkva, čiji je projektant Zoran Jeramaz, prostire se na površini od 500 kvadrata, pripadajući joj pastoralni centar s tri dvorane na 300 kvadrata, a trg ispred crkve na 500 kvadrata. U sklopu crkve još je jedna dvorana, koja će biti na raspolaganju i župi i učenicima. Crkvu će krasiti prekrasan mozaik površine preko 200 kvadrata, autora Marka Ivana Rupnika, koji će biti postavljen tek najesen. Svetohranište je dar jednog župljanina iz Madrida. Osim mozaika, crkvu krase prikazi Križnog puta, koje je tehnikom

ulje na platnu naslikala Lili Gluić. Zvona novog Božjeg hrama lijevana su u Italiji, a posvećena su Gospi, sv. Josipu i sv. Ivanu Apostolu.

Župa, koja ima oko 8000 vjernika, za posvetu se pripravljala trodnevicom u staroj župnoj crkvi, gdje se više od četiri desetljeća odvijao župni pastoral u Mostarskoj ulici. O neadekvatnosti prostora svjedoči i činjenica da se prostor za vjernike koji su slušali misu nalazio u natkrivenom dvorištu kuće, dok je prostor za presvlačenje svećenika i ministranta zauzimao tek par kvadrata. Prisjetivši se svega toga radostan radi dosanjanog sna, izgradnje i posvete novoizgrađene crkve, župnik Matijević uputio je na kraju misnoga slavlja riječ zahvale nadbiskupu na pastirskoj brizi i podršci, Splitsko-makarskoj nadbiskupiji, projektantu crkve i svima koji su sudjelovali u njezinom uređenju, bivšem ravnatelju te sadašnjoj ravnateljici OŠ "Brda", članovima KUD-a Jedinstvo, župljanima i bivšim župnicima, kolegama svećenicima i sestrama Marije Kraljice svijeta koje žive i rade u župi, ministrantima i vjeroučenicima, te ostalim prijateljima župe i gostima. Svo ovo vrijeme kao naj-sretniji župnik na svijetu, nastavio je župnik Matijević, "gledao sam svoje sretne župljane, koji ulažu sebe, svoj trud, rad, ljubav u ono što nam je svima najsvetije – u Božji stan, u zajedničku kuću zajedničkog nam Oca nebeskoga. Dugo se čekalo. Ali, Bog je molitvu čuo i uslišio. Puno o Vama, draga braćo i sestre Brđanke i Brđani, govori i činjenica da se baš na Brdima, gdje kuca vjerno katoličko i iskreno hrvatsko srce toliko čekalo. Baš na Brdima nikako nije išlo. Čekalo se dok su naši mali osnovci pisali na vjeronauku, ležeći po podu; dok su stariji vjeroučenici sjedili i pisali na koljenima; u prostorima koje je bilo nemoguće zagrijati zimi, kao ni rashladiti ljeti". Prisjetio se i svih onih preminulih župljana, osobito onih preživjelih s bleiburških polja smrti, koji su također sebe ugradili u tu crkvu i župu te sada slave u Kući Očevoj. Slavlje se nastavilo na trgu ispred crkve prigodnim glazbenim programom uz domjenak. Nakon posvećenja već idući tjedan župa slavi prvu pričest i krizmu u novom sakralnom objektu. (SBC)

ZLATNA MISA

DON VJEKOSLAVA PAVLINOVIĆA

Svećenik naše Splitsko-makarske nadbiskupije u miru don Vjekoslav Pavlinović je ove godine, u nedjelju 9. lipnja, svečano proslavio svoju zlatnu misu. Iako će slavlje imati i u svojoj rodnoj župi u Rašćanima, u kojima je rođen 20. siječnja 1936., glavnu je svečanost obavio u Solinu, u svetištu Gospe od Otoka. Odlučio se, kaže, za Solin: zbog toga što je glavninu svog svećeničkog života, zapravo svojih svećeničkih službi proveo u Solinu. Bio je župnik Župe sv. Kaja, kapelan u Župi Gospe od toka i župnik u Župi Solinskih mučenika.

Don Vjekoslav je zaređen za svećenika 29. lipnja 1963. Prva mu je služba bila dužnost prefekta u Malom i Centralnom bogoslovskom sjemeništu školske godine 1963./1964. u Splitu. Nakon toga je bio 7 godina župnik u Dusini u Biokovskom dekanatu. Poslije toga je premješten u Solin, u kojemu je u pastoralnom radu i kratkim predasima proveo 43 godine, kako rekosmo, u sve tri spomenute župe.

U novo-osnivanim župama: Župi sv. Kaja i Župi Solinskih mučenika bio je prvi župnik. U jednoj se i drugoj župi stoga, budući da je u njih dolazio u trenutku njihova osnivanja, uz pastoralni rad, brinuo za opću organizaciju i izgradnju. Bila su to teška vremena; no don Vjeko se s njima hrabro snosio. I u Dusini se trudio oko popravaka, obnove i gradnje crkvenih objekata. To ga je čekalo i u novim župama u Solinu. I radio je. Posebno je ponosan na novo izgrađenu crkvu u Župi Solinskih mučenika. Nije mu, kaže, bilo lako, ali upravo zbog toga i sada osjeća posebnu ljubav prema Solinu i svom duhovnom i građevinskom radu. To ga toliko privlači da i u svojim umirovljeničkim godinama redovito pastoralno pomaže u župi Gospe od Otoka u Solinu.

Svečanu zahvalnu misu prigodom zlatnog jubileja predvodio je na Gospini Otoku. Okupilo se veliko mnoštvo vjernika; koliko župljana Gospe od Otoka, toliko i iz drugih župa u kojima je kao župnik služio. U koncelecijaciji je s don Vjekoslavom sudjelovalo 8 svećenika. Propovijed je održao župnik Gospe do Otoka don Vinko Sanader. Don Vinko je snažno izrazio Kristovu božansku misiju te u tom smislu protumačio ulogu svećenika, župnika, koji nikada ne nastupa u svoje ime nego u ime onoga koji ga je pozvao i poslao da svećenički djeluje.

O don Vjekoslavu je također izrekao kratku riječ. Spomenuo je sve njegove službe i u uloge, pastoralni i cjeloviti trud u vidu duhovnih i građevinskih pothvata, u kojima je nesebično djelovao kao odgovoran župnik, plemenit čovjek i uzoran svećenik.

Don Vjekoslav je priredio i svečani objed u restoranu Gašpić u Solinu. Brojni su bili gosti i prijatelji, don Vjekina sestra Nevenka i njezina obitelj, nekoliko kolega svećenika i predstavnici iz svih Vjekinih župa.

Osim redovitog i posebnog rada na župama, ovom je zgodom potrebno spomenuti da je don Vjeko tijekom posljednjih petnaestak godina sa svojim prijateljima i domovinskim udrugama podigao tri povijesna spomenika: prvi hrvatskom političaru, svećeniku, piscu i kulturnom radniku Mihovilu Pavlinoviću; drugi žrtvama zabiokovskog kraja, župnicima i domaćem pučanstvu koje su srpski četnici u Drugom svjetskom ratu zločinački ubili; treći - na autocesti u Rašćanima - hrvatskim braniteljima iz Domovinskoga rata koji su dali svoje živote za slobodu domovine Hrvatske. (Drš)

POSTAVLJANJE I BLAGOSLOV KIPA PREDSJEDNIKA FRANJE TUĐMANA U SPLITU

Spomenik je blagoslovio genralni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije mons. dr. Ivan Čubelić. Dr Čubelić je izrekao kratku uvodnu besjedu te s molitvenim zazivom završio blagoslov.

Sinje more svijetu reci da svoj narod Hrvat ljubi!

Mnogi su stihovi nadahnuti hrvatskom čežnjom kroz dugu povijest, iza plačnih i spuštenih trepavica, pjevali moru i nebu o domovini koja se je nosila tek u srcu.

Prije 22 godine (25. lipnja 1991.) hrvatski je narod konačno dobio mogućnost slobodnog izjašnjavanja. Jednoga sunčanog svibanjskog dana (19. svibnja 1991.), svi ko jedan (94 %) zaokružili su DA Hrvatskoj - samostalnoj, neovisnoj i demokratskoj republici - svojoj domovini!

Potom su se probudile sile tame i započele svoj pakleni ples, pretvarajući u prah i pepeo ideju Hrvata o neovisnosti njihove domovine.

Razbudila se i hrabrost hrvatske mladeži, predvođene svojim prvim predsjednikom Franjom Tuđmanom, spremni na najveće žrtve za neovisnost domovine Hrvatske, kako pjevamo u himni IV. brigade: *I mladost jurnu na put do sunca, slobodu braniti.*

Dugo je trajalo rušenje i stradanje, suze, strah i odlasci, često bez povratka.

U toj nevolji pokazali su se i mnogi prijatelji. Najuvjerljiviji među njima bio je papa Ivan Pavao II., koji je neumorno pozivao na prestanak agresije i rata, moleći na audijencijama za stradale i progonjene. Njegove riječi: *Ono što se događa u Hrvatskoj nije dostojno čovjeka, nije dostojno Europe* - imale su velik odjek u svijetu, a nama su ulijevale nadu da nismo sami. Priznao je neovisnost Hrvatske dva dana prije svih drugih (11. siječnja 1992.), riječima: *Narodi imaju pravo odabrati svoj način zajedničkog života.... Stoga Sveta Stolica priznaje suverenost i neovisnost Republike Hrvatske. Želim da njezina neovisnost pomogne duhovnom i materijalnom napretku sveg pučanstva, pridonese uspostavi mira i omogući joj da zauzme svoje mjesto u zajednici država.*

U svom odgovoru hrvatski predsjednik Franjo Tuđman piše: *Posebno nas raduje što je Sveta Stolica kao najveća moralna snaga svijeta među prvima priznala neovisnost Republike Hrvatske. To nas još više obvezuje da se dosljedno zauzimamo za mir, suživot i blagostanje svih građana.*

Domovina je upravo to - sretni dom svih njenih građana, kako nas uči pjesnik Drago Ivanišević:

Ni brda nisu, ni doline, ni rijeke, ni more...

ni oblaci nisu, ni kiša ni snijeg nije moja Hrvatska.

Jer Hrvatska nije zemlja, kamen, voda...

Hrvatska je riječ koju naučih od majke i ono u riječi mnogo dublje od riječi

i ono dublje s Hrvatskom me veže, s Hrvatskom Hrvata, s patnjama njenim,

sa smijehom i nadom, s ljudima me veže, te ja kao Hrvat brat sam svih ljudi...

i kud god idem sa mnom je Hrvatska!

Poštovani, nacionalni ponos ispravno se izgrađuje jedino u povezanosti sa svim ljudima i s Bogom, stvoriteljem svega i gospodarom svemira. Nacionalni zanos bez poniznosti pred Bogom vodi u zla koja su počinile sve bezbožne ideologije XX. stoljeća: nacizam, fašizam i komunizam.

Molimo, stoga: *Lijepa naša, domovino. Oj, junačka zemljo mila... preporučujemo te našem Bogu i Ocu svih ljudi - da bi vazda sretna bila - Gospodine, usliši nas!!*

Padoše mnogi za tvoj sveti mir, poklonimo se. Spokojoj svim zemlja nek' da, svim junacima.

Jer ostvaren je tisućljetni san, sad Hrvatska je tu.

Neka zvone zvona pobjede za Domovinu. - Gospodine, usliši nas!

Usliši nas, Gospodine, sveti Oče, svemoguću vječnu Bože i dostoj se poslati svoje svete anđele s nebesa, da po zagovoru svih svetih mučenika za krst časni i slobodu zlatnu: čuvaju, krijepe, štite i brane sve koji prebivaju u ovoj našoj domovini Hrvatskoj. Amen.

Mons. Ivan Čubelić, generalni vikar SMN

NAGRADA ZA ŽIVOTNO DJELO UREDNIKU NAŠEG VJESNIKA

Grad Split je i ove godine uz blagdan sv. Dujma i Dana Grada 6. svibnja u Hrvatskom narodnom kazalištu uručio nagrade svojim zaslužnim građanima za 2012. godinu. Tom prigodom je uredniku našeg Vjesnika, mons. Dragi Šimundži, dodijeljena nagrada za životno djelo, i to, kako službeno stoji: *za postignute rezultate na području duhovnosti, znanosti, obrazovanja i kulture.*

Obrazloženje nagrade

Dr. sc. mons. Drago Šimundža, svećenik, kulturni i znanstveni djelatnik, književni kritičar i esejist, teološki pisac i prevoditelj, rođen je 1935. godine u Bisku. Teologiju je i filozofiju studirao u Pazinu i Zadru. Za svećenika je zaređen 1960. Na Filozofskom je fakultetu u Zadru 1967. diplomirao francuski i latinski jezik i književnost. U Parizu je na Sorboni studirao kolegij Suvremena književnost i moderne ideje. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu magistrirao je 1972. i doktorirao 1975. s radnjom iz komparativne književnosti, *Francuska književnost u Viencu* (1868.-1903.).

U Splitu je radio od 1968. do 2002. kao profesor, ravnatelj i pedagog u Nadbiskupijskoj klasičnoj gimnaziji „Don Frane Bulić“, na Teološko-katehetskom institutu i Katoličkom bogoslovnom fakultetu. Od 1969. do 1992. uređivao je časopis *Crkva u svijetu*, a od 1991. do 2002. znanstvena izdanja Matičina ogranka u Splitu. U dva je navrata vršio službu pastoralnog vikara u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji, a od 1990. do 2012. službu prepozita Metropolitanskog kaptola u Splitu.

Bio je sudionik brojnih simpozija, organizator i voditelj međunarodnih skupova te član više kulturnih i znanstvenih društava i ustanova. Sudjelovao je i sudjeluje u različitim javnim tijelima na gradskoj i nacionalnoj razini. Čest je predavač na različitim tribinama i znanstveni skupovima u nas i u inozemstvu. Redoviti je suradnik izdanja Marulićevih *Sabranih djela*.

Mons. Šimundža se bavi različitim disciplinama; pisac je širokog znanja i kritičkih pogleda, dijaloški otvoren i profesorski kompetentan. Svojim je stručnim i znanstvenim radom posebno obilježio naše vrijeme u graničnim pitanjima između vjere i kulture, društva i Crkve, znanosti i teologije.

Bibliografija mu obuhvaća 12 knjiga, dva prijevoda s francuskoga te više od 1000 pisanih jedinica, od toga oko 150 stručnih i znanstvenih studija, u kojima dolaze do izražaja interdisciplinarni pristupi književnih, teološko-filozofskih, socioloških i pedagoških područja. U središtu su mu društvena kretanja i suvremena kultura, ljudske vrijednosti i kršćansko poslanje. U tom je spektru obradio više aktualnih tema: *Čovjek, društvo i Crkva, Civilizacija ljubavi, Crkva i demokracija, Ljudske vrijednosti i kršćansko poslanje, Odgovorna sloboda...*

Posebno su mu poznate analize religioznog fenomena u književnim djelima. S tog je područja izdao tri važna naslova: *Problem Boga u suvremenoj književnosti* (Split, 1983.), *Povjerenja i sumnje* (Split, 1999.) i dvosveščanu zbirku stručnih studija od 1.650 stranica pod naslovom *Bog u djelima hrvatskih pisaca* (Zagreb, 2004.-05.). Na tom mu je području doprinos hrvatskoj humanističkoj znanosti i kulturi vrlo znakovit.

Dobio je više nagrada i priznanja: Prvi predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman odlikovao ga je 1996. godine Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića; nakon toga je 1998. godine dobio nagradu Splitsko-dalmatinske županije, zatim 2002. nagradu Grada Splita, zatim 2006. nagradu Slobodne Dalmacije „Don Frane Bulić“ za znanost.

Sve što don Drago radi i po čemu je poznat od važnosti je za naš grad. No ono što je najvažnije, Splitu je posvetio cijeli radni vijek, te tako nastavničkim radom, pisanom riječi i javnim nastupima utkao samog sebe u kulturni i znanstveni život ne samo naše splitske i hrvatske sredine, već i šire.

POPIS SVEĆENIKA SPLITSKO-MAKARSKE NADBISKUPIJE PO GODINI ROĐENJA

	<i>Ime</i>	<i>PREZIME</i>	<i>God. rođenja</i>	<i>God. ređenja</i>		
1.	Danko	VLAŠIĆ	03.08.1920.	12.08.1945.	SMN	MIR
2.	Frane	MIHANOVIĆ	01.10.1922.	06.04.1946.	SMN	MIR
3.	Fabijan	VERAJA	20.01.1923.	19.07.1947.	INZ	MIR
4.	Ivan	BILIĆ	22.02.1926.	06.01.1952.	SMN	MIR
5.	Ante	VOJNOVIĆ	14.12.1926.	06.07.1952.	SMN	MIR
6.	Pavao	VUKOVIĆ	22.03.1929.	29.03.1953.	SMN	MIR
7.	Ivan	LENDIĆ	24.01.1932.	13.07.1958.	SMN	MIR
8.	Dušan	VUKOVIĆ	06.06.1932.	13.07.1958.	SMN	MIR
9.	Lovre	ŽULJEVIĆ	03.05.1933.	22.03.1959.	SMN	MIR
10.	Nikola	MARGETA	13.02.1934.	29.06.1961.	SMN	MIR
11.	Pavao	MEDIĆ	20.11.1934.	12.07.1959.	SMN	MIR
12.	Krsto	TOMIĆ	07.01.1935.	29.06.1963.	SMN	AKT
13.	Drago	ŠIMUNDŽA	22.01.1935.	13.08.1960.	SMN	MIR
14.	Juraj	NARANČA	11.02.1935.	12.07.1959.	SMN	AKT
15.	Josip	DELIĆ	18.03.1935.	29.06.1961.	SMN	AKT
16.	Bogoslav	BARTULOVIĆ	30.07.1935.	02.07.1961.	SMN	AKT
17.	Mile	VIDOVIĆ	01.10.1935.	29.06.1961.	SMN	MIR
18.	Vjekoslav	PAVLINOVIĆ	20.01.1936.	29.06.1963.	SMN	MIR
19.	Ivan	GRUBIŠIĆ	20.06.1936.	29.06.1961.	SMN	MIR
20.	Stanko	VRNOGA	27.07.1936.	29.06.1963.	SMN	MIR
21.	Stjepan	GNJEČ	01.08.1936.	29.06.1963.	INZ	AKT
22.	Jakov	DRAGUŠICA	13.09.1936.	29.06.1965.	SMN	MIR
23.	Većeslav	ŠUPUK	28.09.1936.	29.06.1963.	SMN	AKT
24.	Marinko	BILIĆ	09.10.1936.	29.06.1963.	SMN	MIR
25.	Josip	PAVIĆ	28.10.1936.	18.02.1962.	SMN	MIR
26.	Ljubomir	ERCEG	24.05.1937.	29.06.1963.	SMN	MIR
27.	Alojzije	BAVČEVIĆ	25.06.1937.	29.06.1961.	SMN	AKT
28.	Marijan	ČAGALJ	15.01.1938.	29.06.1965.	SMN	MIR
29.	Marko	MARASOVIĆ	03.02.1938.	08.08.1964.	SMN	AKT
30.	Slavko	KOVAČIĆ	27.04.1938.	24.03.1964.	SMN	AKT
31.	Stjepan	VRDOLJAK	11.01.1939.	29.06.1963.	INZ	AKT
32.	Jure	MARASOVIĆ	27.01.1939.	29.06.1966.	SMN	AKT
33.	Petar	MIKIĆ	27.01.1939.	29.06.1966.	SMN	AKT
34.	Luka	VUCO	04.05.1939.	29.06.1965.	SMN	AKT
35.	Stipe	DUKIĆ	30.08.1939.	24.03.1964.	HRV	MIR
36.	Božo	BULAT	15.02.1940.	06.12.1964.	SMN	AKT
37.	Ante	ČIPČIĆ	29.04.1940.	29.06.1965.	SMN	AKT

38.	Filip	PAVIĆ	21.03.1941.	29.06.1967.	SMN	AKT
39.	Josip	ČORIĆ	31.03.1941.	29.06.1966.	SMN	AKT
40.	Ante	BALIĆ	18.07.1941.	29.06.1972.	SMN	MIR
41.	Danijel	GUĆ	01.01.1942.	29.06.1969.	SMN	AKT
42.	Slavko	RAKO	25.04.1942.	22.06.1970.	INZ	AKT
43.	Ivan	MATKOVIĆ	19.10.1942.	29.06.1968.	SMN	AKT
44.	Andelko	DUKIĆ	28.01.1943.	29.06.1971.	SMN	AKT
45.	Ante	VRBATOVIĆ	07.02.1943.	29.06.1968.	SMN	MIR
46.	Pavao	BANIĆ	21.05.1943.	29.06.1967.	SMN	AKT
47.	Petar	PERLETA	29.06.1943.	29.06.1971.	SMN	AKT
48.	Srećko	FRANIĆ	03.12.1943.	29.06.1968.	SMN	AKT
49.	Ivan	DRAGUŠICA	31.01.1944.	29.06.1971.	SMN	MIR
50.	Mirko	GRGAT	20.05.1944.	29.06.1969.	SMN	MIR
51.	Tomislav	BREČIĆ	24.08.1944.	29.06.1969.	SMN	AKT
52.	Dragan	RAJKOVIĆ	30.08.1944.	29.06.1971.	SMN	MIR
53.	Ante	KAROGLAN	29.01.1945.	19.11.1978.	SMN	BOL
54.	Stanko	PEJAR	01.03.1945.	29.06.1972.	SMN	AKT
55.	Ante	DELIĆ	17.03.1945.	29.06.1969.	SMN	AKT
56.	Ilija	PERLETA	08.07.1945.	22.06.1970.	INZ	AKT
57.	Nikola	GALOV	25.04.1946.	29.06.1974.	SMN	AKT
58.	Nikola	SARIĆ	13.05.1946.	29.06.1972.	MIS	AKT
59.	Vladimir	ĐUDERIJA	10.07.1946.	29.06.1971.	SMN	AKT
60.	Ante	ČULIĆ	25.10.1946.	01.07.1973.	SMN	AKT
61.	Stjepan	JERKOVIĆ	19.11.1946.	29.06.1972.	SMN	AKT
62.	Marko	ČUBELIĆ	10.01.1947.	29.06.1974.	SMN	MIR
63.	Mirko	SKEJIĆ	17.01.1947.	29.06.1971.	SMN	AKT
64.	Marin (ndb.)	BARIŠIĆ	24.03.1947.	14.07.1974.	SMN	AKT
65.	Ante	ANČIĆ	15.02.1948.	29.06.1974.	SMN	AKT
66.	Božo	DELIĆ	29.03.1948.	29.06.1972.	SMN	AKT
67.	Nedjeljko	RIBIČIĆ	10.08.1948.	29.06.1974.	SMN	AKT
68.	Jakov	CIKOJEVIĆ	22.08.1948.	26.12.1975.	SMN	AKT
69.	Ljubo	BODROŽIĆ	14.10.1948.	29.06.1972.	SMN	AKT
70.	Ivan	SUČIĆ	23.10.1948.	22.06.1975.	SMN	AKT
71.	Ivan	DŽAJA	15.11.1948.	26.12.1975.	SMN	AKT
72.	Nedjeljko	KEŠINA	01.01.1949.	25.06.1978.	INZ	AKT
73.	Marin	MATIJACA	04.06.1949.	22.06.1975.	SMN	AKT
74.	Petar	KRSTIČEVIĆ	23.07.1949.	29.06.1975.	INZ	AKT
75.	Špiro	ČIKEŠ	02.08.1949.	27.06.1976.	SMN	AKT
76.	Miro	ŠESTAN	27.08.1949.	29.06.1975.	SMN	AKT
77.	Ante	BATARELO	19.10.1949.	29.06.1974.	MIS	AKT
78.	Josip	VARVODIĆ	27.10.1949.	29.06.1975.	SMN	AKT
79.	Božo	RENJIĆ	05.12.1949.	22.06.1975.	SMN	AKT

80.	Josip	DELAŠ	14.02.1950.	26.06.1977.	SMN	AKT
81.	Stipe	MLIKOTIĆ	11.03.1950.	22.06.1975.	INZ	AKT
82.	Bariša	PLEČAŠ	01.02.1951.	30.06.1985.	SMN	AKT
83.	Ivan	BARIŠIĆ	27.04.1951.	26.06.1977.	SMN	AKT
84.	Ante	ANTUNOVIĆ	13.06.1951.	26.06.1977.	SMN	AKT
85.	Mirko	MIHALJ	25.06.1951.	27.06.1976.	SMN	AKT
86.	Ivan	JAKULJ	11.11.1951.	26.06.1977.	SMN	AKT
87.	Mladen	MARGETA	21.01.1952.	25.06.1978.	SMN	AKT
88.	Ivan	UJEVIĆ	29.02.1952.	26.06.1977.	SMN	AKT
89.	Jakov	RANČIĆ	01.04.1952.	25.06.1978.	SMN	AKT
90.	Šime	MAROVIĆ	25.05.1952.	26.06.1977.	SMN	AKT
91.	Mladen	VUKASOVIĆ	19.08.1952.	28.06.1981.	SMN	AKT
92.	Tomislav	ČUBELIĆ	04.09.1952.	25.06.1978.	SMN	AKT
93.	Pavao	PIPLICA	30.09.1952.	25.06.1978.	SMN	AKT
94.	Vlado	STRIKIĆ	21.10.1952.	22.06.1980.	SMN	AKT
95.	Ante	MATEŠAN	02.11.1952.	25.06.1978.	SMN	AKT
96.	Mate	ČULIĆ	07.12.1952.	25.06.1978.	SMN	AKT
97.	Jure	ŽURO	14.02.1953.	25.06.1978.	SMN	BOL
98.	Marin (ml.)	BARIŠIĆ	03.07.1953.	25.06.1978.	SMN	AKT
99.	Martin	VIDOVIĆ	15.07.1953.	28.05.1989.	INZ	AKT
100.	Petar	ĐONLIĆ	20.08.1953.	24.06.1979.	SMN	AKT
101.	Marinko	JURIŠIN	09.09.1953.	24.06.1979.	SMN	AKT
102.	Ivan	VRDOLJAK	17.10.1953.	24.06.1979.	SMN	AKT
103.	Ljubo	PAVIĆ	30.04.1954.	24.06.1979.	SMN	AKT
104.	Ivan	BANIĆ	21.07.1954.	25.06.1978.	SMN	AKT
105.	Pavao	PAVIĆ	13.08.1954.	24.06.1979.	SMN	AKT
106.	Stipe	ŽURO	07.09.1954.	22.06.1980.	SMN	AKT
107.	Jakiša	DOMINIKOVIĆ	14.09.1954.	22.06.1980.	HRV	AKT
108.	Josip	LONČAR	26.09.1954.	22.06.1980.	SMN	AKT
109.	Ivan	KEŠINA	12.10.1954.	22.06.1980.	SMN	AKT
110.	Vjenceslav	KUJUNDŽIĆ	10.11.1954.	20.07.1980.	SMN	AKT
111.	Ivan	ČUBELIĆ	11.08.1955.	28.06.1981.	SMN	AKT
112.	Ivan	TADIĆ	01.11.1955.	28.06.1981.	SMN	AKT
113.	Jure	BOGDAN	09.11.1955.	22.06.1980.	INZ	AKT
114.	Petar (st.)	DUKIĆ	30.06.1956.	03.07.1983.	SMN	AKT
115.	Dražen	KLAPEŽ	15.07.1956.	27.06.1982.	MIS	AKT
116.	Luka	VRLJIČAK	13.09.1956.	27.06.1982.	SMN	AKT
117.	Nikola	GOLEMAC	06.02.1957.	01.07.1984.	SMN	AKT
118.	Zdravko	VUČAK	28.01.1958.	03.07.1983.	SMN	AKT
119.	Vinko	SANADER	19.07.1958.	01.07.1984.	SMN	AKT
120.	Mate	LEKIĆ	19.08.1958.	01.07.1984.	SMN	AKT
121.	Božo	ČUBELIĆ	28.10.1958.	01.07.1984.	SMN	AKT

122.	Tomislav	TOPČIĆ	17.12.1958.	26.06.1988.	SMN	AKT
123.	Jure	STRUJIĆ	09.03.1959.	01.07.1984.	SMN	AKT
124.	Ante	LUKETA	17.06.1959.	29.06.1986.	INZ	AKT
125.	Ante	MATELJAN	30.06.1959.	01.07.1984.	SMN	AKT
126.	Stjepan	LONČAR	26.10.1959.	30.06.1985.	SMN	AKT
127.	Ivan	PERIŠ	07.03.1960.	29.06.1986.	SMN	AKT
128.	Ivan	BABIĆ	20.06.1960.	23.06.1991.	SMN	AKT
129.	Radojko	VIDOVIĆ	05.09.1960.	29.06.1986.	SMN	AKT
130.	Luka	JOZIĆ	09.10.1960.	29.06.1986.	SMN	AKT
131.	Marin	MARČIĆ	31.10.1960.	24.06.1990.	SMN	AKT
132.	Jure	VRDOLJAK	03.12.1960.	29.06.1986.	SMN	AKT
133.	Ivan	SIMUNIĆ	13.04.1961.	29.06.1986.	SMN	AKT
134.	Josip	MUŽIĆ	28.04.1961.	14.06.1992.	SMN	AKT
135.	Ranko	VIDOVIĆ	06.05.1961.	29.06.1986.	SMN	AKT
136.	Boris	VUKASOVIĆ	27.07.1961.	29.06.1986.	SMN	AKT
137.	Stipe	LJUBAS	21.03.1962.	26.06.1988.	SMN	AKT
138.	Ante (st.)	ČOTIĆ	10.05.1962.	28.06.1987.	SMN	AKT
139.	Jurica	PETKOVIĆ	24.06.1962.	26.06.1988.	HRV	AKT
140.	Senko	ANTUNOVIĆ	21.08.1962.	25.06.1989.	SMN	AKT
141.	Ivan	ČOTIĆ	30.10.1962.	26.06.1988.	SMN	AKT
142.	Marinko	VIDOVIĆ	01.01.1963.	28.06.1987.	SMN	AKT
143.	Mate	VILIĆ	04.03.1963.	08.10.1989.	SMN	AKT
144.	Matko	DŽAJA	27.03.1964.	24.06.1990.	SMN	AKT
145.	Zrinko	BRKOVIĆ	31.05.1964.	28.06.1992.	INZ	AKT
146.	Ante (ml.)	ČOTIĆ	14.06.1964.	23.06.1991.	SMN	AKT
147.	Mladen	PARLOV	06.10.1964.	23.06.1991.	SMN	AKT
148.	Šimun	DOLJANIN	15.12.1964.	28.06.1992.	SMN	AKT
149.	Josip (st.)	DUKIĆ	26.02.1965.	24.06.1990.	SMN	AKT
150.	Mijo	ŠURLIN	04.10.1965.	25.06.2000.	SMN	AKT
151.	Josip	PERIŠ	26.01.1966.	24.06.1990.	SMN	AKT
152.	Petar	ČONDIĆ	28.01.1966.	27.06.1993.	SMN	AKT
153.	Ante	ŠOŠIĆ	09.03.1966.	23.06.1991.	SMN	AKT
154.	Darko	JERKOVIĆ	16.06.1966.	23.06.1991.	SMN	BOL
155.	Mirko	BITUNJAC	06.10.1966.	28.06.1992.	SMN	AKT
156.	Dražen	DUKIĆ	04.11.1966.	27.06.1993.	SMN	AKT
157.	Ante	JOZIĆ	16.01.1967.	28.06.1992.	INZ	AKT
158.	Bože	PLAZIBAT	12.04.1967.	27.06.1993.	SMN	AKT
159.	Lovre	ŠOLA	10.10.1967.	25.06.2000.	SMN	AKT
160.	Ivan	PRELAS	06.01.1968.	27.06.1993.	SMN	AKT
161.	Petar (ml.)	DUKIĆ	01.02.1968.	27.06.1993.	SMN	AKT
162.	Josip (ml.)	DUKIĆ	19.03.1968.	28.06.1992.	SMN	AKT
163.	Ivan	BODROŽIĆ	20.08.1968.	26.06.1994.	SMN	AKT

164.	Branimir	PROJIĆ	12.01.1969.	25.06.1995.	HRV	AKT
165.	Mario	MATKOVIĆ	19.01.1969.	25.06.1995.	SMN	AKT
166.	Nenad	ČONDIĆ	13.04.1969.	27.06.1993.	SMN	AKT
167.	Mijo	GROZDANIĆ	15.06.1969.	29.06.1996.	SMN	AKT
168.	Dražen	BALIĆ	25.07.1969.	29.06.1996.	SMN	AKT
169.	Stipan	ŠURLIN	15.09.1969.	26.06.2004.	SMN	AKT
170.	Milivoj	ČALO	04.09.1970.	25.06.1995.	SMN	AKT
171.	Alojzije	ČONDIĆ	23.09.1970.	29.06.1996.	SMN	AKT
172.	Dražen	RADMAN	30.10.1970.	25.06.2000.	SMN	AKT
173.	Neven	VUKOVIĆ	01.01.1971.	25.06.1995.	SMN	AKT
174.	Ante	VRANKOVIĆ	13.01.1971.	29.06.1996.	SMN	AKT
175.	Tihomir	JURČIĆ	16.01.1971.	28.06.1998.	SMN	AKT
176.	Mario	ČAGALJ	15.05.1971.	29.06.1997.	SMN	AKT
177.	Jenko	BULIĆ	29.07.1971.	28.06.1998.	SMN	AKT
178.	Boris	VIDOVIĆ	28.02.1972.	25.06.2000.	SMN	AKT
179.	Stipan	BODROŽIĆ	16.04.1972.	29.06.1996.	SMN	AKT
180.	Nikola	BODROŽIĆ	17.10.1972.	29.06.1997.	SMN	AKT
181.	Ivan	DELIĆ	24.11.1972.	29.06.1997.	SMN	AKT
182.	Carlos	TABORDA	25.01.1973.	10.06.1999.	SMN	AKT
183.	Ivica	ŽIŽIĆ	17.09.1973.	28.06.1998.	SMN	AKT
184.	Mate	ŠKARIČIĆ	06.03.1974.	25.06.2005.	SMN	AKT
185.	Mladen	IVIŠIĆ	16.04.1974.	27.06.1999.	SMN	AKT
186.	Augustin	RADOVIĆ	25.09.1974.	25.06.2000.	SMN	AKT
187.	Damir	VULETIĆ	13.02.1975.	25.06.2000.	SMN	AKT
188.	Ante	BEKAVAC	18.02.1975.	27.06.1999.	SMN	AKT
189.	Mihael	PROVIĆ	12.06.1975.	25.06.2000.	SMN	AKT
190.	Damir	BISTRIC	09.07.1976.	29.06.2003.	SMN	AKT
191.	Emanuel	PETROV	28.09.1976.	24.06.2001.	SMN	AKT
192.	Marijo	VOLAREVIĆ	10.10.1976.	29.06.2003.	SMN	AKT
193.	Mislav	HODŽIĆ	06.06.1977.	23.06.2002.	INZ	AKT
194.	Ante	ŽDERIĆ	04.07.1977.	29.06.2008.	SMN	AKT
195.	Darijo	ČORIĆ	14.09.1977.	29.06.2003.	SMN	AKT
196.	Ivan	KOVAČEVIĆ	16.11.1977.	29.06.2003.	SMN	AKT
197.	Dalibor	MILINA	23.11.1977.	25.06.2005.	SMN	AKT
198.	Marko	KLARIĆ	23.02.1978.	29.06.2003.	SMN	AKT
199.	Darko	MATIJEVIĆ	14.06.1978.	23.06.2002.	SMN	AKT
200.	Jakoslav	BANIĆ	17.07.1978.	26.06.2004.	SMN	AKT
201.	Edvard	PUNDA	24.03.1979.	26.06.2004.	SMN	AKT
202.	Miroslav	VIDOVIĆ	06.05.1979.	26.06.2004.	STUD	AKT
219.	Vedran	TORIĆ	30.06.1979.	24.06.2012.	SMN	AKT
203.	Ivan	LOVRIĆ	11.07.1979.	26.06.2004.	STUD	AKT
204.	Jozo	GOJSALIĆ	25.09.1979.	26.06.2004.	SMN	AKT

205.	Davor	BILANDŽIĆ	11.06.1980.	25.06.2005.	SMN	AKT
206.	Mato	BREČIĆ	20.11.1980.	27.06.2010.	SMN	AKT
207.	Marijo	BULJEVIĆ	24.11.1980.	25.06.2005.	SMN	AKT
208.	Hrvoje	DRAGUN	14.01.1981.	24.06.2006.	MIR	AKT
209.	Ivica	BARIŠIĆ	05.06.1981.	28.06.2009.	SMN	AKT
210.	Tomislav	BAŠIĆ	08.11.1981.	29.06.2008.	SMN	AKT
211.	Mario	MIHANOVIĆ	19.04.1982.	24.06.2006.	SMN	AKT
212.	Jure	BJELIŠ	30.05.1982.	24.06.2007.	SMN	AKT
213.	Ivan	URLIĆ	03.09.1983.	28.06.2009.	STUD	AKT
214.	Mihael	JELAVIĆ	09.01.1984.	29.06.2008.	SMN	AKT
215.	Mario	POPOVIĆ	19.05.1984.	27.06.2010.	STUD	AKT
216.	Vinko	BEUS	05.06.1984.	27.06.2010.	SMN	AKT
217.	Ante	RAKO	04.10.1984.	27.06.2010.	STUD	AKT
218.	Franko	PRNJAK	22.07.1986.	26.06.2011.	SMN	AKT
220.	Mate	MUNITIĆ	02.03.1988.	24.06.2012.	SMN	AKT
221.	Ratomir	VUKOREPA	29.07.1988.	24.06.2012.	SMN	AKT

Tumač znakova

AKT	= aktivan
BOL	= bolovanje
MIR	= umirovljen
SMN	= u Nadbiskupiji
STUD	= na studiju
HRV	= u Hrvatskoj izvan Nadbiskupije
MIS	= u misijama
INZ	= u inozemstvu

NADBISKUPOVA KRONIKA

4. 3. * Ordinarijat, primio s. M. Radoslavu Kevo, novoimenovanu provincijalnu glavaricu splitske Provincije Navještenja Gospodinova Družbe sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskoga
13. 3. * Ordinarijat, sudjelovao na Drugoj izvanrednoj sjednici Fakultetskoga vijeća Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Splitu
16. 3. * Split – Sv. Frane na Obali, otvorio Dane kršćanske kulture u Splitu
- * Split – Kman, predsjedao euharistijskim slavljem prigodom dolaska relikvija sv. Ivana Bosca
17. 3. * Makarska, predvodio euharistijska slavlja u župi Kraljice mira te u katedrali Sv. Marka
- * Sjemenište, predvodio euharistijsko slavlje u sklopu susreta članova Pokreta fokolara iz južne Hrvatske
18. 3. * Ordinarijat – primio bogoslove koji će biti postavljeni za lektore i akolite
19. 3. * Split – samostan Sv. Ane, predsjedao euharistijskim slavljem na svetkovinu sv. Josipa, zaštitnika splitske provincije Služavki Malog Isusa
20. 3. * Konkatedrala, predsjedao euharistijskim slavljem povodom obljetnica smrti nadbiskupa Frane Franića i Ante Jurića
22. 3. * Zagreb, Stalno vijeće HBK
- * Jasenovac, predsjedao euharistijskim slavljem na Dan čišćenja pamćenja i pokore Požeške biskupije
23. 3. * CBS, predsjedao euharistijskim slavljem u sklopu susreta roditelja i župnika te postavio dvojicu lektora i devetoricu akolita
24. 3. Nedjelja Muke Gospodnje
- * Katedrala, predsjedao euharistijskim slavljem te otvorio svečano četrdesetosatno klanjanje (kvarantore)
- * Katedrala, popodne sudjelovao na zajedničkoj uri klanjanja
25. 3. Veliki ponedjeljak
- * Katedrala, popodne sudjelovao na zajedničkoj uri klanjanja
26. 3. Veliki utorak
- * Ordinarijat, predstavljanje Uskrsne poruke i susret s medijskim djelatnicima
- * Katedrala, popodne sudjelovao na zajedničkoj uri klanjanja
- * Ordinarijat, sudjelovao u zatvaranju Dana kršćanske kulture te dodijeli nagrade „Andrija Buvina“ književnici Nevenki Nekić
27. 3. Velika srijeda
- * Katedrala, predsjedao euharistijskim slavljem te zaključio kvarantore
- * Katedrala, predsjedao svečanom molitvom časoslova
28. 3. Veliki četvrtak
- * Katedrala, predsjedao koncelebriranom misom posvete krizme i blagoslova bolesničkoga ulja te se susreo sa svećenicima u Sjemeništu
- * Katedrala, predsjedao Misom Večere Gospodnje s obredom pranja nogu
29. 3. Veliki petak
- * Katedrala, predsjedao svečanom molitvom časoslova
- * Katedrala, predvodio obrede Muke Gospodnje
30. 3. Velika subota
- * Katedrala predsjedao svečanom molitvom časoslova
- * Ordinarijat, primio predstavnice redovnica koje djeluju u Nadbiskupiji te im čestitao Uskrs
- * Svećenički dom, posjetio umirovljene i bolesne svećenike te im čestitao Uskrs
31. 3. Uskrsnuće Gospodinovo
- * Katedrala, predvodio Vazmeno bdijenje
- * Katedrala, predsjedao svečanim euharistijskim slavljem
- * Split – Zatvor, predvodio euharistijsko slavlje za osobe lišene slobode
2. 4. * Ordinarijat, primio prof. dr. sc. José María Simón Castellvíja, predsjednika Svjetskoga udruženja katoličkih liječničkih društava (FIAMC)
- * KBŽ, sudjelovao na proslavi 20. obljetnice utemeljenja splitske podružnice Hrvatskoga katoličkog liječničkog društva

- 3. 4. * Trogir – samostan Sv. Nikole, pohodio sestre benediktinke i čestitao Uskrs
- 4. 4. * Ordinarijat, primio apostolskoga nuncija u Republici Hrvatskoj nadbiskupa Alessandra D’Errica
- 7. 4. * Sjemenište, nazočio svečanoj akademiji uoči svetkovine Blagovijesti
- 8. 4. * Sjemenište, predsjedao svečanim euharistijskim slavljem na svetkovinu Blagovijesti
- 8. – 9. 4. * Zagreb, redovito proljetno zasjedanje HBK
- 13. 4. * Sjemenište, slavio svetu misu za sudionike osnivačke skupštine Kluba učenika i prijatelja Nadbiskupijske klasične gimnazije
- * Kaštel Stari, krstio malu Klaru, treće dijete u obitelji Darija i Mirne Primorac
- 14. 4. * Split – samostan Sv. Klare, predsjedao euharistijskim slavljem s polaganjem svećanih zavjeta s. M. Lucije od Srca Isusova (Vikice Perdija)
- * Split, glasovao na izborima za članove Europskoga parlamenta iz Republike Hrvatske
- 14. 4. * Split – KBC, sudjelovao u otvorenju dječje dnevne bolnice za liječenje od zloćudnih bolesti na odjelu hematookologije
- 18. 4. * Kaštel Sućurac, kanonski pohod župi Sv. Jurja i susret s krizmanicima
- 19. 4. * Metković – Sv. Ilija, susret s krizmanicima
- 20. 4. * Metković – Dubravica, sveta krizma u župi Sv. Ilije
- * Katedrala, predsjedao misnim slavljem s vjenčanjem Gabriela Crnova i Silvine Burilović
- * Katedrala, predvodio molitveno bdijenje za duhovna zvanja
- 21. 4. * Kaštel Sućurac, sveta krizma
- 24. 4. * Split – Kamen, susret s krizmanicima
- 25. 4. * Split – Sukoišan, susret s krizmanicima
- 26. 4. * Žrnovnica, susret s krizmanicima
- 27. 4. * Split – Kamen, sveta krizma
- * Omiš – Priko, susret s krizmanicima
- 28. 4. * Žrnovnica, sveta krizma
- * Omiš – Priko, sveta krizma
- 29. 4. * Sinj, susret s krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima
- 1. 5. * Split – Sukoišan, sveta krizma
- 4. 5. * Sinj, sveta krizma za okolicu i dijelove grada
- * Ruda, susret s krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima
- * Grab, susret s krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima
- 5. 5. * Ruda, sveta krizma i blagoslov kapelice sv. Ivana Nepomuka
- * Grab, sveta krizma
- * Split – Palača Skočibučić-Lukaris, otvaranje izložbe „Marjanske crkvice“
- 6. 5. * Split – HNK, nazočio svečano sjednici Gradskoga vijeća
- * Katedrala, predsjedao svečanom prvom večernjom svetkovine sv. Dujma
- 7. 5. sv. Dujam
- * Split – Obala, sudjelovao u procesiji od Katedrale do Trga dr. Franje Tuđmana i koncelebrirao na euharistijskom slavlju kojemu je predsjedao dubrovački biskup Mate Uzinić
- 8. 5. * Dicmo, susret s krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima
- * Vojnić, susret s krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima
- 9. 5. Uzašašće Gospodinovo
- * Ordinarijat, primio predstavnike Facebook-skupine „Pomozimo djeci s invaliditetom“
- 11. 5. * Bleiburg (Austrija), predvodio procesiju i euharistijsko slavlje na spomendan žrtava Bleiburške tragedije i Križnoga puta
- 12. 5. * Vojnić, sveta krizma
- * Dicmo, sveta krizma
- 13. 5. * Split – Škrabe, predvodio euharistijsko slavlje i procesiju na blagdan Gospe Fatimske, zaštitnice župe
- 16. 5. * Sjemenište, na Dan KBF-a predsjedao euharistijskim slavljem i nazočio svečanoj akademiji
- * Split – Poljud, susret s krizmanicima
- 17. 5. * Ordinarijat, primio mag. Andreju Ikić-Böhm, veleposlanicu Republike Austrije u Republici Hrvatskoj
- * Katedrala, susret s krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima

- * Vranjic, susret s krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima
- 18. 5. * Split – Poljud, sveta krizma
- 19. 5. Pedesetnica – Duhovi
 - * Vranjic, sveta krizma
 - * Katedrala, sveta krizma
 - * Split, glasovao na lokalnim izborima za Grad i Županiju
- 22. 5. * Vepric, Svećenički dan Splitsko-makarske nadbiskupije
- 23. 5. * Split – Lovrinac, misa zadušnica i pogreb fra Špira Marasovića
- 25. 5. * Split – Veli Varoš, sveta krizma za autističnu djecu
 - * Turjaci, susret s krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima
 - * Košute, susret s krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima
- 26. 5. * Turjaci, sveta krizma
 - * Košute, prva sveta krizma u povijesti župe
- 28. 5. * Ordinarijat, primio savjetnike Djela Marijina za jugoistočnu Europu
- 29. 5. * Trogir – Drid, susret s krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima
- 30. 5. Tijelovo
 - * Katedrala, predsjedao euharistijskom slavlju s ophodom po Peripteru
- 31. 5. * Veliko Brdo, susret s krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima
 - * Tučepi, susret s krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima
- 1. 6. * Trogir – Drid, sveta krizma
 - * Split – Brda, posveta crkve Blažene Djevice Marije i suzaštitnika sv. Ivana Evanđelista
- 2. 6. * Veliko Brdo, sveta krizma
 - * Tučepi, sveta krizma

NAŠI POKOJNICI

PROF. DR. SC. FRA ŠPIRO MARASOVIĆ

Na splitskom groblju Lovrinac u četvrtak, 23. svibnja održan je posljednji ispraćaj fra Špire Marasovića (8.11.1944.-20.5.2013.). Pogrebnu misu uz lijes pokojnika predvodio je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić u koncelebraciji sa šibenskim biskupom Antom Ivasom, provincijalnim ministrom Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevac konventualaca fra Ljudevitom Maračićem, izaslanikom generalnog ministra Reda franjevaca konventualaca fra Marca Tasca generalni asistent za Srednju Europu fra Miljenko Hontiće, izaslanik Slovenske provincije sv. Josipa franjevaca konventualaca fra Milan Holc, inače školski kolega pokojnika. Među više od 120 svećenika koncelebriranih bio je i rektor Hrvatskog katoličkog sveučilišta Željko Tanjić, dekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Splitu Ante Vučković i dekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Tonči Matulić. Misi i pogrebnim obredima uz rodbinu, nazočili su franjevci konventualci pristigli iz svih hrvatskih samostana, potom oni pristigli iz Slovenije, mnoštvo redovnica raznih redova, studenti i profesori pokojnog fra Špire, kao i vjernici Splita, drugih dalmatinskih gradova, kao i vjernici iz Zagreba, župe sv. Antuna Padovanskoga gdje je fra Špiro pastoralno djelovao.

Uvodeći u misu, nadbiskup Barišić je rekao „na terenu privremenog staništa zemaljskog života, opraštamo se od čovjeka, vjernika, redovnika franjevačke obitelji Provincije sv. Jeronima, opraštamo se od osobe koja je posvuda bila prepoznatljiva i pripadala čitavoj Crkvi u Hrvata. Opraštamo se od Splitsanina koji je bio doma u mnogim gradovima. Fra Špiro je volio svoj redovnički poziv. Doista je bio redovnik obučen u habit i duh sv. Franje. Iznad svega je volio i ljubio, radovao se i patio sa svojom Crkvom i za svoju Crkvu. Vidljivo je to prije svega iz njegova stila života, kao i predavanja, propovijedi, duhovnih vježbi i obnova, tribina, okruglih stolova, pisane i izgovorene, odgovorne i dobronamjerne, kritičke i proročke riječi. Svoje vrijeme i talente koje mu je Gospodin obilno udijelio, u svojoj životnoj mudrosti razlučujući bitno od nebitna, kao osoba posvećenog života, potpuno se posvetio životnim temama koje su ga usmjeravale Bogu i otvarale čovjeku“. Također je naglasio, kako je dan ranije na svećeničkom danu

u Vepricu upravo fra Špiro trebao održati predavanje, svoje viđenje Crkve danas u koordinatama pape Benedikta XVI. i novoga pape Franje. Jučer smo mi svećenici i redovnici Splitsko-makarske nadbiskupije bili u Vepricu. Fra Špira nismo vidjeli, ali osjećali smo njegovu prisutnost, slušali njegovo razmišljanje o zanimljivoj temi. Njegova razmišljanja, a glas drugoga. Hvala ti, brate fra Špiro, na teološko-pastoralnim koordinatama Crkve u našem vremenu. U tvojim kritičkim i proročkim razmišljanjima prepoznali smo tvoj duhovni testament kojeg ostavljaš nama, svojoj braći i sestrama, a osobito nama braći svećenicima i redovnicima. U analizi i sintezi svojih teološko-pastoralnih koordinata, *caritas in veritate* – ljubavi u istini, i *veritas in caritate* – istine u ljubavi, tvoj život trajno je bio usmjeren izvoru, smislu i cilju ljudskoga života, rekao je nadbiskup Barišić.

U prigodnoj homiliji fra Maračić kratko se osvrnuo na život pokojnog subrata, svećenika, redovnika, profesora, pisca, predavača, duhovnog voditelja i jednostavnog, ali jakog čovjeka.

Govoreći o pokojniku kao redovniku, fra Maračić je podsjetio na riječi koje je mladi Špiro u molbi za primanje u sjemenište u Zagrebu jasno izrekao „Imam vruću želju posvetiti se redovničkom zvanju!“. Kao član Hrvatske provincije franjevaca konventualaca u nekoliko navrata bio je imenovan magistrom klerika, također je vršio i dužnost provincijskog definitora, vikara provincije, kapitularnog kustosa.

Kao znanstveniku preokupacija mu je bila Crkva u suvremenom svijetu, što je bila i jedna od osnovnih tekovina Drugoga vatikanskog sabora koji je fra Špiro volio, podržavao, promicao, rekao je fra Maračić, te posebno istaknuo kako je fra Špirina otvorenost i kritičnost brzo uočena, te dolazi do njegova djelovanja kao predavača i profesora na raznim učilištima.

Podsjećajući pak na novinarski rad fra Špire, propovjednik je istaknuo njegovu dugogodišnju prisutnost u „Veritasu“, glasniku sv. Antuna Padovanskoga gdje je preko dvadeset i pet godina kontinuirano kao kolumnist vodio zapažene rubrike, a ogledi su ponekad znali uzbuditi i uznemiriti javnost, posebno političku. Fra Maračić je pojasnio kako su fra Špirini članci biserni ogledi, kratki eseji o životu Crkve u određenom vremenu, podneblju i društvu. Ti

ogledi na popularan i jako čest duhoviti, pa ironičan način, u biranoj formi i dotjeranom stilskom izrazu, od znakovitog naslova do zaključne poante, govore o temama koje autor svjesno ne iscrpljuje do kraja, stavljajući čitatelju zadatak da dalje razmišlja i sam zaključuje.

Kao istaknuti katolički svećenik-redovnik, koji se nikad nije posramio svoje redovničke haljine, fra Špiro nastupa autoritativno, zahtjevno i odgovorno, poput autentičnoga novovjekovnog proroka. Mi koji smo imali radost i čast biti s njime, podijeliti sve te i neke druge godine, smatramo osobitom čašću što smo dio svojeg života vezali uz tog čovjeka koji nije ostavljao nikoga ravnodušnim, pa ni onda kad se s njime možda i nije u cijelosti ili pojedinostima slagao. Hvala ti, fra Špiro, i ne zaboravi prijatelje, sluša-

telje, čitatelje i suradnike, posebno svoje fratre, koje si dugo vremena oduševljavao, uzbudio, ponekad i uznemirivao. (Na)učio si nas kako je važno uvijek plivati protiv struje "uzvodno", rekao je na kraju homilije O. Maračić.

Prije ispraćaja pročitani su brzojavi sućuti predsjednika Hrvatske biskupske konferencije zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića i predsjednika Komisije *Iustitia et pax* HBK sisačkog biskupa Vlade Košića, a riječ oproštaja uputio je fra Miljenko Hontiće u ime ministra generala Reda franjevac konventualaca fra Marca Tasca, a u ime svih djelatnika i studenata KBF-a u Splitu na kojem je pokojnik predavao 21 godinu, dekan Ante Vučković. Nakon mise lijes s posmrtnim ostacima fra Špire položen je u grobnicu franjevac konventualaca. (Marija Belošević)

OBAVIJEŠTI

1. UPIS NOVIH SJEMENIŠTARACA U SJEMENIŠTE

Nadbiskupsko sjemenište u Splitu, kroz više od tri stoljeća svog postojanja, nastoji opravdati svoje pravilo života i rada: *VJERI I DOBRIM UMIJEĆIMA* (*Religionis et bonis artibus*). I ove godine očekujemo nova duhovna zvanja, nove sjemeništare. Molimo Gospodina da nam pokaže dječake-kandidate koji su dobri, pobožni te u srcu osjećaju Božji poziv u svećeništvo. Ove mladiće je potrebno prepoznati, ohrabriti, pomoći im da krenu prema svećeništvu.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske, donijelo je neke nove elemente i kriterije za upis u 1. razred srednjih škola u školskoj godini 2013./14. Učenici se prijavljuju i upisuju elektroničnim načinom putom mrežne stranice Nacionalnoga informacijskog sustava prijava i upisa u srednje škole (www.upisi.hr). Kandidati za sjemenište upisuju se izravno uz odluku Ordinarijata i potrebne uvjete:

1. Prosjek svih zaključnih ocjena svih nastavnih predmeta na dvije decimale u posljednja četiri razreda osnovnog obrazovanja.
2. Zaključne ocjene 7. i 8. razreda iz nastavnih pred-

meta: hrvatski jezik, matematika, prvi strani jezik, povijest, geografija, biologija ili latinski jezik.

3. Minimalni broj bodova za upis je 56 bodova a najveći 80 bodova.

KANDIDATI ZA SJEMENIŠTE - DUHOVNA ZVANJA

1. Kandidati za sjemenište, koji imaju 56 ili više bodova, neka se jave odgojitelju sjemeništa najkasnije do 20. lipnja 2013. godine.

2. POTREBNI DOKUMENTI:

- a) Mišljenje (preporuka) župnika
- b) Vlastoručna molba (Nad)biskupskom Ordinarijatu
- c) Krsni list

Pozdravljaju Vas u Gospodinu, odgojitelji Nadbiskupskog Sjemeništa u Splitu: dr. don Mladen Parlov – rektor, tel. 323-400; mob. 098-293-176; don Jure Vrdoljak – duhovnik, tel. 323-407; mob. 098-901-6798.

2. NADBISKUPIJSKI SUSRET MINISTRANATA I KVIZ ZNANJA

Nadbiskupijski susret ministranata održat će se u susretu, dana 22. lipnja 2013. godine u Nadbiskupskom Sjemeništu u Splitu. Pozvani su *ministranti osnovne škole od 4. do 8. razreda, ministranti srednjoškolci, svećenici i voditelji ministrantskih zajednica*. Za ovaj susret predviđen je poseban duhovni i rekreativni program. U kvizu znanja, u športskim i drugim natjecanjima, sudjeluju samo ministranti osnovnoškolci a ministranti srednjoškolci mogu na jedan svoj način pomoći svojim mlađim kolegama za ostvarenja mira i reda.

MATERIJALI ZA KVIZ ZNANJA SU:

1. Priručnik Ministrant, (Đakovo, Nikica Mihaljević).
2. Dodatak, Vjera-svjedoci vjere (Web stranica splitsko-makarske nadbiskupije – ministranti).

PROGRAM:

- 9.00 – Pozdrav, video projekcija, mali igrokaz.
 9.15 – Natjecanje u Kvizu znanja:
 Pisani dio u velikoj kapeli
 Usmeni dio u velikoj dvorani
 11.00 – Ministrantska procesija oko zgrade sjemeništa i sv. misa u velikoj dvorani.
 Svećenici se oblače u sakristiji kapele. Sv. misu predvodi o. Nadbiskup
 12.30 – Ručak
 Športsko-rekreativni program: Nogomet (penali), stolni tenis, šah, alka, i potezanje konopa, pikado.
 16.00 – Zajednička molitva, dodjela nagrada i priznanja.

VAŽNE UPUTE:

1. Materijali za kviz znanja su:

a) Priručnik i molitvenik, Ministrant, (Đakovo, Nikica Mihaljević).

b) Dodatak: Vjera i svjedoci vjere (Web stranica splitsko-makarske nadbiskupije – ministranti).

U Kvizu znanja natječu se samo ministranti-dječaci osnovne škole, iz jedne župe 1 ekipa sastavljena od 2 ministranta.

2. Svaka ministrantska skupina mora imati svoga svećenika ili animatora (odgovornu osobu).

3. Ministranti moraju sa sobom ponijeti svoje ministrantsko odijelo, po mogućnosti zaštitne kape od sunca, a svećenici koji će tog dana koncelebrirati u sv. Misi, svoje misno ruho (bijela štola).

4. Nogometna ekipa na penale je sastavljena od 3 igrača.

5. Za ministrante pripremit ćemo hrane i pića. Svećenici, animatori i vozači će imati ručak u blagovaonici Sjemeništa.

6. Molim svećenike da najkasnije dva dana prije susreta, prijave broj ministranata i ostalih sudionika susreta.

7. Susret završavamo poslije podne u 16.00 sati zajedničkom molitvom i proglašenjem pobjednika, dodjelom nagrada i priznanja najboljima.

8. Molimo svećenike da sa svojim ministrantima ostanu do kraja susreta, i tako u zajedničkoj molitvi, radosti i čestitanju, završimo s ovim susretom.

Prijave:

Portir Sjemeništa: 323-429

Don Jure Vrdoljak, 323-407; 098-901-6798; E-mail: jure.vrdoljak2@gmail.com

Don Tomislav Bašić, 323-401; 098-812-090

3. MINISTRANTSKO LJETO

U svetištu Majke Božje u Vepricu, od 21. do 27. srpnja, ove godine, ured za duhovna zvanja splitsko-makarske nadbiskupije, organizira "Ministrantsko ljeto". Geslo ministrantskog ljeta je "Gospodine, umnoži nam vjeru". I ovogodišnje ministrantsko ljeto je prigoda za molitvu, prijateljstvo, igru, planinarenje i kupanje. Tako se ministranti povezuju sa svojim Bogom i međusobno. Nadam se da će župnici u Vepricu, pozvati one ministrante koji su primjernog ponašanja, zdravi i koji znaju dobro plivati. Bilo bi dobro da župnici prije odlaska u Vepricu, imaju zajednički susret s ministrantima i njihovim roditeljima. Roditelji moraju dati župniku potpis (pisanu suglasnost), za odlazak svog djeteta u Vepricu.

Pozvani su:

1. Najbolji (nagrađeni) ministranti osnovne škole (od završenog 4. raz. do 8. raz.).
2. Ministranti srednjoškolci i studenti.
3. Animatori ministranata (svećenici, bogoslovi, mladi, roditelji ...).

Sa sobom treba donijeti:

1. Osobne stvari (higijena, krunica ...).
2. Športsku opremu, plahte (2) i jastučnicu.

Broj pozvanih:

1. Iz jedne župe mogu doći najviše 6 ministranata.
2. Sa ministrantima mora doći jedna odgovorna, odrasla osoba (animator).

Termini:

Prva grupa, 21. srpnja, večera (19.00 sati) do 24. srpnja, ručak (12.00 sati).

Druga grupa, 24. srpnja, večera (19.00 sati) do 27. srpnja, ručak (12.00 sati).

Cijena susreta:

Za jednog ministranta, ili animatora, roditelja, svećenika, boravak za tri dana iznosi 150.00 kn (ostatak podmiruje Nadbiskupija).

Budući da je broj ograničen, prednost ima onaj koji se prije javi.

Prijave:

Don Jure Vrdoljak, Zrinjsko-Frank. 19 SPLIT; 098-901-6798; 323-407

Mario Radunić (učitelj), 091-503-6877

Hvala Vam na povjerenju. Neka sve nas prati moćni zagovor Presvete Djevice Marije, uzor vjere. Pozdrav u Kristu i Mariji,

don Jure Vrdoljak i animatori

IZ UREDA ZA PASTORAL OBITELJI

3. lipnja susret HKLD-a i predavanje na temu "Vjera u obitelji", predavač dr. Danijela De Micheli Vitturi;
17. lipnja redoviti susret za zdravstvene djelatnike u Godini vjere: *Credo – Vjerujem*;

18. lipnja okrugli stol na temu "Evangelium vitae u obiteljskom pastoralu", (ukorak s papom Franjom i *Danima enciklike Evangelium Vitae* u Rimu od 16. do 17. lipnja);

22. lipnja sudjelujemo u cjelodnevnoj obiteljskoj duhovnoj obnovi HKLD-a u Kninu;

26. lipnja predavanje na temu "Obitelj u zamci virtualnog svijeta - iskustva iz zadarskog BiOS-a", predavač prof. Mladen Klanac, psiholog, voditelj Obiteljskog savjetovišta zadarske nadbiskupije.

Od 1. do 6. srpnja sudjelujemo u *edukaciji* za obiteljske savjetovatelje u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu u Zagrebu.

Od 28. do 31. kolovoza sudjelujemo u radu Obiteljske ljetne škole na Jordanovcu.

UPISI U PRVI RAZRED ŠK. GOD. 2013./2014. U NADBISKUPIJSKU GIMNAZIJU

Temeljem Odluke o upisu učenika u I. razred srednje škole u školskoj godini 2013./2014. Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa od 22. 01. 2013. godine (vidi web stranicu MZOS), donosimo uvjete za upis učenika u Nadbiskupijsku klasičnu gimnaziju s pravom javnosti „Don Frane Bulić“, Split.

U Školu se upisuju:

- kandidati za duhovna zvanja (sjemeništarci i redovnički kandidati/ce)

- ostali kandidati

Minimalni bodovni prag za gimnaziju je 56 bodova. Boduju se zajednički, posebni i dodatni elementi upisa.

Zajednički elementi:

- prosjeci svih zaključnih ocjena svih nastavnih predmeta na dvije decimale u posljednja 4 razreda osnovnog obrazovanja,

- zaključne ocjene u posljednja 2 razreda osnovnog obrazovanja iz ovih nastavnih predmeta: hrvatski jezik, matematika, prvi strani jezik, povijest, geografija, biologija ili latinski jezik.

Maksimalni broj bodova iz zajedničkih elemenata je 80 bodova.

Posebni elementi:

- odnose na sposobnost i darovitost kandidata (vidi web stranicu MZOS)

Dodatni elementi:

- odnose se na kandidate koji žive u otežanim uvjetima obrazovanja (vidi web stranicu MZOS)

Kandidati za duhovna zvanja upisuju se izravno uz odluku Ordinarijata ili redovničke zajednice. ukoliko ostvare minimalni bodovni prag od 56 bodova. Zamolbu dostavljaju Ordinarijatu ili redovničkoj zajednici do 20. 06. 2013. godine.

Ostali kandidati dostavljaju 20. i 21. 06. 2013. godine u Tajništvo Škole slijedeće dokumente:

- krsni list

- preporuku župnika

P. S. fakultativne predmete talijanski i njemački jezik učenici prijavljuju na početku školske godine.

Ravnatelj:

don Josip Dukić, prof.

IZ UREDA ZA PASTORAL MLADIH

Ured za pastoral mladih Splitsko-makarske nadbiskupije organizira slijedeće susrete mladih za vrijeme ljetnih praznika:

1. Misa Zahvalnica za akademsku godinu 2012./2013.

U četvrtak 20. lipnja 2013. u katedrali sv. Dujma, za djelatnike i studente Splitskog sveučilišta, upriličit će se Misa zahvalnica za akademsku godinu 2012./2013. Svetu misu predvodi mons. Marin Barišić. Na misi će pjevati *Chora cantorum* mješoviti zbor Umjetničke akademije iz Splita.

2. Nightfever u Splitu

U četvrtak 11. srpnja 2013. godine u crkvi Gospe od zdravlja u Splitu bit će susret mladih Nightfever 2013. (Ispovijed, Misa i Klanjanje)

Program susreta: 19.00 sati – sv. ispovijed za mlade u dvorištu samostana i crkvi

20.00 sati – sv. misa za mlade

21.00 sati – klanjanje pred Presvetim uz svijeće

00.00 sati – svečani blagoslov s Presvetim i završna molitva.

3. Koncert dugovne glazbe u Opuzenu

U subotu 13. srpnja 2013. U 21.00 sati, na gradskoj pijaci u Opuzenu bit će koncert duhovne glazbe *Maranatha – dođi Gospodine Isuse*. Na koncertu pjevaju glazbeni sastavi: Emanuel (Zagreb), Shalom (Županja), Framo (Posušje), Izidor (Split), Mihovil (Split), Antonio Tkalec (Zagreb), Zvijezda mora (Neum) i Zbor mladih (Opuzen).

4. Hodočašće mladih Gospi Sinjskoj

Uz svetkovinu Velike Gospe Ured za pastoral mladih Splitsko-makarske nadbiskupije priređuje u subotu 10. kolovoza hodočašće mladih Gospi Sinjskoj od prasnosišta Gospe od Otoka u Solinu do svetišta Gospe Sinjske u Sinju. Duhovni susret započinje u Solinu u 19.30 sati sakramentom pomirenja, te euharistijskim slavljem koje u 21 sat predvodi splitsko-makarski nadbiskup i metropolit Marin Barišić. Nakon toga se kreće prema svetištu Gospe Sinjske gdje u osvit nedjeljnoga dana, 11. kolovoza za mlade hodočasnike svečano liturđijsko slavlje u 6 sati ujutro predvodi generalni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije mons. Ivan Čubelić.